

SKANSKA

Års- och hållbarhetsredovisning 2019

Vi bygger ett bättre samhälle.

Innehåll

Koncernöversikt ●

Detta är Skanska	4
2019 i korthet	5
Koncernchefen kommenterar året	6
Skanska som investering	9
Aktien och finansiering	10
Marknadsöversikt	13
Finansiella mål 2016–2020	15
Affärsplan 2016–2020	16
Bästa medarbetarna	18
Operationell effektivitet	19
Möt kunden – skapa affärer	20
Affärsmodell	22

Verksamhetsgrenar ●

Verksamhetsgrenar	23
Byggverksamhet	24
Bostadsutveckling	28
Kommersiell fastighetsutveckling	32

Bolagsstyrning ●

Bolagsstyrningsrapport	37
Styrelse	46
Koncernledning	48
Hantering av risker och möjligheter	50

Hållbarhet ●

Hållbarhetsredovisning	56
Hälsa och säkerhet	58
Etik	62
Miljö ●	66
Samhällsinvesteringar	73
Mångfald och inkludering	76
Icke-finansiell information	79

Finansiell information

Finansiell analys ●	86
Koncernens resultaträkning	94
Koncernens totalresultat	95
Koncernens rapport över finansiell ställning	96
Koncernens rapport över finansiell ställning	97
Koncernens rapport över förändring i eget kapital	98
Koncernens rapport över kassaflöden	99
Koncernens rapport över kassaflöden, specifikation	100
Moderbolagets resultaträkning	101
Moderbolagets balansräkning	102
Moderbolagets förändring i eget kapital	103
Moderbolagets kassaflödesanalys	104
Noter med Redovisnings- och värderingsprinciper	105
– Not 66 Vinstdisposition ●	192
Revisionsberättelse	193
Oberoende revisors rapport om Skanska AB:s rapportering av växthusgaser	198
Större orderbokningar, investeringar och försäljningar	199
GRI Index	204
Kvartalsinformation	208
Årsstämma	210
Investorare	210
Adresser	211

● Avser segmentsredovisning

● Förvaltningsberättelse

Segments- och IFRS-redovisning

Som rörelsesegment redovisas Skanskas verksamhetsgrenar: Byggverksamhet, Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling. Tidpunkten för intäktsredovisning skiljer sig åt i segments- och IFRS-redovisningen för Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling. I denna rapport redovisas intäkter och resultat för dessa verksamhetsgrenar på sidorna 4–36, 66 och 86–93 enligt principerna för segmentsredovisning, om inget annat anges. De finansiella rapporterna, inklusive rapport över finansiell ställning och kassaflöde, är dock upprättade i enlighet med IFRS.

Om denna rapport

Skanskas Års- och hållbarhetsredovisning 2019 avges av styrelsen och verkställande direktören för Skanska AB (publ.) för att beskriva såväl företagens som koncernens verksamheter. Den legala årsredovisningen består av förvaltningsberättelsen och de finansiella rapporterna på sidorna 37–192 och har reviderats av Skanskas externa revisorer. Sidorna 56–85 innehåller Skanskas hållbarhetsredovisning upprättad i enlighet med Årsredovisningslagen. Skanska rapporterar i enlighet med Global Reporting Initiatives riktlinjer (GRI), på rapporteringsnivå Core. Skanska strävar efter att all information och data ska vara relevant, transparent, konsekvent, korrekt och fullständig samt att den ska ge en objektiv bild av koncernens verksamhet. Mer information om Skanskas hållbarhetsarbete finns på group.skanska.com/sustainability.

Skanska AB, organisationsnummer 556000-4615.

Vi bygger ett bättre samhälle

Med mer än 130 år inom bygg- och projektutveckling berikar och utvecklar vi städer och samhällen på utvalda hemmamarknader i Norden, Europa och USA, där vi inte bara bygger fastigheter och anläggningar såsom skolor, sjukhus, bostäder och kontor utan även vägar och system för kollektivtrafik.

Skanska har ett ansvar gentemot kommande generationer och därför tillhandahåller vi gröna lösningar och bedriver vår verksamhet på ett hållbart sätt. Vi strävar efter att vara ledande inom hållbarhet. Det innebär bland annat att prioritera säkerhet, men också att skapa en arbetsplats där alla får komma till tals och att skapa en inkluderande arbetskultur präglad av öppenhet, rättvisa, tillit och respekt för varandra. Vi drar nytta av vår mångfald för att kunna erbjuda de bästa lösningarna.

Våra ambitioner är förankrade i våra värderingar och är vägledande för hur Skanska ska prioritera för att leva upp till löftet om att bygga ett bättre samhälle.

I New York är Skanska i färd med att omvandla den anrika byggnaden Farley Post Office till Moynihan Train Hall – en ny terminal för att nå tågen på intilliggande Penn Station, en av USA:s mest trafikerade järnvägsknutpunkter.

Läs mer på sidan 14.

Skanskas verksamhet

Skanska är ett av världens ledande bygg- och projektutvecklingsföretag, med fokus på utvalda hemmarknader i Norden, Europa och USA. Skanskas spridning över olika verksamhetsgrenar stärker koncernens konkurrenskraft och bidrar till en balanserad och diversifierad riskprofil.

Byggverksamhet

Skanska bygger och renoverar byggnader, infrastruktur och bostäder samt erbjuder anläggningsdrift och andra relaterade tjänster.

Läs mer på sidan 24.

Bostadsutveckling

Skanska utvecklar nya bostadsprojekt, både för en- och flerfamiljshus, som byggs av Byggverksamheten.

Läs mer på sidan 28.

Kommersiell fastighetsutveckling

Skanska utvecklar kundanpassade kontorsbyggnader och logistikfastigheter som byggs av Byggverksamheten.

Läs mer på sidan 32.

Skanskas löfte och värderingar

Skanskas löfte, Vi bygger ett bättre samhälle, avspeglar koncernens roll i samhället – en position som gör det möjligt för Skanska att skapa värde. För att uppfylla detta löfte är Skanskas fyra värderingar grundläggande: Värna om livet, Agera etiskt och öppet, Bli bättre – tillsammans och Vid kundens sida.

Skanskas värderingar

Värna om livet

Agera etiskt och öppet

Bli bättre – tillsammans

Vid kundens sida

Hållbar framtid

Genom att sträva efter att vara i framkant inom hållbarhet hjälper Skanska sina kunder och samhället i stort att skapa en hållbar framtid.

Koldioxidutsläpp

-28%

Minskning av koldioxidutsläpp sedan 2015.

Certifierade fastigheters andel av försäljningsvärdet

90%

Andel av det totala värdet, motsvarande 15,4 miljarder kronor, av sålda fastigheter i Kommersiell fastighetsutveckling som är certifierade enligt WELL, LEED (Platinum eller Gold) eller BREEAM (Excellent).

Energibesparing i nya kontorsfastigheter

-37%

Årlig energibesparing i sålda kontorsfastigheter utvecklade av Kommersiell Fastighetsutveckling Norden, Europa och USA.

2019 i korthet

Byggmarginal på 2,4%

Den underliggande lönsamheten förbättras. Med ett mer selektivt anbudsförfarande, förbättrat kommersiellt fokus och ökad kostnadseffektivitet, har lönsamheten potential att förbättras ytterligare.

Etablering i Los Angeles

Skanska tar steget in på marknaden för kommersiell fastighetsutveckling i Los Angeles, sin femte stad i USA, genom förvärvet av mark i Beverly Hills där kontorsprojektet 9000 Wilshire planeras, med målet att uppnå LEED Platinum.

Etablering av BoKlok i Storbritannien

Skanska expanderar BoKlok, sitt bostadsutvecklingskoncept för prisvärda bostäder, till den brittiska marknaden.

**Rankad på plats 20
i Fortunes lista Change
the world 2019**

FORTUNE
CHANGE
THE WORLD
2019

2045

Netto noll koldioxidutsläpp 2045

Under 2019 fastställde Skanska ett mål om att uppnå netto noll koldioxidutsläpp i hela värdekedjan. Att etablera och främja innovativa partnersamarbeten inom värdekedjan kommer att vara viktigt för att uppnå detta klimatmål.

17

Sålda fastigheter inom Kommersiell fastighetsutveckling enligt segmentsredovisning.

177

miljarder kronor i totala intäkter.

15

miljarder kronor i realiserade vinster inom Projektutveckling inklusive OPS-portföljen.

Koncernchefen kommenterar året

Skanska fortsatte sin strategi för att förbättra lönsamheten inom Byggverksamheten och skapa betydande värde från Projektutveckling. Under året förbättrades Byggverksamhetens lönsamhet, Kommersiell fastighetsutveckling hade ett nytt rekordår och expanderade till Los Angeles, USA, medan BoKlok expanderade till Storbritannien. Koncernens vägledande principer – våra värderingar och vårt löfte – kommer att ge oss en betydande konkurrensfördel de kommande åren.

Vinst per aktie

15,46

Kronor, vinst per aktie ökade med 62 procent.

Rörelsemarginal – Byggverksamhet

2,4%

Successiv lönsamhetsförbättring inom Byggverksamheten.

Vinst på avyttringar inom Kommersiell fastighetsutveckling

4,4

Miljarder kronor, försäljningsvinster, inklusive från joint ventures, på ny rekordnivå.

Under 2019 förbättrades vårt resultat samtidigt som vi fortsatte att genomföra vår strategiska plan. Inom Byggverksamheten innebär det att prioritera lönsamhet före intäkter och att förbättra projektutförandet. Inom Projektutveckling fokuserar vi på att skapa och realisera värden, både nu och under kommande år.

Sammantaget uppgick rörelseresultatet för året till 7,8 miljarder kronor (4,8). Inom Byggverksamheten ökade rörelsemarginalen till 2,4 procent, vilket fortfarande är under vårt mål som är minst 3,5 procent. Avkastning på sysselsatt kapital för Projektutveckling uppgick till 10,3 procent, vilket överträffar målet om minst 10 procent. Avkastningen på eget kapital uppgick till 21,4 procent (14,1), vilket ligger över vårt mål om minst 18 procent. Våra aktieägare erhöll en aktiekursavkastning om 50 procent för året. Mot bakgrund av vår stabila finansiella ställning föreslår Skanskas styrelse en utdelning på 6,25 kronor (6,00).

Fokus på Byggverksamhetens sweet spot

Inom Byggverksamheten har den underliggande lönsamheten förbättrats. Detta förklaras främst av en betydande återhämtning i Europa och USA samt en fortsatt hög nivå i Norden. Detta är ett resultat av strategin som omfattar att förbättra resultatet i pågående projekt genom en mer proaktiv riskhantering, ett starkare kommersiellt fokus, ökad kostnadseffektivitet samt genom att vara mer disciplinerade i de projekt vi genomför. Avgörande för detta är att enbart rikta in oss på projekt där vi har goda förutsättningar, det vill säga branscher, marknader och avtalstyper där vi tidigare har varit framgångsrika och ser den bästa framtida potentialen, så kallade sweet spots. Vi ser kontinuerligt över resultatet i samtliga verksamheter och vidtar åtgärder vid behov. Med dessa åtgärder bör Byggverksamhetens lönsamhet även fortsatt förbättras.

Kontrollerad expansion av Projektutveckling

Inom Bostadsutveckling har Skanska fördel av sitt breda erbjudande som sträcker sig över både länder och segment. Det gör det möjligt att fokusera investeringarna för att ta tillvara de bästa möjligheterna. Särskilt värt att nämna är att vi under året etablerade BoKlok – konceptet för prisvärda bostäder som Skanska äger tillsammans med IKEA – i Storbritannien, ett land där vi ser goda möjligheter för BoKlok. Detta är ett bra exempel på hur vi uppnår tillväxt för Projektutvecklingsverksamheten på ett kontrollerat och välplanerat sätt. Tack vare Skanskas starka balansräkning är vi också väl positionerade nu när de svenska bostadsköparna väntar med sitt köpbeslut till närmare inflyttningsdatum. Under året uppnådde Bostadsutveckling en rörelsemarginal om 9,6 procent (14,0).

För Kommersiell fastighetsutveckling var 2019 ännu ett framgångsrikt år med stark efterfrågan från hyresgäster och investerare. Med dessa gynnsamma marknadsförutsättningar utnyttjade Skanska sin finansiella styrka för att öka investeringarna i alla marknader, det vill säga Norden, Europa och USA, och vi skapade och realiserade värden om totalt cirka 4 miljarder kronor under året. Verksamhetsgrenen utökade också sin verksamhet till en femte stad i USA under 2019: Los Angeles, en pulserande världsstad med stor potential för Skanskas fastighetsutveckling.

Skanska gynnas av en stabil grund

Skanskas framgångar bygger på den stabila grund vi har i våra värderingar, vår starka balansräkning, vår integrerade affärsmodell och vårt välrenommerade varumärke. Vårt löfte att bygga ett bättre samhälle inspirerar våra fantastiska medarbetare och attraherar nya talanger till Skanska. När det är viktigare än någonsin att visa vad ett företag står för utgör detta en stark konkurrensfördel.

»Vi ska fortsätta att fokusera på att förbättra Byggverksamhetens lönsamhet och öka värdeskapandet genom Projektutveckling.«

Under 2019 gjorde vi stora framsteg i implementeringen av ett uppdaterat ramverk för intern styrning som minskar riskerna och ökar effektiviteten. Ramverket ger affärsenheterna större handlingsutrymme att tillgodose kundernas behov, samtidigt som det förbättrar tillsynen över de avgörande affärsprocesserna. Detta ramverk för internstyrning, i kombination med Skanskas värderingar och Uppförandekod, lägger grunden för en långsiktigt stabil värdeutveckling för aktieägarna.

Skanska stödjer mål för hållbar utveckling

På Skanska värnar vi om en hållbar framtid, både för vår verksamhet och för samhället i stort. Vårt hållbarhetsarbete stödjer FN:s globala mål för hållbar utveckling, vilket hjälper oss att kontinuerligt upprätthålla stödet för de övergripande hållbarhetsprinciper som definierats av FN Global Compact.

2019 fastställde Skanska ett mål om att uppnå netto noll koldioxidutsläpp senast 2045, i hela vår värdekedja. Detta är avgörande för att stödja Parisavtalet och för att utveckla klimatsmarta lösningar åt våra kunder.

Till vår stora sorg inträffade tre dödsfall på Skanskas arbetsplatser under året. Vi strävar efter en säker arbetsmiljö där inga dödsfall accepteras. Vi måste – och vi ska – se till att vi lever upp till värderingen Värna om livet, i allt vi gör. Att stärka vårt fokus på en säker arbetsmiljö är en högprioriterad fråga för Skanska. Att arbeta säkert kräver disciplin i genomförandet av våra projekt, och är något som också krävs för att uppnå goda resultat.

Redo för framtiden

Under 2020 ska Skanska fortsätta med de strategiska åtgärderna för att bli mer effektiva och uppnå högre resultat. Vi ska fortsätta att fokusera på att öka lönsamheten i Byggverksamheten och att öka värdeskapandet i Projektutveckling.

Vi räknar med fortsatt hög aktivitet på många av våra marknader. Vi kommer emellertid att noga bevaka utvecklingen, särskilt med tanke på det osäkra politiska och makroekonomiska läget. Vi är väl förberedda på förändringar genom vårt förstärkta riskhanteringssystem och genom att ständigt värna vår balansräkning.

I slutet av 2020 presenterar Skanska sin nästa affärsplan, vilken träder i kraft den 1 januari 2021. Denna plan ska bygga på

Skanskas styrkor, våra värderingar och löftet om att bygga ett bättre samhälle, och med ambitionen att leverera en branschledande total aktieägaravkastning. Vi på Skanska har åstadkommit mycket vi kan vara stolta över och framför oss ligger många fler möjligheter. Jag tackar våra kunder, affärspartners, aktieägare och medarbetare som alla bidragit till Skanskas framgångar.

Stockholm i februari 2020

Anders Danielsson
VD och koncernchef

Förenar nytta med nöje

2+U är en 38 våningar hög kontorsbyggnad i Seattles centrala affärsdistrikt. 100 procent av kontorsytan var uthyrd redan före färdigställandet, med internationella hyresgäster som Indeed.com, Dropbox, Qualtrics och Spaces. Byggnaden erbjuder cirka 64 000 kvadratmeter flexibel kontorsyta med fri utsikt över Pugetsundet från en privat takterrass. Skanska påbörjade konstruktionen i februari 2017 och 2+U stod klart i fjärde kvartalet 2019. Projektet som avser att uppnå en certifiering enligt LEED Platinum, har ännu inte sålts.

Under kontoret, som är upphöjt 25 meter över markplan, ligger the Urban Village: en yta på 2 000 kvadratmeter som är öppen för allmänheten. Denna utformning skapar en naturlig mötesplats och knutpunkt för hyresgäster, närboende och besökare. I samarbete med konstorganisationen Shunpike och Downtown Seattle Association (DSA) kommer 2+U också att inrymma Seattles första fria konstytta, The Studio, och på en plats som kallas The Square kommer det att finnas konst- och kulturprojekt året runt.

Skanska som investering

Skanska är ett av världens ledande bygg- och projektutvecklingsföretag, med ett attraktivt erbjudande och en stark affärsmodell som skapar värde för aktieägarna.

Skanska är ledande på sina utvalda hemmamarknader

Starka trender såsom demografiska förändringar, urbanisering och hållbarhet ökar behovet av nya och mer beständiga lösningar, vilket driver investeringar i infrastruktur, sjuk- och hälsovård, bostäder, kontor och utbildning. Detta innebär möjligheter för Skanska att skapa såväl värde som att bygga ett bättre samhälle.

→ Ett attraktivt erbjudande

Med sin starka finansiella ställning och breda kompetens, och genom att sträva efter att vara i framkant inom hållbarhet, erbjuder Skanska konkurrenskraftiga lösningar i allt från enkla till ytterst krävande uppdrag.

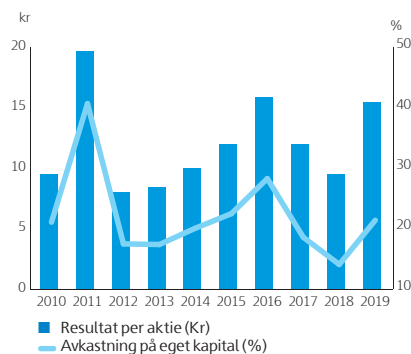
→ En stark affärsmodell

Med sin integrerade affärsmodell genererar Skanska ett betydande positivt kassaflöde från Byggverksamheten som löpande investeras i Projektutveckling för att öka avkastningen.

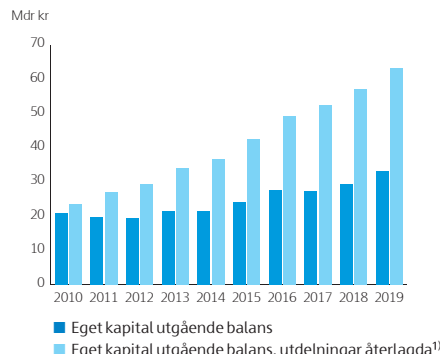
→ Värde för aktieägare

Med Skanskas värderingar och affärsmodell som grund kan Skanska bidra till att skapa en hållbar framtid för kunder och samhället i stort och samtidigt skapa värde för aktieägarna. Skanskas affärsmodell har under många år bidragit till en god avkastning och skapat ett attraktivt, långsiktigt värde för aktieägarna.

Periodens resultat per aktie och avkastning på eget kapital

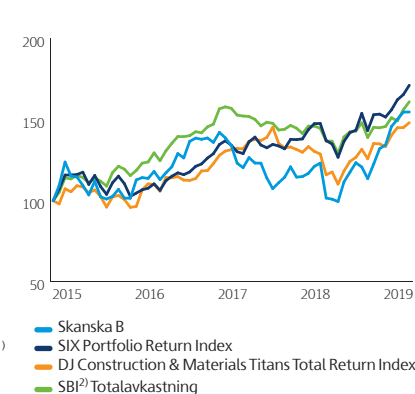

Tillväxt i eget kapital inklusive utdelningar

¹⁾ Genomsnittlig årlig tillväxttakt (CAGR) på 12 procent.

Total avkastning på Skanska-aktien jämfört med index

²⁾ Strategic Benchmark Index består av noterade företag som sammantagna avspeglar Skanskas verksamheter.

Historik Skanska-aktien

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Aktiekurs årets utgång, kr	211,70	141,00	170,00	215,10	164,80	167,90
Börsvärde, miljarder kronor	87,1	57,8	69,5	88,0	67,7	69,0
Utestående antal aktier, miljoner ¹⁾	411,5	409,7	408,9	409,3	411,0	410,8
Högsta aktiekurs under året, kr	216,00	179,70	226,60	218,70	208,40	170,00
Lägsta aktiekurs under året, kr	140,85	134,85	170,00	149,20	151,40	126,70
Direktavkastning, % ²⁾	3,0	4,3	4,9	3,8	4,6	4,0
Resultat per aktie, kr ³⁾	15,46	9,55	12,01	15,89	11,96	9,98
Ordinarie utdelning per aktie, kr	6,25 ⁴⁾	6,00	8,25	8,25	7,50	6,75
Utdelningsandel, % ⁵⁾	40	63	69	52	63	68

¹⁾ Antal utestående aktier vid årets slut.

²⁾ Utdelningen i procent av slutkursen för respektive verksamhetsår.

³⁾ Resultat per aktie enligt segmentsredovisningen dividerat med antal återstående aktier.

⁴⁾ Baserat på styrelsens utdelningsförslag.

⁵⁾ Utdelning i procent av vinst per aktie.

Aktien och finansiering

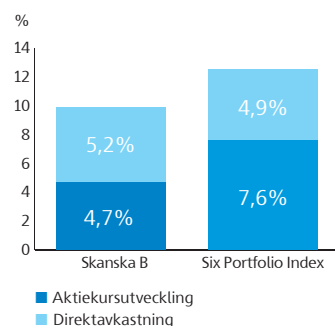
Skanskas B-aktie är noterad på Nasdaq Stockholm och ingår i segmentet Large Cap. Den 31 december 2019 uppgick aktiens totalavkastning till 56 procent och börsvärdet till 89 miljarder kronor.

Skanskas spridning över olika verksamhetsgrenar med verksamhet över flera geografiska marknader och segment stärker företagets konkurrenskraft och har bidragit till att Skanska under många år har genererat ett attraktivt, långsiktigt värde för aktieägarna med hög finansiell avkastning.

Aktieutveckling och totalavkastning

Sista betalkursen 2019 för Skanska-aktien (SKAB)¹⁾ var 211,70 kronor, en ökning med

Totalavkastning, 5 år

¹⁾ Bloomberg ticker SKAB:SS, Reuters quote SKAb.ST

50 procent under året, att jämföra med Stockholmsbörsen (Nasdaq Stockholm) som steg 29 procent under 2019. Skanska-aktiens totalavkastning steg 56 procent under året, att jämföra med en ökning på 35 procent för SIX Portfolio Return Index.

Aktiekurs och omsättning

Under 2019 omsattes totalt 465 miljoner (553) Skanska-aktier till ett totalt börsvärde om 88,9 miljarder kronor (57,8), vilket motsvarar en genomsnittlig dagsomsättning om 1,9 miljoner aktier (2,2) eller 46,8 miljarder kronor per handelsdag. Den högsta betalkursen 2019 var 216,00 kronor den 26 november och den lägsta var 140,85 kronor den 3 januari.

Aktiekapital och ägarstruktur

Skanskas aktiekapital uppgick till 1 259 709 216 kronor vid utgången av 2019 på totalt 419 903 072 aktier, varav 19 704 715 av serie A och 400 198 357 av serie B. Per den 31 december 2019 var antalet aktieägare 99 134. Majoriteten av Skanskas ägare är finansiella och institutionella organisationer i Sverige. Den största ägaren är Industrivärden AB som innehar 24,3 procent

av rösterna, följt av Lundbergs som innehar 12,8 procent av rösterna. I slutet av året uppgick moderbolagets innehav av egna B-aktier till 8,4 miljoner aktier, vilket motsvarar 2,0 procent av aktiekapitalet.

Utdelning

Skanskas utdelningspolicy är att dela ut 40–70 procent av årets resultat till aktieägarna, förutsatt att bolagets finansiella situation i sin helhet är stabil och tillfredsställande. För räkenskapsåret 2019 föreslår styrelsen en utdelning om 6,25 (6,00) kronor per aktie. Förslaget motsvarar en utdelning om totalt 2 572 miljoner kronor (2 462), vilket motsvarar 40 procent (63) av årets resultat. För moderbolagets innehav av egna B-aktier utgår ingen utdelning. Det totala utdelningsbeloppet kan komma att förändras fram till avstämningstidpunkten beroende på återköp av aktier och överföring av aktier till deltagare i Skanskas långsiktiga aktiesparprogram, Seop.

Aktieanalytiker

För en aktuell lista över analytiker som följer Skanska, besök: group.skanska.com/investors/skanska-share/analysts/.

De största aktieägarna i Skanska AB, röstsoraterat 31 dec 2019

Aktieägare, exklusive eget innehav	% av röster	% av kapital
Industrivärden AB	24,3	7,4
Lundbergs	12,8	5,3
Skanska-anställda genom Seop ¹⁾	3,3	4,7
AMF Försäkringar & Fonder	3,3	4,6
Swedbank Robur Fonder	2,8	4,0
Alecta	2,7	3,8
BlackRock	1,9	2,7
Vanguard	1,7	2,5
Norges bank	1,3	1,9
SHB Fonder & Liv Försäkring	1,2	1,7
10 största aktieägarna i Skanska	55,3	38,6
Övriga aktieägare i Skanska	44,7	61,4
Totalt	100,0	100,0
varav aktieägare i Sverige	76,8	67,0
varav aktieägare utomlands	23,2	33,0

¹⁾ Behandlas inte som en egen ägargrupp och inkluderar intjänade matchnings- och prestationsaktier för framtida tilldelning. Källa: Modular Finance Holdings

Finansiering

Skanska har ett antal program för upplåning, såväl bekräftade bankkreditfaciliteter som marknadsfinansieringsprogram, vilket ger en god beredskap vid tillfälliga svängningar i koncernens likviditetsbehov på kort sikt samt säkerställer finansiering på lång sikt. I slutet av året uppgick den centrala skuldportföljen till 3,5 miljarder kronor. De outnyttjade kreditfaciliteterna om 8,8 miljarder kronor i kombination med tillgänglig likviditet om 8,7 miljarder kronor säkerställer en tillfredsställande finansiell kapacitet för koncernen.

Skanska har i många år fokuserat alltmer på grön finansiering. Sedan emissionen av sina första gröna obligation 2014 har Skanska strävat efter att merparten av koncernens centrala finansiering ska ha en grön profil. I slutet av 2019 utgjorde 82 procent av Skanskas centrala skuldportfölj av bilaterala lån eller gröna obligationer som är öronmärkta för gröna projekt enligt Skanskas ramverk för gröna obligationer. Ramverket kontrolleras av

en oberoende part och bedöms vara både kraftfullt och pålitligt enligt CICERO (Center for International Climate Research) som betraktas som ledande inom oberoende granskningar av system för gröna obligationer.

Genom grön finansiering via exempelvis gröna obligationer och lån kan Skanska utnyttja sina tillgångar och breda kompetens inom hållbara, gröna lösningar för att vidga investeringsbasen.

I slutet av året var samtliga utestående företagsobligationer (MTN) gröna och uppgick till 1,0 miljarder kronor. Bilaterala lån om 200 miljoner USD används också för att finansiera Skanskas gröna projekt. En revolverande kreditfacilitet om 200 miljoner EUR är avsedd att i första hand säkerställa finansieringen av koncernens gröna projekt. En revolverande kreditfacilitet på 600 miljoner EUR som förfaller 2024 utgör en back-up för Skanskas finansieringsbehov.

Gröna obligationer

Skanska emitterade sina första gröna obligation 2014. En andra emission, till ett värde av en miljard kronor, genomfördes under 2018 för att finansiera kvalificerade projekt inom Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling. Alla projekt finansierade enligt Skanskas ramverk för gröna obligationer måste uppnå de högre nivåerna inom något av följande oberoende certifieringssystem: LEED, BREEAM, DGNB eller Svanen-märkning. De tre kommersiella utvecklingsprojekt som för närvarande finansieras med gröna obligationer med målet att överträffa miljökraven genom att sikta mot den högsta LEED-nivån, Platinum eller Guld, är 2+U (Seattle, USA), Epic (Malmö) och Centrum Południe 2 (Warszawa, Polen).

Finansierad till 100 procent med gröna obligationer siktar kontorsprojektet Epic i Malmö på en WELL-certifiering – en internationell standard som fokuserar på hyresgästers hälsa och välbefinnande.

Grön finansiering

82%

Andel av den totala centrala skuldportföljen som är grön enligt Skanskas ramverk för gröna obligationer, eller som uppfyller andra gröna krav.

Globala trender som påverkar sektorn för bygg- och projektutveckling

Globala trender som exempelvis urbanisering och ökat fokus på hållbarhetsfrågor driver investeringar i välbyggd infrastruktur och ökar efterfrågan på hållbara byggnader som kontor, bostäder, sjukhus och skolor. För Skanska innebär dessa globala trender en möjlighet att bygga ett bättre samhälle.

Skanskas möjligheter att skapa värde på sina hemmamarknader påverkas av externa faktorer. Det är viktigt att förstå hur de globala trenderna påverkar bygg- och projektutvecklingssektorn eftersom detta gör det möjligt för Skanska att anpassa sitt erbjudande till kundernas krav. De globala trender som Skanska har identifierat visar på det växande behovet av nya och mer ansvarsfulla lösningar inom Byggverksamhet och Projektutveckling.

Viktiga marknadsdrivare för Byggverksamhet och Projektutveckling

→ Urbanisering och demografiska förändringar

Den ökande urbaniseringen håller på att förändra världens städer. År 2050 förväntas i genomsnitt 70 procent av världens befolkning bo och arbeta i städer. Alla Skanskas marknader ligger över detta genomsnitt och starkast är utvecklingen i USA och Norden.

Förtätning och demografiska förändringar ökar behovet av effektiva och flexibla lösningar för transporter och ett mobilt liv, prisvärda bostäder och samverkan med myndigheterna för att skapa inkluderande stadsområden. Det görs omfattande investeringar i kollektivtrafik, energi- och vattenförsörjning och annan infrastruktur samt kontorsbyggnader, bostäder, skolor och sjukhus.

Denna utveckling kan också skapa utmaningar i stadsområden, som till exempel begränsad tillgång på välfärdstjänster och försämrade livskvalitet.

→ Klimatpåverkan och resursbrist

Om målen i Parisavtalet ska uppnås krävs en radikal minskning av världens växthusgasutsläpp för att begränsa den globala

uppvärmningen. Bygg- och projektutvecklingsbranschen står inför utmaningen att minska energianvändningen och utsläppen, förbättra resursanskaffningen och öka återanvändningen av material.

Resursbristen manar människor att tänka och handla på nya sätt för att skapa en god livskvalitet utan att förstöra resurserna och miljön. Vattenbrist är ett hot mot många av världens största städer. Behovet av att minska klimatpåverkan gör det nödvändigt att utveckla hållbara lösningar inom bygg- och projektutveckling, och kunder efterfrågar i allt högre grad mer hållbara byggnader. Effektivt utformade och producerade byggnader och infrastrukturprojekt är några av de mest verkningfulla sätten att uppnå hållbarhetsmål. Att förbättra miljöanpassningen i befintliga byggnader är också viktigt för att uppnå klimatmålen och något som successivt införlivas i nationell och regional lagstiftning, vilket skapar affärsmöjligheter där Skanska kan bidra till klimatanpassning.

→ Digitalisering

Ny teknik blir allt mer tillgänglig till en överkomlig kostnad, och gör det möjligt att använda nya metoder, öka effektiviteten och sänka kostnaderna. Digitaliseringen påverkar inte bara affärsmodellerna för de flesta företag utan också konsumenterna när digitala tjänster tar över traditionella processer. Köparnas inflytande ökar när allt mer välinformerade kunder förväntar sig ökad öppenhet från företag.

Efterfrågan på uppkoppling ökar i dagsläget. Ny teknik och bättre produkter spelar en allt större roll, med växande efterfrågan på uppkopplade lösningar och större krav på kvalitet, funktion och design, något som påverkar de stadsområden och byggnader som Skanska bygger.

→ Ekonomisk utveckling och förändringar i det geopolitiska landskapet

Ekonomisk tillväxt och offentliga utgifter skapar en ökad efterfrågan på bygglösningar. I Norden och Europa har tillväxten i byggsektorn varit positiv under senare år. Tillväxten väntas fortsatt vara positiv på de flesta marknader men kan, på vissa marknader, påverkas av arbetskraftsbrist.

Under senare år har ökade offentliga investeringar bidragit till tillväxten i USA, och bygginvesteringarnivån i Centraleuropa steg till följd av ökad användning av EU-medel. Detta kan emellertid förändras med avtagande ekonomisk tillväxt.

Protektionistiska tongångar från politiker, inklusive brexit och handelspolitiska skyddsåtgärder, riskerar att leda till begränsningar i handel och gränsöverskridande flöden. Höjda tullar kan påverka material- och arbetskraftstillgången.

→ Partnersamarbeten är viktiga

En hållbar stadsutveckling kan bara lyckas genom en kombination av styrning, samarbete över sektorer och en dialog med representanter från hela värdekedjan – från myndigheter, affärspartners och leverantörer till privatpersoner. De trender som beskrivs ovan är en drivkraft för betydande initiativ inom bygg- och projektutvecklingssektorn i frågor såsom prisvärda bostäder, hållbar tillväxt, stadsplanering, korruptionsbekämpning och en säker arbetsmiljö på byggsplatser.

Förbättrad kollektivtrafik i New York

Moynihan Train Hall är en viktig knutpunkt i New Yorks infrastruktur. Varje dag passerar 650 000 resenärer Penn Station.

Skanskas pågående projekt för att omvandla anrika James A. Farley Post Office Building till Moynihan Train Hall – en ny terminal för att nå tågen på intilliggande Penn Station vars totala yta utökas med över 50 procent. Skanska bygger ett nytt 21 000 kvadratmeter stort knutpunkt för tågtrafik, ett viktigt steg för att anpassa Farley Building till framtidens behov. De allmänna utrymmena i Moynihan Train Hall omfattar bland annat vänthallar och biljetthallar för Long Island Rail Road (LIRR) och Amtrak, säkerhetsfunktioner och butiksytor. Dessutom blir det lättare att nå nio plattformar och 17 spår för LIRR och Amtrak.

Kronan på verket blir ett 28 meter högt glastak som välver sig över det sekelgamla postkontorets stålbalkar.

Farley Buildings Moynihan Train Hall är en viktig del i myndigheternas omfattande plan att omvandla anrika Penn Station och dess omgivande byggnader till ett extraordinärt

resecenter. Skanskas insatser har en direkt betydelse för att vitalisera regionens transporter och minska påfrestningen på den överbelastade Penn Station och för att kunna erbjuda välbehövliga bekvämligheter för resenärer och turister.

2016 slutförde Skanska den första fasen i projektet, utbyggnaden av West End Concourse som knyter ihop Penn Station med den historiska postkontorsbyggnaden samt öppnande av nya ingångar på gatunivå. Detta förbättrade omloppet av resenärer och kapaciteten på nio av stationens tolv tågplattformar.

Skanska utförde också restaurering av den ursprungliga fasaden. Penn Station-Farleykomplexet är inte bara ett viktigt resecentrum, det är också ett betydelsefullt landmärke. Underhåll och renovering är en central del i en byggnads liv och för att skapa en attraktiv och trygg omgivning.

Finansiella mål 2016–2020

I Skanskas affärsplan för perioden 2016–2020 anges de finansiella mål som bäst avspeglar koncernens lönsamhet och visar dess finansiella utrymme för investeringar och tillväxt.

Rörelsemarginal – Byggverksamhet

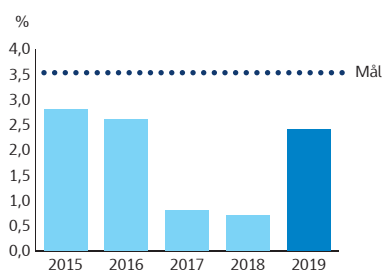
Mål

≥ 3,5 %

Utfall 2019

2,4 %

Rörelsemarginal – Byggverksamhet

Underliggande lönsamhet förbättrades, som ett resultat av strategin som omfattar en förbättrad lönsamhet i befintliga projekt genom mer proaktiv riskhantering, ett starkare kommersiellt fokus och en ökad kostnadseffektivitet.

Avkastning på sysselsatt kapital^{(1), (2)} – Projektutveckling

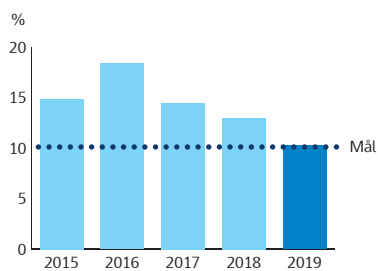
Mål

≥ 10 %

Utfall 2019

10,3 %

Avkastning på sysselsatt kapital – Projektutveckling

Projektutvecklingsverksamheten fortsatte att leverera resultat på en hög nivå och överträffade målet om minst 10 procent. Kommersiell fastighetsutveckling hade ett nytt rekordår med vinster från fastighetsförsäljningar på 4,4 miljarder kronor, inklusive joint ventures.

Avkastning på eget kapital⁽²⁾

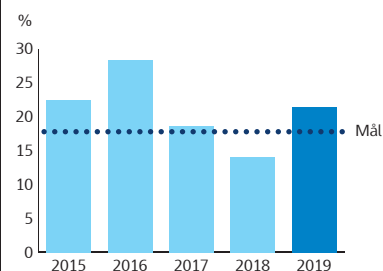
Mål

≥ 18 %

Utfall 2019

21,4 %

Avkastning på eget kapital

Under 2019 var avkastningen på eget kapital 21,4 procent, vilket är högre än målet om minst 18 procent.

Justerad nettoskuld⁽³⁾

Skanskas finansiella ställning är fortsatt stark. Per den 1 januari 2019 har Skanska ett nytt mål som mäter finansiell styrka jämfört med limiter beslutade av styrelsen.

Limit

-9,0

Mdr kronor i justerad räntebärande nettofordran (+) / nettoskuld (-)

Utfall 2019

+3,2

Mdr kronor

1) Ny definition för avkastning i verksamhetsgrenen Kommersiell fastighetsutveckling, från och med 1 januari 2019.

2) Enligt segmentredovisning.

3) Räntebärande nettofordran/skuld exklusive likvida medel med restriktioner, leasingkulder och räntebärande pensionskulda netto.

Affärsplan 2016–2020

Vinst med värde, Skanskas affärsplan för 2016–2020, har som mål att öka aktieägarevärdet samtidigt som man bygger ett bättre samhälle.

Skanskas affärsplan 2016–2020 har tre fokusområden som är viktiga för att nå målen för 2020. Åtgärderna syftar till att utveckla medarbetarnas förmåga att skapa affärer i mötet med kunden, vilket förbättrar servicen till kunder och ökar verksamhetens och supportfunktionernas resultat.

Mål 2020

- Aktiens totalavkastning ska vara branschledande.
- Kundens förstahandsval när det gäller att skapa lösningar som svarar mot kundernas behov.
- Skanska ska leva enligt sina värderingar och uppfattas som ett värderingsstyrt företag som bygger ett bättre samhälle.
- En säker och etisk arbetsmiljö.
- Branschens mest attraktiva arbetsgivare.
- Samarbeta inom och mellan enheter och affärsområden som Ett Skanska och i högpresterande team.
- Förbättrad operationell effektivitet.
- Balans i värdeskapandet mellan Byggverksamheten och Projektutveckling.

Skapa värde för aktieägare

Skanska måste skapa värde för aktieägarna på ett ansvarsfullt sätt och bidra till samhället i stort. Givet Skanskas bransch och omfattande verksamhet kan Skanska ha en betydande och positiv inverkan i samhället tack vare en lönsam verksamhet.

Utgångspunkten för koncernens femåriga affärsplan är att vinst och värde är sammankopplade och ömsesidigt förstärker varandra. Utan vinst kan Skanska inte bygga ett bättre samhälle – och att uppfylla detta löfte bidrar till Skanskas lönsamhet. Skanskas ambition är att stärka båda dessa delar och därigenom skapa värde för företagets aktieägare.

Siktet inställt på att skapa hållbara lösningar och en hållbar framtid

Hållbarhetsarbetet bygger på Skanskas värderingar och genom-syrar Skanskas sätt att arbeta, vilket gör det möjligt att leverera bättre lösningar för kunderna, förbättra den operationella effektiviteten, hantera risker och stötta samhället på flera sätt. Skanskas ambition att vara en ledande kraft inom hållbarhet bidrar till att skapa en hållbar framtid för kunder, samhällen och medarbetare, och skapar också värde för aktieägarna. Skanskas viktigaste hållbarhetsfrågor kan sammanfattas i fem hållbarhetsområden: Arbetsmiljö och hälsa, Etik, Miljö, Samhällsinvesteringar samt Mångfald och inkludering. Ytterligare upplysningar finns på sidorna 56–86 i hållbarhetsredovisningen.

Återställa Byggverksamhetens lönsamhet

och upprätthålla en hög aktivitet inom Projektutveckling

Huvudfokus under 2019 har legat på att förbättra lönsamheten inom Byggverksamheten och att fortsätta skapa värde genom Projektutveckling. Inom Byggverksamheten är strategin att koncentrera verksamheterna, förenkla och decentralisera organisationen och minska risken genom en mer selektiv anbudsstrategi. Resultatet förbättrades under 2019, vilket visar att Skanska är på väg att förbättra Byggverksamhetens lönsamhet. Inom Projektutveckling har Skanska, förutom att uppnå starka resultat genom att realisera portföljvärden under året, även skapat värde utöver det som avyttras som kommer att realiseras under kommande år.

Prioriteringar 2020

Ökat kommersiellt fokus, kostnadseffektivitet och en kontinuerlig översyn av alla verksamheter inom Byggverksamheten för att ytterligare förbättra lönsamheten samt fortsatt värdeskapande inom Projektutveckling, hör till koncernens prioriteringar för 2020. Kommersiell fastighetsutveckling ska fortsätta att etablera sin verksamhet i Los Angeles och BoKlok kommer också att fortsätta utöka sin verksamhet i Storbritannien. Därutöver kommer arbetet för att skapa en proaktiv säkerhetskultur att vara topprioriterat under 2020.

Arbetet med att utveckla Skanskas nästa affärsplan, som ska gälla från januari 2021, har påbörjats. Planen bygger på Skanskas långsiktiga plattform: Skanskas värderingar och löfte om att bygga ett bättre samhälle.

Bästa medarbetarna

Skanska vill uppfattas som branschens mest attraktiva arbetsgivare och erbjuda en inkluderande arbetsplats för engagerade medarbetare i en öppen och högpresterande miljö med stark värdegrund.

För att kunna erbjuda avancerade lösningar för kunder och samhällen måste Skanska kontinuerligt attrahera nya talanger och förmågor och till fullo dra fördel av mångfalden bland medarbetarna.

Att rekrytera, utveckla och behålla duktiga medarbetare är viktigt för Skanskas fortsatta framgångar. Skanska gör stadiga framsteg på detta område. Skanskas medarbetare bekräftar i den årliga medarbetarundersökningen att de har goda möjligheter att utvecklas och lära. Till Skanskas fördel talar djupt förankrade värderingar, många möjligheter till karriärutveckling och en stark vision – faktorer som allt fler arbetssökande och medarbetare efterfrågar.

En inkluderande organisation

I många år har Skanska haft en tydlig ambition att bli en mer inkluderande organisation eftersom det är avgörande för att begåvade medarbetare ska stanna kvar och utveckla sin kompetens inom bolaget. Detta fokus gör det enklare för koncernen att rekrytera och utveckla en mer mång-

faldspräglad medarbetarstyrka och att använda denna mångfald för att uppnå ett bättre resultat tillsammans.

Bredare kompetenser och erfarenheter höjer prestationen

Skanskas anställda ges möjligheter till nya, spännande uppdrag inom olika funktioner, affärsheter och marknader. Både längre och kortare uppdrag är viktiga för att öka kunskapsutbyte och samarbete.

Värderingsdrivna ledare

Skanska har sedan många år en inarbetad och solid process för kompetens- och karriärutveckling som bland annat omfattar en stark och faktabaserad successionsplanering, strukturerad resursplanering, medarbetarutveckling och karriärplanering, från affärsenhetsnivå till verksamhetsgenomgångarna med koncernledningen.

Skanska har två grundläggande program för att utveckla de värderingsdrivna ledare som krävs för att leda koncernens verksamhet och skapa en inkluderande kultur med en hög engagemangsnivå –

såväl i dag som i framtiden. Det globala programmet för högre chefer (Skanska Top Executive Program) bedrivs i samverkan med IMD i Schweiz. Under 2019 satsade Skanska ytterligare på koncernens ledande befattningshavare genom att återlansera detta program, nu med förbättringar som till exempel fler externa perspektiv. Skanska Stretch riktar sig till talanger tidigt i karriären och på väg in i en ledarroll. Programmet syftar till att höja medarbetarnas kunskap och förmåga att leda i en internationell miljö.

Delägare är engagerade medarbetare

Aktiesparprogrammet Seop stärker koncernens attraktivitet och förbättrar dess förmåga att rekrytera och behålla medarbetare. Programmet ger medarbetare möjlighet att investera i aktier i Skanska och ökar intresset för faktorer som driver aktieutvecklingen. Seop skapar också incitament att bidra till Skanskas resultat genom matchningsaktier och prestationsaktier baserade på affärsenhetens resultat.

Medarbetarundersökning 2019

80%

av medarbetarna rekommenderar Skanska som en bra arbetsplats, vilket överträffar branschsnittet på 70 procent.

77%

av medarbetarna tycker att Skanska erbjuder goda möjligheter att lära och utvecklas.

Källa: 2019 års koncernövergripande medarbetarundersökning

Operationell effektivitet

Genom att samla Skanskas främsta kunskaper och erfarenheter, och genom att investera i kontinuerliga förbättringar, kan Skanska leverera rätt lösningar till sina kunder och det bästa värdet för aktieägarna.

Skanska är inriktat på att kontinuerligt förbättra alla aspekter av koncernens verksamheter. Detta innebär att se till att vi har rätt system, effektiva processer och nödvändiga resurser. Lika viktigt är att alla medarbetare har rätt kompetensprofil. Ökad användning av digitala arbetsmetoder, data och hållbarhet kan förbättra den operationella effektiviteten ytterligare och erbjuda kunderna bättre lösningar.

Förbättrad planering, upphandling, design och genomförande av projekt

Skanska har fortsatt fokus på att förbättra genomförandet av projekt i Byggverksamheten. Baserat på marknadsanalyser genomför affärsenheter inom Skanska projekt i sektorer och på geografiska marknader där affärsenheterna har kompetens och tidigare har lyckats väl. En striktare anbudsstrategi och fortsatt riskhanteringsarbete omfattar kontinuerlig riskbevak-

ning under hela projekttiden, vilket gör det möjligt att lösa problem i ett tidigt skede, göra förbättringar och sänka projektkostnaderna. Generellt ägnas större uppmärksamhet åt utformningen, affärsvillkoren och förändringar av projektens specifikationer. Vidare satsas på utbildning av medarbetarna för att skapa team med rätt kompetens för att fatta välgrundade beslut vid projektplanering, upphandling, design och genomförande.

Ökad tillförlitlighet och effektivitet

Digitala samarbeten blir allt viktigare för att utveckla innovativa lösningar och de nya teknologier som krävs för att uppnå en mer effektiv byggverksamhet. Digitaliseringen erbjuder stora möjligheter att öka tillförlitligheten och effektiviteten, och bidrar även till ökat samarbete och kunskapsutbyte. Det är viktigt att ha team med olika kompetenser för att kunna dra nytta

av de samlade expertkunskaperna, innovationer, forsknings- och utvecklingsinsatser och bästa praxis i företaget.

Fokus på innovation och hållbarhet

Building Information Modeling (BIM) blir ett allt viktigare verktyg för att främja innovation och produktivitetsförbättring. Byggrobotar, drönare, 3D-skrivare och annan automatisering kommer att ytterligare effektivisera byggprocesserna. Digitala fokusområden inbegriper datastyrd produktionsoptimering, proaktiv riskhantering och förbättrad projektuppföljning, medan tillgängliggörande av produktionsdata bidrar med affärsinformation för bättre beslut. En digital modell kan också bidra till framsteg i Skanskas hållbarhetsarbete, bland annat genom att öka säkerheten och minska koldioxidutsläppen.

Ny teknik möjliggör samarbeten inom hela värdekedjan

Computer Automatic Virtual Environment-rummet (CAVE) på Skanskas kontor i Helsingfors, Finland, gör det möjligt att samarbeta via ett VR-system som projicerar detaljerade bilder på väggar och golv. Interaktiva touch-skärmar ger Skanskas projektgrupper möjlighet att samarbeta med kunder, myndigheter och konstruktörer för att tillsammans lösa problem och på så sätt förbättra projektgenomförandet.

Möt kunden – skapa affärer

Skanska strävar efter att vara en betrodd partner som bidrar till kundernas framgångar. Koncernen tar initiativ till att skapa lösningar för kunder baserat på Skanskas ledande ställning inom hållbarhet och bolagets samlade resurser och expertis.

Skanska har ambitionen att vara kundens förstahandsval när det gäller att skapa lösningar som svarar mot kundernas behov. Kundkännedom är en förutsättning för att proaktivt möta kundens behov och Skanska medverkar i strukturerade och givande, långsiktiga samarbeten med kunder, leverantörer och underentreprenörer.

Tidig kundinvolvering (Early Contractor Involvement)

Samarbeten baserade på en tät dialog, en gemensam vision och tillit är viktiga för att förstå kundernas skiftande behov och utmaningar, däribland marknadstrender och politiska prioriteringar.

Skanska uppnår detta genom tidig och fortlöpande kundinvolvering eller partnersamarbeten, och genom att delta i samhällsdebatten. Offentliga kunder svarar för mer än 50 procent av Byggsverksamhetens intäkter, och genom att stimulera dessa kunder att i högre grad efterfråga hållbara lösningar och mervärde i anbudsprocessen ökar Skanska sina affärsmöjligheter.

Kundsamarbete och hållbarhetsinitiativ

Kunder såväl som samhället i stort står inför allt mer komplexa utmaningar vilket ökar efterfrågan på Skanskas expertkunskaper när det gäller att utveckla funktionella och kostnadsbesparande lösningar som löser kundernas nya behov. Förstärkt kundsamarbete och tydligt fokus på hållbart företagande börjar bli allt viktigare för att skapa de innovativa lösningar som behövs för att nå längre än Skanskas nuvarande åtaganden och för att skapa ett bättre samhälle. Att hjälpa kunderna i deras hållbarhetssträvanden är för Skanska en prioriterad fråga och en betydande möjlighet att förse kunderna med nya, beständiga och miljövänliga lösningar som hjälper dem att nå sina klimatmål. Det är också en viktig aspekt för att minska Skanskas egen klimatpåverkan och bli en mer eftertraktad samarbetspartner.

En röst i den offentliga debatten

På samtliga hemmarknader samverkar Skanska med lokala och nationella myndigheter, och med intressenter från hela värdekedjan, för att driva på utvecklingen av lösningar som gagnar samhället. Byggssektorn svarar för 40 procent av världens energirelaterade koldioxidutsläpp och Skanska har därför valt att engagera sig i hur man kan förbättra lösningar för att minska koldioxidutsläppen. I diskussioner med kunder och partners kan Skanska uppmuntra dem att höja sina ambitioner i hållbarhetsfrågor.

I den svenska bostadspolitik, bidrar Skanska till utveckling genom sin expertis och sina insikter, vid sidan av politiska lösningar som ska bidra till att skapa en mer tillgänglig bostadsmarknad.

Under klimatveckan i New York 2019, till exempel, stod Skanska tillsammans med World Green Building Council värd för en dialog kring behovet av att begränsa koldioxidutsläppen.

Sthlm 01 | Stockholm

Hjälpa kunderna att nå klimatmålen

Skanska har initierat ett samarbete med branschpartners som tillsammans utvecklat en koldioxidkalkylator, EC3, som hjälper Microsofts huvudkontor att minska sina koldioxidutsläpp. Skanskas innovation, som är tillgängligt för alla, underlättar beslut redan i designfasen för att minska klimatavtrycket i byggnaderna.

»Tack vare EC3 siktar Microsoft på att minska påverkan från inbäddad koldioxid vid upprustningen av huvudkontoret med 30 procent. «

Katie Ross, hållbarhetschef på Microsoft

Microsofts kontor runt om i världen har en sammantagen yta på över tre miljoner kvadratmeter. Till en av Microsofts främsta prioriteringar hör att minska koldioxidutsläppen från dessa byggnader i syfte att uppnå företagets utsläppsmål.

Med Microsoft och andra branschpartners utvecklade Skanska ett verktyg för att beräkna och minska så kallade inbäddade koldioxidutsläpp i byggprocessen – the Embodied Carbon in Construction Calculator (EC3).

”Byggsektorn har inte fokuserat så mycket på hållbarhet, och det har varit svårt att få tillgång till nödvändiga data. När Skanska presenterade EC3 tyckte vi att detta verktyg verkade perfekt för våra behov. Vi ville bidra med finansieringen av utvecklingen och testa det för att hjälpa till att förbättra verktyget så att alla i branschen får nytta av den”, säger Katie Ross, hållbarhetschef på Microsoft.

EC3 analyserar klimatavtrycket från material och jämför materialen så att man kan välja den mest hållbara lösningen för ett projekt. Genom att använda detta verktyg kan Skanska hjälpa företag att nå sina ambitiösa klimatmål och påskynda

koncernens eget arbete för fortsatt minskad klimatpåverkan. För Skanska och Microsoft samt andra branschpartners som gemensamt valde att göra detta verktyg tillgängligt för alla, är detta verktyg ett sätt att driva hållbarhetsfrågan inom byggsektorn och utsläppsminskning.

”Tack vare EC3 siktar Microsoft på att minska påverkan från inbäddad koldioxid vid upprustningen av huvudkontoret med 30 procent. Genom bättre materialval har vi lyckats minska utsläppen utan kostnadsökningar”, säger Katie.

Att samarbeta för att tackla de svåraste utmaningarna har visat sig vara en framgångsrik metod som skapar värde både för kunder och Skanska som företag.

”För oss är hållbarhet en central princip och för våra byggprojekt är hållbarhet lika prioriterat som traditionella fokusområden, såsom kostnader och tidsramar. Vi är beroende av pålitliga partners som hjälper oss att skapa fantastiska och verkligt hållbara arbetsplatser för våra medarbetare. Vi vill samarbeta med partners som kan vara lika drivande som vi – det gör oss alla bättre och vi kan utvecklas mycket snabbare”, avrundar Katie.

Kalkylator för inbäddad koldioxid (EC3)

Utvinning, produktion och transport av byggmaterial ger upphov till betydande koldioxidutsläpp. EC3 är ett banbrytande databasdrivet verktyg som analyserar och jämför olika materials koldioxidavtryck baserat på miljödeklarationer från materialleverantörernas miljödeklarationer. Hösten 2019 blev EC3, som först utvecklades av Skanska med hjälp av Microsoft och andra partners allmänt tillgängligt för användning i USA. Skanska avser att använda EC3 i alla egna kommersiella utvecklingsprojekt i USA. Koncernen testar även EC3 på flera olika byggprojekt, vilket hjälper både Skanska och dess kunder att uppnå sina respektive koldioxidutsläppsmål.

Affärsmodell

Skanska skapar varje år värde genom tusentals projekt som genomförs i linje med Skanskas målsättning att leverera en branschledande totalavkastning. Tack vare Skanskas storlek och varierade verksamhet uppstår operativa och finansiella synergier som skapar ytterligare värde.

Grunden i Skanska är affärsenheterna som har en omfattande kännedom om sina respektive marknader, kunder och leverantörer. De lokala enheterna understöds av Skanskas varumärke, finansiella styrka samt koncerngemensamma expertkunskaper och värderingar.

Operativa och finansiella synergier

Operativa synergier är framför allt resultatet av den specialistkompetens som finns lokalt i de olika affärsenheterna. Ofta samverkar affärsenheter inom samma verksamhetsgren för att maximera nyttan av Skanskas resurser och kapacitet, och

informera om framgångsrika metoder. Dessutom sammanför utvecklingsprojekten olika enheter inom Projektutveckling och Byggverksamheten i ett tidigt skede, vilket ger bättre kundfokus och optimerar användningen av företagets samlade tekniska och finansiella resurser.

Byggverksamheten binder inte kapital utan genererar i stället ett fritt rörelsekapital. Det fria rörelsekapitalet tillsammans med vinster från koncernens övriga verksamheter, liksom möjligheten att öka belåningen med extern finansiering, gör att Skanska kan finansiera investeringar i projektutveckling och detta genererar

avkastning på investerat kapital. Investeringarna skapar också nya vinstgenererande uppdrag för Byggverksamheten.

Synergier ger konkurrensfördelar

De operativa och finansiella synergierna stärker Skanskas förmåga att tillgodose kundernas behov och ökar möjligheten att skapa ytterligare värde. Denna samordning förbättrar förmågan att skapa innovativa lösningar, maximera marknadsmöjligheter, förbättra kostnadskontrollen, stärka koncernens finansiella ställning och öka avkastningen.

Affärsmodell

Verksamhetsgrenar

Skanskas verksamhet består av Byggverksamhet, Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling. Affärsenheterna inom dessa verksamhetsgrenar samarbetar på flera olika sätt, vilket skapar såväl operativa som finansiella synergier som leder till ökat värde.

→ Byggverksamhet

Marknadsdrivare och nyckeltrender

BNP-tillväxt – Tillväxten inom Byggverksamheten är starkt korrelerad med tillväxten i BNP.

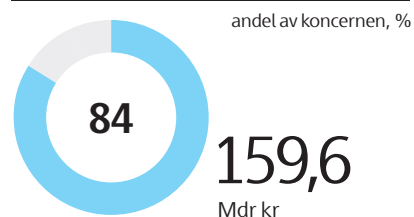
Offentliga satsningar – Infrastruktursatsningar drivs till stor del av den offentliga sektorn.

Urbanisering – Urbanisering är en viktig drivkraft för infrastrukturinvesteringar inom områden som vägar, broar, kollektivtrafik och vattenreningsverk.

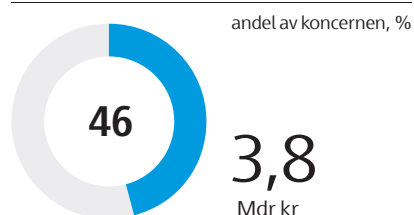
Länder

Sverige, Norge, Finland, Polen, Tjeckien, Slovakien, Storbritannien, USA

Intäkter

Rörelseresultat

→ Bostadsutveckling

Marknadsdrivare och nyckeltrender

Hushållens förtroendeindikator – Potentiella kunders syn på framtida löneutveckling, boendekostnader och möjligheter till lån påverkar deras köpbeslut.

Urbanisering – Leder till ökad efterfrågan på bostäder.

Brist på bostäder – Produktionen av bostäder har varit eftersatt vilket lett till ett underbud och fler bostäder behöver byggas.

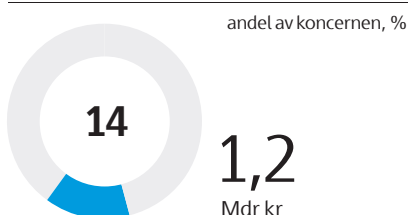
Länder

Sverige, Norge, Finland, Polen, Tjeckien, Storbritannien

Intäkter

Rörelseresultat

→ Kommersiell fastighetsutveckling

Marknadsdrivare och nyckeltrender

Ekonomisk tillväxt – Den ekonomiska tillväxten ökar företags behov av nyanställning vilket driver på aktiviteten på hyresmarknaden.

Urbanisering – Ökad efterfrågan på kontor och logistikcentra i stadsnära områden.

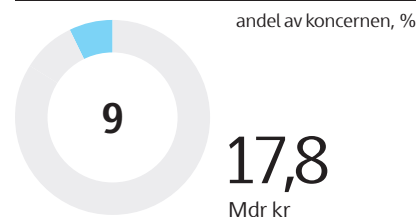
Kostnadseffektiv lokalisering – Energi-effektiva och miljöanpassade lokaler i attraktiva områden efterfrågas och bidrar till en omlokalisering.

Attraktiv investering – Långvariga hyresgäster i välbyggda fastigheter erbjuder attraktiv avkastning för investerare.

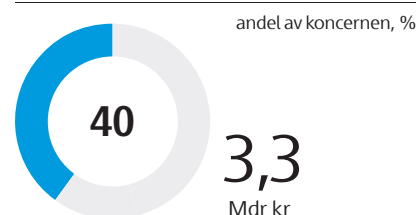
Länder

Sverige, Norge, Finland, Danmark, Polen, Tjeckien, Ungern, Rumänien, USA

Intäkter

Rörelseresultat

Byggverksamhet

För att ett samhälle ska utvecklas och blomstra behövs moderna sjukhus, broar, skolor, kommunikationer och annan viktig infrastruktur. Byggverksamheten, som mätt i intäkter och antal anställda är Skanskas största verksamhetsgren, bidrar till att förbättra samhället genom att utnyttja bolagets samlade kompetens och resurser – såväl lokalt som globalt.

Mål och handlingsplan – affärsplan 2016–2020

- Förbättrad riskhantering
- Operationell effektivitet
- Rörelsemarginal \geq 3,5%
- Tidig kundinvolvering (Early Contractor Involvement, ECI) och ökat fokus på att möta kunden och skapa affärer
- Fortsatt fokus på fritt rörelsekapital

Urval av konkurrenter

- Balfour Beatty
- Ferrovial
- Granite
- GrupoACS
- Hochtief
- NCC
- Peab
- Strabag
- Veidekke
- Vinci

Med ett starkare fokus på riskhantering, kostnadskontroll och genomförande av projekt förbättrades den underliggande lönsamheten inom Byggverksamheten, vilket ledde till en väsentligt förbättrad rörelsemarginal på 2,4 procent för året.

Väsentliga händelser 2019

En betydande återhämtning i Europa och USA och en fortsatt hög nivå i Norden var de främsta drivkrafterna till den förbättrade underliggande lönsamheten i Byggverksamheten. Detta är resultatet av strategin omfattande förbättrad lönsamhet i befintliga projekt genom mer proaktiv riskhantering, ett starkare kommersiellt fokus och ökad kostnadseffektivitet.

Rörelseresultatet uppgick till 3,8 (1,1) miljarder kronor vilket motsvarar en rörelsemarginal på 2,4 (0,7) procent. Rörelseresultatet påverkades positivt med totalt 196 Mkr hänförligt till det beviljade skadeståndet av appellationsdomstolen i fallet Follo EPC Oslo S. En del av den brittiska verksamheten påverkades negativt av en goodwillnedskrivning om -367 Mkr. Jämfört med föregående år påverkades rörelseresultatet i Sverige negativt av färre färdigställda projekt med hög lönsamhet och av svagare lönsamhet i husbyggnadsverksamheten i Stockholm och i asfaltverksamheten. Jämförelseperioden påverkades negativt av omstruktureringkostnader och projektnedskrivningar i Polen och USA samt goodwillnedskrivningar i USA medan lösta tvister i USA och avslutande av förmånsbestämda pensionsplaner i Storbritannien hade en positiv påverkan. Total nettoeffekt uppgick till -2,3 miljarder kronor.

Marknadsutsikter 2020

Generellt är marknadsaktiviteten inom Byggverksamheten fortsatt hög men konkurrensen är hård.

I Sverige är marknaden för anläggningsprojekt och husbyggnad stark, men med en betydande konkurrens. Marknaden för bostadsbyggnad i Sverige är svag. I Norge är marknaden för anläggningsprojekt fortsatt god men med stor konkurrens i nya anbud. Marknaden för husbyggnad drar också fördelar av ökade offentliga investeringar, medan marknaden för bostadsbyggnad är något svagare. Den övergripande marknaden i Finland är stabil, med undantag för en något lägre aktivitet i bostadsbyggnaden.

Osäkerheten kring Brexit i Storbritannien fortsätter att till viss del begränsa investeringarna på marknaden för kommersiellt husbyggnad och anläggningsprojekt. Den övergripande marknaden i Centraleuropa är positiv men med en hög byggrelaterad inflation, vilket har lett till att upphandlandet av nya projekt har skjutits upp, framför allt i Polen.

I USA är marknaden generellt sett stark. Anläggningsmarknaden är fortsatt god även om konkurrensen är hög. Inom husbyggnad är marknaderna för kontor, flygplatser, utbildning, datacenter samt sjukvård stark.

Verksamheten 2020

En kontinuerlig översyn av alla delar i verksamheten omfattar följande prioriteringar för verksamhetsgrenen under 2020:

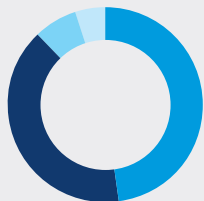
- Stärka fokus på en säker arbetsmiljö.
- Öka och förbättra värdering och kontroll av projekt.
- Förbättra avtalshandling.
- Fokusera på kostnadskontroll och kontinuerligt granska alla delar av verksamheten för att vidta åtgärder vid behov.

Byggverksamhet

Mkr	2019	2018	2017	2016	2015
Intäkter	159 579	157 894	150 050	138 001	140 648
Rörelseresultat	3 772	1 099	1 205	3 546	3 874
Rörelsemarginal, %	2,4	0,7	0,8	2,6	2,8
Fritt rörligt kapital, Mdr kr	26,4	25,6	21,8	22,5	20,5
Operativt kassaflöde	4 849	3 275	2 136	4 562	6 803
Orderingång, Mdr kr	145,8	151,7	151,8	170,2	122,1
Orderstock, Mdr kr	185,4	192,0	188,4	196,3	158,2
Antal anställda	33 225	37 006	39 002	40 991	42 193

→ Byggverksamhet

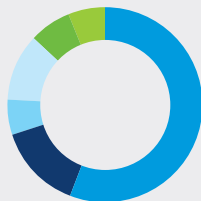
Orderstock, totalt 185 Mdr kr

Produkttyp

- Husbyggande, 48%
- Anläggningsbyggande, 40%
- Bostäder, 7%
- Service¹⁾, 5%

Kundstruktur

- Stat & Kommun, 56%
- Institutioner²⁾, 14%
- Företag, 8%
- Kommersiella fastighetsutvecklare, 11%
- Bostadsutvecklare, 7%
- Övrigt, 6%

Intäkter, totalt 160 Mdr kr

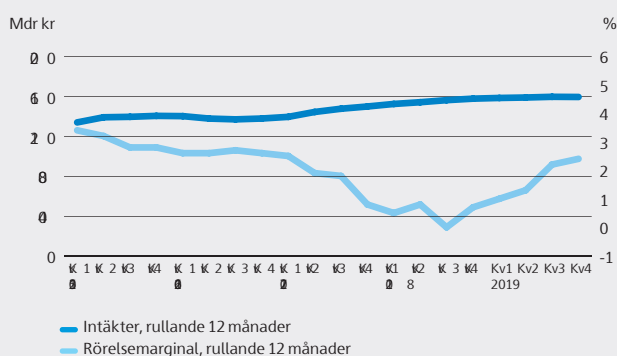

Geografisk fördelning

- Norden, 37%
- Europa, 20%
- USA, 43%

1) Kontrakt för drift och underhåll av anläggning.
2) Främst hälsovård och utbildning i privat regi.

Intäkter och rörelsemarginal

185

Miljarder kronor i orderstock

Värdeskapande i Byggverksamheten

Denna verksamhetsgren inom Skanska bygger och renoverar hus, industrianläggningar, infrastruktur och bostäder. Inom Byggverksamheten utförs även uppdrag av servicekaraktär, såsom drift och underhåll.

I enlighet med Skanskas affärsmodell genomför verksamhetsgrenen även entreprenaduppdrag för Skanskas Projektutvecklingsverksamhet. Denna samverkan genererar synergier för koncernen.

Projekt- och synergimöjligheter skapas också tack vare koncernens finansiella kompetens och resurser. Kombinationen av finansiell styrka och global expertis inom Byggverksamheten och Projektutveckling gör att Skanska kan åta sig projekt för

internationella kunder med högt ställda krav på kvalitet och genomförande.

Med ett starkt riskfokus under anbudsgivningsfasen har Skanska kunnat rikta in sig på att vinna projekt med rätt balans mellan risk och förväntad marginal. Skanska ökar andelen entreprenader där kunden, utöver pris, även ser till servicenivå, kapacitet och projektnriktning i sin utvärdering av anbud. Skanskas tydliga fokus på hållbarhet – såsom arbetsmiljö, etik, grönt byggande, samhällsinvesteringar samt mångfald och inkludering – är också faktorer som stärker Skanskas erbjudande till kunden.

→ Byggverksamhet

Hjälper världshandeln att nå nya höjder

Vid inloppet till den största lasthamnen på USA:s östkust sträcker sig Bayonne-bron som en stor stålbåge över Kill Van Kull-sundet. När bron invigdes 1931 var den världens längsta i sitt slag.

I samband med den senaste utbyggnaden av Panamakanalen riskerade denna legendariska bro att bli en flaskhals för internationell handel. De enorma containerfartyg som byggts för att maximera kanalens utökade kapacitet skulle inte kunna passera under bron. En djärv lösning togs fram, nämligen att höja vägbanan med 19,5 meter, eller 42 procent i den befintliga bågen, så att dessa stora fartyg för första gången kunde nå Maher Terminals, Port Newark

Container Terminal, Global Container Terminals New York och APM Terminals.

Tillsammans med en joint venture-partner var Skanska med och förverkligade detta mycket teknikkrävande projekt. En utmaning var att fortsätta få trafiken att flyta på över bron på ett säkert sätt under de sex år som byggnationen pågick. Minutiös planering och noggrannhet i utförandet var en viktig del i projektet.

Efter höjningen har lastvolymen till Port of New York och New Jersey ökat med åtta procent och fartygen har blivit större sedan den höjda Bayonne-bron stod klar.

Bostadsutveckling

För att hjälpa människor till ett bättre och bekvämare boende utvecklar Skanska bostäder som är välplanerade, ansvarsfullt producerade, rimligt prissatta och belägna i attraktiva lägen. Bostadsutveckling samarbetar med Byggverksamheten för att uppföra bostäderna på bästa möjliga sätt.

Mål och handlingsplan – affärsplan 2016–2020

- Mer selektiva projektstarter
- Översyn av kostnadsstruktur
- Kostnadseffektiva designlösningar
- Förbättrad kapitaleffektivitet

Urval av konkurrenter

- Bonava
- DOM Development
- Finep
- JW Construction
- JM
- Peab
- YIT

7130

Bostäder i produktion

Underliggande rörelsemarginalen för Bostadsutveckling låg stabilt kvar på runt 10 procent, som ett resultat av starkt genomförande och en väldiversifierad portfölj inom olika segment och marknader.

Väsentliga händelser 2019

Lönsamheten inom Bostadsutveckling var på en fortsatt bra nivå. Den svenska marknaden för nybyggnation förbättrades gradvis i takt med att aktivitet och förtroende för bostadsmarknaden ökade. Under året startade 3 407 (4 480) bostäder och 3 853 (3 653) såldes. Verksamheten anpassades till det nya normalläget på den svenska marknaden där kunderna fattar sina köpbeslut närmare projektens slutförande.

Rörelseresultatet uppgick till 1,2 (1,5) miljarder kronor och inkluderar en negativ påverkan av en goodwillnedskrivning om -101 Mkr i Norge till följd av lägre volymer än förväntat.

Rörelsemarginalen uppgick till 9,6 (14,0) procent, där jämförelseperioden inkluderar en större positiv effekt från försäljningsvinster av mark samt upplösning av avsättningar hänförliga till färdigställande av projekt i Norden. Den underliggande rörelsemarginalen låg stabilt kvar på 10 procent tack vare ett starkt genomförande och en väldiversifierad portfölj.

Under 2019 förstärktes diversifieringen ytterligare när BoKlok, Skanskas koncept för prissälda hem, expanderade till den brittiska marknaden.

Marknadsutsikter 2020

Bostadsmarknaden i Sverige för nyproduktion förbättras något i takt med att förtroendet för bostadspriser återhämtar sig och aktiviteten av transaktioner ökar. I Norge är marknaden stabil medan den finska marknaden har saktat ned. Den centraleuropeiska marknaden är stabil. Gemensamt för alla marknader är utmaningen med höga byggkostnader och långa planläggningsprocesser.

Verksamheten 2020

Skanska kommer att fortsätta anpassa sin Bostadsutvecklingsverksamhet till rådande marknadsförutsättningar, där kunder fattar sina köpbeslut närmare slutförande av projekten. Detta omfattar aktiviteter för att förbättra kapitaleffektiviteten. BoKlok kommer att fortsätta att utöka sin verksamhet på den brittiska marknaden.

Bostadsutveckling

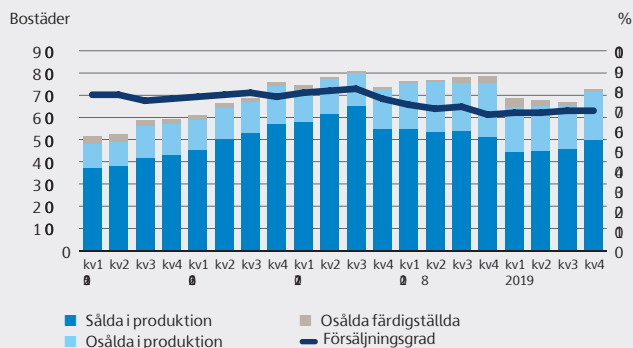
Mkr	2019	2018	2017	2016	2015
Intäkter	12 483	10 739	13 237	13 264	12 298
Rörelseresultat	1 195	1 505	1 716	1 605	1 174
Rörelsemarginal, %	9,6	14,0	13,0	12,1	9,5
Investeringar	-9 437	-10 542	-11 093	-9 148	-6 675
Avyttringar	11 793	12 146	11 773	7 517	8 630
Operativt kassaflöde från löpande verksamhet ¹⁾	2 702	1 154	1 229	-1 210	1 509
Sysselsatt kapital, Mdr kr	13,0	13,6	12,7	11,6	9,3
Avkastning på sysselsatt kapital, % ²⁾	9,8	11,4	15,4	17,1	14,4
Antal anställda	551	542	482	434	389

1) Före skatt, finansieringsverksamhet och utdelning.

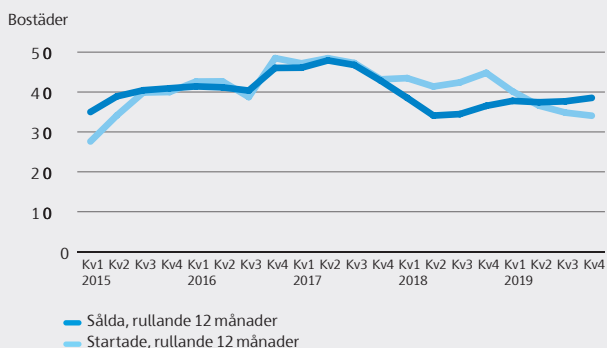
2) För definition se not 43.

→ Bostadsutveckling

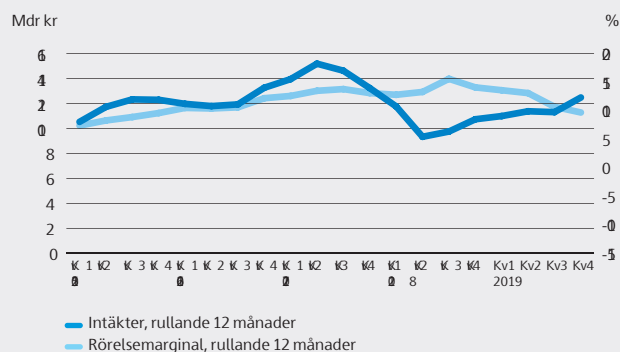
Bostäder i produktion och osålda färdigställda

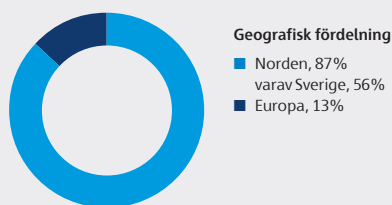
Startade och sålda bostäder

Intäkter och rörelsemarginal

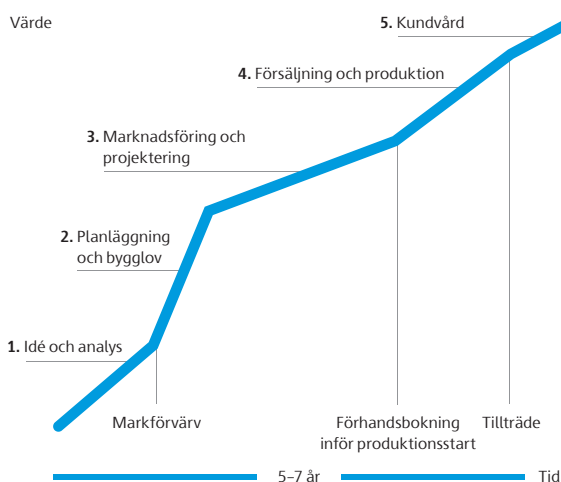
Rörelseresultat, totalt 1,2 Mdr kr

Värdeskapande i Bostadsutveckling

Värdeskapande inom Bostadsutveckling tar sin början i en analys av den makroekonomiska och demografiska utvecklingen. Var finns tillväxten, vilka är målgrupperna och vad har de för behov och önskemål?

Före ett markköp analyserar Skanska de lokala förutsättningarna i detalj. Därefter inleds en stegvis process med slutmålet att erbjuda maximalt värde för kunden. I planeringsarbetet sätts ramarna i nära samarbete med lokala myndigheter. Utifrån förutsättningarna i omgivningarna skapas ett attraktivt bostadsområde, utformat och byggt i nära samarbete mellan enheter inom Projektutveckling och Byggverksamheten samt utifrån de boendes krav och med hänsyn till miljö och samhälle. Skansas egen försäljningsorganisation marknadsför därefter de nya bostäderna mot rätt målgrupp.

→ Bostadsutveckling

Expansion av hållbara hem, till ett lågt pris, för alla

BoKlok, som ägs gemensamt av Skanska och IKEA, erbjuder välbyggda, yteffektiva, funktionella och trivsamma bostäder till fler till en lägre kostnad. Med standardiserade lösningar och storskalig industriell tillverkning uppnås kostnadseffektivitet och god kvalitetskontroll. Hållbarhet är en viktig del i BoKloks koncept och därför byggs husen i trä, det mest klimatsmarta byggmaterialet.

De prefabricerade modulerna byggs inomhus under vädersäkra förhållanden, vilket möjliggör hög kvalitet, låga och mer förutsägbara kostnader och minimalt avfall innan de transporteras till byggsplatsen för montering. Under 2019 började BoKlok att förse alla sina nya lägenhetsprojekt i Sverige med solcellspaneler, vilket bidrar till att sänka energikostnaderna och koldioxidutsläppen samtidigt som det blir enklare att leva mer hållbart.

Sedan starten 1996 har BoKlok uppfört nästan 12 000 bostäder i Sverige, Norge och Finland.

Under 2019 expanderade BoKlok till Storbritannien som identifierats som en marknad med hög efterfrågan på prisvärda bostäder av god kvalitet som fler har råd med. Inledningsvis ligger fokus på södra och sydvästra England, från South Hampton och Brighton till North Cheltenham och North Somerset. Här finns det stor efterfrågan på prisvärda hem och mark till överkomliga priser. BoKlok UK för en dialog med både kommuner och privata markägare. De flesta bostäderna kommer att säljas direkt till privatpersoner medan en mindre del kommer att säljas till lokala myndigheter och bostadsföreningar, så kallade housing associations, för att ingå i deras sociala bostadsprogram.

Kommersiell fastighetsutveckling

Skanska utvecklar miljömässigt effektiva och flexibla kontor och anläggningar som bidrar till hyresgästernas framgång genom att öka deras välbefinnande och kreativitet. I samarbete med Byggverksamheten skapas de bästa lösningarna för kunder och det största värdet för Skanska.

Mål och handlingsplan – affärsplan 2016–2020

- Öka projektaktivitet
- Öka landbank
- Öka kostnadseffektivitet
- Kontrollerad expansion

Urval av konkurrenter

- Boston Properties
- Echo investment
- Fabega
- Ghelamco
- Hines
- NCC
- Trammell Crow
- Vasakronan

Resultatet från fastighetsförsäljningar på 4,4 miljarder kronor, inklusive joint ventures, var det högsta någonsin. Under 2019 expandera Skanska sin amerikanska verksamhet till en femte stad i USA, Los Angeles.

Väsentliga händelser 2019

Investeringar, uthyrning och försäljningar fortsatte på en hög nivå under 2019, mycket tack vare goda marknadsförutsättningar, stark uthyrningsaktivitet och ett mycket starkt genomförande. I slutet av året hade Skanska 42 pågående projekt. Resultatet från fastighetsförsäljningar av 17 projekt, inklusive joint ventures, nådde ett nytt rekord på 4,4 miljarder kronor, i vilket samtliga tre hemmamarknader var delaktiga. Några exempel:

- Skanska sålde en andel om 90 procent av kontorsfastigheten Bank of America Tower i Houston, Texas, USA för 3,5 miljarder kronor.
- Skanska sålde tre kontorsbyggnader i Wrocław och Krakow, Polen för 2,3 miljarder kronor.
- Skanska sålde kontorsfastigheten Workplace Oo i Oslo, Norge för 1,5 miljarder kronor.

Under 2019 startades totalt 15 projekt fördelade över alla hemmamarknader. I termer av uthyrning tecknades under året kontrakt för 421 000 kvadratmeter. Orealiserade utvecklingsvinster, exklusive sålda fastigheter enligt segmentsredovisning, uppgick i slutet av året till 8,2 miljarder kronor.

Marknadsutsikter 2020

Vakansgraden på kontorslokaler i merparten av de nordiska och centraleuropeiska städer där verksamheten bedrivs är stabil. Vakansgraden är låg i Sverige och hyrorna är höga. Efterfrågan på kontor yta är stark i Polen men även i andra delar av Centraleuropa. I USA är efterfrågan från hyresgäster stark i Boston och Seattle medan efterfrågan i Washington, D.C. och Houstons ”Energy Corridor” är något svagare. Moderna fastigheter med långsiktiga hyresgäster är mycket efterfrågade av fastighetsinvestorer, vilket medför attraktiva värderingar på dessa fastigheter. I USA, Centraleuropa och i Norden, framförallt i Sverige, finns ett fortsatt stort intresse från investerare men antalet intressenter per transaktion har minskat och selektiviteten har ökat. Investerarnas avkastningskrav har troligen bottnat ur i Sverige och USA. Gemensamt för alla marknader är utmaningen med höga byggkostnader och långa planläggningsprocesser.

Verksamheten 2020

Skanska kommer att bibehålla en hög aktivitet inom Kommersiell fastighetsutveckling vilket omfattar prioriteringar som kapitaleffektivitet samt säkerställande av nya projekt. Under 2020 kommer Kommersiell fastighetsutveckling fortsätta att expandera sin verksamhet i Los Angeles, USA.

Kommersiell fastighetsutveckling

Mkr	2019	2018	2017	2016	2015
Intäkter	17 850	16 271	11 440	10 226	9 034
Rörelseresultat	3 287	3 069	2 714	2 336	1 947
varav resultat av fastighetsförsäljningar ¹⁾	4 275	4 005	2 879	3 111	2 564
Investeringar	-12 946	-11 452	-10 716	-8 364	-8 826
Avyttringar	13 713	15 275	9 341	9 043	9 914
Operativt kassaflöde från löpande verksamhet ²⁾	1 063	3 984	-3 119	-687	917
Sysselsatt kapital, Mdr kr	34,5	26,7	24,5	19,9	16,5
Avkastning på sysselsatt kapital, % ³⁾	10,5	12,8	15,5	14,8	15,6
Antal anställda	427	414	389	364	344

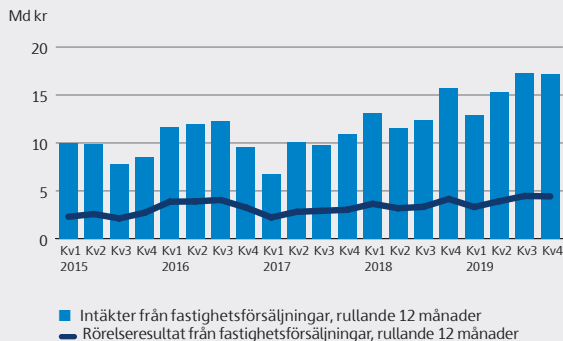
1) Resultat som redovisas under eliminerings tillkommer med

2) Före skatt, finansieringsverksamhet och utdelning.

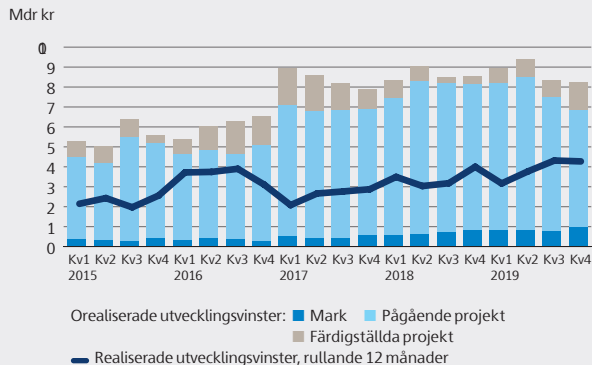
3) Från och med 1 januari 2019 baseras avkastningen på det årliga resultatet istället för på successivt värdeskapande. En definition finns i not 43.

→ Kommersiell fastighetsutveckling

Intäkter och rörelseresultat från fastighetsförsäljningar

Orealiserade och realiserade utvecklingsvinster

Sysselsatt kapital 34,5 Mdr kr

Geografisk fördelning

- Norden, 34%
- Europa, 28%
- USA, 38%

Uthyrning totalt 421 000 kvm

Geografisk fördelning

- Norden, 32%
- Europa, 35%
- USA, 33%

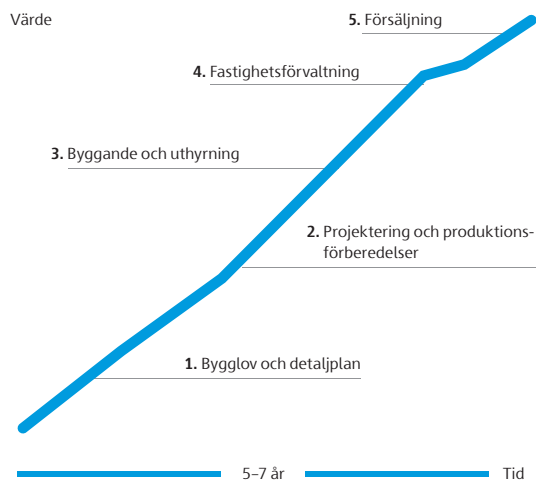
8,2

Miljarder kronor i realiserade utvecklingsvinster, exklusive sålda fastigheter enligt segmentsredovisning

Värdeskapande i Kommersiell fastighetsutveckling

Utvecklingen av kommersiella projekt är en kontinuerlig process med tydligt definierade faser. Den genomsnittliga utvecklingscykeln från projektkoncept till slutförande är fem till sju år.

En makroekonomisk och lokal marknadsanalys föregår alla markförvärv. Ett stort steg i värdeskapandet tas när detaljplanen för råmarken blir godkänd. Designen bygger på Skanskas tidigare erfarenheter och anpassas till den lokala marknadens efterfrågan, med sikte på att dels skapa ändamålsenliga lokaler för hyresgäster och fastighetsinvestorare och dels säkerställa ett effektivt genomförande av projektet genom ett nära samarbete mellan enheter inom Projektutveckling och Byggverksamheten. Ett framgångsrikt uthyrningsarbete inleds oftast i samband med byggstarten och de flesta avtal tecknas före slutförandet av byggandet. Byggprojekten genomförs av Skanskas lokala byggenheter. Fastighetsförvaltning kan addera ytterligare värde till fastigheten. Samtliga projekt utvecklas med sikte på en försäljning som sker när Skanska tillfört maximalt värde inom sina kompetensområden.

→ Kommersiell fastighetsutveckling

En grön knypunkt för Houston

För att maximalt utnyttja toppläget i centrala Houston i Texas, USA, har Bank of America Tower en atriumgård i två våningsplan som på ett unikt sätt kopplar ihop gatunivån med Houstons gångnätverk under markplan. Denna pulserande mötesplats, som bland annat hyser ett restaurangtorg, för människor samman genom kultur- och matupplevelser.

Bank of America Tower består av 72 500 kvadratmeter moderna kontorsutrymmen i Houstons centrala affärsdistrikt med hyresgäster som Bank of America, Waste Management, Winston and Strawn, Quantum Energy Partners och Skanska. I har utomhusytor som inkluderar en restaurang, en matmarknad med sju kockdrivna restaurangkoncept och en cocktailbar. Hyresgästerna har också tillgång till The Assembly, ett toppmodernt konferens- och evenemangscentrum med tre möteslokaler.

Under 2019 sålde Skanska en andel om 90 procent av kontorsfastigheten Bank of America Tower i Houston för USD 373 M, cirka 3,5 miljarder kronor, till ett dotterföretag till Beacon Capital Partners. Detta är Skanskas hittills största försäljning sett till antal kvadratmeter. Byggnaden kommer att använda 25 procent mindre energi än motsvarande anläggningar och är en av världens största byggnader som miljöcertifierats enligt LEED Platinum v4.

Byggandet av Bank of America Tower påbörjades under andra kvartalet 2017 och avslutades under andra kvartalet 2019. Den nya ägaren tillträdde under fjärde kvartalet 2019.

En trovärdig, långsiktig partner för investerare

Niam och Skanska har ingått ett samarbete som omfattar 14 fastigheter i sex städer. När Niam beslutade sig för att ta steget in på polska marknaden var detta samarbete viktigt eftersom bolaget kunde dra fördel av Skanskas starka renommé på den nordiska marknaden.

Johan Berfenstam
Head of Acquisitions, Niam

Niam är en affärspartner till Skanska sedan många år tillbaka. Bolaget förvaltar fastighetsfonder med investeringar i Sverige, Norge, Finland, Danmark och Polen, och bolagets tillgångar under förvaltning uppgår till totalt 3,6 miljarder EUR. Niam har sedan 2000 investerat över 10 miljarder EUR genom egna fonder.

2014 förvärvade Niam sin första fastighet av Skanska i Sverige. Johan Berfenstam, Head of Acquisitions på Niam, kommenterar samarbetet med Skanska:

”Vi har en mångårig relation med Skanska. Skanska är vana att tänka som en fastighetsägare, och förstår verkligen vad som är viktigt för fastighetschefer och investerare. Deras kommersiella utvecklingsteam tänker alltid på nästa steg i byggnadens livscykel och utformar fastigheter med ett långsiktigt perspektiv. Inte alla av Skanskas konkurrenter har en sådan helhetssyn på fastighetsutveckling. Det är en viktig orsak till att vi har valt att förvärva fastigheter av Skanska”, säger Johan.

Genom åren har Niam förvärvat 14 fastigheter av Skanska. Efter flera år med investeringar i Norden bestämde sig Niam 2015 för att ge sig in på den polska marknaden. Samarbetet med Skanska var en viktig faktor i detta strategiska beslut.

”Vår erfarenhet med Skanska i Polen belyser verkligen vårt samarbete. Polen är den enda marknaden där Niam inte har lokalt anställda. Vi behöver därför en lokal partner som vi verkligen kan lita på. När vi letade efter polska kontorsutvecklingsprojekt visste vi att vi, tack vare Skanskas omfattande erfarenhet i Norden, kunde lita på Skanskas skicklighet när det gäller att välja lokalisering och skriva hyresavtal, vilket utgör en stor del av en fastighets värde. Jag vet också att Skanska är stolta över att kunna leverera de bästa fastigheterna på marknaden. Vi har inte blivit besvikna. Niam har förvärvat åtta fastigheter av Skanska i fyra polska städer, och vi äger fortfarande många av dessa”, säger Johan avslutningsvis.

Bolagsstyrningsrapport

God bolagsstyrning handlar om att säkerställa att Skanska för aktieägarna sköts hållbart, ansvarsfullt och effektivt. Det övergripande målet är att öka värdet för aktieägarna och på så sätt möta de krav ägarna har på investerat kapital. Bolagsstyrning syftar även till att säkerställa upprätthållande av system och processer för styrelsen och ledningen vad gäller kontroll och övervakning. Genom att ha en tydlig styrningsstruktur samt tydliga regler och effektiva processer kan styrelsen säkerställa att ledningens och medarbetarnas fokus ligger på att utveckla affärerna för att därigenom skapa aktieägarvärde.

Denna bolagsstyrningsrapport för 2019 har granskats av Skanskas externa revisorer i enlighet med 9 kap. 31 § aktiebolagslagen. Rapporten innehåller upplysning enligt 6 kap. 6 § årsredovisningslagen.

Principer för bolagsstyrning

Skanska är ett av världens ledande bygg- och projektutvecklingsföretag, med fokus på utvalda hemmamarknader i Norden, Europa och USA. Med stöd av globala trender inom urbanisering och demografi, samt genom att vara i framkant inom hållbarhet, erbjuder Skanska konkurrenskraftiga lösningar i såväl enkla som ytterst krävande uppdrag. Genom att leva upp till sina värderingar hjälper Skanska både sina kunder och samhället att skapa en hållbar framtid. Moderbolag i koncernen är det svenska publika aktiebolaget Skanska AB ("bolaget") med säte i Stockholm.

Som svenskt aktiebolag med aktier noterade på Nasdaq Stockholm är Skanska skyldigt att följa en mängd olika externa regelverk som påverkar bolagets styrning. För att säkerställa efterlevnad av kraven i lagar och bestämmelser, och uppfylla de höga krav som Skanska ställer på sin verksamhet, har Skanska dessutom fastställt interna regelverk för att styra koncernens verksamhet samt processer för övervakning av affärsenheternas och koncernstabernas efterlevnad av de externa och interna regelverken. Skanskas arbete med frågor angående etik och hållbarhet är en integrerad del i verksamheten och styrelsen diskuterar dessa frågor kontinuerligt.

Skanska redovisar inte några avvikelser från Svensk kod för bolagsstyrning ("Koden") för räkenskapsåret 2019. Inga överträdelser av tillämpliga börsregler eller av god sed på aktiemarknaden har rapporterats gällande Skanska av Nasdaq Stockholms disciplinnämnd eller Aktiemarknadsnämnden under 2019.

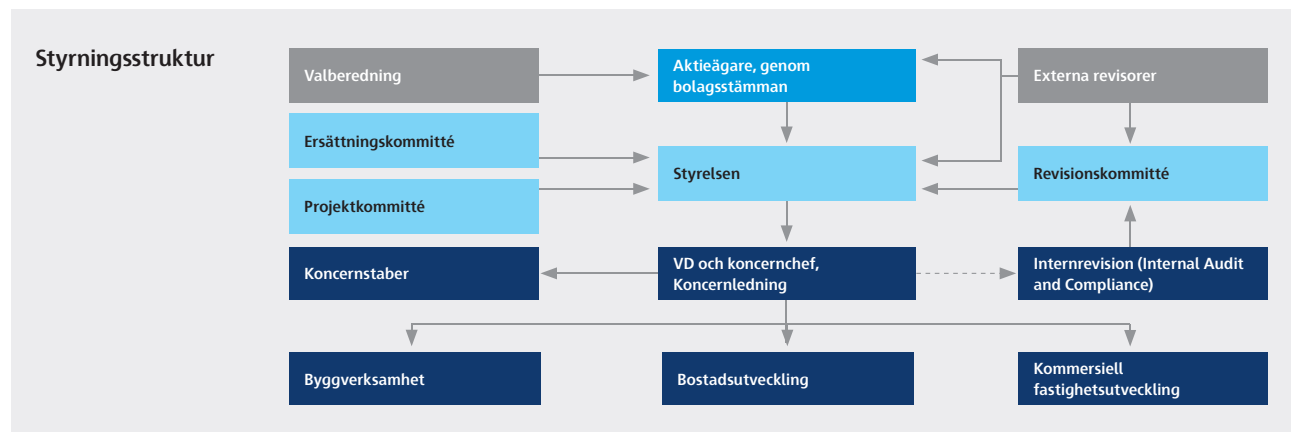
För mer information, se: group.skanska.com/sv/koncernensstyrning/

Centrala externa styrdokument

- Aktiebolagslagen
- Nasdaq Stockholms regelverk för emittenter
- Svensk kod för bolagsstyrning
- Årsredovisningslagen
- Lag om värdepappersmarknaden
- International Financial Reporting Standards (IFRS) och övriga redovisningsregler
- Global Reporting Initiative (GRI) Standards

Centrala interna styrdokument

- Bolagsordningen
- Styrelsens och styrelsekommittéernas arbetsordning
- Instruktioner för VD och koncernchef
- Koncernomfattande styrande dokument, inklusive policyer, standarder/instruktioner och riktlinjer för koncernen och affärsprocesser för godkännande, kontroll och riskhantering.
- Skanskas Uppförandekod, som är tillgänglig på Skanskas webbplats: group.skanska.com/about-us/our-code-of-conduct/

Aktier och aktieägare

Skanskas B-aktie är noterad på Nasdaq Stockholm och ingår i segmentet Large Cap. Aktiekapitalet uppgick vid årsskiftet 2019 till 1 259 709 216 kronor på totalt 419 903 072 aktier, varav 19 704 715 A-aktier och 400 198 357 B-aktier. A-aktier ger rätt till tio röster per aktie och B-aktier ger rätt till en röst per aktie. A- och B-aktier medför samma rätt till andel av bolagets tillgångar samt berättigar till lika stor utdelning. Det finns i övrigt inga begränsningar i bolagsordningen i fråga om hur många röster varje aktieägare kan avge vid en bolagsstämma.

Vid årsskiftet 2019 hade Skanska totalt 99 134 aktieägare enligt statistik från Euroclear Sweden AB. De tio största ägarna svarade för 55,3 procent av rösterna och 38,6 procent av kapitalet. AB Industrivårdens innehav uppgick till 24,3 procent och LE Lundbergsföretagen AB:s innehav till 12,8 procent av rösterna.

Mer information om Skanska-aktien och aktieägare finns på sidan 10.

Bolagsstämma

Bolagsstämman är Skanskas högsta beslutande organ och det är vid den som aktieägare utövar sin beslutanderätt i bolaget. Vid årsstämman beslutar aktieägarna i centrala frågor såsom fastställande av resultat- och balansräkningar, utdelning, styrelsens sammansättning, ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören ("VD") och koncernchefen, val av extern revisor och riktlinjer för lön och annan ersättning till ledande befattningshavare. Skanskas räkenskapsår löper från och med den 1 januari

till och med den 31 december, och årsstämman ska hållas inom sex månader efter räkenskapsårets slut. Datum och plats för årsstämman kommuniceras på Skanskas webbplats senast i samband med publiceringen av delårsrapporten för det tredje kvartalet. Kallelse till årsstämman sker genom publicering i Post- och Inrikes Tidningar och på Skanskas webbplats. Att kallelse skett annonseras i Dagens Nyheter och i minst ytterligare en svensk dagstidning. Samtliga stämmodokument publiceras på Skanskas webbplats på svenska och engelska. Aktieägare som är införda i aktieboken på avstämningsdagen och som anmäler sin avsikt att delta på stämman till bolaget har rätt att närvara vid stämman, antingen personligen eller via ombud med fullmakt. Aktieägare har rätt att få ärenden behandlade vid årsstämman om begäran har inkommit till styrelsen senast sju veckor före årsstämman.

Årsstämma 2019

Årsstämman 2019 hölls den 28 mars 2019 i Stockholm. Vid årsstämman var 844 aktieägare företrädde, representerande cirka 57,8 procent av det totala antalet röster. Årsstämman beslutade bland annat om omval av Hans Biörck, Pär Boman, Fredrik Lundberg, Catherine Marcus, Jayne McGivern och Charlotte Strömberg till styrelseledamöter och om val av Jan Gurander till ny styrelseledamot. Hans Biörck omvaldes till styrelsens ordförande. De anställda representerades i styrelsen av Ola Fält, Richard Hörstedt och Yvonne Stenman som ordinarie ledamöter, med Pär-Olow Johansson och Anders Rättgård som suppleanter. Samtliga styrelseledamöter och suppleanter samt Skanskas externa revisorer och medlemmar i koncernledningen

Årsstämma 2020

Nästa årsstämma för aktieägarna i Skanska AB (publ) kommer att hållas den 26 mars 2020 kl 10.00 på Stockholm Waterfront Congress Centre, Stockholm.

närvarade vid årsstämman. Årsstämman omvalde Ernst & Young AB som extern revisor. Stämman beslutade även om utdelning till aktieägarna om sammanlagt 6,00 kronor per aktie.

Årsstämman beslutade vidare om ett långsiktigt aktiesparprogram för räkenskapsåren 2020, 2021 och 2022 för fast anställda inom Skanska-koncernen (Seop 5) samt bemyndigade styrelsen att, under perioden intill årsstämman 2020, besluta om förvärv av högst 1 000 000 egna aktier av serie B i Skanska på Nasdaq Stockholm i syfte att säkerställa leveranser av aktier till deltagare i Seop 5. Fullständig information om årsstämman 2019 inklusive stämmoprotokoll finns på Skanskas webbplats: <https://group.skanska.com/sv/koncernens-styrning/arsstamma/arsstammoarkiv/>.

Valberedningen

Årsstämman 2018 gav styrelsens ordförande mandat att låta de fyra röstmässigt största aktieägarna utse varsin representant att tillsammans med styrelsens ordförande utgöra valberedningen inför nästa årsstämma. Vid bedömningen av vilka som är att anse som de röstmässigt största aktieägarna ska den av Euroclear Sweden AB registrerade och ägargrupperade aktieförteckningen per den sista bankdagen i augusti varje år användas.

I valberedningens uppgifter ingår att:

- Utvärdera styrelsens sammansättning och arbete.
- Utarbeta förslag till årsstämman avseende val av styrelseledamöter och styrelseordförande.
- I samarbete med styrelsens revisionskommitté utarbeta förslag till årsstämman avseende val av revisor.
- Utarbeta förslag till årsstämman avseende arvode till icke anställda styrelseledamöterna, uppdelat mellan ordföranden och övriga icke anställda ledamöter samt eventuell ersättning för kommittéarbete, samt arvoden till revisor.
- Utarbeta förslag till årsstämman avseende ordförande för årsstämman.
- I förekommande fall utarbeta förslag till ändring av principer för tillsättande av kommande valberedning.

På Skanskas webbplats finns information om hur aktieägarna kan lämna egna förslag till valberedningen, <https://group.skanska.com/sv/koncernens-styrning/arsstamma/valberedning/>.

Valberedning 2020

Inför årsstämman 2020 har valberedningen följande sammansättning:

- Helena Stjernholm, AB Industrivärden (24,3 procent av rösterna¹⁾), valberedningens ordförande
- Mats Guldbbrand, L E Lundbergföretagen AB (12,8 procent av rösterna¹⁾)
- Lars-Åke Bokenberger, AMF (3,6 procent av rösterna¹⁾)
- Bo Selling, Alecta (3,5 procent av rösterna¹⁾)
- Hans Biörck, styrelseordförande i Skanska AB

Denna information publicerades på Skanskas webbplats och offentliggjordes genom pressmeddelande den 20 september 2019. Enligt Koden ska majoriteten av valberedningens ledamöter vara oberoende i förhållande till bolaget och dess ledande befattningshavare, och minst en av ledamöterna ska även vara oberoende i förhållande till de i bolaget röstmässigt största aktieägarna. Av de utsedda ledamöterna är alla oberoende i förhållande till bolaget och dess ledande befattningshavare, och tre är oberoende i förhållande till de i bolaget röstmässigt största aktieägarna.

Valberedningen har inför årsstämman 2020 hållit sex protokollförda sammanträden. Inget arvode har utgått för arbetet i valberedningen. Valberedningen har i sitt nomineringsarbete tagit del av den interna utvärderingen av styrelsearbetet samt styrelseordförandens redogörelse för styrelsearbetet och bolagets strategi. Valberedningen har även intervjuat enskilda styrelseledamöter. Vidare har Skanska AB:s VD och koncernchef samt finansdirektör deltagit vid ett möte för presentation av bolagets verksamhet och strategier.

Valberedningen anser att de kompetenser och erfarenheter som bedöms viktiga för Skanska är väl representerade i den föreslagna styrelsen och att den föreslagna styrelsen har en ändamålsenlig sammansättning och storlek för att kunna möta Skanskas behov. Kravet på oberoende bedöms också vara uppfyllt. Valberedningen har även diskuterat kraven på mångfald. Valberedningen har tillämpat regel 4.1 i Koden som mångfaldspolicy, vilken anger att styrelsen ska ha en sammansättning präglad av mångsidighet och bredd avseende de bolagsstämmovalda ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund. Vidare ska en jämn könsfördelning eftersträvas. Information om styrelseledamöternas bakgrund och erfarenhet har lämnats och det har beslutats att den föreslagna styrelsen ska bestå av tre kvinnor och fyra män. Könsfördelningen är därmed 43 procent/57 procent, vilket, enligt valberedningens uppfattning, är förenligt med kravet på jämn könsfördelning.

Valberedningens förslag, redogörelse för arbetet samt kompletterande information om föreslagna styrelseledamöter har offentliggjorts på Skanskas webbplats i samband med kallelsen till årsstämman.

¹ Baserat på aktieinnehav 3 augusti

Styrelsen

Styrelseledamöter och suppleanter

Ledamot	Befattning	Invald, år	Revisionskommitté	Ersättningskommitté	Projekt-kommitté	Oberoende i förhållande till bolaget och koncernledningen	Oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare
Hans Biörck	Styrelseordförande	2016	■	■	■	Ja	Ja
Pär Boman	Ledamot	2015	■	■	■	Ja	Nej
Jan Gurander ¹⁾	Ledamot	2019	■		■	Ja	Ja
Nina Linander ²⁾	Ledamot	2014	■		■	Ja	Nej
Fredrik Lundberg	Ledamot	2011			■	Ja	Nej
Catherine Marcus	Ledamot	2017			■	Ja	Ja
Jayne McGivern	Ledamot	2015		■	■	Ja	Ja
Charlotte Strömberg	Ledamot	2010	■		■	Ja	Ja
Ola Fält	Arbetstagarrepresentant	2018				-	-
Richard Hörstedt	Arbetstagarrepresentant	2007			■	-	-
Yvonne Stenman	Arbetstagarrepresentant	2018				-	-
Pär-Olow Johansson	Arbetstagarrepresentant (suppleant)	2014				-	-
Anders Rättgård	Arbetstagarrepresentant (suppleant)	2017				-	-

■ = Ordförande ■ = Ledamot

1) Från 8 mars
2) Till och med 8 mars

Skanskas styrelse ska enligt bolagets bolagsordning bestå av lägst fem och högst tio ledamöter, med högst tre suppleanter, vilka väljs av aktieägarna vid varje årsstämma. Styrelsen har det övergripande ansvaret för Skanskas organisation och förvaltning och har som främsta uppgift att ta tillvara bolagets och aktieägarnas intressen. Styrelsen beslutar därmed i frågor som rör koncernens strategi, delårsrapporter och årsredovisning, större byggprojekt, investeringar och avyttringar, val av VD och koncernchef och frågor om koncernens organisation. Ordföranden leder styrelsearbetet och har regelbundet kontakt med VD och koncernchefen för att kunna följa koncernens verksamhet och utveckling.

Under 2019 har styrelsen bestått av sju stämموالدا ledamöter utan suppleanter samt tre ledamöter och två suppleanter utsedda av arbetstagarorganisationerna. Enligt Koden ska majoriteten av styrelsens bolagsstämموالدا ledamöter vara oberoende i förhållande till bolaget och dess ledande befattningshavare och minst två av dessa ledamöter ska även vara oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare. Samtliga styrelseledamöter som valdes av årsstämman 2019 är oberoende i förhållande till bolaget och dess ledande befattningshavare. Av dessa ledamöter är fem även oberoende i förhållande till bolagets största aktieägare. Styrelsens sammansättning och en bedömning av varje styrelseledamots oberoende presenteras närmare på sidorna 46–47.

Styrelsens arbete 2019

Styrelsens arbete följer en årlig dagordning som är fastställd i styrelsens arbetsordning. Rapporter och annan dokumentation, sammanställd enligt fastställda processer, tillhandahålls styrelseledamöterna inför styrelsemötena för att säkerställa att styrelsen har relevant information och dokumentation som underlag för beslut.

Under 2019 höll styrelsen sju möten, inklusive det konstituerande styrelsemötet. Viktiga frågor som styrelsen behandlade under året

innefattade övervakning och kontroll av verksamheter, granskning och godkännande av delårsrapporter och årsredovisning, strategisk översyn av Skanska, vilken innefattade en omstrukturering av den centraleuropeiska byggverksamheten, samt även intern kontroll, riskhantering och regelefterlevnad.

Utvärdering av styrelsens arbete

Styrelsens arbete utvärderas årligen genom en strukturerad process som syftar till att förbättra dess arbete, effektivitet och samlade kompetens samt att bedöma eventuella behov av förändring. Det är styrelsens ordförande som ansvarar för utvärderingen och för att presentera den för styrelsen och valberedningen. Under 2019 har en utvärdering genomförts med hjälp av frågeformulär och enskilda samtal mellan ordföranden och varje ledamot men också genom diskussion under styrelsemöten. Ordföranden utvärderades också via skriftligt frågeformulär samt diskussion i styrelsen, men sammanträdet med styrelsen leddes då av annan utsedd ledamot. Av utvärderingen för 2019 framgår att styrelsearbetet bedömdes fungera väl.

Ersättning till styrelsen

Det sammanlagda arvudet till de bolagsstämموالدا, icke anställda styrelseledamöterna fastställdes av årsstämman 2019 till 8 815 000 kronor. Styrelsens ordförande erhöll 2 100 000 kronor och övriga styrelseledamöter som inte är anställda i Skanska erhöll 700 000 kronor vardera. Därutöver erhöll ordföranden i revisionskommittén 230 000 kronor och övriga ledamöter i kommittén 165 000 kronor vardera, ordföranden i ersättningskommittén erhöll 110 000 kronor och övriga ledamöter i kommittén 105 000 kronor vardera, medan ordföranden och övriga ledamöter i projektkommittén erhöll 210 000 kronor vardera. För mer information, se not 37, ”Ersättning till ledande befattningshavare och styrelseledamöter”.

Styrelsens kommittéer

Styrelsen har det yttersta ansvaret för Skanskas organisation och ledningen av Skanskas verksamhet. Styrelsens övergripande ansvar kan inte delegeras, men styrelsen kan inrätta kommittéer med uppgift att bereda och utvärdera frågor inför beslut i styrelsen. Styrelsen i Skanska har inrättat tre kommittéer för att strukturera, effektivisera och kvalitetssäkra sitt arbete: (i) revisionskommittén, (ii) ersättningskommittén och (iii) projektkommittén, vars ledamöter årligen utses vid det konstituerande styrelsemötet. Av styrelsens arbetsordning framgår vilka arbetsuppgifter och vilken beslutanderätt som har delegerats. Ordföranden i respektive kommitté rapporterar muntligt till styrelsen vid varje styrelsemöte och samtliga protokoll från kommittéernas sammanträden tillhandahålls styrelsen.

Revisionskommitté

Revisionskommitténs huvuduppgift är att biträda styrelsen med övervakning av den finansiella rapporteringen, processerna kring rapportering och redovisningsprinciper samt uppföljning och kontroll av revisionen av räkenskaperna för bolaget och koncernen. Kommittén har även till uppgift att utvärdera kvaliteten i koncernens finansiella rapportering, internrevision och riskhantering samt att granska omfattningen och resultatet av den externa revisionen och de externa revisorernas arbete. Kommittén övervakar också de externa revisorernas objektivitet och oberoende samt att det finns processer på plats i de fall den externa revisorn anlitas för att utföra andra uppdrag än revisionstjänster för bolaget och koncernen. Kommittén övervakar vidare efterlevnad av rotationsreglerna för externa revisorer. De externa revisorerna är närvarande vid kommittémöten. Minst en gång per år träffar kommittén revisorerna utan att någon från koncernledningen är närvarande.

Revisionskommittén har under 2019 bestått av Charlotte Strömberg (ordförande), Hans Biörck, Pär Boman, Jan Gurander¹⁾ och Nina Linander²⁾.

Under 2019 höll kommittén fem möten. Viktiga frågor som behandlades under året innefattade kapitalallokering, finansiering, pensionsrapportering, extern rapportering, prövning av nedskrivningsbehov, nedskrivningar av byggprojekt, större tvister, granskning av delårsrapporter och årsredovisning, internkontroll, riskhantering samt regelefterlevnad.

Ersättningskommitté

Ersättningskommitténs huvuduppgift är att bereda rekommendationer till beslut i frågor om tillsättning eller entledigande av VD och koncernchefen, inklusive lön och annan ersättning, och övriga medlemmar av koncernledningen. Kommittén förbereder rekommendationer till beslut av styrelsen beträffande incitamentsprogram och utvärderar utfallet av kriterier för rörlig ersättning.

Ersättningskommittén har under 2019 bestått av Hans Biörck (ordförande), Pär Boman och Jayne McGivern. Kodens krav på oberoende, innebärande att styrelsens ordförande kan vara ordförande i ersättningskommittén och övriga bolagsstämموالدا ledamöter ska vara oberoende i förhållande till bolaget och dess ledande befattningshavare, är därmed uppfyllt.

Under 2019 höll kommittén sex möten. Viktiga frågor som behandlades under året innefattade granskning av Skanskas program för rörlig ersättning till ledande befattningshavare, granskning och utvärdering av tillämpningen av riktlinjer för lön och annan ersättning till ledande befattningshavare, liksom gällande ersättningsstrukturer och ersättningsnivåer i bolaget samt granskning av ledande befattningshavares övriga uppdrag.

Närvaro vid styrelse- och kommittémöten

	Styrelsemöten	Revisionskommitté	Ersättningskommitté	Projektkommitté
Antal möten	7	5	6	12
Ledamot				
Hans Biörck	7	5	6	12
Pär Boman	7	5	6	11
Jan Gurander ¹⁾	6	4		8
Nina Linander ²⁾	1	1		1
Fredrik Lundberg	7			11
Catherine Marcus	7			12
Jayne McGivern	7		5	11
Charlotte Strömberg	7	5		12
Ola Fält	6			
Richard Hörstedt	7			12
Yvonne Stenman	7			
Pär-Olow Johansson	6			
Anders Rättgård	7			

¹⁾ Från 8 mars

²⁾ Till och med 8 mars

Projektkommitté

Projektkommittén fattar beslut om enskilda projekt inom verksamhetsgrenarna Byggverksamhet, Kommersiell fastighetsutveckling och Bostadsutveckling samt vissa projektfinansieringar. Projekt över en viss beloppsgräns eller som medför särskilt stora eller ovanliga risker, eller andra särskilda förhållanden, kan kommittén hänvisa till styrelsen för beslut. Kommittén består av samtliga bolagsstämmovalda styrelseledamöter och arbetstagarrepresentanten Richard Hörstedt. Under 2019 höll kommittén tolv möten.

Externa revisorer

Enligt bolagsordningen ska bolaget ha en eller två auktoriserade revisorer med högst två suppleanter. Ett registrerat revisionsbolag kan utses till bolagets externa revisor. Vid årsstämman 2019 omvaldes Ernst & Young AB till extern revisor för tiden intill slutet av årsstämman 2020. Auktoriserade revisorn Hamish Mabon är huvudansvarig för revisionen. Den externa revisorn har deltagit vid två styrelsemöten för att redogöra för Ernst & Young AB:s revisionsprocess i Skanska samt för att ge styrelsens ledamöter möjlighet att ställa frågor utan ledande befattningshavares närvaro. Därutöver har den externa revisorn deltagit vid fyra möten med styrelsens revisionskommitté. För information om arvoden och annan ersättning till externa revisorer avseende revisionsrelaterade och andra tjänster, se not 38, ”Arvode och ersättningar till revisorer”.

Operativ ledning och intern styrning

Skanska drivs enligt en decentraliserad styrningsmodell som stöder bygg- och utvecklingsmarknadernas lokala karaktär, vilket ger affärsenheterna utrymme att utveckla sina verksamheter och leverera enligt plan med bibehållet resultatansvar. Koncernledningen och koncernstaberna fastställer koncernens strategi och mål, säkerställer en effektiv finansiell kapacitet, och följer på lämpligt sätt upp affärsenheternas resultat och efterlevnad.

Enligt reglerna i den tillämpade decentraliserade styrningsstrukturen fastställs kraven på koncernnivå medan affärsenheterna ansvarar för hur kraven uppfylls. Varje affärsenhet leds av en verkställande direktör och har egna staber och andra resurser för att bedriva verksamheten på ett effektivt sätt. Utöver den löpande verksamheten att hantera projekt ansvarar affärsenheterna för sin strategiska utveckling, affärsplaner, investeringar, avyttringar och organisation.

Verkställande direktör och koncernchef och koncernledning

VD och koncernchefen utses av styrelsen och leder bolaget och koncernen i enlighet med de instruktioner som styrelsen har antagit. VD och koncernchefen har ansvaret för den löpande förvaltningen av bolagets och koncernens verksamhet med stöd av övriga medlemmar i koncernledningen. Övriga medlemmar i koncernledningen har titeln Executive Vice President (EVP).

VD och koncernchefens arbete utvärderas varje år vid ett styrelsemöte utan att någon från koncernledningen är närvarande. VD och koncernchefen har inga affärsförbindelser av betydelse med bolaget eller dess koncernbolag.

Information om VD och koncernchefen och övriga medlemmar i koncernledningen finns på sidorna 48-49.

Koncernstab

Koncernstaberna är förlagda till koncernens huvudkontor i Stockholm och biträder VD och koncernchefen och koncernledningen i frågor som rör koncernövergripande funktioner, samordning och kontroll. De ger också stöd till affärsenheterna. Varje stabchef rapporterar direkt till en medlem av koncernledningen. Chefen för internrevision (Internal Audit and Compliance) rapporterar direkt till styrelsen via revisionskommittén. En presentation av koncernstaberna finns på sidan 49.

Ersättning till ledande befattningshavare

Årsstämman 2019 beslutade om riktlinjer för lön och annan ersättning till ledande befattningshavare, vilka redogörs för på sidan 167. Information om lön och annan ersättning till ledande befattningshavare samt de utestående aktie- och aktierelaterade incitamentsprogrammen återfinns i not 37, ”Ersättning till ledande befattningshavare och styrelseledamöter”. Med ledande befattningshavare avses VD och koncernchefen och övriga medlemmar i koncernledningen (Group Leadership Team).

Löfte, värderingar och strategi

Skanskas löfte är att, samtidigt som man skapar aktieägarvärde, bygga ett bättre samhälle. Detta avspeglar företagets roll i samhället, en position som gör det möjligt för Skanska att skapa värde för aktieägarna.

Grundläggande för Skanskas framgång är fyra värderingar som slår fast den moraliska grunden och kompassen: Värna om livet, Agera etiskt och öppet, Bli bättre – tillsammans samt Vid kundens sida. Skanska framhåller löpande vikten av att alla medarbetare agerar enligt dessa värderingar i allt de gör.

Skanska tillhandahåller innovativa och hållbara lösningar som ska hjälpa både medarbetare, kunder, aktieägare och samhället i stort att skapa en hållbar framtid. Denna strävan stärks av det fortsatta arbetet med fokusområdena inom hållbarhet: Arbetsmiljö och hälsa, Etik, Miljö, Samhällsinvesteringar och Mångfald och inkludering. Hållbarhet inom Skanska bygger på koncernens löfte och värderingar. Koncernens fokusområden inom hållbarhet förstärks också av kopplingen till FN:s mål för hållbar utveckling, vilket ger vägledning om hur Skanska kan göra nytta för den globala hållbara utvecklingen och för samhället. Skanskas hållbarhetsredovisning återfinns på sidorna 56–85.

Uppförandekod

Skanskas Uppförandekod bygger på Skanskas värderingar och sätter standarden för hur medarbetarna ska uppträda i sitt dagliga arbete och hur Skanska ska bedriva sin verksamhet. Den ses regelbundet över av koncernledningen och uppdateringar godkänns av styrelsen. Uppförandekoden beskriver Skanskas åtaganden på arbetsplatsen, marknaden och i samhället och innefattar ämnen som hälsa, säkerhet, mångfald och inkludering, dataskydd, miljö, sekretess, intressekonflikter, bedrägeri, fri konkurrens, korruption och mutor, insiderinformation och marknadsmissbruk.

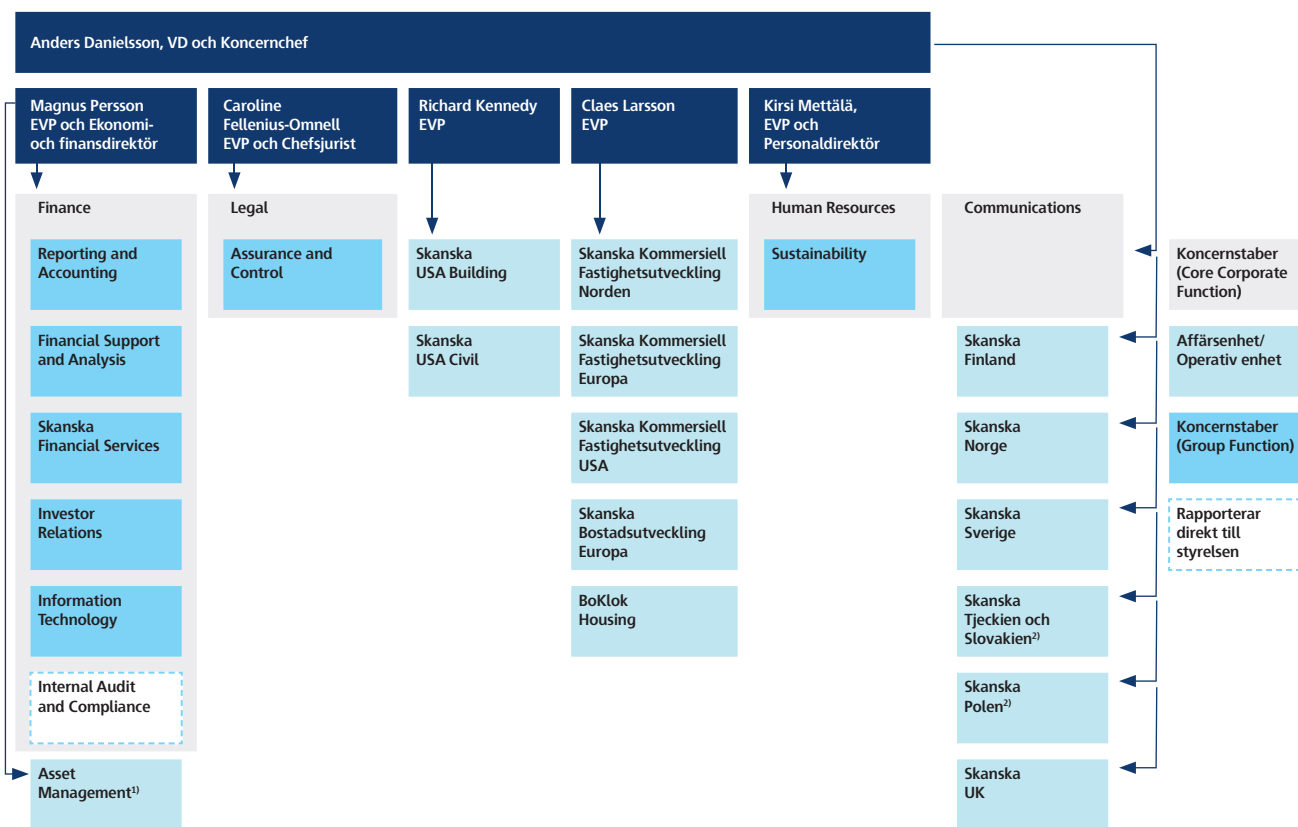
Uppförandekodens principer och krav måste följas av alla medarbetare inom Skanska. Samtliga medarbetare utbildas vartannat år i Uppförandekoden och nyanställda utbildas inom en månad från att de börjar hos Skanska. Detta krav gäller även styrelseledamöterna.

Uppförandekoden kompletteras med en Uppförandekod för leverantörer som ska följas av alla underentreprenörer, leverantörer, konsulter, mellanhänder och ombud. Uppförandekoden för leverantörer, som inkluderas i avtal med dessa parter, anger vilka förväntningar som Skanska ställer på sina affärspartners. Uppförandekoden för leverantörer tar upp sådant som rättvisa arbetsvillkor, diskriminering och trakasserier, antikorruption och mutor samt konkurrens på lika villkor.

Skanskas Code of Conduct Hotline är ett verktyg för de egna medarbetarna och personal hos leverantörer och andra utomstående parter att anonymt anmäla konstaterade eller misstänkta överträdelse av Skanskas Uppförandekod.

Code of Conduct Hotline administreras av en oberoende extern tjänsteleverantör och utgör ett komplement till interna rapporteringskanaler som medarbetarna har tillgång till.

Skanskas ledningsstruktur Koncernledning

¹ Portfölj av OPS-tillgångar.
² Entré i Europa från och med 1 september

Skanskas rapporteringsstruktur

Operativa enheter	Verksamhetsgrenar					
	Byggverksamhet		Bostadsutveckling		Kommersiell fastighetsutveckling	
	Operativ enhet	Extern rapportering	Operativ enhet	Extern rapportering	Operativ enhet	Extern rapportering
Sverige	■	□	■	□	■	□
Norge	■	□	■	□	■	□
Finland	■	□	■	□	■	□
Kommersiell Fastighetsutveckling Norden					■	□
Tjeckien och Slovakien ¹⁾	■	□				
Polen ²⁾	■	□				
Storbritannien	■	□				
Kommersiell Fastighetsutveckling Europa					■	□
Bostadsutveckling Europa			■	□		
USA Civil	■	□				
USA Building	■	□				
Kommersiell Fastighetsutveckling USA					■	□
BoKlok ²⁾			■			

■ = Operativ enhet □ = Extern rapportering

¹⁾ Entré i Europa från och med 1 september 2019.

²⁾ BoKlok har verksamhet i Sverige, Norge, Finland och Storbritannien. I den externa rapporteringen är BoKlok fördelat och ingår i Norden, varav Sverige, och Europa.

Ramverk för intern styrning

Koncernledningen och koncernstaberna ansvarar för att fastställa Skanskas ramverk för intern styrning, inklusive koncernpolicyer och andra styrdokument för koncernen, och för att följa upp deras implementering och effektiva tillämpning inom affärsenheterna. Affärsenheterna ska inrätta och upprätthålla ett pålitligt och välfungerande system för styrning inom sina verksamheter. Ett tydligt ramverk för policyer, instruktioner och standarder minskar riskerna och ökar effektiviteten, samt underlättar efterlevnaden av Skanskas Uppförandekod och övriga värderingar. Koncernens ramverk för intern styrning består av styrdokument som beskriver hur Skanskas verksamheter ska ledas, kontrolleras och organiseras, vilka standarder och processer som arbetet ska följa, hur risker hanteras, på vilka nivåer beslut fattas och vad som är obligatoriskt för Skanskas affärsenheter. Ramverket för intern styrning ska tillämpas av alla affärsenheter och anställda inom Skanska. Bristande efterlevnad kan leda till påföljder, inklusive avsked. Affärsenheternas styrningssystem, som till exempel affärsenheternas policyer och ledningssystem, ska komplettera och tillföra lokala, praktiska aspekter till styrdokumentet i koncernens ramverk för intern styrning.

Skanskas ramverk för intern styrning består av tre kategorier av styrdokument: koncernens policyer och standarder och instruktioner, vilka är obligatoriska, samt icke-bindande riktlinjer för koncernen. Affärsenhetens VD ansvarar för implementeringen av koncernens ramverk för intern styrning inom sin enhet.

I styrelsens arbetsordning anges vilka ärenden som ska beslutas av styrelsen, av VD och koncernchefen/koncernledningen respektive på affärsenhetsnivå.

Utöver styrelsens arbetsordning, Skanskas Uppförandekod och Uppförandekoden för leverantörer, innefattar Skanskas policyer bland annat:

- Finanspolicy
- IT-policy
- Policy för hantering av krav
- Insiderpolicy
- Dataskyddspolicy
- Anti-korruptionspolicy
- Policy för hantering av verksamhetsrisker
- Medarbetarpolicy
- Arbetsmiljöpolicy
- Miljöpolicy
- Informationspolicy

Koncernpolicyer

Obligatoriska koncernövergripande regler för verksamheten med avseende på risker, mål och annat som kräver bolagsstyrning.

Koncernstandarder/instruktioner

Obligatoriska. Instruktioner är i regel mer detaljerade steg för steg-instruktioner för att uppnå ett visst mål, medan standarder anger förväntade åtgärder eller lägsta kvalitets- eller standardnivå.

Koncernriktlinjer

Ett icke-bindande dokument innehållande rekommendationer till organisationen.

Intern kontroll

Denna beskrivning innehåller de viktigaste delarna i Skanskas system för intern kontroll och riskhantering i samband med den finansiella rapporteringen.

Kontrollmiljö

Styrelsen har det övergripande ansvaret för att säkerställa att Skanska har en effektiv och ändamålsenlig riskhantering och intern kontroll. Syftet är att ge en rimlig försäkran att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt, att den externa rapporteringen är tillförlitlig och att lagar och förordningar såväl som interna regler följs. I styrelsens arbetsordning säkerställs en tydlig roll- och ansvarsfördelning för en effektiv hantering av verksamhetens risker. Styrelsen och koncernledningen har vidare fastställt ett antal grundläggande regler av betydelse för arbetet med den interna kontrollen, exempelvis koncernens policy för hantering av verksamhetsrisker samt koncernens processer för den interna styrningen. Koncernledningen rapporterar regelbundet till styrelsen i enlighet med fastställda rutiner. Därutöver tillkommer rapporteringen från revisionskommitténs arbete. Koncernledningen ansvarar för de interna kontrollfunktioner som krävs för att hantera väsentliga risker i verksamheten. Det omfattar bland annat en tydlig struktur för beslutsfattande samt koncernens ramverk med policyer, standarder/instruktioner och riktlinjer.

Koncernstaben Assurance and Control biträder koncernledningen i uppföljningen av systemet för intern kontroll.

Riskbedömning och kontrollaktiviteter

Skanska har identifierat de mest väsentliga riskerna i verksamheten som kan, om de inte hanteras korrekt, leda till fel i den finansiella rapporteringen och/eller påverka bolagets resultatet. Koncernstaberna har därefter säkerställt att det finns regler i koncernen för att kontrollera att dessa risker hanteras. Koncernledningen och koncernstaberna ansvarar för hantering av de övergripande riskerna som rör strategi, makroekonomi och regelverk, medan det huvudsakliga arbetet med operationella risker och möjligheter hanteras på lokal nivå inom affärsenheterna. En mer utförlig beskrivning av verksamhetsriskerna och hur dessa hanteras finns på sidorna 50–54.

Inom hela koncernen används en gemensam rutin för att identifiera och hantera risker i samband med bygguppdrag och projektutveckling. Den specialiserade koncernstaben Skanska Risk Team granskar och analyserar anbudsförslag avseende bygg- och markinvesteringar, projektstarter samt avyttringar inom Projektutveckling över en viss storlek. Baserat på identifierade risker och möjligheter upprättar Skanska Risk Team sedan en rekommendation om fortsatt hantering. Det slutgiltiga beslutet fattas av Skanska Tender Board, som består av koncernledningen och i vissa fall även av projektkommittén.

Såväl risker som möjligheter till förbättringar är störst i själva genomförandefasen av projekten och därför fokuseras arbetet i första hand på denna fas. Eftersom i stort sett varje projekt är unikt måste risker och möjligheter analyseras med avseende på projekttyp, plats, genomförandefas och kund. Under utförandet måste projekt över en bestämd tröskelnivå följa Skanska Project Review and Reporting Procedure för att säkerställa konsekvent projektuppföljning. Detta omfattar bland annat en process för att kontrollera att avvikelser från planerat utförande upptäcks och åtgärdas i ett tidigt skede. Alla affärsenheter tillämpar samma värderingsprinciper och terminologi för en försiktig projektbedömning och en hög nivå av transparens i genomförandet.

Information och kommunikation

Väsentliga redovisningsprinciper, manualer och övrig dokumentation av betydelse för den finansiella rapporteringen uppdateras och kommuniceras löpande. Det finns flera informationskanaler till koncernledningen och styrelsen för väsentlig information. För den externa kommunikationen finns en informationspolicy som säkerställer att Skanska uppfyller gällande regler för korrekt information till marknaden.

Uppföljning

Styrelsen utvärderar kontinuerligt den information som koncernledningen och revisionskommittén lämnar. Av särskild betydelse är resultatet av revisionskommitténs arbete med att granska effektiviteten i koncernledningens arbete med de interna kontrollprocesserna. Arbetet ska bland annat säkerställa att åtgärder vidtas för de brister och förslag till åtgärder som framkommer vid den interna och externa revisionen.

Internal Audit and Compliance

Koncernstaben Internal Audit and Compliance (internrevision) ansvarar för att följa upp och utvärdera arbetet med riskhantering och interna kontrollprocesser. Arbetet planeras i samråd med revisionskommittén och rapportering sker direkt till styrelsen via kommittén. Frågor som rör internrevision kommuniceras också löpande till Skanskas externa revisorer. 2019 inriktade Internal Audit and Compliance sitt arbete på att se över riskerna som identifierats avseende koncernens projekt, affärskritiska processer och centrala stabsfunktioner. Totalt har 122 revisioner genomförts inom samtliga affärsenheter under året. Särskilt fokus har lagts på verksamheterna i USA och Centraleuropa. Revisionerna genomförs enligt en enhetlig revisionsmetodik.

Styrelse

Hans Biörck

Styrelseordförande

Pär Boman

Styrelseledamot

Jan Gurander

Styrelseledamot

Befattning	Styrelseordförande	Styrelseledamot	Styrelseledamot
Född	Sverige, 1951	Sverige, 1961	Sverige, 1961
Invald	2016	2015	2019
Aktieinnehav i Skanska, 31 december 2019	25 000 B-aktier	1 000 B-aktier	0 aktier

Övriga styrelseuppdrag	– Ordförande, Trelleborg AB – Ledamot, Handelsbanken AB	– Ordförande, Handelsbanken AB – Ordförande, Essity AB – Ordförande, Svenska Cellulosa Aktiebolag SCA – Vice ordförande, AB Industrivärden	– Ledamot, Teknikföretagen
Utbildning	– Civilekonom, Handelshögskolan, Stockholm	– Ingenjers- och ekonomexamen	– Civilekonom, Handelshögskolan, Stockholm

Arbetslivserfarenhet	– Finans- och ekonomidirektör, Skanska AB – Finans- och ekonomidirektör, Autoliv AB – Finans- och ekonomidirektör, Esselte AB	– Verkställande direktör och koncernchef, Handelsbanken AB	– Vice VD, AB Volvo (från 2018) – Vice VD och CFO, AB Volvo – Finansdirektör och SVP Finance, Volvo Car Group – CFO, MAN Diesel & Turbo SE – Group Vice President and CFO, Scania AB
-----------------------------	---	--	--

Beroendeförhållanden enligt bolagsstyrningskoden	– Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen – Oberoende i förhållande till större aktieägare	– Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen – Beroende i förhållande till större aktieägare	– Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen – Oberoende i förhållande till större aktieägare
---	--	---	--

Styrelseledamöter och suppleanter utsedda av arbetstagarorganisationer¹⁾

Ola Fält

Född: Gävle, 1966
Skanska Industrial Solutions; SEKO, utsedd 2018
Styrelseledamot

Aktieinnehav i Skanska
1 498 B-aktier

Richard Hörstedt

Född: Helsingborg, 1963
Region Hus Syd;
Byggnads, utsedd 2007
Styrelseledamot

Aktieinnehav i Skanska
0 aktier

Pär-Olow Johansson

Född: Stockholm, 1954
Region Hus Stockholm
Nord; Byggnads, utsedd 2014
Styrelsesuppleant

Aktieinnehav i Skanska
4 755 B-aktier

¹⁾ Aktieinnehav i Skanska, 31 december 2019

Fredrik Lundberg

Styrelseledamot

Sverige, 1951

2011

6 032 000 A-aktier,
14 050 000 B-aktier genom
L E Lundbergföretagen AB (publ)
1 000 000 B-aktier via privat företag
5 376 A-aktier och
1 100 000 privata B-aktier

- Ordförande, AB Industrivärden
- Ordförande, Holmen AB
- Ordförande, Hufvudstaden AB
- Vice ordförande, Handelsbanken AB
- Ledamot, L E Lundbergföretagen AB

- Civilingenjör, Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholm
- Civilekonom, Handelshögskolan Stockholm
- Ekonomie doktor h c, Handelshögskolan, Stockholm
- Teknologie doktor h c, Linköpings Universitet

- Verkställande direktör och koncernchef, L E Lundbergföretagen AB

- Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen
- Beroende i förhållande till större aktieägare

Catherine Marcus

Styrelseledamot

USA, 1965

2017

0 aktier

- Ledamot, NCREIF PREA Reporting Standards Board (Privat)

- M.S., Real Estate Investment and Development, New York University
- B.S.E. Real Estate Finance and Entrepreneurial Management, Wharton School, University of Pennsylvania

- Global Chief Operating Officer, PGIM Real Estate
- PGIM Real Estate
- MBL Life Assurance Corporation

- Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen
- Oberoende i förhållande till större aktieägare

Jayne McGivern

Styrelseledamot

Storbritannien, 1960

2015

0 aktier

- Ledamot, Cairn Homes plc

- Harrogate Ladies College
- Fellow of the Royal Institution of Chartered Surveyors

- Executive Vice President Development and Construction, Madison Square Garden plc
- Red Grouse Properties
- Chief Executive Officer, Multiplex plc (Europe)
- Managing Director UK, Anschutz Entertainment Group

- Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen
- Oberoende i förhållande till större aktieägare

Charlotte Strömberg

Styrelseledamot

Sverige, 1959

2010

7 000 B-aktier
900 B-aktier närstående

- Ordförande, Castellum AB
- Ledamot, Clas Ohlson AB
- Ledamot, Sofina S.A.
- Ledamot, Kinnevik AB
- Ledamot, Aktiemarknadsnämnden

- Civilekonom, Handelshögskolan Stockholm

- Senior Project & Account Manager, Alfred Berg, ABN AMRO, Stockholm
- Chef för Investment Banking, Carnegie Investment Bank
- Verkställande direktör, Jones Lang LaSalle Norden

- Oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen
- Oberoende i förhållande till större aktieägare

Anders Rättgård

Född: Holmestad, 1961
Region Hus Göteborg;
Unionen,
utsedd 2017
Styrelsesuppleant
Aktieinnehav i Skanska
3 399 B-aktier

Yvonne Stenman

Född: Stockholm, 1959
Region Hus Stockholm
Nord; Ledarna,
utsedd 2018
Styrelsesuppleant
Aktieinnehav i Skanska
0 aktier

Revisor

Ernst & Young AB
Huvudansvarig revisor
sedan 2016:
Hamish Mabon, Stockholm
född 1965, auktoriserad revisor

Koncernledning

Anders Danielsson

VD och koncernchef
(sedan 2018)

Caroline Fellenius-Omnell

Executive Vice President,
Chefsjurist
(sedan 2017)

Richard Kennedy

Executive Vice President
(sedan 2018)

Befattning

Ansvar affärsenheter/koncernstab
– Skanska Finland
– Skanska Norge
– Skanska Sverige
– Skanska Tjeckien och Slovakien¹⁾
– Skanska Polen¹⁾
– Skanska UK
– Communications

Ansvar koncernstab
– Legal
– Assurance and Control

Ansvar affärsenheter
– Skanska USA Building
– Skanska USA Civil

Född

1966

1968

1966

Anställd i Skanska

1991

2017

2004

**Aktieinnehav i Skanska
31 december 2019**

126 760 B-aktier

6 578 B-aktier

15 606 B-aktier

Styrelseuppdrag

–

– Ledamot, Aktiemarknads-
bolagens förening (AMBF)

– ACE Mentor Program, NY, USA
– Building Trades Employers
Association, NY, USA

Utbildning

– Civilingenjör, Kungliga
Tekniska Högskolan, Stockholm
– Advanced Management Program,
Harvard, Boston MA

– LL.M,
Stockholms Universitet
– LL.M, College of Europe, Brügge

– Bachelor of Arts, Rutgers College,
Rutgers University
– Juris Doctor, Seton Hall University
School of Law
– Master of Laws, London School of
Economics and Political Science

Arbetslivserfarenhet

– Vice VD, Skanska AB
– Verkställande direktör,
Skanska Sverige
– Verkställande direktör,
Skanska Norge

– Chefsjurist, Tele2 AB
– Chefsjurist, Sidel
– Chefsjurist Europa, Tetra Pak AB
– Bolagsjurist, AB Electrolux

– Verkställande direktör,
Skanska USA Building
– Chief Operating Officer,
Skanska USA Building
– Chefsjurist,
Skanska USA Building

**Verkställande direktörer,
affärsenheter**

Gunnar Hagman

Skanska Sverige

Ståle Rød

Skanska Norge

Tuomas Särkilahti

Skanska Finland

Magnus Persson²⁾

Skanska Polen

Michal Jurka³⁾

Skanska Tjeckien
och Slovakien

Greg Craig

Skanska UK

Paul Hewins

Skanska USA Building

Don Fusco

Skanska USA Civil

Jonas Spangenberg

BoKlok Housing

Björn Matsson

Skanska Residential
Development Europa

Jan Odelstam

Skanska Kommersiell
Fastighetsutveckling Norden

Katarzyna Zawodna

Skanska Kommersiell
Fastighetsutveckling Europa

Robert Ward

Skanska Kommersiell
Fastighetsutveckling USA

¹⁾ Entré till Europa från och med 1 september 2019

²⁾ Magnus Persson, VD för affärsenhet Skanska Polen till och med 31 augusti 2019

³⁾ Michal Jurka, VD för affärsenhet Skanska Centrala Europa från och med 1 september 2019.

Claes Larsson Executive Vice President
(sedan 2006)

Ansvar affärsenheter
 – Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling Norden
 – Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling Europa
 – Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling USA
 – Skanska Bostadsutveckling Europa
 – BoKlok Housing

1965

1990

193 711 B-aktier

– Ordförande, Handelsbankens regionbankstyrelse i Västra Sverige

– Civilingenjör, Chalmers Tekniska Högskola
 – MBA, Chalmers Tekniska Högskola och Göteborgs universitet

– Verkställande direktör, Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling Norden
 – Verkställande direktör, Skanska Fastigheter Göteborg

Kirsi Mettälä Executive Vice President,
Personaldirektör
(sedan 2018)

Ansvar koncernstab
 – Human Resources
 – Sustainability

1963

1994

23 905 B-aktier

– Ledamot, FIBS (Finnish Business Society)
 – Valberedning, Ledamot, Handelshögskolan i Stockholm, Advisory Board

– Bachelor of Business Administration, Haaga-Helia University of Applied Sciences
 – eMBA, Aalto Executive Education

– Vice VD, Personal och Kommunikation, Skanska Finland
 – Vice VD, Personalutveckling, Skanska Finland
 – HRD manager, Skanska Finland
 – HR-specialist, Skanska Finland

Magnus Persson Executive Vice President,
Ekonomi- och finansdirektör
(sedan 2018)

Ansvar koncernstab/operativ enhet
 – Finance
 – Reporting and Accounting
 – Financial Support and Analysis
 – Skanska Financial Services
 – Investor Relations
 – IT
 – Internal Audit and Compliance
 – Asset Management

1976

2006

15 215 B-aktier

–

– Ph.D. in Business Economics, Uppsala Universitet
 – Master of Science in Business Economics, Uppsala Universitet

– Ekonomi- och finansdirektör, Skanska Sverige AB
 – Senior Vice President, Investor Relations, Skanska AB
 – Group Manager, Corporate Finance, Skanska AB
 – Head of Research & Analysis, Skanska Financial Services AB

**Direktörer,
koncernstab****Katarina Bylund**
Reporting and Accounting**Karolina Cederhage**
Communications**Anders Göransson**
Internal Audit and Compliance**Lena Hök**
Sustainability**Mark Lemon**
Assurance and Control**André Löfgren**
Investor Relations**Therese Tegner**
Skanska Financial Services**Izabela Surmacz (t.f.)**
Information Technology (IT)**Caroline Walméus**
Financial Support and Analysis

Hantering av risker och möjligheter

En proaktiv och strukturerad hantering av risker och möjligheter på alla nivåer i organisationen minskar riskerna och stärker förmågan att tillvarata möjligheter.

Skanskas Enterprise Risk Management Policy (ERMP), som är fastställd av styrelsen, sätter ramarna för riskhantering och hur ansvaret ska fördelas inom koncernen. Det övergripande syftet är att se till att risker hanteras systematiskt, och så effektivt som möjligt så att Skanska gör rätt prioriteringar för att därigenom uppnå Skanskas mål och strategi.

Hantering av verksamhetsrisker – ny modell

Skanskas modell för riskhantering har utvecklats under 2019, och kommer fortsätta att utvecklas under 2020. Baserat på befintliga riskidentifierings- och analysmetoder, samt riskhanteringsstandarder från Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) som referens, har en ”top-down” och ”bottom-up” modell implementerats. Den nya modellen avspeglar en mer integrerad och genomgripande modell för

hantering av verksamhetsrisker (Enterprise Risk Management, ERM).

Skanskas koncernledning har det yttersta ansvaret för riskhantering och implementering av policyn för hantering av verksamhetsrisker (ERMP). Affärsenheter är ansvariga för att hantera riskerna inom sina respektive verksamheter i enlighet med riktlinjerna i ERMP och att rapportera till koncernledningen i frågor som rör riskhantering.

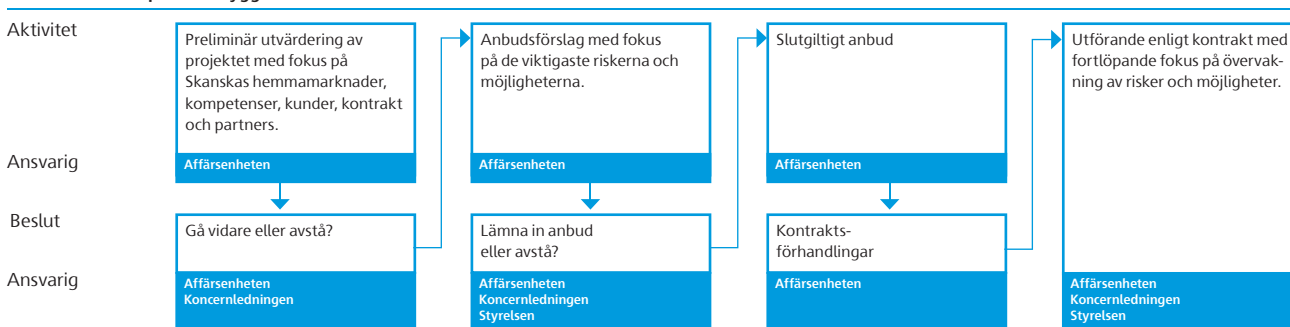
Koncerngemensam riskhanteringsmodell

Enligt policyn för hantering av verksamhetsrisker (ERMP) ska affärsenheterna upprätta ett riskregister. Varje affärsenhet identifierar och kategoriserar sina risker och gör därefter en utvärdering av sina risker och befintliga kontroller samt lämnar ett riskregister för analys och effektivisering på koncernnivå. Affärsenheterna bär alltid ansvaret

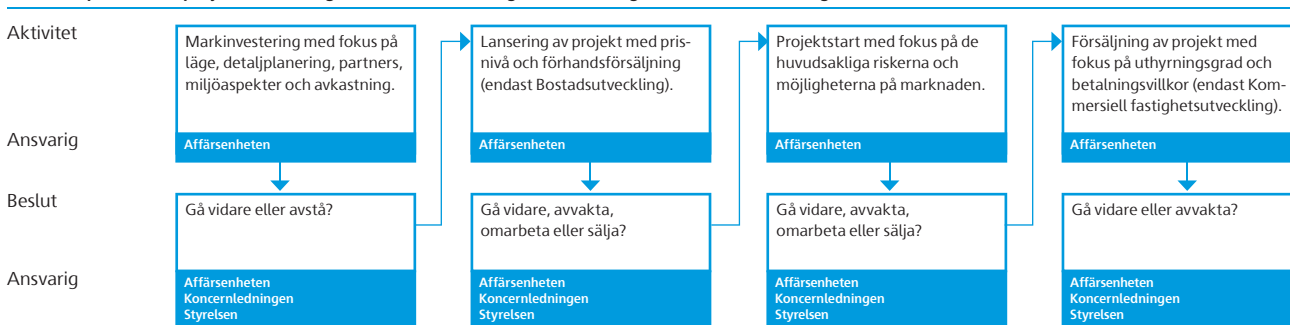
för sina risker. Affärsenheternas riskregister jämförs, grupperas och effektiviseras på koncernnivå för att skapa ett ”riskuniversum” – en lista med riskbeskrivningar som möjliggör kategorisering av alla potentiella verksamhetsrisker för Skanska. Verksamhetsrisker delas in i strategiska, operationella, finansiella och regulatoriska. För varje kategori listar ERMP viktiga policier, standarder/instruktioner, regelverk och andra dokument som styr riskhanteringen. En specifik risk kan omfattas av mer än en policy eller standard/instruktion. För en förteckning över koncernpolicyer enligt koncernens ramverk för intern styrning, se sidan 44.

Genom att samordna affärsenheternas riskregister i ett riskuniversum får Skanska möjlighet att arbeta på ett mer enhetligt och koncernövergripande sätt med verksamhetsrisker. Skanska kan snabbt och enkelt sammanställa, analysera och han-

Skanskas anbudsprocess: Byggverksamhet

Skanskas process vid projektinvesteringar: Kommersiell fastighetsutveckling och Bostadsutveckling

tera de mest väsentliga riskerna på ett mer flexibelt och proaktivt sätt, och bedöma om det är lämpligt att fastställa riskaptit och risktolerans för vissa större risker. Denna förändring främjar också Skanskas efterlevnad av regler och lagstiftning och bidrar till en mer effektiv utformning, implementering och granskning av interna kontroller. Detta är helt i linje med koncernens uppdaterade ramverk för intern styrning som implementerades 2018 och har mål att möjliggöra ett mer integrerat system för styrning, risk och kontroll.

Operationell riskhantering

För aktiviteterna inom Byggverksamhet och Projektutveckling är det avgörande att risker och möjligheter hanteras på rätt sätt. Dessa varierar ofta från projekt till projekt. Under 2019 förändrade Skanska hanteringen av sina operationella risker. Som ett resultat därav uppdaterades Skanskas koncernövergripande metoder för att hantera risker och möjligheter i Skanskas anbudsprocess och Skanskas process vid projektinvesteringar. Ordningföljden för granskning och godkännande

av anbud och förslag överstigande vissa tröskelnivåer, ska enligt dessa dokument och arbetsordningens olika nivåer för godkännande, vara affärsenheten, Skanskas Tender Board på koncernnivå och styrelsens projektkommitté.

Pågående projekt

Ansvar för att hantera risker i projekten är tydligt delegerad till affärsenhetsscheferna. Koncernens översyn av pågående projekt hanteras genom koncerninstruktionen för projektrapportering och granskning samt genom den kvartalsvisa rapporterings-/granskningsprocessen. Hantering av kommersiella risker i projekt regleras till viss del genom kravhanteringspolicyn.

Lansering av en ny digital plattform

Under 2019 påbörjade Skanska arbetet med att ersätta sitt befintliga projektgranskningssystem med en ny digital plattform. Förutom fördelar som kostnadsbesparingar och ett mer effektivt arbetsflöde erbjuder plattformen en mer flexibel process för utveckling, och framför allt,

ett mer strukturerat sätt att sammanställa data. Plattformen ska fortsätta att vidareutvecklas för att skapa en tydligare koppling mellan hantering av operationella och övergripande verksamhetsrisker.

Väsentliga risker

Baserat på Skanskas riskuniversum och alla affärsenheters riskregister utför Skanska en årlig översyn av sina verksamhetsrisker. I detta ingår bland annat att kartlägga befintliga risker, identifiera och hantera potentiella nya risker samt utvärdera status för riskhanteringsåtgärder. Översynen presenteras för styrelsen och resulterar i en utvärdering av Skanskas verksamhetsrisker. För var och en av de mest väsentliga riskerna utvärderas hur ändamålsenliga och effektiva åtgärderna för riskhantering och riskreducering är och vid behov korrigeras dessa. I tabellen nedan framgår de mest väsentliga riskerna för Skanska indelade i avgränsade men överlappande riskkategorier eftersom en risk kan ingå i mer än en kategori.

→ Strategiska risker	→ Operationella risker	→ Finansiella risker	→ Regulatoriska risker
<p>Beskrivning</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Avser Skanskas affärsidé, långsiktiga mål och strategi. 	<p>Beskrivning</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hot mot genomförandet av Skanskas affärsplan och övriga kortsiktiga mål och ambitioner, eller en effektiv resursanvändning. 	<p>Beskrivning</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hot mot Skanskas finansiella ställning och tillgångar. 	<p>Beskrivning</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Avser efterlevnad och tillämning av lagstiftning, externa föreskrifter och interna regelverk.
<p>Riskområden</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Skanskas värderingar ■ Varumärke ■ Medarbetare ■ Ledarskap ■ Marknader ■ Klimatförändring 	<p>Riskområden</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Val av projekt och investeringar ■ Anbud och utveckling ■ Produktion ■ Förändring och kontraktshantering ■ Rapportering och prognoser ■ Miljöincidenter ■ Arbetsmiljöincidenter ■ IT-haveri/dataintrång 	<p>Riskområden</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Balansräkning ■ Finansiering ■ Motparter ■ Makroekonomiska villkor 	<p>Riskområden</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Regelverk och lagstiftning ■ Interna regelverk ■ Kontrakt och avtal ■ Etik ■ Mänskliga rättigheter

Riskområde och beskrivning	Potentiell påverkan	Riskhanteringsåtgärder
Strategiska risker		
→ Förändringar i marknadens efterfrågan		
<ul style="list-style-type: none"> Oförmåga att förstå eller tillgodose kundernas krav och/eller anpassa sig till marknadsförändringar, inklusive ändrade hållbarhetskrav. Verksamhet på fel marknad eller delmarknad eller inträde på ny marknad. 	<ul style="list-style-type: none"> Förlorade affärsmöjligheter. Finansiella och icke-finansiella konsekvenser för projekt. Resultatförsämringar i projekt och nedskrivningar. Skadat anseende och oförmåga att fullgöra projektåtaganden. De utmaningar och möjligheter som skapas genom globala trender kan även skapa affärsmöjligheter för Skanska. 	<ul style="list-style-type: none"> Tidig partnering (Early Contractor Involvement, ECI) ger möjlighet till ett närmare samarbete med kunder, vilket är viktigt för att bättre förstå kundernas olika behov och utmaningar, däribland marknadstrender och politiska prioriteringar. Det är viktigt att förstå hur de globala trenderna påverkar bygg- och projektutvecklingssektorn eftersom det gör det möjligt för Skanska att anpassa sitt erbjudande till kundernas behov.
→ Klimatpåverkan		
<ul style="list-style-type: none"> Fysiska risker orsakade av negativa klimatförändringar, till exempel extremväder. Oförmåga att anpassa sig till nya klimatregler och krav från investerare och kunder. 	<ul style="list-style-type: none"> Ökade kostnader eller projektförsejningar på grund av extremväder. Sämrre förmåga att leverera till kunder och oförmåga att uppfylla projektåtaganden. Förlorade affärsmöjligheter. Att sträva efter att vara i framkant och driva innovation för nya miljövänliga lösningar skapar affärsmöjligheter för Skanska. 	<ul style="list-style-type: none"> Skanskas klimatmål att nå netto noll koldioxidutsläpp senast 2045 kommer att vara vägledande för arbetet med att minska klimatpåverkan från koncernens verksamhet. Driva innovation för att kunna erbjuda kunderna nya lösningar med minskade koldioxidutsläpp. Skanska integrerar klimatfrågan i projektutvecklingsprocessen för att möta marknadens framtida förväntningar samt för att hjälpa städer och kommuner att förbereda sig inför ändrade förutsättningar kopplade till klimat. <p>Läs mer om Skanskas klimat- och miljöarbete på sidorna 66–72.</p>
→ Mångfald och inkludering		
<ul style="list-style-type: none"> Diskriminering på arbetsplatsen med avseende på kön, ålder, religion, etnisk bakgrund, familjesituation, utbildningsnivå och arbetslivserfarenhet. En icke-inkluderande eller öppet exkluderande kultur som ger upphov till utanförskap, diskriminering och trakasserier. 	<ul style="list-style-type: none"> Svårare att attrahera, rekrytera och/eller behålla medarbetare. Minskad produktivitet och engagemang hos medarbetarna på grund av icke-inkluderande beteende och behandling. Skadat anseende. Böter, straffavgifter, åtal. 	<ul style="list-style-type: none"> Mål för mångfald och inkludering ingår sedan 2015 i samtliga affärsenheters verksamhetsplaner. Mångfald och inkludering är inbyggt i initiativen för att attrahera och rekrytera nya medarbetare, liksom i utvecklingssamtal och program för ledarskapsutveckling. Som ett särskilt prioriterat område för koncernledningen under 2019 genomfördes en analys med fokus på hur man skapar en mer blandad arbetsplats med jämnare könfördelning. Åtgärder baserat på denna analys kommer implementeras under 2020. <p>Läs mer om Skanskas arbete med mångfald och inkludering på sidorna 76–77.</p>
→ Nyckelpersoner som saknas/lämnar företaget		
<ul style="list-style-type: none"> Oförmåga att attrahera, rekrytera och behålla kvalificerad, diversifierad och engagerad arbetskraft. 	<ul style="list-style-type: none"> Svårare att attrahera, rekrytera och/eller behålla medarbetare med nödvändig kompetens. Finansiella och icke-finansiella konsekvenser för projekt. Minskad produktivitet och engagemang hos medarbetarna på grund av icke-inkluderande beteende och behandling. Skadat anseende och oförmåga att fullgöra projektåtaganden. 	<ul style="list-style-type: none"> Medarbetarutveckling och karriärplanering omfattande transparenta processer för resultatutvärdering baserat på mångfald och inkludering. En stabil och faktabaserad successionsplanering och strukturerad resursplanering. Aktiesparprogram (Skanska Employee Ownership Program – Seop). Konkurrenskraftig ersättning. Koncernövergripande medarbetarundersökning.
→ Ledningens oförmåga att genomföra strategin		
<ul style="list-style-type: none"> Bristande kontroll av affärsenheters resultat eller bristfällig implementering av åtgärder, eller om ledningen misslyckas att genomföra eller anpassa strategin till förändrade förhållanden. 	<ul style="list-style-type: none"> Ineffektivitet, kostnadsökningar och resultatförsämringar. Resultatförsämringar i projekt och nedskrivningar. Minskad förmåga att leverera till kunder och oförmåga att uppfylla projektåtaganden. Val av fel anbud och projekt. Böter, straffavgifter, åtal. Skadat anseende. 	<ul style="list-style-type: none"> Fokus på kärnverksamheten, så kallade sweet spots, i samtliga av Byggverksamhetens affärsenheter. Val av anbud ur ett strategiskt risk- avkastningsperspektiv. Ledningsgruppsförändringar. Omfattande utbildningsprogram för medarbetare. Uppdaterat ramverk för intern styrning förtydligar affärsenheternas beslutsfattande och ansvarsområden. Ökad användning av digitalisering för effektivitetsförbättring och ökat samarbete och kunskapsutbyte.

Riskområde och beskrivning	Potentiell riskpåverkan	Riskhanteringsåtgärder
Operationella risker		
→ Förluster i projekt/investeringar		
<ul style="list-style-type: none"> Underskattande av kontraktsrisker eller ineffektiv tillämpning eller hantering av kontrakt, bristande kravhantering Dåligt projektutförande inklusive systematisk underskattning av kostnader, tidplan, omfattning och risk eller val av fel projekt, kunder eller team som saknar rätt expertkompetens. 	<ul style="list-style-type: none"> Sjunkande marginaler, ineffektivitet, kostnadsökningar och resultatförsämringar. Resultatförsämringar i projekt och nedskrivningar. Minskad förmåga att leverera till kunder och oförmåga att uppfylla projektåtaganden. Böter, straffavgifter, åtal. Skadat anseende. 	<ul style="list-style-type: none"> Förbättrad projektrapportering och förbättrade granskningsrutiner i samtliga affärsenheter. Reviderade rutiner för granskning och godkännande av projekt. Val av anbud baserat på så kallade sweet spots ur ett strategiskt risk-avkastningsperspektiv. Ökat fokus på utformning, affärsvillkor och förändringar av projektspecifikationer för att fatta rätt beslut i planering, upphandling, design och projektgenomförande. Utökad utbildning för medarbetare för att bilda team med rätt expertkompetens. Aktivt arbete med kapitalrisker, krav på förhandsuthyrning och förhandsförsäljning. Ökat fokus på hantering av ersättningsanspråk och rättstvister.
→ Arbetsmiljö och hälsa		
<ul style="list-style-type: none"> Arbetssskador, olyckor och ohälsa som drabbar människor på Skanskas arbetsplatser, eller människor som påverkas av koncernens verksamhet. 	<ul style="list-style-type: none"> Dödsfall eller skador och kronisk ohälsa som förkortar livslängden eller försämrar livskvaliteten. 	<ul style="list-style-type: none"> Skanskas standard för hälsa och säkerhet innehåller föreskrifter om hur medarbetare förväntas bete sig på Skanskas arbetsplatser och omfattar utbildning, incidenthantering, riskbedömning och instruktioner om personlig skyddsutrustning. Utbildning för medarbetare kring hälso- och säkerhetsrutiner, till exempel förändringsprogrammet för en säker arbetsmiljö (IFE) och utbildning i hälso- och säkerhetsledning på respektive affärsenhet Obligatorisk certifiering enligt ISO 45001 för alla affärsenheter. Samtliga affärsenheter är certifierade eller kommer att slutföra certifieringen under 2020. För en mer proaktiv säkerhetskultur, ett prioriterat område för koncernledningen, genomfördes djupanalyser av data om potentiella olyckor och olyckor med dödlig utgång under 2019. Dessa utgör underlag för en handlingsplan för 2020.
→ Miljörisker		
<ul style="list-style-type: none"> Större miljöincidenter i verksamheten eller leverantörskedjan, föroreningar eller annan negativ påverkan på miljön. 	<ul style="list-style-type: none"> Skada på människor och ekosystem. Negativ inverkan på miljön. Skadat anseende och förlorat "license to operate". Kostnadsökningar och resultatförsämringar. Böter, straffavgifter, åtal. 	<ul style="list-style-type: none"> Obligatorisk ISO 14001-certifiering (internationell miljöledningsstandard) säkerställer systematisk hantering av miljörisker och relaterade frågor. Dialog med leverantörer för att minimera risken för miljöincidenter i leverantörskedjan. Utbildning av medarbetare i lämpliga miljöskyddsrutiner. Miljöexperter säkerställer att regelverk följs på både koncern- och affärsenhetsnivå, och att koncernen lever upp till sina miljöambitioner, vilka siktar högre än gällande regelverk liksom att bibehålla ISO 14001-certifiering.
→ Resurseffektivitet		
<ul style="list-style-type: none"> Ineffektiv energi-, material- och vattenanvändning samt avfallshantering. 	<ul style="list-style-type: none"> Negativ inverkan på miljön. Ineffektivitet, kostnadsökningar och resultatförsämringar. Oförmåga att hålla projektplaneringen. 	<ul style="list-style-type: none"> Skanska Color Palette är ett strategiskt verktyg för att säkerställa projekt för framtiden avseende resurseffektivitet (energianvändning, koldioxidutsläpp, materialåtgång och vattenanvändning) Förbättrad planering genom användning av BIM (bygginformationshantering) och andra digitala verktyg för att öka effektiviteten och produktiviteten.
→ IT-system och information		
<ul style="list-style-type: none"> Brott mot cybersäkerheten. 	<ul style="list-style-type: none"> Obehörig åtkomst. Dataförlust. Stöld, utpressning, gisslantagande. Skadlig programvara. Cyberattacker. 	<ul style="list-style-type: none"> Ökad medvetenhet om cybersäkerhet Filtering av e-post. Funktioner för intrångsdetektering. Övervakning av säkerhetsinställningar. Säkerhet i leverantörskedjan.

Riskområde och beskrivning	Potentiell riskpåverkan	Riskhanteringsåtgärder
Finansiella risker		
→ Ökad konkurrens		
<ul style="list-style-type: none"> Ökad konkurrens till följd av nya lågprisaktörer, större marknadsnedgång eller projektbrist. 	<ul style="list-style-type: none"> Underprissättning, sjunkande marginaler. Förlorade affärsmöjligheter. 	<ul style="list-style-type: none"> Adhoc-scenarioplanering. Begränsningar för sysselsatt kapital. Inköpsplanering. Tidig partnering ger ökad möjlighet till konkurrensfördel. Fokus på kärnverksamheten, så kallade sweet spots, i samtliga av Byggverksamhetens affärsenheter.
→ Kostnadsökningar		
<ul style="list-style-type: none"> Överhettade marknader, stigande råvarupriser, brist på arbetskraft, försummelser från underentreprenörer, valutakursfluktuationer, försäkringsrisker. 	<ul style="list-style-type: none"> Vikande marginaler och resultatförsämring på grund av ökade projektkostnader. Högre kostnader för extern finansiering. 	<ul style="list-style-type: none"> Förbättrad projektrapportering och förbättrade granskningsrutiner i samtliga affärsenheter. Reviderade rutiner för granskning och godkännande av projekt. Översyn av motpartsrisiker. Försäkring som även täcker försummelser från underentreprenörer. Valutasäkring. Selektivt anbudsförfarande.
→ Risker i leverantörskedja		
<ul style="list-style-type: none"> Risken att leverantörer inte följer Skanskas Uppförandekod för leverantörer eller risker relaterade till leverantörs ekonomiska ställning och förmåga att införskaffa och hantera material och arbetskraft. 	<ul style="list-style-type: none"> Skadat anseende om leverantörer och underentreprenörer uppträder på ett sätt som är oförenligt med Skanskas värderingar. Vikande marginaler eller resultatförsämring. Böter, straffavgifter, åtal. Sämlre förmåga att leverera till kunder och oförmåga att uppfylla projektåtaganden. 	<ul style="list-style-type: none"> Strategiska inköp och tidig partnering med viktiga underleverantörer. Förhandskvalificering eller kvalificering före kontraktstilldelning minskar risken för leverantörs oförmåga att fullgöra åtagande. Underleverantörsförsäkring eller motsvarande som skydd mot försummelser från underentreprenörers sida. Riskbaserad "due diligence", uppföljning och granskning av alla kontraktspotparter. Daglig sanktionskontroll av alla leverantörer genom en extern global databas.
→ Makroekonomisk instabilitet		
<ul style="list-style-type: none"> Ekonomisk avmattning, vikande efterfrågan, avkastningsvariationer. 	<ul style="list-style-type: none"> Konsekvenser för projekt/ investeringar: inställda eller uteblivna kundbetalningar. Svårigheter att erhalla finansiering. 	<ul style="list-style-type: none"> Aktiv inom finansiering Gräns för justerad nettoskuld på maximalt nio miljarder kronor. Fritt rörelsekapital för byggverksamheten. Gräns för kapitalrisker och sysselsatt kapital i utvecklingsverksamheterna. Bevakning i affärsenheterna av makroekonomiska faktorer och trender på nationell och regional nivå.
<p>→ Finansiella risker: Skanska är även exponerat mot andra finansiella risker, såsom kreditrisk, likviditetsrisk och marknadsrisk. Läs mer om dessa i not 6, Finansiella instrument och finansiell riskhantering, på sidan 124-132.</p>		

Regulatoriska risker		
→ Etiska överträdelser, antikorrupktion och mutor		
<ul style="list-style-type: none"> Brott mot besticknings- och korrupktionslagar (exempelvis UK Bribery Act, US Foreign Corrupt Practices Act, penningtvätt, vinning av brott), brott mot EU:s konkurrenslagstiftning, USA:s antitrustlagar eller annan lagstiftning om offentlig upphandling. 	<ul style="list-style-type: none"> Skadat anseende och förlorat förtroende som ansvarsfullt företag. Diskvalificering från offentliga upphandlingar. Böter, straffavgifter och civilrättsliga eller straffrättsliga processer. 	<ul style="list-style-type: none"> Skanskas Uppförandekod, antikorrupktionspolicy, Uppförandekod för leverantörer och Skanskas värderingar ger tydliga riktlinjer till medarbetarna avseende lämpligt och etiskt uppförande. Kontinuerlig utbildning i Uppförandekoden för medarbetarna. Skanskas Uppförandekod reviderades under 2019 som en anpassning till det nya ramverket för intern styrning. Tydlig intern rapporteringsprocess vid misstänkta brott. Telefonlinje Code of Conduct Hotline som administreras av tredje part. Riskbaserad "due diligence", uppföljning och granskning av alla kontraktspotparter.
→ Brott mot mänskliga rättigheter		
<ul style="list-style-type: none"> Människorättskränkningar såsom orimliga arbetsvillkor, tvångsarbete, trakasserier och diskriminering på Skanskas egna arbetsplatser och hos underentreprenörer och leverantörer. 	<ul style="list-style-type: none"> Skadat anseende och förlorat förtroende som ansvarsfullt företag. Böter, straffavgifter och civilrättsliga eller straffrättsliga processer. 	<ul style="list-style-type: none"> Under 2019 har Skanska uppdaterat Uppförandekoden och Uppförandekoden för leverantörer avseende mänskliga rättigheter, och dessa ska ligga till grund för uppdaterade riktlinjer och standarder. Arbetet med detta fortsätter under 2020. Telefonlinje Code of Conduct Hotline som administreras av tredje part. Riskbaserad "due diligence", uppföljning och granskning av alla kontraktspotparter.
→ Politiska risker		
<ul style="list-style-type: none"> Föreskrifter, beslut eller bedömningar utfärdade av statliga, regionala eller lokala myndigheter eller motsvarande. 	<ul style="list-style-type: none"> Negativ inverkan på projekt eller affärsenheter. 	<ul style="list-style-type: none"> Fokus på hemmamarknaden med omfattande kännedom om det politiska landskapet. Koncernledningen ska arbeta närmare affärsenheterna. Tidig dialog med politiker om projekt med hög politisk risk.

»Vår förstärkta riskmodell skapar förutsättningar för framgångrika projekt innan spaden ens sätts i marken. «

Jeff Langevin,
Chief Administrative Officer,
Skanska USA Civil

Förstärkt riskmodell förbättrar Skanskas lönsamhet

Efter betydande nedskrivningar implementerade Skanska USA Civil en mer disciplinerad riskhanteringsprocess. Åtgärderna har varit avgörande för att minska risken för orderstocken och förbättra lönsamheten.

Under 2017 och 2018 ledde verksamheten i affärsenheten Skanska USA Civil, som främst genomför infrastrukturprojekt på USA:s öst- respektive västkust, till betydande nedskrivningar.

Affärsenheten hade åtagit sig några projekt med hög riskprofil och detta började få effekter på resultatet, bland annat finansiella förluster. För att skydda sig mot framtida nedskrivningar började Skanska att planera för en mer stringent och strukturerad riskhanteringsprocess.

Jeff Langevin svarar för riskhanteringen på Skanska USA Civil. Han förklarar hur Skanska USA Civil kunde skärpa sin riskhanteringsprocess och förbättra det ekonomiska resultatet.

”Skanska USA Civil beslutade att införa en ny riskhanteringsprocess. Den fokuserar på att bara ta uppdrag som passar

oss. Enligt den koncernövergripande anbudsprocessen ska affärsenhetens styrelse granska mer omfattande eller högriskrelaterade projekt före anbudsgivning och en riskhanteringsansvarig ska driva denna samordnade process. Vi har också antagit principen om ”no team, no bid” vilken innebär att vi inte åtar oss projekt om vi inte har någon projektgrupp med rätt kompetens och erfarenhet tillgänglig. Vi vill inte åta oss uppdrag som vi inte har kapacitet och personal för”, säger Jeff.

Därutöver har alla affärsenheter inom Byggverksamheten genomfört marknadsanalyser med genomgång av projekt 15 år tillbaka i tiden för att avgöra vilka projektyper och förutsättningar som varit mest framgångsrika. Utifrån denna analys utvecklade Skanska USA Civil ett

utvärderingsverktyg med 14 faktorer för att bestämma om Skanska ska lämna ett anbud eller inte.

Viktiga anbud granskas på affärsenhets- och koncernnivå, bland annat kontrolleras att Skanskas partner uppträder etiskt och följer sanktioner. Genom denna upprepade process med flera granskningsnivåer ökar Skanska sin förståelse för riskprofiler i projekten och kan därefter värdera dessa risker på rätt sätt och lämna ett starkt anbud.

”Sedan lanseringen av vår nya riskhanteringsrutin har antalet förlustprojekt minskat snabbt. Vi tror att den enskilt viktigaste faktorn bakom denna förbättring inom Skanska USA Civil är vår förstärkta riskmodell – den skapar förutsättningar för framgångsrika projekt”, avslutar Jeff Langevin.

Hållbarhetsredovisning

Skanskas värderingar och arbetssätt grundar sig i hållbarhet. Det gör det möjligt för oss att leverera bättre lösningar för kunderna, förbättra den operationella effektiviteten, attrahera medarbetare, hantera risker och stötta samhället på många sätt. För Skanska gynnar hållbarhet affären och bidrar till att generera lönsamhet och aktieägarvärde.

Att arbeta för att förhindra korruption och för att främja en säker och hälsosam arbetsmiljö och ett klimatsmart samhälle är viktiga prioriteringar för Skanska. Detta måste bygga på mångfald och jämställdhet. Skanska strävar efter att skapa en inkluderande arbetsmiljö.

Globala åtaganden

Skanska anslöt sig till FN:s Global Compact år 2001 och stöder alltså ramverkets tio

principer om mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och antikorrup­tion. Denna hållbarhetsredovisning, som är Skanskas Communication on Progress (COP), visar hur koncernen under 2019 har fortsatt att tillämpa de tio principerna.

Skanska stöder alla människors rättigheter som anges i FN:s allmänna deklara­tion om de mänskliga rättigheterna och i de konventioner som antagits av Internationella arbetsorganisationen,

ILO. Skanska följer också Transparency Internationals riktlinjer och tillämpar försiktighetsprincipen.

FN:s globala mål för hållbar utveckling

Skanska har både ambitionen och för­mågan att bidra till FN:s globala mål för hållbar utveckling. Skanskas verksamhets­inriktning styr valet av mål att fokusera på, och Skanska har identifierat sju av särskild betydelse.

FN:s globala mål för hållbar utveckling

Mål 5

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Mål 8

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Mål 9

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Mål 11

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Mål 12

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Mål 13

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringen och dess konsekvenser.

Mål 16

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Utmärkelser

- Topplacering i kategorin Kapitalvaror i en ranking av Hållbara bolag 2019 på Nasdaq Nordic som Ekonomihögskolan vid Lunds universitet gör tillsammans med Dagens Industri. Utmärkelsen täcker in flera hållbarhetsområden såsom miljö och sociala aspekter samt antikorrup­tion.
- Fortune – Change the world 2019, 20:e plats.

Rankningar

- CDP Climate A-
- MSCI AAA

Index

- OMX Stockholm 30 ESG responsibility Index
- FTSE4Good

Samarbeten inom hållbarhet

Nedan beskrivs de områden som identifierats som viktigast baserat på Skanskas väsentlighetsanalys, och som slår fast inriktningen på koncernens hållbarhetsarbete.

Hälsa och säkerhet

Att värna om människors hälsa och säkerhet

Skanska strävar efter att skapa en inkluderande arbetsplats där hälsa och säkerhet är en prioriterad fråga för alla medarbetare och underentreprenörer. Att värna om människors hälsa och säkerhet på arbetsplatsen är en ständig utmaning för byggbranschen och Skanska verkar för att höja säkerhetsstandarderna på alla sina marknader.

→ Läs mer på sidan 58.

Etik

Förstå och skydda sig mot etiska risker

För Skanska är etik en uppåtgående spiral, för om vi bedriver verksamheten på rätt sätt, utan korruption och andra oetiska metoder, skapar vi samtidigt ett klimat präglad av tillit och samarbete, där medarbetare, underentreprenörer, kunder och partners trivs och kan utvecklas. Detta ger de bästa förutsättningarna för en framgångsrik och långsiktig ekonomisk tillväxt. Etik är en bra affär för alla parter.

→ Läs mer på sidan 62.

Ansvarsfull leverantörskedja

Byggsektorn kännetecknas av långa och komplexa leverantörskedjor. Skanska är inget undantag och har relationer med både större och mindre leverantörer av produkter och tjänster av alla slag. Skanskas Uppförandekod och granskningsprocess utgör grunden för koncernens leverantörsrelationer i syfte att försäkra sig om att globala mänskliga rättigheter och rättvisa arbetsvillkor efterlevs för dem som arbetar i koncernens projekt.

→ Läs mer på sidan 64.

Miljö

Klimatpåverkan och minskade koldioxidutsläpp

Skanska strävar efter att vara drivande till utveckling på miljöområdet och att ligga i framkant vad gäller framtidssäkra projekt. Skanskas miljöengagemang avser både bolagets egna aktiviteter och processer och den miljömässiga påverkan från de byggnader och den infrastruktur som koncernen levererar. Skanska stöttar sina kunder så att de kan uppnå ambitiösa klimatmål och hjälper städer och kommuner att förbereda sig och anpassa sig till klimatförändringarna.

→ Läs mer på sidan 66.

Energieffektivitet och cirkulär resursanvändning

Resurseffektivitet, minskad och cirkulär användning av material samt minskade avfallsmängder är viktiga aspekter både i arbetet med att minska Skanskas miljöpåverkan och för att öka den operationella effektiviteten.

→ Läs mer på sidan 70.

Samhällsinvesteringar

Utveckling av hållbara städer och samhällen

Genom att planera och utforma den fysiska miljön där människor bor, arbetar och tillbringar sin fritid, kan man öka välbefinnandet, säkerheten och uppnå en bättre inkludering. I samarbete med medborgare, lokalsamhällen, myndigheter och andra intressenter bidrar Skanska med idéer om hur man kan hantera några av samhällets sociala och miljömässiga utmaningar och möta de lokala samhällenas behov. Skanska har som mål att förbättra samhällen genom att utforma helhetslösningar för den fysiska miljön.

→ Läs mer på sidan 73.

Mångfald och inkludering

Främja en mångsidig och inkluderande kultur

Skanska har som mål att återspegla mångfalden i samhället, vilket stärker verksamheten. En inkluderande arbetsplats bidrar till sunda och säkra arbetsförhållanden. En inkluderande kultur kännetecknas av öppenhet, rättvisa, tillit och respekt. Det innebär att alla medarbetare har samma möjligheter att bidra till arbetet och likvärdiga karriär- och utvecklingsmöjligheter.

→ Läs mer på sidan 76.

Hälsa och säkerhet

Skanska strävar efter en säker arbetsplats med goda arbetsvillkor för alla anställda och underentreprenörer på byggarbetsplatserna. Arbetet sträcker sig dock ännu längre och omfattar ett ansvar för människors hälsa samt att skapa en inkluderande kultur där alla medarbetare trivs och kan bidra med sin fulla potential.

→ Hälsa och säkerhet

Att värna människors hälsa och säkerhet

Byggbranschen är en bransch med risk för personskadorna och långsiktiga hälsoproblem till följd av bland annat buller, damm och bristande ergonomi. Skanska hanterar detta genom högt ställda hälso- och säkerhetskrav, en inkluderande kultur, förbättrad uppföljning och fokuserade åtgärder som svarar mot FN:s globala mål för hållbar utveckling 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

Verka för bättre arbetsmiljöstandarder

I samtliga marknader verkar Skanska för att förbättra säkerheten i byggsektorn. Skanskas standard för hälsa och säkerhet är striktare än lokala regelverk i många länder. Standarden gäller i hela koncernen och är viktig för att fortsatt höja säkerheten såväl inom koncernen som för underentreprenörer. Standarden omfattar utbildning, olyckshantering, riskbedömning, personlig skyddsutrustning och instruktioner för de viktigaste arbetsrutinerna på byggplatserna. Skanska strävar ständigt efter att höja nivån i branschen genom att även involvera kon-

kurrenter och samarbetspartners. Det är obligatoriskt för alla affärsenheter att vara certifierade enligt ISO 45001. Samtliga affärsenheter är certifierade eller kommer att slutföra implementeringen under 2020.

Varje affärsenhet utvärderar årligen resultatet av arbetsmiljöarbetet. I utvärderingen ingår exempelvis att identifiera risker och kontrollåtgärder och att fastställa en handlingsplan med fokusåtgärder för det kommande året.

Affärsenheterna ska även erbjuda sina anställda företagshälsovård, något som Skanska även förväntar sig att underentreprenörerna erbjuder sina anställda. Vissa affärsenheter har egen företagshälsovård medan andra enheter köper in tjänsten.

En säker och hälsoinriktad kultur

Motiverade, utbildade och trygga medarbetare stärker hälsa och säkerhet. Skanskas utbildningsprogram för hälsa och säkerhet inkluderar både värderingar och rutiner och syftar till att utveckla medarbetarna. Den årliga medarbetarenkäten

visar att 88 procent anser att Skanska verkar för att förbättra säkerheten på arbetsplatsen, vilket är nio procent högre än branschgenomsnittet.

Ett förändringsprogram för en skadefri arbetsmiljö (Injury-Free Environment, IFE) startade 2004 och tillämpas i merparten av Skanskas affärsenheter. Utbildningar i arbetsmiljöledningssystem har utvecklats enligt olika affärsenheters specifika behov.

Under 2018 tog Skanska fram Commitment into Action, ett nytt säkerhetsprogram främst avsett att utbilda chefer i hur man uppnår en bättre säkerhetskultur. Tanken är att bygga upp och stärka kompetensen i affärsenheterna för att förbättra säkerheten. De första pilotprojekten genomfördes 2018, och under 2019 har programmet implementerats i affärsenheterna. Ledningsgrupperna i 11 av 13 affärsenheter har utbildats under 2019.

Läs mer på sidan 80.

Driva på för en säkrare byggbranch

Skanska har medverkat till att skapa en ny anläggning för arbetsmiljöutbildningar i Stockholmsområdet som öppnades 2019, där cirka 6 000 personer i byggbranschen kommer att utbildas varje år. Anläggningen har tio utbildningsstationer inriktade på byggaktiviteter med hög risk, med betoning på vikten av att förbereda och planera arbetsuppgifterna. Deltagarna kommer att jobba med olika scenarion och väntas reflektera över hälso- och säkerhetsaspekter, och vad de själva kan göra för att förebygga risker. Förutom medarbetare i byggsektorn är kunder och elever från teknik- och byggtutbildningar välkomna att besöka centret för att lära sig mer om arbetsmiljöfrågor.

→ Hälsa och säkerhet

Förbättrad uppföljning och strategiska åtgärder

Säkerhetsarbetet följs upp med hjälp av proaktiva (framåtblickande) och reaktiva (bakåtblickande) indikatorer. Indikatorerna inkluderar såväl Skanskas egen personal som underentreprenörer på byggarbetsplatserna. En av de proaktiva indikatorerna är ESSV (Executive safety site visits), det vill säga när chefer gör säkerhetsbesök på projekt, vilket främjar ett tydligt och synligt ledarskap. Koncernens mål för ESSV 2019 var över 3 000. Utfallet blev drygt 4 000.

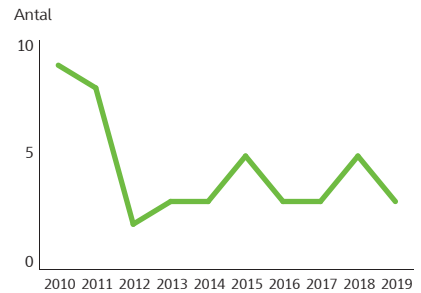
Det genomsnittliga antalet olyckor med frånvaro (LTAR) för både anställda och underentreprenörer som arbetar på byggplatserna, var 3,1 för 2019. Det är en minskning jämfört med 2018. Antalet dödsolyckor har varierat mellan tre och fem per år sedan 2012. I ett av Skanskas största projekt har flera dödsolyckor inträffat sedan starten 2015. Skanska har genom-

fört ett stort antal åtgärder för att förhindra olyckor. Under 2019 gjordes ytterligare insatser såsom förändringar i ledarskapet och förstärkning av projektorganisationen.

Skanska har haft en positiv utveckling i sitt arbetsmiljöarbete. I syfte att bli mer proaktiva och uppnå kontinuerliga förbättringar har ledarskap inom hälsa och säkerhet stått i fokus hos koncernledningen under 2019, och kommer även att prioriteras under 2020. Koncernens ambition är noll dödsolyckor.

Under 2019 genomfördes djupanalyser av data om potentiella och faktiska dödsolyckor. Analyserna visar att lyftoperationer, lastning och lossning av last är de mest kritiska momenten som kan orsaka personsador. Denna insikt ligger till grund för en handlingsplan för 2020.

Läs mer på sidan 80.

Olyckor med dödlig utgång

Byggnader för hälsa och välbefinnande

Allt fler efterfrågar en arbetsmiljö som bidrar till deras välbefinnande. Skanskas projekt Epic i Malmö, som siktar på att bli WELL-certifierat, tillhör en ny generation kontor där välbefinnande står i fokus. Patrik Ölvebäck, Sverigechef för Spaces, som tillhandahåller co-working- och kontorsplatser runt om i världen, förklarar vad som är viktigast för deras kunder.

Globala trender som exempelvis urbani- sering och ekonomisk tillväxt påverkar efterfrågan av och investeringar i håll- bara kontor. Med flexibla anställnings- villkor, ökande hälsomedvetenhet och en åldrande befolkning som går i pension senare, får en god arbetsmiljö allt större betydelse. Denna trend ger Skanska möjlighet att tänka i nya banor kring kontorsmiljöer och hur man bygger för ett bättre samhälle. Skanska strävar efter att förstå kundernas behov och hjälpa dem till framgång.

De flesta har inte möjlighet att välja var de ska arbeta, men Patrik Ölvebäck hjälper dem som kan välja sin arbetsplats. Patrik är Sverigechef för IWG, en global leverantör av co-working- och kontors- platser under varumärken som Spaces och Regus.

”Många människor idag, särskilt tidigt i karriären, ställer stora krav på sin arbetsmiljö. Arbetsgivare behöver ha inspirerande, hälsosamma och funktionella arbetsplatser för att vinna

i konkurrensen om de bästa medarbeta- rna”, säger Patrik.

När det gäller kontorslokaler har Skanska anpassat sitt erbjudande med förstärkt fokus på hälsa, välbefinnande och säkerhet. För att introducera Spaces i Malmö valde Patrik Skanskas kontors- utvecklingsprojekt Epic med särskild inriktning på att öka välmåendet för dem som arbetar där.

”Vi tillbringar 90 procent av våra liv inomhus i olika byggnader, så det är viktigt att dessa byggnader hjälper oss att prestera och göra vårt bästa. Gröna växter, frisk luft och dagsljus är viktiga komponenter i detta. Kontorslokaler behöver också ha många olika typer av zoner för olika aktiviteter, såsom tysta områden och mötesrum. Skanska utvecklar och bygger hus som tillgodoser dessa behov och hjälper hyresgästerna att skapa hälsosamma arbetsmiljöer, inte bara just nu utan för många år framöver”, avslutar Patrik.

»Det är viktigt att byggnader hjälper oss att prestera och göra vårt bästa.«

Patrik Ölvebäck
Sverigechef, IWG

Fokus på hälsa och välmående

Skanska utformade kontorskonceptet Epic i Malmö med särskild inriktning på att öka välmåendet för dem som arbetar där. Epics centrala del är ett atrium som sträcker sig ända upp till sjätte våningen med ljusinsläpp från glastaket högst upp. Atriet kopplar samman de två huskropparna och fungerar som en länk mellan ute och inne. Den centrala trappan inbjuder till rörelse mellan våningsplanen, och den riktiga grönskan har en lugnande effekt på de som rör sig i byggnaden. Här finns också ett cykelhotell. Atriet är byggt av förädlade och återvunna material, bland annat träpaneler från en intilliggande rivningsfastighet. Epic siktar på certifiering enligt WELL Building Standard v1, nivå Gold, en internationell byggnadscertifiering med betoning på hälsa, välmående och produktivitet på arbetsplatsen. Kriterierna bygger på vetenskapliga studier och omfattar luft, ljus, rörelse, komfort och sinne.

Etik

Korruption och etiska överträdelser hämmar bestående ekonomisk tillväxt, vidgar sociala klyftor och motverkar mänskliga rättigheter. Etik är en av Skanskas prioriteringar och sätter ramarna för hur vi säkerställer att affärer genomförs på ett etiskt ansvarsfullt sätt. Skanskas arbete inom detta område är kopplat till FN:s globala mål för hållbar utveckling 16: Fredliga och inkluderande samhällen.

#Pazem Lepo

→ Etik

Etik är en god affär

Skanska har en omfattande Uppförandekod som beskriver hur alla medarbetare förväntas samverka och interagera med kollegor, kunder och andra intressenter i det dagliga arbetet. Den omfattar många områden, från korruption och ekonomisk brottslighet till anti-mobbning och att främja ett inkluderande beteende. Den knyter samman alla delar av bolaget med Skanskas värderingar och stärker affären.

Uppförandekoden ses över årligen för att säkerställa att den förblir aktuell och relevant. Uppdateringen 2019 resulterade i ett ökat fokus på mänskliga rättigheter, ett arbete som kommer att fortsätta under 2020.

Utbildning i Uppförandekoden

Utbildning i Skanskas Uppförandekod har hög prioritet. Det är obligatoriskt för alla medarbetare att gå utbildningen under första anställningsmånaden. 2019 uppfylldes detta mål till 94 procent. Repetitionskurser genomförs löpande vartannat år och är obligatoriska för alla medarbetare, ett mål som uppnåddes till 98 procent under 2019. Utbildningen tillhandahålls fysiskt eller som online-kurser.

Den obligatoriska utbildningen i Uppförandekoden kompletteras av diskussioner kring olika dilemman som genomförs regelbundet på alla arbetsplatser. På så sätt får medarbetarna tillfälle att reflektera över svåra beslut som de ibland måste fatta när de ställs inför med situationer som ligger i "gråzonen".

Riktad utbildning genomförs till exempel om konkurrenslagstiftning, mutor och korruption.

Antikorruption

Arbete med att motverka korruption är en viktig del i Skanskas Uppförandekod och kompletteras av antikorruptionspolicyn, som ger ytterligare vägledning i specifika situationer. Denna obligatoriska koncernpolicy har granskats av styrelsen, koncernledningen och samtliga ledningsgrupper på affärsenheterna som en del i implementeringen av ramverket för intern styrning. Under 2019 blev utbildningen i antikorruption tillgänglig för alla medarbetare, med en kompletterande online-utbildning för medarbetare i riskpositioner.

Skydda sig mot etiska risker

Bygg- och projektutvecklingssektorn är ansedd som en bransch med stora etiska risker. Skanska arbetar hårt med att identifiera och minska dessa risker för att förhindra överträdelser som skulle kunna skada verksamheten.

Det finns ett löpande tvåårigt program för utvärdering och analys av etiska risker, som utförs inom alla affärsenheter. Riskbedömningen sker i workshoppar där deltagare från olika nivåer och funktioner i företaget bidrar till en värdefull och balanserad syn på faktiska etiska risker inom det egna expertisområdet. Under 2019 deltog över 300 medarbetare i 20 workshops. Affärsenheterna agerar för att hantera identifierade etiska risker. Hur effektiva dessa åtgärder är ska utvärderas i den granskning som ska genomföras under 2020. Det samlade resultatet av riskbedömningarna ligger sedan till grund för det fortsatta etikarbetet i koncernen.

Etisk risk hanteras också som en del av godkännandeprocessen och identifierade

risker vid förvärv och due diligence av potentiella viktiga partners ingår i underlaget som granskas.

Rapportera etiska överträdelser

Att främja en öppen kultur, där medarbetarna känner sig trygga att ta upp problem är avgörande för att medarbetare ska efterleva Skanskas värderingar. Medarbetarenkäten 2019 visade att så många som 83 procent känner sig trygga att säga vad de tycker utan rädsla för negativa konsekvenser. Detta är nästan 20 procentenheter högre än branschgenomsnittet.

Skanska uppmanar att misstänkta etiska överträdelser rapporteras och anmälare är skyddade av policyn mot repressalier. Skanska tillhandahåller flera olika alternativ för att rapportera. Om anmälaren vill vara anonym finns Skanskas Code of Conduct Hotline, som drivs av en utomstående part och som är öppen för både medarbetare och externa parter.

Högriskärenden rapporteras vidare till koncernledningen och styrelsen.

Bekräftade brott av Uppförandekoden kan leda till disciplinära åtgärder, inklusive uppsägning. Detta inträffade under 2019. En medarbetare som begått korruptionsrelaterade brott eller brott mot andra relevanta lagar kan också komma att åtalas av brottsbekämpande myndigheter.

Läs mer på sidan 80.

94%

Utbildning i Uppförandekoden under första anställningsmånaden.

Rapportering via Code of Conduct Hotline

Under 2019 gjordes 190 anmälningar via Code of Conduct Hotline. Ärendena delas in efter kategorierna i Skanskas Uppförandekod. Det största antalet rapporter, 94 stycken under 2019, rörde HR-relaterade frågor, kopplade till beteenden på arbetsplatsen, såsom diskriminering, snarare än till marknaden eller i samhället. Ärenden i kategorierna korruption, bedrägeri och penningtvätt är inte lika vanliga. Under 2019 behandlade Skanska fyra ärenden som specifikt klassats som misstänkt korruption. Ett av dem konstaterades vara ett brott och ett är fortfarande under utredning. Inget betraktades som högriskfall efter en första undersökning.

→ Etik

Ansvarsfull leverantörskedja

Bygg- och projektutvecklingssektorn kännetecknas av långa och komplexa leverantörskedjor. Skanskas leverantörskedja består av produkt- och materialleverantörer samt en rad olika tjänsteleverantörer såsom konsulter och underentreprenörer som utför arbete på Skanskas arbetsplatser. Byggsektorn är som regel regional, med underentreprenörer från stora aktörer ned till enmansföretag.

Det är viktigt att Skanskas etiska normer även omfattar leverantörskedjan så långt det är möjligt och ligger inom Skanskas kontroll. Skanska som koncern arbetar med över 300 000 leverantörer, vilket innebär att det är viktigt med affärsprocesser som är kraftfulla nog att uppfylla såväl lokala lagkrav som reglerna i Uppförandekoden.

Leverantörskontroller

Första steget är att enbart göra affärer med parter som delar Skanskas värderingar. Koncernen gör en riskbaserad bedömning som följs av en mer ingående due diligence-granskning för vissa leverantörskategorier eller när den inledande bedömningen tyder på att detta behövs. För representanter och joint venture-partners samt för säljare och köpare av mark och fastigheter är due diligence obligatoriskt. Skanska försöker skapa sig en bild av dessa tredje parter etiska normer och tar in information om tidigare brott mot korruptions- eller konkurrens- lagar, potentiella konflikter rörande transaktionen och andra riskindikationer. Koncernen säkerställer också att man vet vilka de verkliga huvudmännen är för de parter som man gör affärer med.

Sedan 2018 har granskningsprocessen inkluderat kontroll mot gällande sanktionslistor. Under 2019 började Skanska använda en automatiserad process, baserad på en global databas som kontrollerar alla aktiva leverantörer en gång per dygn, i enhetlighet med koncernens sanktionsföreskrifter.

Avtal och uppförandekod för leverantörer

När Skanska är redo att gå vidare med en leverantör säkerställs att avtalsvillkoren ger utrymme för löpande uppföljning och granskning vid behov. I normalfallet inkluderar en möjlighet att säga upp avtalet i händelse av väsentliga brott, till exempel vid korruption eller om parten hamnar på sanktionslistan.

Skanska kräver också att Uppförandekoden för leverantörer ska infogas i alla avtal. Den innehåller avsnitt ur Uppförandekoden som berör leverantörer och sätter standarden för det beteende Skanska förväntar sig under samarbetet. Avvikelse från denna standard kan leda till konsekvenser inklusive uppsägning av kontrakt.

Mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter är införlivade i Uppförandekoden och i Uppförandekoden för leverantörer. Skanska avser att bli mer specifik vad gäller de rättigheter som

påverkas av koncernens verksamhet och säkerställa att Skanska främjar och värnar om dessa i hela värdekedjan.

Särskilt viktiga är arbetstagarnas rättigheter och Skanska strävar efter att erbjuda rättvisa förhållanden på alla sina arbetsplatser. Skanska har nolltolerans mot alla former av människohandel, barnarbete och tvångsarbete och är vaksam på att detta inte ska drabba någon som arbetar på Skanskas arbetsplatser.

Värna om mänskliga rättigheter och säkerheten på arbetsplatsen

Skanska UK fokuserar på att öka medvetenheten i alla projektteam så att de uppmärksammar tecken på tvångsarbete och på att säkerställa att alla underentreprenörer, och deras underleverantörer, uppfyller kraven. Skanska UK har en policy som uppfyller kraven i brittisk lagstiftning om tvångsarbete, Modern Slavery Act. Därutöver har Skanska UK varit aktivt i kontakterna med direkta underentreprenörer och tagit fram online-utbildningsmaterial som alla leverantörer har tillgång till via Supply Chain Sustainability School. Under året har Skanska UK tagit fram en verktygslåda som används i alla projekt och som bland annat innehåller en checklista att använda vid arbetsplatsintroduktioner, vägledande riktlinjer som utförligare förklarar Skanskas ståndpunkt avseende tvångsarbete, presentationsmaterial, affischer att anslå på byggplatserna och ett diskussionsunderlag kring etiska dilemman.

En öppen kultur som främjar säkerhet

Att bygga upp leverantörernas och underentreprenörernas förståelse för säkerhet är avgörande för att åstadkomma ett säkert genomförande av projekt.

Rob Lynch, direktör, L Lynch

Att säkerställa säkerheten i byggprojekt kräver insatser från varje person – och alla företag – som befinner sig på byggplatsen. Att främja en skadefri arbetsmiljö som uppmuntrar till ett säkert beteende är avgörande för att undvika olyckor. L Lynch Plant Hire & Haulage är en av Skanskas många partners på resan mot att minska antalet olyckor. De har försett Skanska UK:s projekt med utrustning och maskinoperatörer i mer än tio år.

”För många år sedan var jag den första i vårt företag som gick Skanskas kurs Injury-Free Environment Program (IFE), som betonar allas ansvar för sin egen och andras säkerhet. Nu har hundratals anställda på Lynch gått kursen och vi har gjort IFE-kursen till en officiell del av vår företagskultur och våra arbetsmetoder”, säger Rob Lynch.

Skanskas mål är att förändra arbetsplatskulturen så att den blir proaktiv i stället för reaktiv. För att nå dit är det avgörande att samarbeta med underentreprenörerna. Att inhämta

underentreprenörernas synpunkter och råd om hur Skanska kan bidra till att förbättra säkerheten på byggplatser ger viktiga insikter och skapar förtroende.

”IFE-programmet berör en stor utmaning vad gäller säkerheten i byggbranschen, nämligen risken att de anställda inte vågar säga till om de observerar risker. De kanske inte tror att de har rätt att ifrågasätta arbetsledare eller att stoppa arbetet även om det är vad det som krävs. IFE-programmet betonar att det är viktigt att medarbetarna känner sig trygga och har självförtroende att påtala eventuella säkerhetsbrister”, säger Rob.

I byggsektorn har huvudentreprenören ett starkt inflytande på underentreprenörerna. För Skanska är det därför viktigt att ta ansvar för att främja en säker och respektfull kultur. Ett sätt att göra sig hörd och rapportera överträdelser är via Skanskas Code of Conduct Hotline som är tillgänglig för både medarbetare och externa parter, inklusive kunder, leverantörer och underentreprenörer.

Miljö

Skanska strävar efter att öka efterfrågan på klimatsmarta lösningar och söker samarbeten för innovation som bidrar till hållbarhet. Skanskas miljöengagemang påverkar bolagets egna aktiviteter och processer, liksom de långsiktiga effekterna av de byggnader och den infrastruktur som bolaget levererar.

→ Miljö

Klimatförändringar och minskade koldioxidutsläpp

2045

Skanskas mål är att nå netto noll koldioxidutsläpp 2045.

Grön betong

I början av 2019 lanserade Skanska Sverige Grön betong. Grön betong ger upp till 50 procent lägre koldioxidutsläpp jämfört med vanlig betong då en del av cementen har ersatts med slagg. Med samma tålighet, styrka och kvalitet som vanlig betong erbjuder den ett mer hållbart alternativ.

Skanska har ställt sig bakom Parisavtalet och strävar efter att minska koldioxidutsläppen från koncernens verksamheter samt att tillhandahålla hållbara lösningar och idéer som hjälper kunder, samhällen, investerare och andra intressenter att uppnå sina klimatomål. Skanska har satt upp ett koncernövergripande mål om att nå netto noll koldioxidutsläpp¹⁾ senast 2045 i hela värdekedjan. Värdekedjan inkluderar leverantörer, underentreprenörer och andra som använder de byggnader och den infrastruktur som Skanska anlägger.

Målet kommer att vara vägledande för Skanskas arbete med att minska klimatpåverkan från verksamheten. Mer information om Skanskas klimatomål finns på sidan 81.

En möjlighet att kraftigt minska klimatavtrycket

Anläggnings- och byggsektorn står för 40 procent av världens energirelaterade koldioxidutsläpp²⁾. Utsläppen uppstår vid utvinning, framställning och transport av stora mängder material samt vid aktiviteter i byggprocessen. Byggnader och civil infrastruktur har mycket långa livscykler och deras användning och drift ger upphov till klimatavtryck under decennier framöver.

En stor del av koldioxidutsläppen från byggsektorn uppstår i materialframställningen. Merparten av utsläppen från

Skanskas projekt härrör från produktion av material som betong, stål och asfalt. Ett nära samarbete med leverantörer och kunder är nödvändigt för att minska utsläppen i värdekedjan.

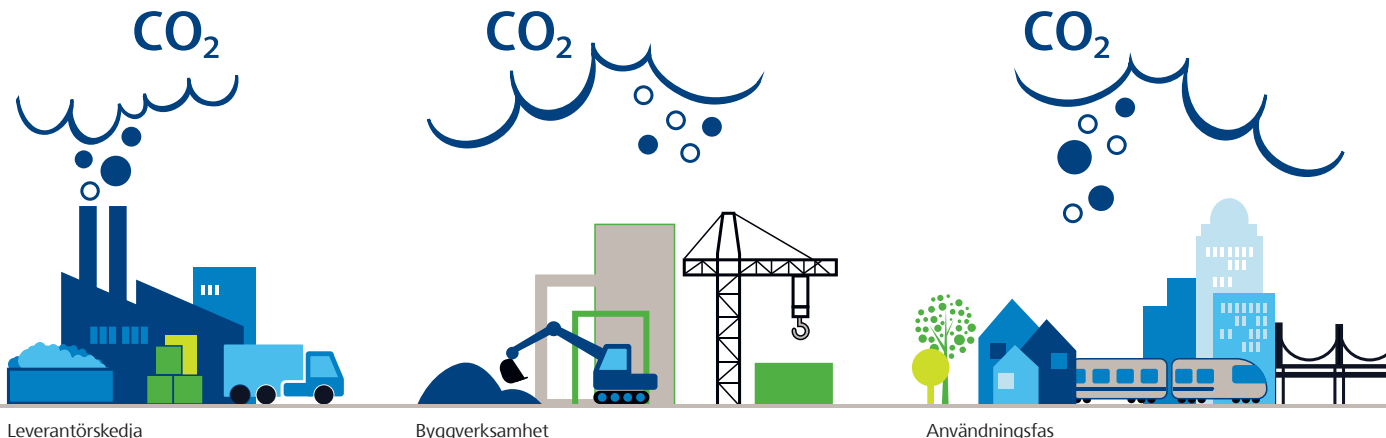
Förändringar i marknadens efterfrågan

Skanska förväntar sig att marknadens efterfrågan på utsläppsreducerande lösningar kommer att öka framöver. På samtliga av Skanskas marknader väntas politiska åtgärder för att minska koldioxidutsläppen. Detta omfattar bland annat koldioxidutsläppsmål, nationella och regionala regelverk, krav på koldioxidreducering i offentliga upphandlingar och förändringar av byggnormer. Norden och Storbritannien ligger långt framme och EU siktar på att bli koldioxidneutralt senast 2050, vilket påverkar Skanskas marknader i Centraleuropa. I USA är det många delstater och städer där Skanska verkar som har ett ökat fokus på klimat, med ny klimatpolitik och nya handlingsplaner. Att gå i tåten och erbjuda lösningar med låga koldioxidutsläpp skapar affärsmöjligheter för Skanska och är ett sätt att förbereda sig på ändrade marknadsförhållanden till följd av nya regelverk och beskattning.

Läs mer på sidan 81.

Koldioxidutsläpp i Skanskas värdekedja

Koldioxidutsläppen från Skanskas värdekedja härrör från leverantörskedjan, byggverksamheten och byggnadernas användningsfas. En stor del av koldioxidutsläppen från byggsektorn uppstår i materialframställningen.

1) Koldioxidutsläpp avser i detta sammanhang alla växthusgaser, det vill säga, koldioxidekvivalenter (CO₂e).
2) UNEP, Global Alliance for Buildings and Construction: 2018 Global Status Report.

→ Miljö

Minskade koldioxidutsläpp

Sedan 2009 har Skanska redovisat koldioxidutsläpp för hela koncernen (scope 1 och 2) externt. Skanskas externa revisorer gör en översiktlig granskning av Skanskas redovisning av koldioxidutsläpp. Som en del av att Skanskas ramverk för intern styrning granskades, uppdaterades och implementerades under 2018, har rapporteringsrutiner, uppföljning och spårbarhet av rapporterade data förbättrats ytterligare. Sedan 2015 har koldioxidutsläppen minskat med 28 procent.

Att inhämta information om koldioxidutsläpp i värdekedjan är en utmaning. Det krävs information från leverantörerna och från slutanvändarna om tjänster och material. I brist på sådan information görs uppskattningar.

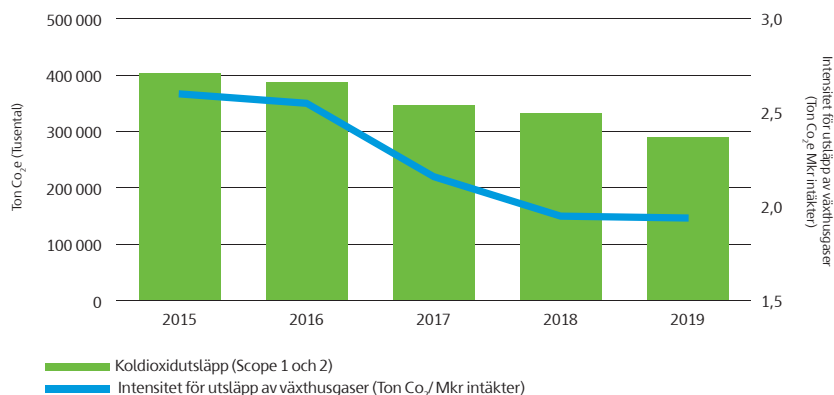
Skanska började rapportera koldioxidutsläpp i värdekedjan (scope 3) 2018. Rapporteringen utvecklades ytterligare under 2019, med bättre metoder för datainsamling och uppföljning. EY har gjort en översiktlig granskning av rapporterade data enligt scope 3 för affärsenheterna Skanska

Koldioxidutsläpp

-28%

Minskning av koldioxidutsläpp sedan 2015.

Koldioxidutsläpp 2015–2019

Sverige, Skanska UK, Kommersiell Fastighetsutveckling USA, USA Civil och USA Building. Dessa utsläpp uppgår till 720 468 ton koldioxidekvivalenter (CO₂e).

Skanskas sätt att integrera hållbarhetsdata i rapporteringscykeln och hållbarhet i verksamheten ansluter till FN:s globala mål för hållbar utveckling 12: Hållbar konsumtion och produktion.

Minska koldioxidutsläppen i hela värdekedjan

Analyser som gjorts av Skanskas affärsenheter visar på viktiga åtgärder för att minska utsläppen från Skanskas verksamhet. Till dessa hör en övergång till fossilfria bränslen och energieffektivare eller elektrifierade fordon, effektivare eller cirkulär materialanvändning, som återvinning och

återanvändning av material, och en minimering av transporter. Ofta går arbetet med att minimera utsläppen av växthusgaser hand i hand med ökad effektivitet och bättre resursutnyttjande med lägre kostnader som följd. Om man exempelvis istället för att riva en husgrund och anlägga en ny kan återanvända den på ett säkert sätt, reduceras utrustning, bränsle och material. Detta leder till minskade utsläpp och sänkta kostnader. Ett exempel är flygplatsen LaGuardia, New York, USA. Flygplatsen utformades för att kunna minska materialåtgången och betongen återanvändes, vilket minskade transportbehovet. Koldioxidutsläppen kunde därigenom minskas.

Läs mer på sidan 81.

Åtgärderna för att minska koldioxidutsläpp sträcker sig från planering, genom byggfas, till rivning.

hnovativ design

Cirkularitet

Nya material

Förnybar energi

Elfordon

Effektiva transporter

→ Miljö

Klimatförändringarna ökar behovet av klimatanpassat byggande

Klimatförändringarna har redan skapat påfrestningar på samhället genom att det har blivit allt vanligare med stormar, översvämningar, torrperioder, värmeböljor, skogsbränder och vattenbrist. Efterfrågan på motståndskraftiga byggnader och infrastruktur, till exempel vatten-, el- och transportsystem, kommer att öka. Behovet av klimatanpassning i våra städer ökar allt eftersom effekten av klimatförändringen och urbaniseringen blir mer påtaglig. Skanska hjälper städer och kommuner att förbereda sig för konsekvenserna av klimatförändringarna. Skanskas arbete inom detta område ansluter till FN:s globala mål för hållbar utveckling 11: Hållbara städer och samhällen och mål 13: Bekämpa klimatförändringarna.

Skanska har möjlighet att stödja samhället med framtidssäkrade lösningar. Detta ingår redan i det dagliga arbetet på flera av Skanskas marknader. Skanskas erfarenhet och kunskap på detta område kommer att efterfrågas i ökande grad framöver.

Integrera klimatanpassning i projektutvecklingen

Skanska strävar efter att projekten där koncernen är involverad i utvecklingen ska motstå effekterna av klimatförändringen och säkra byggnadernas långsiktiga värden. Skanska Kommersiell fastighetsutveckling USA testar exempelvis ett digitalt klimatmodelleringsverktyg för att kartlägga framtida översvämningssrisker i samband med att man undersöker potentiella markområden för projektutveckling.

I ett projekt i hamnområdet i Boston, USA, har Skanska en strategi som tar hänsyn till områdets utsatthet för extremväder och översvämningar. Åtgärderna omfattar att placera teknik tolv meter över havsnivån vid ett hundraårsflöde samt flyttbara översvämningssbarriärer som enkelt kan installeras runt byggnaden för att skydda mot inflöde av vatten vid en översvämning.

Skanska har återbyggt strandpromenaden Rockaway Beach Boardwalk i New York, USA, som skadades i orkanen Sandy 2012. Den nya strandpromenaden har höjts upp över den 100-åriga flodbädden och fått ett stålförstärkt betongdäck.

Samarbeten för att minska koldioxidutsläpp i värdekedjan

Skanska bidrog under 2019 till två rapporter och deltog i presentationen av dessa under klimatveckan i New York i september. Den ena rapporten från World Green Building Council, "Bringing Embodied Carbon Upfront", presenterar viktiga åtgärder för att minimera koldioxidutsläppen i alla faser av anläggnings- och byggprocesserna senast 2050. Den andra rapporten, "Exponential Roadmap – scaling 36 solutions to halve emissions by 2030", är resultatet av ett samarbete mellan forskare, branschen och ideella organisationer, däribland Ericsson, Scania och WWF, under ledning av Stockholm Resilience Centre.

Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)

Finanssektorn efterfrågar mer klimatrelaterad information kopplade till risker och affärsmöjligheter.

2017 publicerade Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD), med Michael Bloomberg som ordförande, rekommendationer för hur företag bör lämna klimatrelaterad finansiell information. Utgångspunkten är att ökad transparens ska leda till mer effektiva marknader och en mer stabil och motståndskraftig ekonomi. Genom konsekventa, tillförlitliga upplysningar från företag som exponeras för klimatrisker får olika marknadsaktörer bättre underlag för utvärdering och hantering av klimatrelaterade risker och affärsmöjligheter.

Skanska deltog under 2019, tillsammans med bland annat Lend Lease och Saint-Gobain i ett Preparer Forum initierat av Bloomberg Foundation och World's Business Council for Sustainable Development. Syftet är att underlätta implementeringen av TCFD:s rekommendationer i byggsektorn.

→ Miljö

Energieffektivitet och cirkulär resursanvändning

Skanska strävar efter att förbättra energieffektiviteten i såväl byggprocesser som under användningen av byggnader. Fossila bränslen ersätts i allt större utsträckning av förnybar energi. På vissa av Skanskas marknader är detta emellertid en utmaning på grund av begränsad tillgång på förnybara energikällor. Ökad energieffektivitet är avgörande för att minska koldioxidutsläppen och kostnaderna, såväl inom Skanskas egen verksamhet som för kunderna och slutkunderna. Energi användningen i Skanskas verksamheter uppgår till 1 277 940 MWh, en minskning med 5 procent jämfört med 2018.

Cirkulära flöden och resurseffektivitet

Resurseffektivitet, minskad och cirkulär användning av material samt minimerad avfallsalstring är faktorer kopplade till operationell effektivitet och reducerad miljöpåverkan. Sedan 2008 har Skanska ett mål

för avfallsminskning, nämligen att mindre än fem procent av egengenererat avfall ska gå till deponi. Drygt tio år senare har koncernens egenproducerade avfall som går till deponi minskat från närmare 30 procent till cirka sex procent. I flera projekt har man gått ännu längre genom att sätta upp målet att inte generera något avfall alls, det vill säga att allt avfall ska återanvändas eller återvinnas i ett kretslopp, som exempelvis för ESS i Lund, Sverige and Georgia Tech Kendeda Center i Atlanta, USA. En hållbar materialanvändning är ett fokusområde i Skanskas Color Palette.

Skanska redovisar vanligtvis även underentreprenörernas avfall i projekten. Material som innehåller farliga ämnen och i slutändan blir till avfall, hanteras i enlighet med lokala föreskrifter. Detta följs upp genom mätning av avfall som genererats från projekten lokalt.

Vattenanvändning

Ett bygg- och projektutvecklingsföretag som Skanska kan påverka vattenförbrukning avsevärt, både i byggfasen och genom utformningen av byggnader och anläggningsprojekt. Vatten är på många marknader en bristvara och därför ett prioriterat område i Skanska Color Palette. Under 2016 började Skanska samla in data om vattenförbrukningen på koncernnivå, som en del av rapporteringen till CDP, ett internationellt system för hållbarhetsredovisning.

Skanskas verksamhet inom detta område ansluter till FN:s globala mål för hållbar utveckling 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, mål 9: Hållbar industri, innovation och infrastruktur, mål 11: Hållbara städer och samhällen och mål 12: Hållbar konsumtion och produktion.

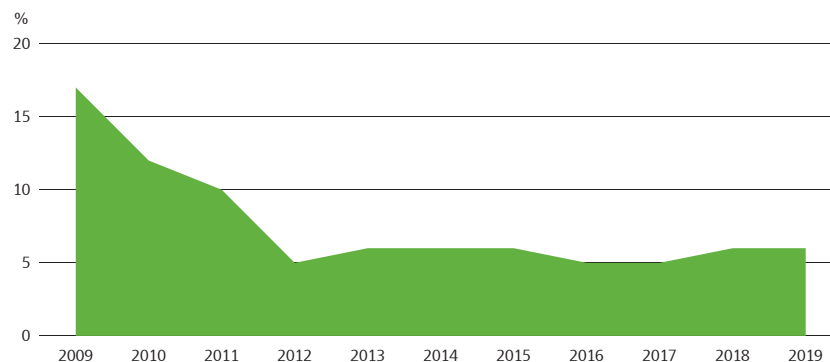
Läs mer på sidan 81–82.

Energibesparing i nya kontorsfastigheter

-37%

Årlig energibesparing i sålda kontorsfastigheter utvecklade av Kommersiell fastighetsutveckling Norden, Europa och USA, jämfört med genomsnittet.

Egengenererat avfall till deponi 2008–2019

Pionjär med en cirkulär modell för betongproduktion

I Tjeckien svarar avfallet från rivningsobjekt för upp till hälften av landets totala avfall och tillgången på naturresurser är begränsad. För att hantera dessa utmaningar på ett hållbart sätt är Skanska först ut i världen med att använda Rebetong, som till 100 procent består av återvunnen

betong eller murverk i stället för bergmaterial. Denna patenterade teknologi utvecklades av det tjeckiska bolaget ERC-TECH, och vidareutvecklas tillsammans med Skanska. Den cirkulära metoden gör att nybyggnation kan ske med material från uttjänta byggnader. Fördelarna med denna betong är

mindre rivningsmaterial till deponi, cirka 12 procent lägre koldioxidutsläpp jämfört med vanlig betong samt lägre kostnader. Rebetong har dessutom bättre isoleringsegenskaper än vanlig betong vilket sänker energiförbrukningen under byggnadens livstid.

Ett plusenergihus som är självförsörjande på el och exporterar överskott till omgivningen

Powerhouse Brattørkaia kommer att höja ribban för miljöprestanda i byggbranschen. Brattørkaia är den första nya kontorsbyggnaden som producerats av Powerhouse, ett norskt konsortium där Skanska ingår, med målet att skapa energipositiva, utsläppsnåla byggnader. Detta kontorshus genererar mer energi än det förbrukar under en livscykel på 60 år. I detta tidsperspektiv är energi- och koldioxidutsläpp från materialproduktion, byggprocess och drift inräknade.

Projektet har tre mål: att maximera mängden ren energi som alstras av byggnaden, minimera energin som krävs för driften och att erbjuda hyresgäster och allmänhet en trivsamt miljö.

Den åtta våningar höga byggnaden erbjuder en komfortabel och inbjudande arbetsmiljö trots att den i själva verket är ett urbant kraftverk. Byggplatsen har noga valts ut i avsikt att maximera solinstrålningen under dagen och olika årstider. Taket har

en skarp lutning på 19,7 grader för att skapa en optimal vinkel så att det närmare 3 000 kvadratmeter stora solcellstaket ska kunna absorbera så mycket solenergi som möjligt. Solcellspanelerna som täcker Brattørkaias tak och fasad alstrar cirka 500 000 kWh årligen, vilket är mer än dubbelt så mycket som byggnaden behöver för sin genomsnittliga dagsförbrukning. När Brattørkaia tillgodosett sitt eget energibehov exporterar överskottsenergin via ett lokalt elnät till intilliggande byggnader och till laddstationer för eldrivna bussar, bilar och båtar. Energi för uppvärmning och kylning kommer dessutom från havet.

Brattørkaia sätter en ny standard för energieffektivitet. Exempelvis bidrar byggnadens betong till att absorbera och hålla värme och kyla, vilket ger en naturlig reglering av kontorstemperaturen. Byggnadens enorma ovala öppning släpper in ljus till de inre kontoren och minskar behovet av artificiell belysning.

→ Miljö

Externa hållbarhetscertifieringar och Skanska Color Palette™

Att stödja och använda oberoende miljöcertifieringssystem för bygg- och anläggningsprojekt är viktigt både för att höja branschstandarden och för att kontinuerligt utveckla Skanska. De certifieringar som används inom Skanska är Living Building Challenge, LEED, Envision, BREEAM, CEEQUAL, WELL, Svanen och Fitwell. 2019 avyttrades 18 kommersiella fastigheter certifierade enligt LEED (Platinum eller Gold), BREAM (Excellent) eller WELL till ett värde av 15,4 miljarder kronor, motsvarande 90 procent av Skanskas totala avyttringar.

Skanska har bidragit med kompetens och stöd i utvecklingen av Envision, en

hållbarhetsklassificering för infrastruktur-anläggningar, som idag används av 45 myndigheter i USA.

Skanska var bland de första att använda det internationella certifieringssystemet för hållbar infrastruktur, CEEQUAL, i Sverige, Norge och Finland. Skanska Kommersiell Fastighetsutveckling Norden utvecklar en standard för nettonollbyggnader tillsammans med Sweden Green Building Council.

Skanska Color Palette™

Sedan 2009 har Skanska Color Palette varit koncernens miljöledningssystem och representerar Skanskas vision för gröna

och mörkgröna projekt inom fyra prioriterade områden: energianvändning, koldioxidutsläpp, materialval och vattenförbrukning. Grönt visar att byggprocesserna eller prestandan för byggnader och infrastruktur överträffar regelverken på flera angivna punkter. Projekt i kategorin beige uppfyller kraven för ISO 14001 och lokala lagkrav. Mörkgröna – Deep Green –projekt ha nära noll miljöpåverkan med ambitionen att vara framtidssäkrade. Under 2019 färdigställdes två Deep green-projekt, Esplanaden, Sverige och Powerhouse Kjørbo, Norge.

Brock Environmental Center, Virginia Beach, i USA har uppnått en av de mest omfattande gröna certifieringarna, Full Living Building Challenge.

Skanska Color Palette™

	Beige – Följer lagar och normer	Grönt – Högre miljöprestanda	Mörkgrönt – Nära noll miljöpåverkan
Energi			Netto noll primärenergi
Klimat			Nära noll klimatpåverkan
Material			Noll icke hållbara material Noll farliga material Noll byggavfall
Vatten			Netto noll vatten

Certifierade fastigheters andel av försäljningsvärdet

90%

Andel av det totala värdet, motsvarande 15,4 miljarder kronor, av sålda fastigheter i Kommersiell fastighetsutveckling som är certifierade enligt WELL, LEED (Platinum eller Gold) eller BREEAM (Excellent).

Samhällsinvesteringar

Skanskas ambition är att förbättra städer och kommuner genom att utveckla helhetslösningar och utforma den fysiska miljön för människorna som lever och arbetar där. I samarbete med medborgare, lokalsamhället, myndigheter och andra intressenter bidrar Skanska med idéer om hur man kan hantera några av samhällets sociala och miljömässiga utmaningar och möta samhällets behov.

→ Samhällsinvesteringar

Utveckling av hållbara städer och samhällen

Skanska stöttar lokalsamhället genom att möta sociala utmaningar i samband projekt. Skanskas strategi för socialt värdeskapande har som mål att gynna både samhället, kunder och den egna verksamheten. Koncernens tre fokusområden för samhällsinvesteringar – jobbskapande, utbildning och samhällsplanering för socialt värdeskapande.

Samhällsinvesteringar skapar gemensamma värden

Städer som utvecklas och planeras utifrån invånarnas behov skapar trygghet och en känsla av tillhörighet och att det finns plats för alla. Genom att utforma den fysiska miljön där människor bor, arbetar och vistas, kan man öka inkluderingen. Skanska ser en möjlighet att uppnå positiva framsteg i linje med FN:s globala utvecklingsmål 9: Hållbar industri, innovation och infrastruktur och mål 10: Minskad ojämlikhet.

Genom Skanskas arbete för att öka anställningsbarheten får olika grupper en chans att komma in på arbetsmarknaden. Detta åstadkoms i samarbete med partners, genom att tillhandahålla möjligheter

till kompetensutveckling, uppdrag eller, om möjligt, anställning. Skanska stöder skolor och andra organisationer genom att ge studenter förebilder och utbildningsmöjligheter som inspirerar till vidare studier. Skanska skapar socialt värde för och stärker lokalsamhället genom att utforma helhetslösningar för projekt. Detta kan bland annat ske genom att skapa rörelsestråk som uppmuntrar integration eller öka tillgängligheten för personer med funktionsvariation.

Mätning av socialt värde

Det saknas idag systematiska och jämförbara metoder för mätning och redovisning av ekonomiska och sociala effekter av samhällsinvesteringar. Skanska har därför börjat utreda möjligheterna för en systematisk utvärderingsmetod. I ett strategiskt forsknings-samarbete med Örebro universitet och Handelshögskolan i Stockholm, som inleddes under 2018, står mätning av effekterna på ett affärsmässigt och samhällsligt plan i fokus. Detta samarbete har fortsatt under 2019.

Att tillföra värde i samhället har blivit en allt viktigare parameter i offentliga

upphandlingar i flera av Skanskas hemmamarknader. För att identifiera affärsmöjligheter är det viktigt att förstå vilka miljömässiga, sociala och ekonomiska kriterier som kunder i den offentliga sektorn värdesätter mest.

Öka efterfrågan på hållbar stadsutveckling

Skanska har stora möjligheter att bidra till av FN:s globala mål för hållbar utveckling 11: Hållbara städer och samhällen. Mer än 50 procent av intäkterna från Byggverksamheten kommer från offentliga kunder. Genom att uppmuntra offentliga kunder att i högre grad efterfråga hållbara lösningar och mervärde i anbudsprocessen ökar Skanskas affärsmöjligheter.

I samarbete med medborgare, lokalsamhället, myndigheter och andra intressenter bidrar Skanska med lösningar på några av samhällets viktigaste sociala och miljömässiga utmaningar. Utvecklingen mot mer socialt hållbara städer är en trend vi ser i flera delar av världen.

Ett bättre samhälle genom bättre och säkrare gångstråk

I Bukarest, Rumänien, har Skanska renoverat en tunnelbanestation vid Politehnica-universitetet och Skanskas kontorsprojekt Campus 6. Den var tidigare mörk och nerklottad vilket gjorde att den uppfattades som en osäker och otrivsamt plats. Skanska installerade bättre belysning, säkerhetskameror och klädde väggarna med bilder. Att använda designlösningar för att adressera sociala utmaningar var ett viktigt sätt att bidra till lokalsamhället och öka trivselt för hyresgästerna i Campus 6.

Integrera social hållbarhet vid markanvisning

Skanska samarbetar med Malmö stad för att stärka den sociala hållbarhetsaspekten i kommunens markanvisningsprocess. Samarbetet har resulterat i två utvecklingsprojekt och framgången med dessa pilotprojekt har redan lett till att staden antagit en policy som föreskriver att man alltid ska ta hänsyn till social hållbarhet vid stadens markanvisningar.

»Den nya markanvisningspolicy som vi utvecklat tillsammans med Skanska kommer att få en enorm effekt.«

Andreas Schönström
Kommunalarbete i Malmö

Att integrera hållbarhetskrav i markanvisningsprocessen är ett av de mest effektiva sätten att driva fram hållbara lösningar. Med fokus på anställningsbarhet och utbildning möttes Skanska och tjänstemän från Malmö stad för att undersöka en ny dimension av detta, nämligen att ställa krav på social hållbarhet i stadens markförsäljningsprocess.

”Under de senaste 20 åren har Malmö gått från att vara en tungt industrialiserad stad till en kunskapsbaserad stad. Många företag har etablerat sina huvudkontor i Malmö, vilket skapar arbetstillfällen för högt utbildade. Dock saknar många Malmöbor sådan utbildning, vilket medför höga arbetslöshetsprocent. Det är en klyfta vi anstränger oss för att överbrygga”, säger Andreas Schönström, kommunalarbete i Malmö med ansvar för markaffärer.

I samarbete med Skanska har Malmö stad kunnat utforska nya sätt att utveckla markområden. Detta resulterade i en ny markanvisningspolicy som kommer att

ha en långsiktig inverkan på staden och få byggsektorn att ta ett större ansvar för livskvaliteten i de områden som utvecklas. Samarbetet stämmer också väl överens med bägge parter ambition att bidra till FN:s globala mål för hållbar utveckling 11: Hållbara städer och samhällen.

”Den nya policy för markanvisningar som vi har utvecklat tillsammans med Skanska kommer att få en enorm effekt eftersom staden fortfarande äger 54 procent av kommunens mark. Vi anser att vi har skapat en policy som kommer att ge Malmö det bästa av två världar. Vi får nya kontorsbyggnader och bostäder samtidigt som vi skapar arbetstillfällen för dem som saknar utbildning eller inte har de rätta kvalifikationerna. Om ett företag erbjuder utbildning eller arbete för en enda person är det mycket värt, inte bara ur ekonomisk synpunkt utan också ur ett samhällsperspektiv”, säger Andreas.

Mångfald och inkludering

För Skanska kännetecknas en inkluderande kultur av öppenhet, rättvisa, tillit och respekt. Skanska har som mål att återspegla mångfalden i samhället och anser att en inkluderande arbetsplats bidrar till sunda och säkra arbetsförhållanden, vilket också stärker verksamheten.

→ Mångfald och inkludering

Främja en mångsidig och inkluderande kultur

Inkluderande team med mångfald presterar bättre än homogena och exkluderande arbetsgrupper. På samma sätt är inkluderande organisationer med mångfald bättre på att attrahera och behålla duktiga medarbetare. Mångfald kan betraktas ur många synvinklar, som kön, etnisk bakgrund, ålder, utbildnings- och yrkesbakgrund. För Skanska bygger inkludering på öppenhet, rättvisa, tillit och respekt. Det innebär att alla medarbetare ska ha samma möjligheter att bidra till arbetet och likvärdiga karriärmöjligheter. Den långsiktiga målsättningen är att alla anställda ska känna sig delaktiga så att de kan bidra med sin fulla potential och utvecklas på Skanska. Skanska ser mångfald och inkludering som kritiska faktorer för att möta FN:s globala utvecklingsmål 5: Jämställdhet samt mål 8:

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

Affärsenheterna ansvarar för att omsätta Skanskas övergripande vision för mångfald och inkludering i handlingsplaner och målsättningar. Målen för mångfald och inkludering ingår sedan 2015 i samtliga affärsenheters affärsplaner.

Detta har också varit ett särskilt prioriterat område för koncernledningen under 2019. För Skanska ligger främsta fokus på att skapa en mer jämställd arbetsplats och att attrahera, utveckla och behålla medarbetare av olika kön. Ett viktigt steg var den analys av mångfald och inkludering som genomfördes under 2019. Implementeringen av åtgärder baserade på analysen kommer att stå i fokus under 2020.

Lansering av föräldraledighetsprogram för anställda i USA

USA är ett av få länder som inte har någon statligt betald föräldraledighet för nyblivna föräldrar. Under 2019 lanserade Skanska betald föräldraledighet för koncernens anställda i USA. Programmet omfattar ersättning i upp till tolv veckor till föräldrar i samband med ett barns födsel, adoption eller fosterhemsplacering. Samtliga av Skanskas 3 300 heltidsanställda medarbetare i USA är berättigade till denna förmån. Skanska introducerade programmet för att bättre stötta nuvarande medarbetare och attrahera nya.

Fortsatt fokus på mångfald och inkludering

Skanskas årliga medarbetarenkät (YVOS) visar att Skanska gör fortsatta framsteg mot en inkluderande arbetsplats. Skanska överträffar det globala branschsnittet när det gäller att ha en arbetsplats fri från mobbning och trakasserier. I enkäten ställer sig 86 procent av medarbetarna bakom detta vilket ska jämföras med 79 procent för branschgenomsnittet. Trots ständiga framsteg finns det fortsatta utmaningar också i de mest grundläggande aspekterna av inkludering, såsom en arbetsplats fri från mobbning och trakasserier.

En stor andel av anmälningarna via Code of Conduct Hotline och till Etikkommitén gäller bristande inkludering och orättvis behandling.

43%

Andel kvinnor i Skanskas styrelse.

På frågan hur kollegor bryr sig om varandra och behandlar varandra med respekt svarar 84 procent att detta stämmer på Skanskas arbetsplatser, där branschgenomsnittet är 78 procent. Resultatet har förbättrats de senaste tre åren och Skanskas försprång mot branschgenomsnittet växer.

Den senaste medarbetarenkäten visar en koppling mellan inkluderande ledarskap och medarbetarnas effektivitet och vilja att stanna kvar på Skanska. Genom att skapa en kultur och ett ledarskap som är mer inkluderande, motverkar Skanska både risken att nyckelpersoner ska lämna bolaget och att effektiviteten försämras. Undersökningen pekar också på ett samband mellan inkluderande ledarskap och en omhändertagande företagskultur, en viktig aspekt av Skanskas säkerhetsarbete.

Ökat fokus på jämställdhet

Jämställdhet är en mångfaldsaspekt som följs upp på koncernnivå. Övriga mångfaldsaspekter, som exempelvis etnicitet och ålder, hanteras av affärsenheterna. Detta eftersom definitionerna, liksom lagstiftningen, varierar mellan länderna.

Den mansdominerade byggbranschen är en utmaning ur jämställdhetsperspektiv. Av Skanskas anställda är 82 procent män och 18 procent kvinnor. Jämställdhet mellan könen är således ett fokusområde för koncernen. Jämställdhetstalen skiljer sig emellertid åt mellan olika yrkesgrupper, verksamhetsgrenar och affärsenheter inom Skanska. Den mest ojämna fördelningen återfinns bland yrkesarbetarna, 97 procent män och 3 procent kvinnor. I affärsenheterna inom Kommersiell fastighetsutveckling är andel män och kvinnor i stort sett lika.

Att öka antalet kvinnor på ledande befattningar, och inom hela Skanska, är ett långsiktigt arbete. Sedan 2018 har andelen kvinnor i ledningspositioner (nivå 3–6) ökat från 22 procent till 25 procent. Tre av de sju stämموvalda ledamöterna i Skanskas styrelse är kvinnor.

Läs mer på sidan 83.

Hjälper amerikanska småföretag att nå framgång

I New York har Spearhead Construction dragit nytta av kunskaperna som förmedlas via Skanskas utbildningsprogram för amerikanska småföretag.

I USA erbjuder Skanska utbildning till mindre företag som drivs av kvinnor och etniska minoriteter för att hjälpa dem att konkurrera om uppdrag. Syftet är att öka mångfalden bland underentreprenörerna.

Efter en framgångsrik karriär i armén bytte Andee Hidalgo 2016 till en civil karriär för att ta tillvara sin målfokuserade ledarskapsförmåga inom ett nytt område och grundade Spearhead Construction. Andee reflekterar över utbildningsprogrammet Skanska Building Blocks och sin resa med att starta och bygga upp sitt företag som nu har tio anställda och cirka 65 snickare som underentreprenörer.

"Skanskas utbildningsprogram Building Blocks är en fantastisk möjlighet att lära sig mer om komplexiteten i stora byggprojekt. Under mer än två månader delade Skanskas experter och

andra organisationer med sig av viktig projektinformation, inklusive betalningsmodeller, bygginformationshantering (BIM) och säkerhet, förstås", berättar Andee.

Hennes företag, som erbjuder inredningsbyggtjänster, arbetar nu tillsammans med Skanska i större New York-projekt, som exempelvis ombyggnaden av Terminal B på LaGuardia-flygplatsen. På LaGuardia måste byggarbeten för 684 miljoner USD läggas ut på entreprenad till småföretag vars ägare kommer från minoriteter eller är kvinnor.

"Building Blocks förberedde vårt företag för medverkan i ikoniska projekt som LaGuardia. Om det finns något bättre program, så har inte jag hittat det i alla fall. På LaGuardia har Skanska utvecklat goda arbetsvillkor som gjort det enklare för nystartade verksamheter som min att vara med och konkurrera om uppdragen.

Jag är också tacksam för mentorskapet från Skanskas personal, som har gjort det möjligt för mitt företag att ta sig an större projekt med självförtroende", fortsätter Andee.

"Vi är fokuserade på att bygga upp ett företag i stället för att jaga projekt, vilket kräver en mer disciplinerad metodik. Spearheads process är helt och hållet inspirerad av Skanskas modell för val av projekt och kunder. På så sätt har vi kunnat lägga till eftersökta projekt i vår portfölj och anställa fler, och vi uppfyller våra åtaganden med hög kvalitet", säger Andee.

Genom att erbjuda utbildning och support, och genom att strukturera uppdragspaket som är lämpliga för mindre och nystartade företag, stärker Skanska sin leverantörskedja. Detta förbättrar Skanskas konkurrensförmåga och stärker branschen och samhället.

Icke-finansiell information

Hållbarhetsstyrning

Hållbarhetsstyrningen sker i enlighet med Skanskas ramverk för intern styrning och interna granskningsrutiner se sidan 45. Ramverket för intern styrning fastställs av Skanskas styrelse. Affärsenheterna är skyldiga att följa koncernpolicyer, koncernstandarder och koncerninstruktioner. Ramverket för hållbarhet styrs av koncernens Uppförandekod, Uppförandekod för leverantörer, antikorrupsionspolicy, miljöpolicy, hälso- och säkerhetspolicy, hälso- och säkerhetsstandard, rapporteringsrutiner för hälso- och säkerhetsdata, rapporteringsrutiner för miljödata, Skanska Color Palette standard, standard för ämnen för begränsad användning, hälso- och säkerhetsplan, rutin för Code of Conduct Program samt policy för samhällsinvesteringar och sponsring.

Skanskas Sustainability Business Forum, där personer ur koncernledningen ingår, ska säkerställa att strategiska beslut förankras. Syftet är att stärka Skanskas ambitioner inom hållbarhet, med relevans för affären. Styrningsstrukturen för Skanskas gröna obligationer fastställs i ramverket för gröna obligationer av Green Bond Committee, som leds av Hållbarhetsdirektören.

Hållbarhetsresultaten bedöms med hjälp av nyckeltal och den årliga koncernomfattande medarbetarenkäten (YVOS). Medarbetarna bedöms årligen utifrån sin förmåga att driva en hållbar utveckling. Hållbarhet – i form av säkerhetsparametrar – ingår i incitamentsprogrammen för affärsenheternas ledningsgrupper.

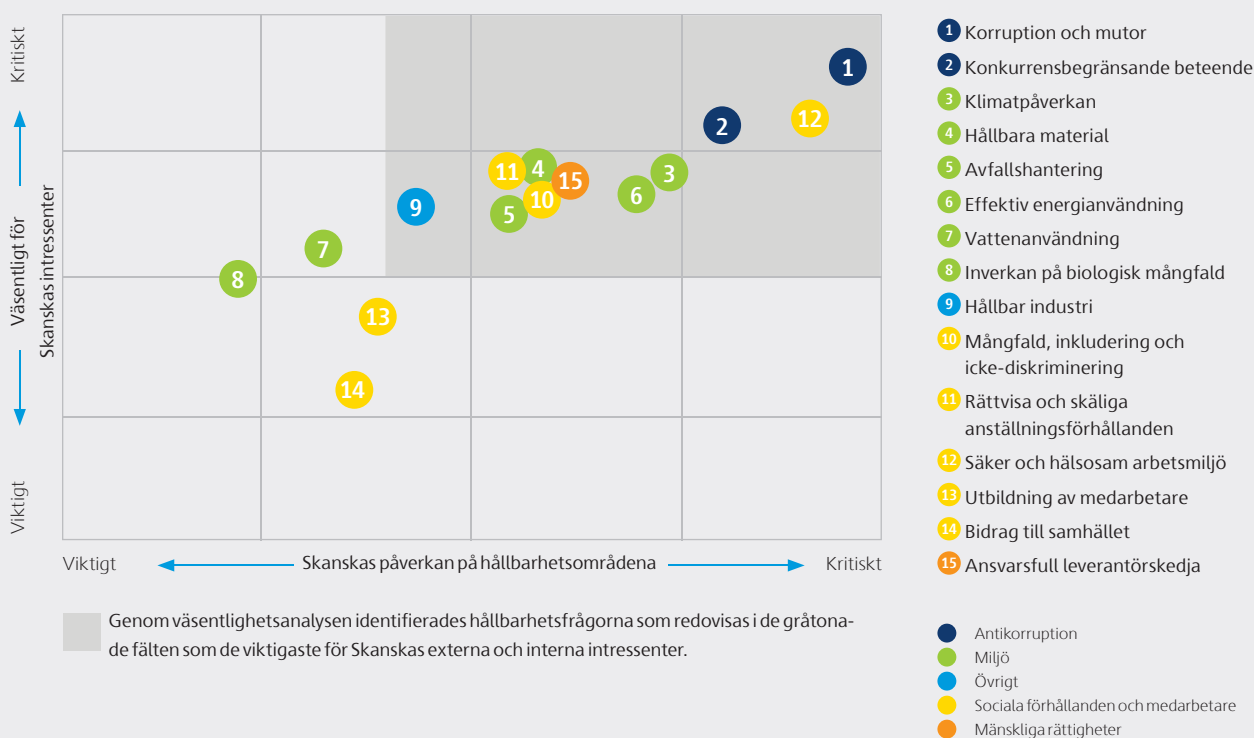
Väsentlighetsanalys

Skanskas hållbarhetsredovisning och fokusområden inom hållbarhet bygger på externa och interna nyckelintressenters bedömning av koncernens påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv. En öppen och fortlöpande dialog med intressenter är ett viktigt inslag i den dagliga verksamheten och inför den långsiktiga planeringen. Detta ger viktiga insikter om intressenternas behov, förväntningar och utmaningar. Den årliga koncernomfattande medarbetarenkäten är ett viktigt verktyg för den interna intressentdialogen. Skanskas viktigaste intressentgrupper är:

- Kunder
- Leverantörer och underentreprenörer
- Aktieägare och investerare
- Medarbetare
- Samällsaktörer och lokalsamhällen
- Myndigheter och politiker

För att identifiera Skanskas viktigaste hållbarhetsområden genomförs vartannat år en väsentlighetsanalys. Under 2018 genomförde Skanska en strukturerad intressentdialog i form av webbenkäter och intervjuer med såväl externa som interna intressenter. Viktiga frågor valdes ut och stämdes av mot regelverk, FN:s globala mål för hållbar utveckling, FN-initiativet Global Compact, GRI:s riktlinjer för hållbarhetsrapportering, samt mot aktuella trender och andra riktmärken i branschen. Svaren utvärderades och klassificerades för att identifiera de viktigaste hållbarhetsområdena. Nästa väsentlighetsanalys kommer att genomföras under 2020.

Väsentlighetsanalys

Hälsa och säkerhet

Arbetsrelaterade olyckor med frånvaro (LTAR)

Antal arbetsrelaterade olyckor med frånvaro för Skanskaanställda respektive underentreprenörer, multiplicerat med en miljon timmar och därefter dividerat med totalt antal arbetstimmar.

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
LTAR (totalt)	3,1	3,5	3,4	2,8	3,3	3,3	3,5	3,5	4,4	4,2
Skanskaanställda	3,5									
Underentreprenörer	3,0									

Antal olyckor

	2019	2018	2017	2016
Arbetsrelaterade olyckor med frånvaro (totalt)	566	712	730	638
Skanskaanställda	252			
Underentreprenörer	314			

Olyckor med dödlig utgång

Antal dödsolyckor på Skankas arbetsplatser.

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Olyckor med dödlig utgång	3	5	3	3	5	3	3	2	8	9
Skanskaanställda	2									
Underentreprenörer	1									

Årlig medarbetarundersökning (YVOS)

Procent positiva svar, "Instämmer helt" och "Instämmer", på den femgradiga likertskalan. Dessa procenttal indikerar andelen respondenter som instämmer i ett påstående.

Fråga	Branschgenomsnitt	2019	2018	2017
Skanska tar ett aktivt ansvar för att förbättra säkerheten på min arbetsplats	79	88	88	87

ISO 45001-certifiering

Samtliga av Skankas affärsenheter är certifierade enligt den internationella standarden för arbetsmiljöledning ISO 45001 eller kommer att slutföra implementeringen under 2020. Affärsenheter som är certifierade enligt OHSAS 18001 kommer att gå över till ISO 45001. Under 2019 rapporterades inte några väsentliga avvikelser av externa granskare.

Etik

Utbildning i Uppförandekoden

%	2019	2018	Mål
Första anställningsmånaden	94	93	100
Repetition vartannat år	98	100	100

Kultur för öppenhet

Procent positiva svar, "Instämmer helt" och "Instämmer", på den femgradiga likertskalan. Dessa procenttal indikerar andelen respondenter som instämmer i ett påstående.

Fråga	Branschgenomsnitt	2019	2018	2017
Jag känner mig trygg med att säga vad jag tycker utan rädsla för negativa konsekvenser (till exempel kring säkerhet, diskriminerings, etik osv.)	64	83	82	79

Miljö

Skanskas klimatmål

Skanska har som mål att nå netto noll koldioxidutsläpp från egna verksamheten och värdekedjan (scope 1, 2 och 3) senast 2045.

Delmål för 2030

För Skanskas utvecklingsenheter (Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling) finns ett delmål att ha minskat koldioxidutsläppen med 50 procent till 2030 inräknat värdekedjan för dessa projekt (scope 1, 2 och 3). Basår är 2015 för scope 1 och 2 och 2020 för scope 3.

För byggprojekt med externa kunder är delmålet att minska koldioxidutsläppen med 50 procent till 2030. Detta omfattar utsläpp från Skanska egna verksamheter (scope 1 och 2).

För att uppnå delmålet att halvera utsläppen i scope 1 och 2 till 2030 måste utsläppen i genomsnitt minska med 2,2 procentenheter per år.

Scope-utsläppen definieras enligt GHG-protokollet (Greenhouse Gas Protocol)

- Scope 1 avser direkta utsläpp från verksamhet som ägs eller kontrolleras av Skanska och inkluderar pannor, ugnar och fordon.
- Scope 2 avser indirekta utsläpp som härrör från inköpt och förbrukad el, värme och kyla. Scope 2-utsläpp sker vid de anläggningar där el, värme och kyla produceras.
- Scope 3 avser indirekta växthusgasutsläpp från källor som inte ägs eller direkt kontrolleras av Skanska.

Se redovisningsprinciper på sidorna 84–85.

Skanskas rapporteringskategorier inom scope 3¹⁾

Kategori enligt Greenhouse Gas Protocol	CO ₂ e, utsläpp (ton)
Inköpta varor och tjänster	693 357 (begränsat till cement, betong, stål och bitumen)
Kapitalvaror	
Bränsle- och energirelaterade åtgärder (ingår inte i scope 1 eller scope 2)	17 985
Transporter och distribution (uppströms)	
Avfall som genererats i verksamheten	
Tjänsteresor	9 126 (begränsat till flygresor)
Medarbetares pendling till och från arbetet	
Hyrda tillgångar (uppströms)	
Transporter och distribution (nedströms)	
Bearbetning av sålda produkter	
Användning av sålda produkter	
Utrangering av sålda produkter	
Hyrda tillgångar (nedströms)	
Franchise	
Investeringar	

1) Rapporterad scope 3 data omfattar affärsenheterna Skanska Sverige, Skanska UK, Kommersiell Fastighetsutveckling USA, USA Civil och USA Building.

Direkta (scope 1) och indirekta (scope 2) utsläpp (CO₂e)

Ton CO ₂ e		2019	2018	2017	2016	2015 ³⁾
Scope 1		212 609	275 173	275 537	312 800	322 325
Scope 2	Platsbaserat tillvägagångssätt	42 987	36 824	55 464	52 704	42 987
	Marknadsbaserat tillvägagångssätt	78 069	57 187	71 389	73 300	80 334
Intensitet för utsläpp av växthusgaser ¹⁾		1,64	1,95	2,16	2,55	2,60
Utanför scope ²⁾		20 078	7 002			

1) Scope 1 och Scope 2 (marknadsbaserat)/Mkr intäkter, enligt segmentsredovisning.

2) Utanför scope är den direkta koldioxidpåverkan (CO₂) vid förbränning av biomassa och bibränslen.

3) 2015 års data är uppdaterad efter revidering under 2019.

Total energianvändning

MWh		2019	2018	2017	2016	2015 ²⁾
Bränsleförbrukning (icke förnybara bränslen)		715 541	1 021 815	1 023 242	1 121 646	1 278 787
Bränsleförbrukning (förnybara bränslen)		182 218	69 621	68 094	54 482	271
Elförbrukning		331 167	241 495	272 979	263 246	259 479
	Icke förnybara energikällor	211 551	114 531	154 363	143 037	104 502
	Förnybara energikällor	119 617	126 964	118 616	120 209	154 977
Fjärrvärme		12 275	10 499	11 740	3 721	573
Fjärrkyla		36 739	623	1 499	2 597	196
Total energianvändning		1 277 940	1 344 054	1 377 555	1 445 692	1 539 306
Energiintensitet ¹⁾		7,23	7,88	8,57	9,55	9,94

1) Total energi i MWh/Mkr intäkter, enligt segmentsredovisning.

2) Data för koldioxidutsläpp 2015 är uppdaterad. Följdjusteringar har inte gjorts i energidata för 2015.

Miljö forts.

Energibesparingar i nya kontorsbyggnader utvecklade av affärsenheter inom Kommersiell fastighetsutveckling

Affärsenheterna Kommersiell fastighetsutveckling Europa, Kommersiell fastighetsutveckling Norden och Kommersiell fastighetsutveckling USA avyttrade 14 kontorsfastigheter under 2019. Den årliga energibesparingen för de avyttrade fastigheterna uppgår till 98 TJ, motsvarande en reduktion på 37 procent jämfört med en genomsnittlig kontorsbyggnad.

Beräkningen är gjord i enlighet med internationella standarder, såsom ASHRAE. Den årliga energianvändningen fastställs utifrån två modeller, "proposed" och "baseline" för att avgöra energieffektiviteten i aktuella projekt.

ISO 14001-certifiering

	2019	2018	2017	2016	2015
Större avvikelser som rapporterats av externa granskare	0	0	1	0	0

Allvarliga miljöincidenter

Skanska har fastställt en rapporteringsrutin som omfattar rapportering av allvarliga miljöincidenter. Under 2019 rapporterades tre incidenter enligt denna rutin. Dessa avser bullertillstånd, grävatten från ett bostadshus till ett närliggande dike samt rengöring av en tillfällig tank med utspätt skåremulsionsvatten i ett närliggande vattendrag. Bostadshusets grävatten är under kontroll och ärendet avslutat. De två övriga ärendena är åtgärdade och kommer att avslutas av myndigheterna under 2020.

	2019	2018	2017	2016	2015
Allvarliga miljöincidenter	3	2	1	3	0

Egengenererat avfall till deponi 2008–2019

%	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Egengenererat avfall till deponi	6	6	5	5	6	6	6	8	10	12	17	28

Mångfald och inkludering

Anställda fördelat utifrån kön

%	2019, %		2018, %		2017, %		2016, %	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Kategori								
Skanska AB:s styrelse ¹⁾	57	43	43	57	50	50	63	37
Ledande befattningshavare (koncernledningen, nivå 7)	67	33	67	33	67	33	70	30
Verkställande direktörer, affärsenheter (nivå 6)	92	8	92	8	93	7	93	7
Direktörer, koncernstabber (nivå 6)	33	67	44	56	62	38	67	33
Ledande befattningar (nivå 3-6) ²⁾	75	25	78	22	78	22	80	20
Samtliga anställda	82	18	83	17	83	17	83	17

1) Valda på årsstämman.

2) Nivå 6 är verkställande direktörer, affärsenheter samt direktörer, koncernstabber, nivå 5 är ledningsgrupper på affärsenheter, nivå 4 är direktrapporterande till nivå 5 och nivå 3 är direktrapporterande till nivå 4.

Anställda per affärsenhet 2019¹⁾

Affärsenhet	Totalt antal anställda	Medeltal anställda			
		Varav kvinnor	% av totalt antal anställda	Varav män	% av totalt antal anställda
Sverige	8 912	1 816	20	7 096	80
Norge	3 724	367	10	3 357	90
Finland	2 197	379	17	1 818	83
Tjeckien/Slovakien/Ungern/Rumänien	3 159	453	14	2 706	86
Polen	2 482	660	27	1 822	73
Storbritannien	5 404	1 256	23	4 148	77
USA Civil, USA Building, Skanska Inc.	10 907	1 336	12	9 571	88
Kommersiell fastighetsutveckling Europa	235	144	61	91	39
Kommersiell fastighetsutveckling Norden	120	62	52	58	48
Kommersiell fastighetsutveckling USA	70	32	46	38	54
BoKlok	412	129	31	283	69
Bostadsutveckling Europa	133	74	56	59	44
Huvudkontoret (HQ)	133	77	58	56	42
Totalt	37 888	6 785	18	31 103	82

1) Definitionen finns redovisad under Redovisningsprinciper på sidan 85 och skiljer sig från definitionen i Not 36.

Årlig medarbetarundersökning (YVOS)

Procent positiva svar, "Instämmer helt" och "Instämmer", på den femgradiga likertskalan. Dessa procenttal indikerar andelen respondenter som instämmer i ett påstående.

Fråga	Bransch genomsnitt	2019	2018	2017
Min närmaste chef tar tillvara mångfalden i min arbetsgrupp/team på bästa sätt så att vi kan prestera bättre tillsammans	-	74	73	70
Min arbetsplats är fri från mobbning och trakasserier	79	86	86	85
På min arbetsplats bryr vi oss om varandra och behandlar varandra med respekt	78	84	83	82

Redovisningsprinciper

Skanska rapporterar i enlighet med Global Reporting Initiatives riktlinjer (GRI), på rapporteringsnivå Core. Skanska strävar efter att all information och data ska vara relevant, transparent, konsekvent, korrekt och fullständig samt att den ska ge en objektiv bild av koncernens verksamhet. Rapporteringsperiod är 1 januari 2019 till 31 december 2019.

Hållbarhetsdata rapporteras kvartals- eller månadsvis från affärsenheterna med hjälp av databasen för hållbarhetsrapportering, CR360, om inget annat anges.

Växthusgaser och energi

Skanska beräknar och rapporterar sina växthusgasutsläpp i enlighet med GHG Protocol Corporate Standard. Scope 2-utsläppen beräknas i enlighet med GHG Protocol Scope 2-riktlinjer för marknads- och platsbaserade siffror.

Aktivitetsdata baseras på fakturauppgifter, realtidsmätare, modeller, uppskattningar och beräkningar eller data som rapporteras av leverantörer. Energikonvertering görs med hjälp av offentligt tillgängliga omvandlingsfaktorer, och utsläppsfaktorer kommer från öppna databaser såsom International Energy Agency, IEA (2019), DEFRA (2019), ICE3.0 Reliable Disclosure Systems för Europa, RE-DISS (2018). De växthusgaser som ingår i rapporteringen är koldioxid (CO₂), metan (CH₄) och kväveoxid (N₂O). Biogena utsläpp av CO₂ från förbränning av biobränslen och biomassa redovisas separat från direkta (scope 1) växthusgasutsläpp som Utanför Scope. Den Global Warming Potential (GWP) som används vid beräkningen av CO₂e baseras på IPCC:s fjärde utvärderingsrapport (AR4) över en 100-årig period med undantag av de beräkningar i scope 2 där emissionsfaktorer från IEA använts, vilka baseras på AR5. Skanska tillämpar finansiell kontroll som konsolideringsmetod. Utsläppsdata innehåller en viss inbyggd osäkerhet på grund av ofullständig vetenskaplig kunskap vid fastställandet av utsläppsfaktorer samt osäkerheter i mätmetoderna, med påföljande effekter på mätningar och uppskattningar.

Avfall till deponi

Indikatorn för avfall till deponi definieras som mängden egengenererat avfall till deponi. Med egengenererat avser Skanska material som tillförts projektet men som inte har använts i produktionen, utan istället betraktas som avfall. Rivningsavfall eller utgrävt material ingår inte i denna definition. Metoden för avfallshantering bestäms utifrån förutsättningarna hos de lokala avfallsentreprenörerna. Avfallsindikatorn mäts som den totala vikten av egengenererat avfall och vikten av det avfall som avskiljs från deponimaterial och skickas för återanvändning, återvinning eller återställning. Data baseras på fakturauppgifter, antaganden och beräkningar eller data som rapporteras av leverantörer och är därför förenade med viss osäkerhet.

Uppfyllelse av kraven i ledningssystemet ISO 14001

Om en extern granskare identifierar en väsentlig avvikelse vid sin granskning ska den rapporteras via CR360-rapporteringsdatabasen i påföljande kvartalsrapportering.

Certifierade fastigheters andel av totalt försäljningsvärde

Certifierade projekt rapporteras manuellt till Skanskas huvudkontor.

Hälsa och säkerhet

Arbetsrelaterade olyckor med frånvaro (LTAR) utgör antalet olyckor med frånvaro som resulterar i en personskada som förhindrar den anställde att utföra sina normala arbetsuppgifter under en period om en eller flera arbetsdagar, multiplicerat med en miljon timmar och dividerat med totalt antal arbetstimmar. Rapporterade data omfattar både Skanskas och underentreprenörers anställda på Skanskas arbetsplatser.

Antalet olyckor med dödlig utgång omfattar både Skanskas och underentreprenörers anställda på Skanskas arbetsplatser. Data baseras på rapportering från projekten. LTAR påverkas av nationella regelverk, normer och regionala definitioner, och är således förenad med viss osäkerhet.

Uppfyllelse av kraven i ledningssystemet ISO 45001

Om en extern granskare identifierar en väsentlig avvikelse vid sin granskning ska den rapporteras via CR360-rapporteringsdatabasen i påföljande kvartalsrapportering.

YVOS

Den årliga medarbetarenkäten genomförs i april till juni, med samma struktur och frågor sedan 2017. Samtliga anställda omfattas med undantag för yrkesarbetare på Skanska USA Civil och Skanska USA Building, på grund av lokala arbetsvillkor. Procent positiva svar, ”Instämmer helt” och ”Instämmer”, på den femgradiga likertskalans. Dessa procenttal indikerar andelen respondenter som instämmer i ett påstående.

Utbildning i Uppförandekoden

Statistik för utbildning i Uppförandekoden sammanställs av affärsenheternas HR-funktioner och registreras i Skanskas gemensamma rapporteringssystem. Som avvikelse rapporteras alla nyanställda som inte har deltagit i denna utbildning inom en månad från anställningens början. För Skanska USA Civil ingår inte yrkesarbetare på grund av lokala arbetsvillkor. Det finns även ett krav på att tillfällig personal och konsulter som arbetar för Skanska under en medellång till lång tidsperiod också ska genomgå utbildningen. Denna tidsperiod är fastställd till tre månader men kan variera mellan affärsenheterna. Repetitionskurser är obligatoriska för alla anställda vartannat år. På grund av skillnaderna i rapporteringen kan procenttalet för medarbetare som genomför sin repetitionsutbildning inom två år i vissa fall sträcka sig över en period på upp till 27 månader.

Human Resources

Personalstatistik rapporteras manuellt av affärsenheternas HR-funktioner via Skanskas dataportal. Rapportering sker kvartalsvis och fördelat efter kön.

Antalet anställda avspeglar det faktiska antalet anställda i Skanska vid kvartalets utgång. Varje medarbetare räknas som en anställd, oavsett tjänstgöringsgrad. Medeltal anställda beräknas som ett genomsnitt för de fyra senaste kvartalen.

Förändringar i Hållbarhetsredovisningen mellan 2018 och 2019

- Redovisade koldioxidutsläpp för basåret 2015 är uppdaterade på grund av genomlysning av data och omräkning.
- Redovisad energianvändning för 2015 är uppdaterade på grund av genomlysning av data och omräkning.
- Grön omsättning och marknadsvärde för gröna projekt redovisas ej.

Ny data som redovisas

- Könsfördelningen bland verkställande direktörer, affärsenheter samt direktörer, stabsfunktioner.
- LTAR och dödsolyckor redovisas separat för Skanskas anställda och underleverantörer.
- Antalet fall rapporterade i Skanskas hotline för Uppförandekoden.
- Fall som är utredda för korruption.
- Antal anställda per region (definierat som affärsenhet).
- Utvalda delar av den årliga medarbetarundersökningen (YVOS).
- Certifierade fastigheters andel av totalt försäljningsvärde.

Finansiell analys

Intäkterna ökade i svenska kronor men sjönk något i lokal valuta medan rörelseresultatet enligt både segmentsredovisning och IFRS ökade både i svenska kronor och i lokal valuta jämfört med föregående år. Den underliggande lönsamheten i Byggverksamheten har förbättrats jämfört med föregående år. Rörelsemarginalen uppgick under året till 2,4 procent och påverkades negativt av nedskrivning av goodwill i Storbritannien om 367 Mkr. Den förbättrade rörelsemarginalen är ett resultat av det strategiska initiativ som påbörjades under 2018 med fokus på mer selektiv anbudsprocess, kommersiellt fokus och kostnadseffektivitet. Den mer selektiva anbudsprocessen har inneburit att orderingången minskade under året och uppgick till 145,8 miljarder kronor, men Skanskas verksamheter i Sverige och USA visar stark orderingång. Genom att vara mer selektiv är det möjligt att fylla på orderstocken med projekt som är attraktiva ur ett risk- och avkastningsperspektiv.

Orderstocken i Byggverksamheten uppgick vid årsskiftet till 185,4 miljarder kronor vilket motsvarar 14 månaders produktion. Bostadsutvecklingsverksamheten visade god lönsamhet. Den svenska marknaden för nybyggnation förbättras gradvis med ökat antal transaktioner. Rådande marknadsförutsättningar gör att kunderna tar sitt köpbeslut närmare projektets färdigställande. Under året gjordes nedskrivning av goodwill om 101 Mkr i den norska verksamheten. Den underliggande lönsamheten ligger dock kvar på 10 procent tack vare starkt genomförande och en väldiversifierad portfölj inom olika segment och marknader. Kommersiell fastighetsutveckling hade ett mycket aktivt och lönsamt år på samtliga tre marknader, Norden, Centraleuropa och USA och har under 2019 avyttrat fastigheter för 17,1 miljarder kronor med försäljningsvinster om 4,3 miljarder kronor enligt segmentsredovisning. Vid årets slut hade Kommersiell fastighetsutveckling 42 pågående projekt. Skanska har under året hyrt ut 421 000 kvadratmeter, Skanska upplever en stark uthyrningsaktivitet och genom att hyra ut moderna, gröna fastigheter till stabila och långsiktiga hyresgäster skapas värden för framtiden.

Marknadsutsikter

Byggverksamhet

I Sverige är marknaden för anläggningsprojekt och husbyggande stark, men med en betydande konkurrens. Marknaden för bostadsbyggande i Sverige är svag. I Norge är marknaden för anläggningsprojekt fortsatt god men med stor konkurrens i nya anbud. Marknaden för husbyggande drar också fördelar av ökade offentliga investeringar, medan marknaden för bostadsbyggande är något svagare. Den övergripande marknaden i Finland är stabil, med undantag för en något lägre aktivitet i bostadsbyggandet. Osäkerheten kring Brexit i Storbritannien fortsätter att till viss del begränsa investeringarna på marknaden för kommersiellt husbyggande och anläggningsprojekt. Den övergripande marknaden i Centraleuropa är positiv men med en hög byggrelaterad inflation, vilket har lett till att upphandlandet av nya projekt har skjutits upp, framför allt i Polen. I USA är marknaden generellt sett stark. Anläggningsmarknaden är fortsatt god även om konkurrensen är hög. Inom husbyggnad är marknaderna för kontor, flygplatser, utbildning, datacenter samt sjukvård stark.

Bostadsutveckling

Bostadsmarknaden i Sverige för nyproduktion förbättras något i takt med att förtroendet för bostadspriser återhämtar sig och aktiviteten av transaktioner ökar. I Norge är marknaden stabil, medan den finska marknaden har saktat ner. Den centraleuropeiska marknaden är stabil. Gemensamt för alla marknader är utmaningen med höga byggkostnader och långa planläggningsprocesser.

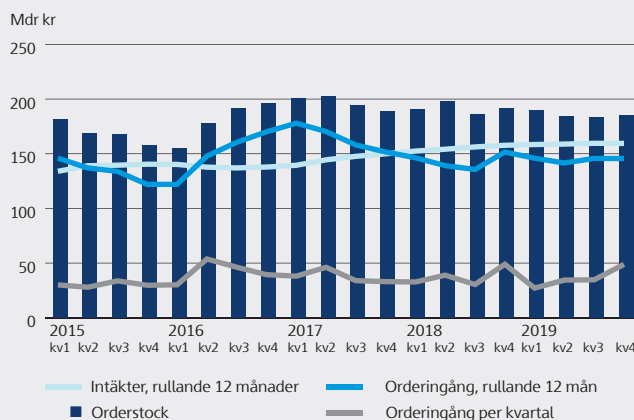
Under 2019 har 3 853 (3 653) bostäder sålts, varav 417 hyresbostäder, och 3 407 (4 480) bostäder har startats, varav 415 hyresbostäder. Boklok har sålt 1 024 (926) bostäder och startat 1 035 (1 158). Vid utgången av året fanns 7 130 (7 539) bostäder i produktion och av dessa är 70 (68) procent sålda.

Kommersiell fastighetsutveckling

Vakansgraden på kontorslokaler i merparten av de nordiska och centraleuropeiska städer där verksamheten bedrivs är stabil. Vakansgraden i Sverige är låg och hyrorna är höga. Efterfrågan på kontorsyta är stark i Polen men även i andra delar av Centraleuropa. I USA är efterfrågan från hyresgäster stark i Boston och Seattle, medan efterfrågan i Washington D.C. och Houstons ”Energy corridor” är något svagare. Moderna fastigheter med långsiktiga hyresgäster är mycket efterfrågade av fastighetsinvestorer, vilket medför attraktiva värderingar på dessa fastigheter. I USA, Centraleuropa och i Norden, framförallt i Sverige, finns ett fortsatt stort intresse från investerare, men antalet intressenter per transaktion har minskat och selektiviteten har ökat. Investerarnas avkastningskrav har troligen bottnat ur i Sverige och USA. Gemensamt för alla marknader är utmaningen med höga byggkostnader och långa planläggningsprocesser.

Vid årets slut uppgick antalet pågående projekt till 42 stycken, motsvarande en uthyrningsbar yta om 941 000 kvadratmeter.

Orderingång, orderstock och intäkter i byggverksamheten

Orderingång

Orderingången uppgick till 145,8 (151,7) miljarder kronor (minskade med 8 procent i lokal valuta). Orderingången i svenska kronor var 9 procent lägre än intäkterna under året, att jämföra med föregående år då orderingången var 4 procent lägre än intäkterna. Den lägre orderingången är främst en följd av de strategiska initiativen att i vissa marknader fokusera verksamheten samt sänka riskprofilen i Byggverksamheten.

Orderingång och orderstock

Mkr	Orderingång		Orderstock	
	2019	2018	2019	2018
Norden	59 437	65 239	62 244	61 639
varav Sverige	37 596	35 922	37 771	35 388
Europa	18 953	30 557	24 699	34 941
USA	67 428	55 923	98 427	95 462
Summa	145 818	151 719	185 370	192 042

Orderstock

Orderstocken minskade med 3 procent jämfört med föregående år och uppgick vid utgången av året till 185,4 (192,0) miljarder kronor. Orderstocken motsvarar 14 (14) månaders produktion.

De amerikanska, nordiska och europeiska verksamheterna svarade för 53, 34 respektive 13 procent av orderstocken.

Segmentsredovisning och IFRS

Koncernen redovisar verksamhetsgrenarna Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling enligt en metod som beskrivs i not 1. Skillnaderna mellan de två metoderna, vad avser intäkter och rörelseresultat, sammanfattas i tabellerna som följer.

Intäkter

Mkr	2019	2018
Intäkter per verksamhetsgren enligt segmentsredovisning		
Byggverksamhet	159 579	157 894
Bostadsutveckling	12 483	10 739
Kommersiell fastighetsutveckling	17 850	16 271
Centralt och eliminerings	-13 130	-14 410
Totala intäkter enligt segmentsredovisning	176 782	170 494
Skilnad i redovisningsprinciper	-3 936	1 236
Totala intäkter enligt IFRS	172 846	171 730

Intäkter enligt IFRS ökade med 1 procent (minskade 4 procent i lokal valuta) till 172,8 (171,7) miljarder kronor.

Intäkterna enligt segmentsredovisning ökade med 4 procent (minskade 1 procent i lokal valuta) till 176,8 (170,5) miljarder kronor. I verksamhetsgrenen Byggverksamhet ökade intäkterna i svenska kronor med 1 procent. Av intäkterna i Byggverksamheten genererades 13,0 (13,7) miljarder kronor, motsvarande 8 (9) procent, av koncernens Projektutvecklingsverksamheter. Av intäkterna i Bostadsutveckling på 12 483 (10 739) Mkr utgör 532 (160) Mkr intäkter från joint ventures som har tagits in proportionerligt rad för rad i segmentsredovisningen.

Rörelseresultat

Mkr	2019	2018
Rörelseresultat per verksamhetsgren enligt segmentsredovisning		
Byggverksamhet	3 772	1 099
Bostadsutveckling	1 195	1 505
Kommersiell fastighetsutveckling	3 287	3 069
Centralt	-388	-780
Elimineringar	-38	-66
Rörelseresultat enligt segmentsredovisning	7 828	4 827
Skilnad i redovisningsprinciper	-400	820
Rörelseresultat enligt IFRS	7 428	5 647

Rörelseresultatet enligt IFRS ökade med 32 procent (ökade 28 procent i lokal valuta) till 7 428 (5 647) miljoner kronor.

Rörelseresultatet enligt segmentsredovisning uppgick till 7 828 (4 827) Mkr. Nedskrivningar av omsättnings- och anläggningstillgångar belastar rörelseresultatet med -719 (-677) Mkr främst hänförligt till nedskrivning av goodwill.

Byggverksamhet

I verksamhetsgrenen Byggverksamhet ökade rörelseresultatet och uppgick till 3 772 (1 099) Mkr. Rörelsemarginalen ökade också jämfört med föregående år och uppgick till 2,4 (0,7) procent. Rörelseresultatet påverkades negativt av nedskrivning av goodwill med -367 Mkr i en del av verksamheten i Storbritannien. Jämfört med föregående år påverkades rörelseresultatet i Sverige negativt av färre färdigställda projekt med hög lönsamhet och av svag lönsamhet i bostadsverksamheten i Stockholm och i asfaltsverksamheten. Jämförelseperioden påverkades negativt av omstruktureringskostnader och projekt-nedskrivningar i Polen och USA samt goodwillnedskrivningar

i USA medan lösta tvister i USA och avslutande av förmånsbestämda pensionsplaner i Storbritannien hade en positiv påverkan. Total nettoeffekt uppgick till -2,3 miljarder kronor.

Bostadsutveckling enligt segmentsredovisning

I Bostadsutveckling uppgick rörelseresultatet till 1 195 (1 505) Mkr och påverkades negativt av nedskrivning av goodwill med 101 Mkr i Norge på grund av lägre volymer. Rörelsemarginalen i verksamhetsgrenen minskade till 9,6 (14,0) procent, där jämförelseperioden inkluderar en större positiv effekt från försäljningsvinster av mark samt upplösning av avsättningar hänförliga till färdigställande av projekt i Norden. Nedskrivningar av omsättningsstillgångar inom Bostadsutveckling belastar resultatet med totalt -170 (-72) Mkr.

Kommersiell fastighetsutveckling enligt segmentsredovisning

Rörelseresultatet för verksamhetsgrenen Kommersiell fastighetsutveckling uppgick till 3 287 (3 069) Mkr. Fastighetsförsäljningar har under året genomförts till ett värde av 17 133 (15 720) Mkr med en försäljningsvinst uppgående till 4 275 (4 005) Mkr samt resultat från joint ventures om 146 (61) Mkr. Nedskrivningar av omsättningsfastigheter inom Kommersiell fastighetsutveckling belastar resultatet med totalt -19 (-107) Mkr.

Centralt

Centrala kostnader uppgick till -388 (-780) Mkr varav 24 (31) Mkr är hänförliga till OPS-portföljen. Upplösning av en avsättning om totalt 212 Mkr hänförlig till en rättsprocess avseende det tjeckiska projektet R4 hade en positiv påverkan på resultatet. Jämförelseperioden inkluderar omstruktureringskostnader om totalt -220 Mkr, varav -120 Mkr är hänförlig till omstruktureringskostnader i samband med nedläggning av verksamhetsgrenen Infrastrukturutveckling.

Eliminering av internresultat

Elimineringar av vinster i interna projekt uppgick till -38 (-66) Mkr. På koncernnivå elimineras bland annat vinster i byggverksamheten avseende fastighetsprojekt. Elimineringarna upplöses i samband med att projekten avyttras.

Avkastning på eget kapital och sysselsatt kapital enligt segmentsredovisning

Avkastning på eget kapital uppgick enligt segmentsredovisningen till 21,4 (14,1) procent och avkastning på sysselsatt kapital i projektutvecklingsverksamheterna uppgick till 10,3 (12,0) procent enligt segmentsredovisning.

Resultat enligt IFRS

Mkr	2019	2018
Rörelseresultat	7 428	5 647
Finansiella intäkter	188	192
Finansiella kostnader	-276	-153
Finansnetto	-88	39
Resultat efter finansiella poster	7 340	5 686
Skatter	-1 286	-1 092
Periodens resultat	6 054	4 594

Finansnettot uppgick till -88 (39) Mkr och inkluderar räntekostnader från leasingkulder enligt IFRS 16 gällande från 1 januari 2019 på 272 Mkr. Årets skattekostnad uppgick till -1 286 (-1 092) Mkr, motsvarande en skattesats om 18 (19) procent.

Investeringar/Desinvesteringar

Mkr	2019	2018
Rörelsen – investeringar		
Immateriella tillgångar	-116	-225
Materiella anläggningstillgångar	-2 566	-2 351
Aktier	-108	-99
Omsättningsfastigheter	-22 173	-21 849
varav Bostadsutveckling	-9 308	-10 449
varav Kommersiell fastighetsutveckling	-12 865	-11 400
Rörelsens Investeringar	-24 963	-24 524
Strategiska investeringar		
Förvärv av verksamhet	-6	-16
Strategiska investeringar	-6	-16
Totalt investeringar	-24 969	-24 540
Rörelsen – desinvesteringar		
Immateriella tillgångar	25	6
Materiella anläggningstillgångar	1 028	428
Aktier	284	84
Omsättningsfastigheter	25 258	27 322
varav Bostadsutveckling	11 740	12 068
varav Kommersiell fastighetsutveckling	13 518	15 254
Rörelsens Desinvesteringar	26 595	27 840
Summa netto desinvesteringar (+) / investeringar (-)	1 626	3 300
Avskrivningar anläggningstillgångar	-3 043	-1 780

Totalt uppgick koncernens investeringar till -24 969 (-24 540) Mkr. Desinvesteringarna uppgick till 26 595 (27 840) Mkr och koncernens nettodesinvesteringar uppgick till 1 626 (3 300) Mkr.

Nettodesinvesteringarna i omsättningsfastigheter uppgick till 3 085 (5 473) Mkr. I Bostadsutveckling uppgick investeringarna i omsättningsfastigheter till -9 308 (-10 449) Mkr varav -1 744 (-1 599) Mkr avsåg förvärv av mark motsvarande 4 197 (3 333) byggrätter. Försäljningspriset för överlämnade bostäder uppgick till 11 740 (12 068) Mkr. Nettodesinvesteringar i omsättningsfastigheter i Bostadsutveckling uppgick till 2 432 (1 619) Mkr.

I Kommersiell fastighetsutveckling uppgick investeringarna i omsättningsfastigheter till -12 865 (-11 400) Mkr, varav -2 498 (-994) Mkr avsåg mark. Desinvesteringarna av omsättningsfastigheter uppgick till 13 518 (15 254) Mkr. Nettodesinvesteringar i omsättningsfastigheter i Kommersiell fastighetsutveckling uppgick till 653 (3 854) Mkr.

Koncernens operativa kassaflöde

Mkr	2019	2018
Kassaflöde operativ verksamhet	4 704	394
Förändring i rörelsekapital	-651	4 040
Nettoinvesteringar (-)/desinvesteringar (+)	1 632	3 316
Periodisering	209	-39
Kassaflöde från operativ verksamhet före betalda skatter	5 894	7 711
Betalda skatter i operativ verksamhet	-1 371	-443
Kassaflöde från operativ verksamhet inklusive betalda skatter	4 523	7 268
Räntenetto och övrigt finansnetto	-983	156
Betalda skatter i finansieringsverksamhet	295	-47
Kassaflöde från finansverksamhet	-688	109
Operativt kassaflöde från verksamheten	3 835	7 377
Strategiska nettodesinvesteringar (+) / investeringar (-)	-6	-16
Utdelning etc. ¹⁾	-2 488	-3 472
Kassaflöde före förändring i räntebärande fordringar och skulder	1 341	3 889
Förändring i räntebärande fordringar och skulder	-3 415	-311
Årets kassaflöde	-2 074	3 578
Likvida medel vid årets början	10 722	6 998
Kursdifferens i likvida medel	97	146
Likvida medel vid årets slut	8 745	10 722
1) Varav återköp aktier	0	-72

Årets kassaflöde uppgick till -2 074 (3 578) Mkr.

Kassaflöde från operativa verksamheten uppgick till 3 835 (7 377) Mkr, där förändring i rörelsekapitalet inom Byggverksamheten samt nettoinvesteringar i Kommersiell fastighetsutveckling är de främsta orsakerna till förändringen i kassaflödet. Betalda skatter i operativ verksamhet uppgick till -1 371 (-443) Mkr.

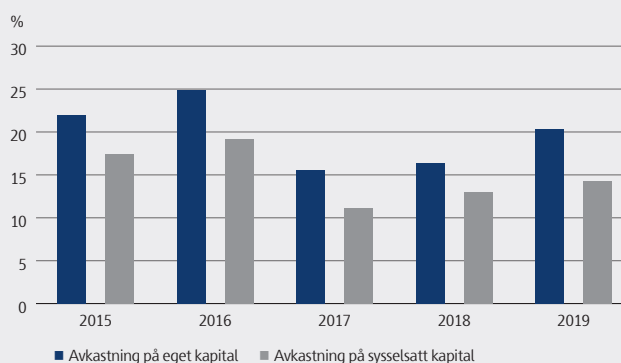
Årets kassaflöde om -2 074 (3 578) Mkr har tillsammans med omräkningsdifferenser om 97 (146) Mkr minskat likvida medel till 8 745 (10 722) Mkr.

Sålda men ännu ej frånträdde utvecklingsprojekt inom Kommersiell fastighetsutveckling till och med 31 december 2019 kommer att ha en positiv effekt på kassaflödet med 9,2 miljarder kronor (netto 6,6 miljarder kronor efter kvarvarande investeringar), varav 7,6 miljarder under 2020. Resterande belopp kommer att påverka kassaflödet under 2021-2022.

Finansiering och likviditet

Koncernen hade vid utgången av 2019 en räntebärande nettoskuld uppgående till -4,9 (3,2) miljarder kronor och inkluderar 8,9 miljarder kronor i leasingkulder enligt IFRS 16 gällande från 1 januari 2019.

I slutet av året uppgick likvida medel och outnyttjade bekräftade kreditlöften till 17,6 miljarder kronor, varav 11,8 miljarder kronor är tillgängliga inom en vecka. Koncernens balansomslutning ökade med 9,7 miljarder kronor och uppgick till 126,0 (116,3) miljarder kronor.

För finansiell ställning se vidare not 6 och 14.

Avkastning på eget och sysselsatt kapital

Det egna kapitalet hänförligt till aktieägarna uppgick vid utgången av året till 32 924 (29 250) Mkr. Förutom årets totalresultat, 5 958 Mkr, förklaras förändringen av eget kapital huvudsakligen av utdelning om -2 462 Mkr och aktierelaterade ersättningar kopplade till långsiktiga aktiesparprogrammet (Seop) om 245 Mkr. Avkastningen på eget kapital ökade till 20,3 (16,4) procent.

Det sysselsatta kapitalet uppgick vid årets slut till 55 938 (46 187) Mkr. Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 14,3 (13,0) procent.

Soliditet och skuldsättningsgrad

Nettoskuldsättningsgraden uppgick till 0,1 (-0,1) och soliditeten till 26,2 (25,2) procent.

För ytterligare finansiell information se vidare not 6 och 14.

Moderbolaget

Moderbolaget bedriver administrativ verksamhet och omfattar koncernledning och ledningsorgan.

Årets resultat uppgick till 3 038 (3 970) Mkr och avser i huvudsak utdelning från dotterföretag. Medelantalet anställda var 97 (118).

Ersättningar till ledande befattningshavare

För information om de senaste beslutade riktlinjerna för bestämmande av lön och annan ersättning till VD och andra ledande befattningshavare hänvisas till not 37.

Styrelsens för Skanska AB (publ) förslag till beslut vid årsstämman 2020 om riktlinjer för lön och annan ersättning till ledande befattningshavare

Styrelsen föreslår att årsstämman 2020 beslutar om följande riktlinjer för lön och annan ersättning till ledande befattningshavare i Skanska AB (publ) ("bolaget"). Med ledande befattningshavare avses verkställande direktören och övriga medlemmar i koncernledningen (Group Leadership Team). Riktlinjerna ska tillämpas på ersättningar som avtalas, och förändringar som görs i redan avtalade ersättningar, efter det att riktlinjerna antagits av årsstämman 2020. Riktlinjerna omfattar inte ersättningar som beslutas av bolagsstämman, inklusive långsiktiga aktierelaterade incitamentsprogram.

Riktlinjernas främjande av bolagets affärsstrategi, långsiktiga intressen och hållbarhet

En framgångsrik implementering av bolagets affärsstrategi och tillvaratagandet av bolagets långsiktiga intressen, inklusive dess hållbarhetsagenda, förutsätter att bolaget kan rekrytera och behålla kvalificerade medarbetare. För detta krävs att bolaget kan erbjuda konkurrenskraftig ersättning. Dessa riktlinjer möjliggör att ledande befattningshavare kan erbjudas en konkurrenskraftig totalersättning.

Rörlig kontantersättning som omfattas av dessa riktlinjer ska syfta till att främja bolagets affärsstrategi och långsiktiga intressen, inklusive dess hållbarhetsagenda. Detta genomförs genom de finansiella och icke-finansiella mål som avgör utfallet av rörlig kontantersättning och har en tydlig koppling till affärsstrategin och bolagets hållbarhetsagenda. Den rörliga kontantersättningen beskrivs närmare i avsnitt "Rörlig kontantersättning" nedan.

Bolagets målsättning med att ha program för rörlig kontantersättning och det långsiktiga aktierelaterade incitamentsprogrammet är att (i) driva beteenden som stödjer bolagets långsiktiga och kortsiktiga affärsresultat och skapa värde för aktieägarna, (ii) göra bolaget attraktivt som arbetsgivare för topptalanger, (iii) behålla nyckelpersoner inom bolaget och (iv) öka medarbetarnas intresse och engagemang för bolagets verksamhet och utveckling.

För information om bolagets affärsstrategi, se bolagets webbplats: group.skanska.com/sv/about-us/strategi/.

Total ersättning

Den sammanlagda ersättningen för varje ledande befattningshavare ska vara marknadsmässig och konkurrenskraftig på den arbetsmarknad där den ledande befattningshavaren är placerad och framstående prestationer ska reflekteras i den totala ersättningen. Ersättningen får bestå av följande komponenter: fast kontantlön, rörlig kontantersättning, pensions- och försäkringsförmåner och andra förmåner. Bolagsstämman kan därutöver – och oberoende av dessa riktlinjer – besluta om exempelvis aktie- och aktiekursrelaterade ersättningar. Fast och rörlig ersättning ska vara relaterade till ledande befattningshavarens ansvar och befogenhet.

Rörlig kontantersättning

Uppfyllelse av kriterier för utbetalning av rörlig kontantersättning ska kunna mätas under en period om ett eller flera år. Den rörliga kontantersättningen ska ha en högsta gräns och vara relaterad till den fasta lönen och får uppgå till högst 100 procent av den fasta årliga kontantlönen.

Den rörliga kontantersättningen ska beakta både finansiell och icke-finansiell prestation. Utfallet i relation till förutbestämda och mätbara finansiella mål ska bestämma den totala (finansiella) bonuspotentialen, det vill säga de finansiella målen utgör basen för den totala bonuspotentialen. Detta utfall kan reduceras beroende på utfallet av de icke-finansiella målen. Den rörliga kontantersättningen ska baseras på utfallet i förhållande till uppsatta mål och utformas så att ökad intressegemenskap uppnås mellan ledande befattningshavare och bolagets aktieägare.

De finansiella målen för den rörliga kontantersättningen kan vara relaterade till koncernens resultat före skatt, till relevant affärsenhets resultat före finansiella poster och skatt med mera.

De icke-finansiella målen ska främja bolagets affärsstrategi och långsiktiga intressen, inklusive dess hållbarhetsagenda, genom att exempelvis ha en tydlig koppling till affärsstrategin eller till bolagets hållbarhetsagenda. De icke-finansiella målen ska sammanlagt motsvara 50 procent av den totala bonusen vilket innebär att det totala bonusutfallet kan reduceras med maximalt 50 procent om de icke-finansiella målen inte är uppfyllda.

När mätperioden för uppfyllelse av målen för utbetalning av rörlig kontantersättning avslutats ska det fastställas i vilken utsträckning målen uppfyllts. Styrelsen ansvarar för bedömningen såvitt avser rörlig kontantersättning till verkställande direktören. Såvitt avser rörlig kontantersättning till övriga ledande befattningshavare ansvarar ersättningskommittén för bedömningen. Såvitt avser finansiella mål ska bedömningen baseras på den av bolaget senast offentliggjorda finansiella informationen.

Villkoren för rörlig kontantersättning ska utformas så att styrelsen, om exceptionella ekonomiska förhållanden råder, har möjlighet att begränsa eller underlåta att ge ut rörlig kontantersättning om ett sådant utgivande bedöms som orimligt och oförenligt med bolagets ansvar gentemot aktieägarna, anställda och andra intressenter. Det ska vidare finnas möjlighet att begränsa eller underlåta att ge ut rörlig ersättning, om styrelsen bedömer att det är rimligt av andra skäl. Vidare ska styrelsen ha möjlighet att återta utbetald rörlig kontantersättning om det i efterhand visar sig att ledande befattningshavaren har brutit mot Skanskas Uppförandekod eller Skanskas övriga värderingar, policyer, standarder eller instruktioner.

Ytterligare rörlig kontantersättning kan utgå vid extraordinära omständigheter, förutsatt att sådana extraordinära arrangemang är tidsbegränsade och endast görs på individnivå antingen i syfte att rekrytera eller behålla ledande befattningshavare, eller som ersättning för extraordinära arbetsinsatser utöver ledande befattningshavarens ordinarie arbetsuppgifter. Sådant ersättning får inte överstiga ett belopp motsvarande 100 procent av den fasta årliga kontantlönen samt ej utges mer än en gång per år och per individ. Beslut om sådan ersättning för den verkställande direktören ska fattas av styrelsen på förslag av ersättningskommittén. Beslut om sådan ersättning för övriga ledande befattningshavare ska fattas av ersättningskommittén på förslag av verkställande direktören.

Pension och försäkringar

För verkställande direktören ska pensionsförmåner, innefattande sjukförsäkring, vara premiebestämda. Rörlig kontantersättning ska inte vara pensionsgrundande. Pensionspremierna för premiebestämd pension ska uppgå till högst 35 procent av den fasta årliga kontantlönen. För övriga ledande befattningshavare ska pensionsförmåner, innefattande sjukförsäkring, vara premiebestämda. Rörlig kontantersättning ska inte vara pensionsgrundande, med undantag för de fall där det följer av reglerna i en generell pensionsplan (till exempel den svenska ITP-planen). Pensionspremierna för premiebestämd pension ska uppgå till högst 30 procent av den fasta årliga kontantlönen. För det fall att den rörliga kontantersättningen är pensionsgrundande ska pensionspremierna på den rörliga kontantersättningen för premiebestämd pension uppgå till högst 30 procent av den fasta årliga kontantlönen.

Övriga förmåner

Andra förmåner får innefatta bland annat sjukvårdsförsäkring, bostadsförmån, hemresor, skattekompensation, parkering och bilförmån. Sådana förmåner får sammanlagt uppgå till högst 15 procent av den fasta årliga kontantlönen.

Beträffande anställningsförhållanden som lyder under andra regler än svenska får, såvitt avser pensionsförmåner och andra förmåner, vederbörliga anpassningar ske för att följa tvingande sådana regler eller fast lokal praxis, varvid dessa riktlinjers övergripande ändamål så långt möjligt ska tillgodoses.

För ledande befattningshavare vilka är stationerade i annat land än sitt hemland får ytterligare ersättning och andra förmåner utgå i skäligen omfattning med beaktande av de särskilda omständigheter som är förknippade med sådan utlandsstationering, varvid dessa riktlinjers övergripande ändamål så långt möjligt ska tillgodoses. Sådana förmåner får sammanlagt uppgå till högst 50 procent av den fasta årliga kontantlönen.

Långsiktiga aktiesparprogram

I bolaget har inrättats långsiktiga aktiesparprogram, Skanska Employee Ownership Programs ("Seop 4" och "Seop 5"). De har beslutats av bolagsstämman och omfattas därför inte av dessa riktlinjer. Nya program kan beslutas av bolagsstämman. Seop 4 och Seop 5 ger nuvarande och framtida anställda möjlighet att bli aktieägare i Skanska och omfattar fast anställda inom Skanska-koncernen. De prestationskrav som används för att bedöma utfallet av programmen har en tydlig koppling till affärsstrategin och därmed till bolagets långsiktiga värdeskapande, inklusive dess hållbarhetsagenda. Dessa prestationskrav består av finansiella mål på koncern, affärsenhets- och/eller affärsenhetsgrupp-nivå. Det finansiella mål som för närvarande är tillämpligt på koncernnivå är tillväxt i vinst per aktie ("EPS"). De finansiella mål som gäller på affärsenhets- och/eller affärsenhetsgrupp-nivå varierar beroende på vilken verksamhetsgren som den relevanta affärsenheten eller affärsenhetsgruppen tillhör, enligt nedan tabell.

Byggverksamhet	Bostadsutveckling	Kommersiell utveckling
EBIT ¹⁾	EBIT	EBIT
-	ROCE ²⁾	Uthyrda kvadratmeter

Seop 4 och Seop 5 uppställer vidare krav på egen investering och treårig innehavs- och anställningstid. För mer information om Seop 4 och Seop 5, innefattande de kriterier som utfallet är beroende av, se bolagets webbplats: group.skanska.com/492024/siteassets/corporate-governance/annual-general-meeting/2019/punkt-17-styrelsens-forslag-om-ett-langsiktigt-aktiesparprogram-seop-5-.pdf

Upphörande av anställning

Vid uppsägning från bolaget gäller normalt en uppsägningstid om 6 månader kombinerat med avgångsvederlag motsvarande högst 18 månaders fast kontantlön, eller alternativt en uppsägningstid motsvarande högst 12 månader i kombination med

avgångsvederlag motsvarande högst 12 månaders fast kontantlön. Fast kontantlön under uppsägningstiden och avgångsvederlag får sammanlagt inte överstiga ett belopp motsvarande den fasta kontantlönen för två år. Vid uppsägning från ledande befattningshavarens sida får uppsägningstiden vara högst tolv månader, utan rätt till avgångsvederlag.

Ersättning till styrelseledamöter utöver styrelsearvode

I den mån icke anställd bolagsstämvald styrelseledamot utför arbete för bolagets räkning, vid sidan av styrelsearbetet, ska konsultarvode och annan ersättning för sådant arbete kunna utgå. Beslut om konsultarvode och annan ersättning till icke anställda bolagsstämvalda styrelseledamöter fattas av ersättningskommittén.

Lön och anställningsvillkor för anställda

Vid beredningen av styrelsens förslag till dessa ersättningsriktlinjer har lön och anställningsvillkor för bolagets anställda beaktats genom att uppgifter om anställdas totalersättning, ersättningskomponenter samt ersättningsökning och ökningstakt över tid har utgjort en del av ersättningskommitténs och styrelsens beslutsunderlag vid utvärderingen av skäligheten av riktlinjerna och de begränsningar som följer av dessa. Utvecklingen av avståndet mellan de ledande befattningshavarnas ersättning och övriga anställdas ersättning kommer att redovisas i ersättningsrapporten.

Beslutsprocessen för att fastställa, se över och genomföra riktlinjerna

Styrelsen har inrättat en ersättningskommitté. I kommitténs uppgifter ingår att bereda styrelsens beslut om förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare. Styrelsen ska upprätta förslag till nya riktlinjer åtminstone vart fjärde år och lägga fram förslaget för beslut vid årsstämman. Riktlinjerna ska gälla till dess att nya riktlinjer antagits av bolagsstämman. Ersättningskommittén ska även följa och utvärdera program för rörliga ersättningar för bolagsledningen, tillämpningen av riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare samt gällande ersättningsstrukturer och ersättningsnivåer i bolaget.

Ersättningskommitténs ledamöter är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Vid styrelsens behandling av och beslut i ersättningsrelaterade frågor närvarar inte verkställande direktören eller andra personer i bolagsledningen, i den mån de berörs av frågorna.

1) Resultat före finansiella poster och skatt.
2) Avkastning på sysselsatt kapital.

Frångående av riktlinjerna

Styrelsen får besluta att tillfälligt frånga riktlinjerna helt eller delvis, om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det och ett avsteg är nödvändigt för att tillgodose bolagets långsiktiga intressen, inklusive dess hållbarhetsagenda, eller för att säkerställa bolagets ekonomiska bärkraft. Som angivits ovan ingår det i ersättningskommitténs uppgifter att bereda styrelsens beslut i ersättningsfrågor, vilket innefattar beslut om avsteg från riktlinjerna.

Aktiesparprogram (Seop)

Syftet med Skanskas aktiesparprogram (Seop) är att förstärka koncernens möjlighet att behålla och rekrytera kompetenta medarbetare och att knyta dessa närmare bolaget och dess aktieägare.

Programmet ger medarbetare möjlighet att investera i aktier i Skanska och samtidigt få incitament i form av möjlig tilldelning av ytterligare aktier. Denna tilldelning baseras till övervägande del på resultat.

Tilldelning av aktier sker först efter en treårig inläsningsperiod. För att ha möjlighet att tjäna in ”matchningsaktier” och ”prestationsaktier” måste den anställde ha varit anställd under hela inläsningsperioden och ha behållit de aktier som inköpts inom ramen för programmet.

Under 2019 var kostnaden för Seop-programmet 245 Mkr, se vidare not 26 och 37.

Tillämpade principer för redovisning av aktiesparprogrammen framgår av not 1, IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar.

Forskning och utveckling

Forskning och utveckling (FoU) stärker Skanskas förmåga att erbjuda de innovativa och hållbara lösningar som kunder och samhället behöver. Genom forskning och utveckling identifierar, utvecklar och använder Skanska nya och förbättrade produkter, tjänster och processer – allt oftare i samarbete med externa partners. FoU möjliggör ökad operationell effektivitet och bidrar till Skanskas förmåga att skapa aktieägarvärde på sikt.

Skanskas affärsenheter leder FoU-arbetet och relaterade aktiviteter. Detta är ett flexibelt och dynamiskt sätt att använda FoU för att tillgodose verksamhetens behov. Därutöver finns olika interna nätverk och kommunikationsplattformar för att enklare kunna sprida FoU-avdelningens kunskaper inom hela koncernen och driva effektivisering. Digitalisering och hållbarhet är prioriteringar som är integrerade i många av Skanskas utvecklingsprojekt.

Forskningssamarbeten

Skanskas forskningsinriktning sammanfaller ofta med myndigheternas och branschens prioriteringar, vilket möjliggör samarbeten kring utveckling.

På EU-nivå deltar Skanska i det EU-finansierade forskningsprojektet GrowSmarter som undersöker ”smarta urbana lösningar” inom energi, infrastruktur och transport, för att uppnå ett hållbart Europa. Vidare medverkar Skanska i CRAVEzero, ett EU-finansierat program med fokus på att sänka kostnaderna och accelerera marknaden för hållbara, nära nollenergihus.

Skanska deltar i två större innovationsprogram finansierade av svenska staten, Smart Built Environment och InfraSweden2030.

Smart Built Environment är inriktat på att öka digitaliseringen och industrialiseringen i byggsektorn för att förverkliga ett byggande som är billigare, snabbare och mer hållbart. Skanska är medlem i Smart Built Environments programstyrelse.

När det gäller InfraSweden2030 ligger fokus på att förbättra innovationen och samarbetet i den svenska transportinfrastruktursektorn. InfraSweden2030 omfattar bland annat forskningsprojektet Anläggningsfabriken, där Skanska, Volvo Construction Equipment och andra partners undersöker hur anläggningsbranschens produktivitet kan förbättras, bland annat genom att implementera Industri 4.0-lösningar såsom artificiell intelligens. Skanska är medlem i InfraSweden2030:s styrelse.

Övriga nationella forskningssamarbeten där Skanska medverkar är:

- Klima 2050, ett konsortium finansierat av Norges Forskningsråd med målet att minska samhällets risk vid klimatförändring genom att utveckla bättre metoder för att anpassa byggnader och infrastruktur. Skanska är medlem i Klima 2050:s programstyrelse.
- Building 2030, ett konsortium organiserat av Aalto-universitetet som utvecklar en vision för finsk byggsektor till 2030 och verkar för att implementera den.
- Zero-Emission Neighborhoods in Smart Cities är en grupp offentliga och privata organisationer som har sin bas på Norges teknisk-naturvetenskapliga universitet och utvecklar lösningar för att eliminera växthusgasutsläpp från byggnader och närområden.

Ytterligare forsknings- och utvecklingsexempel

Här följer ett urval av pågående forsknings- och utvecklingsinitiativ i koncernen. De har som målsättning att:

- Använda maskininlärning och artificiell intelligens för att optimera användningen av anläggningsmaskiner på arbetsplatser. Detta förväntas minska koldioxidutsläppen, sänka driftskostnaderna och höja produktiviteten. Skanskas partners i detta forskningsprojekt är Volvo Construction Equipment, SINTEF (ett norskt tekniskt forskningsinstitut) och Ditio (ett företag som utvecklar mjukvara för anläggningsbranschen där Skanska är delägare). Projektet delfinansieras av ett forskningsbidrag från norska staten.
- Etablera Sustainability, en strukturerad plattform för Skanskas FoU-aktiviteter i Sverige för att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling. I syfte att inkludera externa perspektiv på detta arbete bistås Sustainability av ett innovationsråd bestående av ledare från Svenska Filminstitutet, Tredje AP-fonden och Ericsson.

- Skapa betongblandningar som är mer miljövänliga, bland annat genom reducerade koldioxidutsläpp och användning av färre naturresurser. Under 2019 lanserade Skanska i Sverige grön betong, en serie betongblandningar med upp till 50 procent lägre koldioxidutsläpp än traditionella blandningar. I Tjeckien, där naturresurserna är avtagande, introducerar Skanska ett cirkulärt betongkoncept som använder 100 procent återvunnen betong och/eller murverk.
- Utveckla en ny definition för Powerhouses energipositiva byggnader som överensstämmer med Parisavtalet. Detta arbete omfattade en budget för totala växthusgasutsläpp per kvadratmeter byggnadsyta under en byggnads 60-årig livscykel, vilken ska utgöra ett riktmärke för Powerhouse nya kontorsutvecklingsprojekt. Powerhouse är ett norskt konsortium som bland annat består av Skanska, fastighetsbolaget Entra och Snøhetta architects.
- Testa lösningar för ”smarta” hem tillsammans med teknikföretaget ABB i ett testlaboratorium på Metropolia-universitetet för tillämpade vetenskaper i Helsingfors. Uppkopplade, digitala lösningar analyseras både ur ett användar- och teknikperspektiv.
- Skapa ett online-system som gör det möjligt att förhandsgranska och därefter köpa Skanska-utvecklade lägenheter i Finland via en fullständigt digitaliserad process. Detta system, bland det första i sitt slag i världen, bygger på blockkedjestyrda digitala transaktionsprocesser utvecklade av det finska teknikföretaget Tomorrow Tech. För bostadsköpare blir det en enklare och mer transparent process, och både kunder och Skanska sparar tid och arbete.
- Utveckla molnbaserade programvarusystem som möjliggör snabba och enkla jämförelser i designstadiet av energiförbrukning, elbehov och inomhusklimat med mätdata från användningsfasen i färdigställda byggnader. Genom dessa system, kallade SmartTune, visas resultatet grafiskt, dels för att hjälpa byggföretag, dels för att tillhandahålla feedback för en bättre utformning av framtida byggnader. SmartTune finansieras av Norges Forskningsråd.
- Skapa och analysera ”digitala tvillingar”, det vill säga digitala kopior av byggnader, för att underlätta beräkningar av drift och underhåll. Detta kan ge viktig feedback i designfasen. Digitala tvillingar baseras på BIM (bygginformationshantering) som har utökats med data från Internet of Things-aktiverade enheter och byggautomatiseringssystem.
- Utveckla och vidareutveckla EC3-kalkylatorn, ett kostnadsfritt verktyg baserat på öppen källkod för beräkning och utvärdering av koldioxid som är inbäddad i byggmaterial. EC3, som utvecklades med branschpartners och lanserades offentligt på Greenbuild International Conference and Expo i november 2019, ger byggsektorn ökade möjligheter att minska sitt koldioxidavtryck och skapa en mer hållbar framtid.

Aktieinformation

Med syfte att säkerställa leverans av aktier till deltagarna i Skanskas aktiesparprogram gavs styrelsen mandat att återköpa egna aktier vid Skanskas årsstämma 2019. Beslutet innebär att bolaget kan köpa högst 1 000 000 egna B-aktier för säkerställande av leverans av aktier till deltagare i Seop 5.

Inga aktier har återköpts under året, men snittkursen för samtliga återköpta aktier tidigare år är 137,54 kronor. Under året har 1 830 155 aktier tilldelats de anställda som deltagit i aktiesparprogrammet. Kvotvärdet av dessa aktier är 3,00 kronor per aktie eller totalt 5,5 Mkr och aktierna representerar 0,4 procent av det totala aktiekapitalet. Innehavet av egna aktier uppgick den 31 december 2019 till 8 394 479 aktier. Kvotvärdet av dessa aktier är 3,00 kronor per aktie, eller totalt 25,2 Mkr och aktierna representerar 2,0 procent av det totala aktiekapitalet.

Anskaffningskostnaden uppgår till 1,2 miljarder kronor.

Förslag till utdelning

Styrelsen föreslår en ordinarie utdelning om 6,25 (6,00) kronor per aktie. Förslaget motsvarar en ordinarie utdelning om totalt 2 572 (2 462) Mkr. Till avstämningsdag för utdelningen föreslås den 30 mars, 2020.

För moderbolagets innehav av egna B-aktier utgår ingen utdelning. Det totala utdelningsbeloppet kan komma att förändras fram till avstämningsdagen, beroende på återköp av aktier och överföring av aktier till deltagare i långsiktiga aktiesparprogram.

Styrelsens motivering till utdelningsförslaget

Verksamhetens art och omfattning framgår av bolagsordningen och denna årsredovisning. Den verksamhet som bedrivs i koncernen medför inte risker utöver vad som förekommer eller kan antas förekomma i branschen eller de risker som i övrigt är förenade med bedrivande av näringsverksamhet. Koncernens konjunkturberoende avviker inte från vad som i övrigt förekommer inom branschen.

Koncernens soliditet uppgår till 26,2 (25,2) procent. Den föreslagna utdelningen äventyrar inte de investeringar som bedöms nödvändiga eller investeringar som är till stöd för koncernens fortsatta utveckling. Koncernens ekonomiska ställning ger inte upphov till annan bedömning än att koncernen kan fortsätta att utveckla sin verksamhet samt att bolaget kan förväntas fullgöra sina förpliktelser på kort och lång sikt.

Med hänvisning till ovanstående och vad som i övrigt kommit till styrelsens kännedom är styrelsens bedömning att utdelningen är försvarlig med hänvisning till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets och koncernens egna kapital samt bolagets och koncernverksamhetens konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt. Framtida vinster förväntas täcka såväl tillväxt i verksamheten som tillväxt i den ordinarie utdelningen.

Koncernens resultaträkning

Mkr	Not	2019	2018
Intäkter	8, 9	172 846	171 730
Kostnader för produktion och förvaltning	9	-156 540	-157 465
Bruttoresultat		16 306	14 265
Försäljnings - och administrationskostnader	11	-9 469	-9 473
Resultat från joint ventures och intresseföretag	20	591	855
Rörelseresultat	10, 12, 13, 22, 36, 38, 40	7 428	5 647
Finansiella intäkter		188	192
Finansiella kostnader		-276	-153
Finansnetto	14	-88	39
Resultat efter finansiella poster	15	7 340	5 686
Skatter	16	-1 286	-1 092
Årets resultat		6 054	4 594
Årets resultat hänförligt till			
Aktieägarna		6 031	4 571
Innehav utan bestämmande inflytande		23	23
Resultat per aktie, kronor	26, 43	14,68	11,17
Resultat per aktie efter utspädning, kronor	26, 43	14,62	11,11
Föreslagen ordinarie utdelning per aktie, kronor		6,25	6,00

Koncernens totalresultat

Mkr	2019	2018
Årets resultat	6 054	4 594
Övrigt totalresultat		
Poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat		
Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner ¹⁾	-895	-478
Skatt hänförlig till poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat	166	59
	-729	-419
Poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat		
Omräkningsdifferenser hänförliga till aktieägarna	672	1 299
Omräkningsdifferenser hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande	3	3
Säkring av valutarisk i utlandsverksamheter	4	-183
Påverkan av kassaflödessäkringar	31	-30
Andel övrigt totalresultat för joint ventures och intresseföretag	-41	272
Skatt hänförlig till poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat	-10	7
	659	1 368
Årets övrigt totalresultat efter skatt	-70	949
Årets totalresultat	5 984	5 543
Årets totalresultat hänförligt till		
Aktieägarna	5 958	5 517
Innehav utan bestämmande inflytande	26	26
1) Påverkan av sociala avgifter och särskild löneskatt ingår med	-144	-207

Se även not 26.

Koncernens rapport över finansiell ställning

Mkr	Not	2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	17	7 742	7 645
Materiella anläggningstillgångar, nyttjanderätter	40	4 616	–
Goodwill	18	4 057	4 324
Övriga immateriella tillgångar	19	865	975
Placeringar i joint ventures och intresseföretag	20	3 442	3 288
Finansiella anläggningstillgångar	21	2 528	2 345
Uppskjutna skattefordringar	16	1 862	1 933
Summa anläggningstillgångar		25 112	20 510
Omsättningstillgångar			
Omsättningsfastigheter	22	46 373	42 391
Omsättningsfastigheter, nyttjanderätter	40	3 980	–
Material och varulager	23	1 128	1 256
Finansiella omsättningstillgångar	21	6 899	7 117
Skattefordringar	16	670	396
Avtalstillgångar	9	5 898	6 661
Övriga rörelsefordringar	24	27 213	27 243
Kassa och bank	25	8 745	10 722
Summa omsättningstillgångar		100 906	95 786
TILLGÅNGAR	32	126 018	116 296
varav räntebärande finansiella anläggningstillgångar	31	2 483	2 302
varav räntebärande omsättningstillgångar	31	15 517	17 769
		18 000	20 071

Koncernens rapport över finansiell ställning

Mkr	Not	2019-12-31	2018-12-31
EGET KAPITAL	26		
Aktiekapital		1 260	1 260
Tillskjutet kapital		3 027	2 782
Reserver		3 165	2 509
Balanserat resultat		25 472	22 699
Eget kapital hänförligt till aktieägarna		32 924	29 250
Innehav utan bestämmande inflytande		97	97
SUMMA EGET KAPITAL		33 021	29 347
SKULDER			
Långfristiga skulder			
Finansiella långfristiga skulder	27	2 565	3 912
Leasingskulder	40	7 843	–
Pensioner	28	6 866	5 669
Uppskjutna skatteskulder	16	1 045	711
Summa långfristiga skulder		18 319	10 292
Kortfristiga skulder			
Finansiella kortfristiga skulder	27	4 617	7 310
Leasingskulder	40	1 078	–
Skatteskulder	16	564	615
Kortfristiga avsättningar	29	10 021	9 922
Avtalsskulder	9	20 419	20 738
Övriga rörelseskulder	30	37 979	38 072
Summa kortfristiga skulder		74 678	76 657
SUMMA SKULDER		92 997	86 949
EGET KAPITAL OCH SKULDER	32	126 018	116 296
varav räntebärande finansiella skulder	31	16 051	11 171
varav räntebärande pensioner och avsättningar	31	6 866	5 669
		22 917	16 840

Information om koncernens ställda säkerheter och eventalförpliktelser framgår av not 33.

Koncernens rapport över förändring i eget kapital

Mkr	Eget kapital hänförligt till aktieägarna						Innehav utan bestämmande inflytande	Summa eget kapital
	Aktiekapital	Tillskjutet kapital	Omräkningsreserv	Reserv för kassaflödes-säkring	Balanserat resultat	Summa		
Utgående eget kapital 2017	1 260	2 528	1 759	-615	22 132	27 064	121	27 185
Förändrad redovisningsprincip, not 3					-140	-140		-140
Justerat ingående eget kapital 2018	1 260	2 528	1 759	-615	21 992	26 924	121	27 045
Årets resultat					4 571	4 571	23	4 594
Årets övrigt totalresultat			1 116	249	-419	946	3	949
Utdelning					-3 373	-3 373	-27	-3 400
Förändring i koncernens sammansättning							-23	-23
Återköp av 435 000 aktier av serie B					-72	-72		-72
Årets förändring av aktierelaterade ersättningar		254				254		254
Utgående eget kapital 2018	1 260	2 782	2 875	-366	22 699	29 250	97	29 347
Förändrad redovisningsprincip, not 3					-67	-67		-67
Justerat ingående eget kapital 2019	1 260	2 782	2 875	-366	22 632	29 183	97	29 280
Årets resultat					6 031	6 031	23	6 054
Årets övrigt totalresultat			676	-20	-729	-73	3	-70
Utdelning					-2 462	-2 462	-26	-2 488
Årets förändring av aktierelaterade ersättningar		245				245		245
Utgående eget kapital 2019	1 260	3 027	3 551	-386	25 472	32 924	97	33 021

Se även not 26.

Koncernens rapport över kassaflöden

Mkr	2019	2018	Förändring i räntebärande nettofordran/nettoskuld		
Löpande verksamhet			Mkr	2019	2018
Rörelseresultat	7 428	5 647	Ingående räntebärande nettofordran/nettoskuld	3 231	-1 126
Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet	-2 724	-5 253	Förändrad redovisningsprincip, not 3	-7 469	-30
Betald inkomstskatt	-1 309	-414	Justerad ingående balans	-4 238	-1 156
Kassaflöde från löpande verksamhet före förändring i rörelsekapitalet	3 395	-20	Kassaflöde från löpande verksamhet	6 038	9 454
Kassaflöde från förändring i rörelsekapital			Kassaflöde från investeringsverksamheten exklusive förändring i räntebärande fordringar	-1 521	-2 202
Investering omsättningsfastigheter	-22 036	-21 647	Kassaflöde från finansieringsverksamhet exklusive förändring i räntebärande skulder	-3 176	-3 363
Desinvestering omsättningsfastigheter	25 330	27 081	Omvärderingar av pensionskulder	-751	-271
Förändring varulager samt rörelsefordringar	2 009	2 434	Förvärvat/såld nettofordran/nettoskuld	-505	-7
Förändring rörelsekulder	-2 660	1 606	Omräkningsdifferenser	129	282
Kassaflöde från förändring i rörelsekapital	2 643	9 474	Övrigt	-893	494
Kassaflöde från löpande verksamhet	6 038	9 454	Utgående räntebärande nettofordran/nettoskuld	-4 917	3 231
Investeringsverksamhet					
Investering av verksamhet	-6	-16	Se även not 35.		
Investering immateriella tillgångar	-116	-225			
Investering materiella anläggningstillgångar	-2 566	-2 351			
Investering tillgångar i OPS-portföljen		-62			
Investering aktier	-108	-37			
Ökning av räntebärande fordringar	-1 300	-1 394			
Desinvestering immateriella tillgångar		6			
Desinvestering materiella anläggningstillgångar	25	420			
Desinvestering tillgångar i OPS-portföljen	1 028	80			
Desinvestering aktier	284	12			
Minskning av räntebärande fordringar	1 607	1 229			
Betald inkomstskatt	-62	-29			
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-1 214	-2 367			
Finansieringsverksamhet					
Räntenetto	224	134			
Övriga finansiella intäkter och kostnader	79	22			
Upptagna lån	2 497	1 419			
Amortering av skuld exklusive leasingskulder	-6 219	-1 565			
Totalt kassautflöde leasingavtal	-1 286	-			
Utdelning	-2 462	-3 373			
Återköp aktier		-72			
Utdelat till innehav utan bestämmande inflytande	-26	-27			
Betald inkomstskatt	295	-47			
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-6 898	-3 509			
Årets kassaflöde	-2 074	3 578			
Likvida medel vid årets början	10 722	6 998			
Omräkningsdifferens i likvida medel	97	146			
Likvida medel vid årets slut	8 745	10 722			

Koncernens rapport över kassaflöden, specifikation

Koncernens operativa kassaflödesanalys och förändring i räntebärande nettofordran/nettoskuld

Mkr	2019	2018
Byggverksamhet		
Kassaflöde operativ verksamhet	6 614	2 755
Förändring i rörelsekapital	-262	2 600
Nettodesinvesteringar (+) / investeringar (-)	-1 503	-2 080
Totalt Byggverksamhet	4 849	3 275
Bostadsutveckling		
Kassaflöde operativ verksamhet	-707	-476
Förändring i rörelsekapital	1 055	26
Nettodesinvesteringar (+) / investeringar (-)	2 354	1 604
Periodisering ¹		
Totalt Bostadsutveckling	2 702	1 158
Kommersiell fastighetsutveckling		
Kassaflöde operativ verksamhet	-917	-1 193
Förändring i rörelsekapital	-1 130	1 393
Nettodesinvesteringar (+) / investeringar (-)	775	3 823
Periodisering ¹	209	-39
Totalt Kommersiell fastighetsutveckling	-1 063	3 984
Centralt och elimineringar		
Kassaflöde operativ verksamhet	-286	-692
Förändring i rörelsekapital	-314	17
Nettodesinvesteringar (+) / investeringar (-)	6	-31
Totalt Centralt och elimineringar	-594	-706
Totalt kassaflöde operativ verksamhet	4 704	394
Totalt förändring i rörelsekapital	-651	4 036
Totalt nettodesinvesteringar (+) / investeringar (-)	1 632	3 316
Totalt periodisering ¹	209	-39
Totalt kassaflöde från operativ verksamhet före betalda skatter	5 894	7 707

Mkr	2019	2018
Betalda skatter i operativ verksamhet	-1 371	-443
Kassaflöde från operativ verksamhet inklusive betalda skatter	4 523	7 264
Räntenetto, övrigt finansnetto och amortering av leasingskulder	-983	156
Betalda skatter i finansieringsverksamhet	295	-47
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-688	109
Operativt kassaflöde från verksamheten	3 835	7 373
Strategiska nettodesinvesteringar (+) / investeringar (-)	-6	-16
Utdelning etc ²⁾	-2 488	-3 472
Kassaflöde före förändring i räntebärande fordringar och skulder	1 341	3 885
Förändring i räntebärande fordringar och skulder exklusive leasingskulder	-3 415	-311
Periodens kassaflöde	-2 074	3 574
Likvida medel vid årets början	10 722	6 998
Omräkningsdifferens i likvida medel	97	146
Likvida medel vid årets slut	8 745	10 718

1) Avser erlagda likvider under innevarande år avseende desinvesteringar/investeringar tidigare år, respektive ej betalda desinvesteringar/investeringar avseende innevarande år.

2) Varav återköp aktier 0 -72

Se även not 35.

Moderbolagets resultaträkning

Mkr	Not	2019	2018
Intäkter	45	729	739
Bruttoresultat		729	739
Försäljnings - och administrationskostnader		-533	-697
Rörelseresultat	48, 49, 61	196	42
Resultat från andelar i koncernföretag	46	2 896	3 982
Räntekostnader och liknande resultatposter	46	-33	-51
Resultat efter finansiella poster		3 059	3 973
Skatt på årets resultat	47	-21	-3
Årets resultat¹⁾		3 038	3 970

1) Överensstämmer med årets totalresultat.

Moderbolagets balansräkning

Mkr	Not	2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	48	11	13
Materiella anläggningstillgångar	49		
Maskiner och inventarier			1
Summa materiella anläggningstillgångar		0	1
Finansiella anläggningstillgångar	50		
Andelar i koncernföretag	51	11 318	11 283
Andelar i samarbetsarrangemang	52	3	3
Fordringar hos koncernföretag	62	318	301
Uppskjutna skattefordringar	47	64	74
Andra långfristiga fordringar	50	107	107
Summa finansiella anläggningstillgångar		11 810	11 768
Summa anläggningstillgångar		11 821	11 782
Kortfristiga fordringar			
Kortfristiga fordringar hos koncernföretag	62	28	12
Skattefordringar		8	14
Övriga kortfristiga fordringar		107	116
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	53	14	7
Summa kortfristiga fordringar		157	149
Summa omsättningstillgångar		157	149
TILLGÅNGAR	58	11 978	11 931

Mkr	Not	2019-12-31	2018-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	54		
Aktiekapital		1 260	1 260
Reservfond		598	598
Bundet eget kapital		1 858	1 858
Balanserad vinst		3 892	2 168
Årets resultat		3 038	3 970
Fritt eget kapital		6 930	6 138
Summa eget kapital		8 788	7 996
Avsättningar	55		
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	56	173	176
Övriga avsättningar		81	139
Summa avsättningar		254	315
Långfristiga räntebärande skulder	57		
Skulder till koncernföretag	62	2 816	3 500
Summa långfristiga räntebärande skulder		2 816	3 500
Kortfristiga skulder	57		
Leverantörsskulder		21	18
Skulder till koncernföretag	62	21	26
Övriga skulder		5	6
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		73	70
Summa kortfristiga skulder		120	120
EGET KAPITAL OCH SKULDER	58	11 978	11 931

Moderbolagets förändring i eget kapital

Mkr	Aktiekapital	Reservfond	Fritt eget kapital	Summa eget kapital
Ingående eget kapital 2018	1 260	598	5 355	7 213
Återköp av 435 000 st aktier av serie B			-72	-72
Ersättning från dotterföretag för utgivna aktier enligt aktiesparprogram			4	4
Utdelning			-3 373	-3 373
Aktierelaterade ersättningar			254	254
2018 års resultat ¹⁾			3 970	3 970
Utgående eget kapital 2018/				
Ingående eget kapital 2019	1 260	598	6 138	7 996
Ersättning till dotterföretag för utgivna aktier enligt aktiesparprogram			-29	-29
Utdelning			-2 462	-2 462
Aktierelaterade ersättningar			245	245
2019 års resultat ¹⁾			3 038	3 038
Utgående eget kapital 2019	1 260	598	6 930	8 788

1) Överensstämmer med årets totalresultat.

Se även not 54.

Moderbolagets kassaflödesanalys

Mkr	2019	2018
Löpande verksamhet		
Rörelseresultat	196	42
Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet	15	20
Betald inkomstskatt	-12	-17
Kassaflöde från löpande verksamhet före förändring i rörelsekapitalet	199	45
Kassaflöde från förändring i rörelsekapital		
Förändring rörelsefordringar	-14	20
Förändring rörelseskulder	-61	5
Kassaflöde från förändring i rörelsekapital	-75	25
Kassaflöde från löpande verksamhet	124	70
Investeringsverksamhet		
Ökning av räntebärande fordringar	-17	-54
Minskning av räntebärande fordringar		
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-17	-54
Finansieringsverksamhet		
Räntenetto	-33	-51
Erhållna utdelningar	2 896	3 982
Amortering av skuld	-684	-677
Utdelning	-2 462	-3 373
Återköp av aktier		-72
Betald inkomstskatt	7	11
Betalning från dotterföretag avseende aktiesparprogram	169	164
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-107	-16
Årets kassaflöde	0	0
Likvida medel vid årets början	0	0
Likvida medel vid årets slut	0	0

Se även not 60.

Not 1. Koncernens redovisnings- och värderingsprinciper

Överensstämmelse med lag och normgivning

I enlighet med den av Europeiska unionen (EU) beslutade förordningen om tillämpning av internationella redovisningsstandarder har koncernredovisningen upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) och International Accounting Standards (IAS), utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningsuttalanden från IFRS Interpretations Committee och dess föregångare Standing Interpretations Committee (SIC), till den del dessa standarder och tolkningsuttalanden har godkänts av EU. Vidare har den av Rådet för finansiell rapportering utgivna rekommendationen RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats liksom Uttalanden från Rådet för finansiell rapportering.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de fall som anges nedan under avsnittet "Moderbolagets redovisnings- och värderingsprinciper".

Moderbolagets årsredovisning och koncernredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 6 februari 2020. Moderbolagets resultat- och balansräkning och koncernens resultaträkning och rapport över finansiell ställning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 26 mars 2020.

Förutsättningar vid upprättande av koncernens finansiella rapporter

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontal.

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningar gjorda av företagsledningen vid tillämpningen av IFRS som har betydande inverkan på de finansiella rapporterna och gjorda uppskattningar som kan medföra väsentliga justeringar i påföljande års finansiella rapporter beskrivs närmare i not 2.

De nedan angivna redovisningsprinciperna för koncernen har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter, om inte annat framgår nedan. Koncernens redovisningsprinciper har tillämpats konsekvent på rapportering och konsolidering av moderbolag, dotterföretag, intresseföretag och samarbetsarrangemang.

Nyheter

En ny standard, IFRS 16, tillämpas från den 1 januari 2019. Standarden IFRS 16 Leasingavtal innebär att Skanska som leasetaagare även vid operationella leasingkontrakt, med undantag för mindre och kortare leasingkontrakt, redovisar leasingkontrakten i Rapport över finansiell ställning. Skanska har valt att implementera standarden retroaktivt med ackumulerad effekt, det vill säga utan att räkna om jämförelseperioder, och att tillämpa standarden på avtal som tidigare identifierats som leasingavtal enligt IAS 17. Balansräkningen har utökats med rader för nyttjanderätter till materiella anläggnings-tillgångar, nyttjanderätter till omsättningstillgångar samt räntebärande leasingkulder. Nyttjanderätterna skrivs av under leasingperioden, förutom nyttjanderätter till omsättningsfastigheter som redovisas på samma sätt som omsättningsfastigheter. Leasingbetalningen delas upp i en räntedel och en amorteringsdel. Tillämpning av IFRS 16 innebär att rörelseresultatet ökar och finansnettot minskar. Kassaflöde från verksamheten ökar och kassaflöde från finansieringsverksamheten minskar.

Se utförligare beskrivning av IFRS 16 längre fram i denna not och en beskrivning av dess effekter i not 3 och i not 42.

Förtida tillämpning av ny eller reviderad IFRS och tolkningsuttalanden

Förtida tillämpning av kommande eller ändrad IFRS eller tolkningsuttalande har inte skett.

IAS 1 – Utformning av finansiella rapporter

Resultaträkning

Som intäkter redovisas projektintäkter, ersättningar för andra utförda tjänster, försäljning av omsättningsfastigheter, material- och varuleveranser, hyresintäkter och andra rörelseintäkter. Intäkter vid försäljning av maskiner, inventarier, anläggningsfastigheter och immateriella tillgångar medtas ej här utan nettoredovisas bland rörelsekostnader mot tillgångarnas redovisade värden. Se not 10.

Som kostnader för produktion och förvaltning redovisas bland annat direkta och indirekta tillverkningskostnader, förlustriskreserveringar, redovisade värden för sålda omsättningsfastigheter, kundförluster och kostnader för garantiåtaganden. Häri ingår också avskrivningar på anläggningstillgångar som använts för produktion och förvaltning. Förändring av marknadsvärde på derivat kopplade till rörelsen redovisas inom rörelseresultat.

I försäljnings- och administrationskostnader ingår sedvanliga administrationskostnader, teknikkostnader, försäljningskostnader och avskrivningar på maskiner och inventarier som använts för försäljning och administration. Som försäljnings- och administrationskostnad redovisas även nedskrivningar på goodwill.

Resultat från joint ventures och intresseföretag, efter skatt, särredovisas i resultaträkningen och ingår i rörelseresultatet.

Finansiella intäkter och kostnader redovisas uppdelat på två poster: Finansiella intäkter och Finansiella kostnader. Som finansiella intäkter redovisas bland annat ränteintäkter, utdelningar och övrigt finansnetto. Bland finansiella kostnader ingår bland annat räntekostnader och övrigt finansnetto. Förändringar av marknadsvärdet på finansiella instrument, främst derivat kopplade till finansiella aktiviteter, redovisas som en särskild delpost fördelat på finansiella intäkter och finansiella kostnader. Nettot av kursdifferenser samt resultat vid aktieförsäljningar redovisas antingen som finansiell intäkt eller finansiell kostnad. Finansiella intäkter och kostnader beskrivs närmare i not 6 och i not 14.

Totalresultat

I rapporten Koncernens totalresultat upptas förutom årets resultat de poster som ingår i övrigt totalresultat. Häri ingår omräkningsdifferenser, säkring av valutarisker i utlandsverksamheter, omvärderingar relaterade till pensionsanknutna tillgångar och skulder, påverkan av kassaflödessäkkringar samt skatt på dessa poster.

Rapport över finansiell ställning

Tillgångar

Tillgångar delas in i omsättningstillgångar och anläggningstillgångar. En tillgång betraktas som omsättningstillgång om den förväntas bli realiserad inom tolv månader från balansdagen eller inom företagets verksamhetscykel. Med verksamhetscykel avses tiden från slutande av avtal till att företaget erhåller likvida medel med anledning av godkänd slutbesiktning eller leverans av varor (inklusive fastigheter). Med hänsyn till att koncernen utför stora entreprenadprojekt och genomför projektutveckling får kriteriet verksamhetscykel till följd att många fler tillgångar betecknas som omsättningstillgångar än om enbart kriteriet inom tolv månader funnits.

Likvida medel består av kassamedel och omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader, vilka är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer. Utställda checkar minskar likvida medel först vid inlösen. Likvida medel som ej kan disponeras fritt redovisas som omsättningstillgångar (kortfristiga fordringar) om restriktionen kommer att upphöra inom tolv månader från

Not 1. Fortsättning

balansdagen. I andra fall redovisas de likvida medlen som anläggningstillgångar. Likvida medel som tillhör en gemensam verksamhet är likvida medel med restriktioner om de endast kan användas för att betala den gemensamma verksamhetens skulder.

Tillgångar som uppfyller kraven i IFRS 5 Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter, upptas som en egen post bland omsättningstillgångar.

I not 31 visas fördelningen mellan räntebärande och icke-räntebärande tillgångar.

I not 32 är tillgångarna uppdelade på beloppen för tillgångar som förväntas återvinnas inom tolv månader från balansdagen och tillgångar som förväntas återvinnas efter tolv månader från balansdagen. Uppdelningen för icke finansiella anläggningstillgångar baseras på förväntad årlig avskrivning. Uppdelningen för omsättningsfastigheter grundas i huvudsak på utfallen under de tre senaste åren. Denna uppdelning är än mer osäker än för andra tillgångar då utfallet under det kommande året starkt påverkas av när enskilt stora fastigheter frånträds.

Eget kapital

Koncernens egna kapital delas upp på aktiekapital, tillskjutet kapital, reserver, balanserat resultat samt innehav utan bestämmande inflytande.

Förvärv av egna aktier redovisas som en avdragspost från eget kapital. Likvid från avyttring av aktier redovisas som en ökning av eget kapital. Eventuella transaktionskostnader redovisas direkt mot eget kapital.

Utdelningar redovisas som skuld efter det att bolagsstämman godkänt utdelningen.

Redogörelse om det egna kapitalet, årets förändringar och upplysningar kring förvaltning av kapitalet lämnas i not 26.

Skulder

Skulder delas upp på kortfristiga skulder och långfristiga skulder. Som kortfristiga skulder redovisas skulder som antingen skall betalas inom tolv månader från balansdagen eller, dock endast beträffande rörelserelaterade skulder, förväntas bli betalda inom verksamhetscykeln. Då hänsyn således tas till verksamhetscykeln redovisas inga icke räntebärande skulder, som exempelvis leverantörsskulder och upplupna personalkostnader, som långfristiga. Skulder som på grund av diskontering redovisas som räntebärande är medtagna bland kortfristiga skulder då de betalas inom verksamhetscykeln. Räntebärande skulder kan redovisas som långfristiga, även om de förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen, om den ursprungliga löptiden var längre än tolv månader och företaget träffat överenskommelse om att refinansiera förpliktelsen långfristigt före rapportperiodens slut. Information om skulder lämnas i noterna 27 och 30.

I not 32 är skulderna uppdelade på beloppen för skulder som skall betalas inom tolv månader från balansdagen och skulder som betalas efter tolv månader från balansdagen. Vidare lämnas i not 31 uppgift om fördelningen mellan räntebärande och icke-räntebärande skulder.

IFRS 10 Koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar boksluten för moderbolaget och de företag, i vilka moderbolaget, direkt eller indirekt, har ett bestämmande inflytande. Enligt IFRS 10 föreligger bestämmande inflytande när investeraren kan styra verksamheten, har rätt till, eller är exponerad för, rörlig avkastning från engagemang i investeringsobjektet och kan genom inflytandet över investeringsobjektet påverka sin avkastning från investeringsobjektet. Om ett dotterföretag vid förvärvstidpunkten uppfyller villkoren för att klassificeras som att det innehas för försäljning i enlighet med IFRS 5 redovisas det i enlighet med den redovisningsstandarden.

Försäljning av andelar i dotterföretag redovisas som eget kapitaltransaktion när transaktionen inte medför att det bestämmande inflytandet går förlorat. Om kontrollen över ett koncernföretag som bedriver rörelse upphör, värderas eventuellt återstående innehav till verkligt värde. Innehav

utan bestämmande inflytande kan få ett negativt värde om ett delägt dotterföretag går med förlust.

Förvärvade företag medtas i koncernredovisningen från och med det kvartal inom vilket förvärvet sker. På motsvarande vis medtas avyttrade företag fram till och med sista kvartalet före tidpunkten för avyttringen.

Koncerninterna fordringar, skulder, intäkter och kostnader elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen.

Vinster som uppkommer vid koncerninterna transaktioner och som ur koncernsynpunkt är realiserade på balansdagen elimineras i sin helhet. Realiserade förluster på koncerninterna transaktioner elimineras också på samma sätt som realiserade vinster, såvida inte förlusten motsvaras av ett nedskrivningsbehov.

Goodwill, hänförlig till utlandsverksamhet, är uttryckt i lokal valuta. Omräkningen till SEK följer IAS 21. Information om goodwill lämnas i not 18.

IFRS 3 Rörelseförvärv

I denna redovisningsstandard behandlas rörelseförvärv, med vilket avses sammanförande av separata företag eller verksamheter. Om förvärvet ej avser rörelse, vilket är normalt vid förvärv av fastigheter, tillämpas inte IFRS 3. I sådana fall gäller i stället att förvärvskostnaden fördelas på de enskilt identifierbara tillgångarna och skulderna efter deras verkliga värden vid förvärvstidpunkten utan uppbokning av goodwill och uppskjuten skattefordran/skatteskuld med anledning av förvärvet.

Förvärv av rörelser, oavsett om förvärven avser andelar i annat företag eller ett direkt förvärv av tillgångar och skulder, redovisas enligt förvärvs-metoden. Om förvärvet avser andelar i ett företag innebär metoden att förvärvet betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder och eventualförpliktelser. Det koncernmässiga anskaffningsvärdet fastställs genom en förvärvsanalys i anslutning till rörelseförvärvet. I analysen fastställs dels anskaffningsvärdet för andelarna eller rörelsen, dels det verkliga värdet av förvärvade identifierbara tillgångar samt övertagna skulder och eventualförpliktelser. Koncernmässig goodwill beräknas som skillnaden mellan anskaffningsvärdet för dotterföretagsandelarna och det verkliga värdet netto av förvärvade tillgångar, övertagna skulder och skuldförd del av eventualförpliktelser. Om innehav utan bestämmande inflytande kvarstår efter förvärvet görs beräkning av goodwill normalt endast utifrån koncernens andel av den förvärvade rörelsen.

Transaktionskostnader vid rörelseförvärv kostnadsförs direkt. Vid stegvisa förvärv omvärderas tidigare innehav till verkligt värde och resultatet redovisas i resultaträkningen när det bestämmande inflytandet uppnås. Villkorade köpeskillingar värderas vid förvärvstillfället och upptas till verkligt värde. Om villkorade köpeskillingar i efterföljande bokslut omvärderas redovisas förändringen i resultaträkningen.

Goodwill värderas till anskaffningsvärde minus ackumulerade nedskrivningar. Goodwill fördelas till kassagenererande enheter med årlig prövning av nedskrivningsbehov enligt IAS 36.

Vid rörelseförvärv där anskaffningskostnaden understiger nettovärdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder samt eventualförpliktelser, redovisas skillnaden direkt i resultaträkningen.

IAS 21 Effekterna av ändrade valutakurser Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan efter den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan efter den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionstillfället.

Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer där de i koncernen ingående företagen bedriver sin verksamhet.

Not 1. Fortsättning

Utländska verksamheters finansiella rapporter

Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas till svenska kronor efter den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader i en utlandsverksamhet omräknas till svenska kronor efter genomsnittskurs.

Nettoinvestering i en utlandsverksamhet

Omräkningsdifferenser som uppstår i samband med omräkning av en utländsk nettoinvestering redovisas bland övrigt totalresultat. Valutalån och valutaderivat för säkring av omräkningsexponering värderas till balansdagens kurs. Kursdifferenser redovisas, med beaktande av skatteeffekten, bland övrigt totalresultat.

Med säkring av omräkningsexponering reduceras valutaeffekten vid omräkning av utlandsverksamheter till SEK. Eventuell terminspremie periodiseras över löptiden och redovisas som räntetäkt eller räntekostnad.

Vid avyttring av en utlandsverksamhet omföres de till verksamheten hänförliga ackumulerade omräkningsdifferenserna och ackumulerade kursdifferenserna från eventuell valutasäkring till koncernens resultaträkning.

IFRS 5 Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter

En avveklad verksamhet är en del av ett företags verksamhet som representerar en självständig rörelsegren eller en väsentlig verksamhet inom ett geografiskt område och ingår i en enda samordnad plan för att avvyrtra en självständig rörelsegren eller en väsentlig verksamhet som bedrivs inom ett geografiskt område, eller är ett dotterföretag som förvärvats uteslutande för att vidare säljas.

Klassificering som en avveklad verksamhet sker vid avyttring eller vid en tidigare tidpunkt då verksamheten uppfyller kriterierna för att klassificeras som innehav för försäljning. En avyttringsgrupp som ska läggas ned kan också kvalificeras som en avveklad verksamhet om den uppfyller kriterierna ovan.

För att en anläggningstillgång eller en avyttringsgrupp ska klassificeras som att den innehas för försäljning ska tillgången (avyttringsgruppen) vara tillgänglig för försäljning i befintligt skick. Det måste även vara mycket sannolikt att försäljning kommer att ske. För att en försäljning ska framstå som mycket sannolik måste beslut ha tagits på ledningsnivå, aktivt arbete ha påbörjats för att hitta köpare och fullborda planen, tillgången eller avyttringsgruppen aktivt marknadsförts till ett pris som är rimligt i förhållande till dess verkliga värde och det är troligt att försäljningen kommer att ske inom ett år. Inom Skanska gäller dessutom att om en enskild anläggningstillgång avses så ska värdet av den överstiga 100 miljoner EUR.

Avskrivning görs ej på en anläggningstillgång så länge som den är klassificerad som att den innehas för försäljning.

Anläggningstillgångar som klassificerats som att de innehas för försäljning, avyttringsgrupper och till dem hänförliga skulder samt avvecklade verksamheter särredovisas i rapport över finansiell ställning.

IAS 28 Innehav i intresseföretag och joint ventures

Som intresseföretag redovisas företag i vilka koncernen utövar ett betydande, men ej bestämmande, inflytande vilket presumeras vara fallet när innehavet uppgår till minst 20 och högst 50 procent av rösterna. Det förutsätts dessutom att ägandet utgör ett led i en varaktig förbindelse och att innehavet ej skall redovisas som ett samarbetsarrangemang.

Intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden vilken också tillämpas för joint ventures. Beträffande joint ventures se IFRS 11.

Kapitalandelsmetoden

Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls i ett intresseföretag, eller det gemensamt bestämmande inflytandet erhålls i ett joint venture, redovisas andelar i intresseföretag och joint ventures enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Eventuell skillnad vid förvärvet mellan anskaffningsvärdet för innehavet och Skanskas andel

av det verkliga värdet, netto av intresseföretagets eller joint ventures identifierbara tillgångar, skulder och skuldförd del av eventualförpliktelser, redovisas i enlighet med IFRS 3. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen och joint ventures motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga övervärden och avdrag för internvinster. Koncernens andel i intresseföretagets och joint ventures resultat efter skatt redovisas som Resultat från joint ventures och intresseföretag i resultaträkningen. Eventuella avskrivningar och nedskrivningar av förvärvade övervärden har beaktats. Erhållna utdelningar från intresseföretaget och joint ventures minskar investeringens redovisade värde.

När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget eller joint ventures överstiger det redovisade värdet på andelarna i koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet (efterställda lån), vilka till sin innebörd utgör del av Skanskas nettoinvestering i intresseföretaget och joint ventures och därför redovisas som aktier. Fortsatta förluster redovisas endast om koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget och joint ventures, och då som en avsättning.

Eliminering av internresultat

Av vinster som uppstår vid transaktioner mellan koncernen och ett intresseföretag eller ett joint venture elimineras den del som motsvarar koncernens ägarandel. Om redovisat värde för andelen i ett intresseföretag understiger elimineringen av internvinst redovisas överskjutande del av elimineringen som en förutbetalad intäkt. Om en transaktion mellan koncernen och ett intresseföretag eller ett joint venture gett upphov till en förlust, elimineras förlusten endast om den inte motsvarar ett nedskrivningsbehov för tillgången.

Om vinsten eller förlusten uppstått hos intresseföretaget eller i ett joint venture påverkar elimineringen det resultat för transaktionsåret som redovisas bland Resultat från joint ventures och intresseföretag. Elimineringen av internvinsten återförs i senare bokslut efter hur tillgången förbrukas eller då den avyttras.

Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet i ett intresseföretag eller det gemensamt bestämmande inflytandet i ett joint venture upphör. Försäljning av andelar i ett intresseföretag eller i ett joint venture redovisas vid den tidpunkt då koncernen inte längre har kontroll över innehavet.

I not 20 B lämnas information om intresseföretag och joint ventures.

IFRS 11 Samarbetsarrangemang

Ett samarbetsarrangemang föreligger när delägarna är bundna av ett samarbetsavtal och genom samarbetsavtalet har ett gemensamt bestämmande inflytande. Samarbetsarrangemanget kan antingen vara en gemensam verksamhet eller ett joint venture. En gemensam verksamhet utmärks av att delägarna har rätt till tillgångarna i arrangemanget och har förpliktelser avseende de skulder som rör arrangemanget. Ett samarbetsarrangemang som inte struktureras genom inrättandet av ett separat bolag är en gemensam verksamhet. Entreprenadprojekt som utförs tillsammans med utomstående entreprenadbolag med solidariskt ansvar redovisas av Skanska som gemensam verksamhet. Om samarbetsarrangemanget är ett separat bolag men bolagets produktion till helt övervägande del förvärvas av delägarna och det föreligger hinder för försäljning till utomstående så bedöms samarbetsarrangemanget ofta utgöra en gemensam verksamhet. I övriga fall så utgör arrangemanget ett joint venture. Om delägarna i samarbetsarrangemanget endast har rätt till nettotillgångarna så föreligger ett joint venture. Klassificeringen av ett samarbetsarrangemang kräver att en bedömning görs av den legala formen, avtalen mellan delägarna och andra omständigheter.

För gemensamma verksamheter redovisas intäkter, kostnader, tillgångar och skulder rad för rad i koncernredovisningen efter Skanskas andel i den

Not 1. Fortsättning

gemensamma verksamheten. I not 20 C beskrivs gemensamma verksamheter.

För joint ventures tillämpas kapitalandelsmetoden vid upprättandet av koncernredovisningen. Denna metod beskrivs under rubriken IAS 28.

I samband med OPS-projekt kan koncernens investering avse antingen andelar i eller efterställda lån till ett joint venture. Båda hanteras i redovisningen som andelar.

I not 20 B lämnas information om joint ventures och i not 20 C specificeras större intressen i gemensamma verksamheter.

IFRIC 12 Avtal om ekonomiska eller samhällseliga tjänster

IFRIC 12, som berör Skanskas joint ventures inom OPS-portföljen, behandlar frågeställningen hur operatören, enligt ett så kallat Avtal om ekonomiska eller samhällseliga tjänster, redovisar anläggningen samt de rättigheter och skyldigheter som följer av avtalet. Operatören anlägger eller uppgraderar infrastruktur (entreprenadtjänst) som används för en offentlig tjänst och förvaltar och underhåller den infrastrukturen (förvaltningstjänst) under en bestämd tid. Entreprenadtjänsten och förvaltningstjänsten redovisas enligt IFRS 15. Ersättningen kan vara rätten till en finansiell tillgång eller en immateriell tillgång. Om operatören har en ovillkorlig rätt att erhålla likvida medel med fastställda eller fastställbara belopp (ersättningsmodellen är baserad på tillgänglighet genom tillhandahållandet av till exempel ett sjukhus eller en flygplats) redovisas en finansiell tillgång. IFRS 9 kräver att ränta räknas på denna finansiella fordran. Beställaren börjar betala först när anläggningen tas i bruk och inbetalningen redovisas då som en amortering av den finansiella fordran. Om operatören istället får rätt att debitera den offentliga tjänstens användare (ersättningsmodellen är baserad på marknadsrisk genom till exempel vägtullar) redovisas en immateriell tillgång, som skrivs av under projektets livscykel. Inbetalning av vägtullarna redovisas som en intäkt.

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder

Intäkter redovisas enligt IFRS 15 enligt en femstegsmodell. I steg ett definierar man sina kundkontrakt. Om två eller flera kontrakt har ingåtts samtidigt med en kund och prissättningen av ett kontrakt är beroende av det andra kontraktet så kombinerar man dessa kontrakt. En avtalsändring innebär en förändring av omfattning eller pris (eller båda) i ett avtal som har godkänts av avtalsparterna. En avtalsändring föreligger när avtalsparterna godkänner en ändring som antingen skapar nya eller ändrar befintliga rättigheter och skyldigheter för parterna i avtalet. En avtalsändring ska redovisas som ett separat avtal när avtalets omfattning ökar på grund av tillägg av utlovade varor eller tjänster som är distinkta och när priset på avtalet stiger med ett ersättningsbelopp som återspeglar företagets fristående försäljningspriser för de ytterligare varor eller tjänster som utlovats. Om parterna inte har godkänt en avtalsändring ska företaget fortsätta att tillämpa standarden på det befintliga avtalet till dess att avtalsändringen godkänns.

I steg två tittar man på vilket eller vilka prestationsåtaganden som det avtalas om i kontraktet. Ett prestationsåtagande är ett löfte om att till kunden överföra en vara eller tjänst som är distinkt, eller en serie distinkta varor och tjänster som i allt väsentligt är desamma och följer samma mönster för överföring till kunden. En vara eller tjänst är distinkt om kunden kan dra nytta av varan eller tjänsten separat eller tillsammans med andra resurser som finns tillgängliga för kunden och om företagets löfte att överföra varan eller tjänsten till kunden kan särskiljas från andra löften i avtalet. Oftast är Skanskas kundkontrakt av det slaget att uppdelning inte ska behöva göras på två eller flera prestationsåtaganden.

I steg tre bestäms transaktionspriset. Hänsyn tas då till fast avtalat pris, variabla intäkter, eventuell tilläggsköpeskilling, bonusar och straffavgifter. Vid variabla intäkter estimerar man intäkten till det belopp som högst troligt inte i senare redovisningsperioder kommer att medföra en reversering av ackumulerade intäkter. Om avtalet innehåller en betydande finansieringskomponent ska transaktionspriset justeras för effekten av pengars tidsvärde. Ändrings- och tilläggsbeställningar av ett kontrakt som inte ännu är godkända av kund medför ingen ökning av transaktionspriset i

projektets beräknade resultat vid färdigställande. Vid ersättning med icke-kontanta medel värderas ersättningen till verkligt värde. Om en kund skjuter till varor eller tjänster görs en bedömning om huruvida kontroll erhålls över dessa, och om så är fallet så redovisas de som ersättning med icke-kontanta medel som erhållits av kunden.

Intäkten/transaktionspriset allokteras i steg fyra ut på de olika prestationsåtagandena i kontraktet om fler än ett åtagande finns. Det allokerade transaktionspriset för varje enskilt åtagande ska återspegla det ersättningsbelopp som företaget förväntar sig ha rätt till i utbyte mot överföringen av de utlovade varorna eller tjänsterna till kunden, baserat på ett relativt fristående försäljningspris.

Intäkt redovisas, i steg fem, när prestationsåtagandet är utfört, antingen över tid eller vid en specifik tidpunkt, och när kunden får kontroll över tillgången. Intäkten redovisas över tid när kunden samtidigt erhåller och förbrukar de fördelar som tillhandahålls genom företagets prestation, när företagets prestation skapar eller förbättrar en tillgång som kunden kontrollerar eller när företagets prestation inte skapar en tillgång med alternativ användning för företaget och företaget dessutom har rätt till betalning för hittills utförd prestation. Om ett prestationsåtagande inte uppfylls över tid enligt ovan så uppfyller företaget åtagandet vid en viss tidpunkt. Det sker vid den tidpunkt som kunden får kontroll över den utlovade tillgången. Indikatorer för kontroll kan vara att företaget har rätt till betalning för tillgången, kunden har den legala äganderätten till tillgången, företaget har överfört det fysiska innehavet av tillgången, kunden har de betydande risker och fördelar som är förknippade med ägandet av tillgången eller att kunden har godkänt tillgången.

Utgifter för att erhålla ett avtal, det vill säga utgifter som företaget inte skulle haft om det inte erhållit avtalet, redovisas som en tillgång endast om företaget förväntar sig att få täckning för de utgifterna. Utgifter för att fullgöra ett avtal, som inte faller under någon annan standard än IFRS 15, ska redovisas som en tillgång om utgifterna har ett direkt samband med ett avtal eller med ett förväntat avtal, om utgifterna skapar eller förbättrar resurser som kommer att användas för att uppfylla prestationsåtaganden i framtiden och dessutom förväntas återvinnas. Dessa "Tillgångar som uppkommer från utgifter för att erhålla eller fullgöra ett avtal med kund" ingår i posten Avtalstillgångar och redovisas i not 9.

I avtalstillgångar och avtalsskulder redovisas nettot av upparbetade intäkter och fakturerade belopp per projekt. Förskotts fakturering sker ofta i byggverksamheten enligt avtal. När fakturering skett redovisas en kundfordran.

Förlustkontrakt kostnadsförs direkt och avsättning för förlust görs för återstående arbeten och redovisas enligt IAS 37.

Som anges under rubriken "Segmentsredovisning jämfört med IFRS-redovisning" så tillämpas i segmentsredovisningen för verksamhetsgrenarna Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling en annan princip för fastställelse av tidpunkt för intäktsredovisning.

Byggverksamheten bygger och renoverar hus, anläggningar och infrastruktur. Inom verksamhetsgrenen utförs även uppdrag av servicekaraktär, såsom byggservice, drift och underhåll. Inom denna verksamhet är kunden både beställare från den offentliga sektorn och den privata.

Kombination av avtal är sällan aktuellt, men avtalsändringar, såsom tilläggsbeställningar, är vanligt förekommande. I de flesta fall är tillagda varor och tjänster inte distinkta och därför utgör de en del av ett enda prestationsåtagande som delvis är uppfyllt vid tidpunkten för avtalsändringen och redovisas som om den vore en del av det befintliga avtalet.

Oftast är avtalen inom denna verksamhet av det slaget att endast ett prestationsåtagande identifieras. Byggverksamhetens prestationsåtaganden är entreprenaduppdrag eller serviceåtagande, exempelvis uppförande av byggnad på kundens mark respektive underhåll av befintliga anläggningar såsom vägar. Om ett avtal innebär verksamhet i olika geografiska lägen, i olika tidsperioder eller har olika riskexponering kan identifiering av flera prestationsåtaganden förekomma.

Not 1. Fortsättning

Om rätt till rörlig ersättning finns, till exempel avtal om incitament, då beaktas det till den del det är högst osannolikt att beloppet kan komma att återföras vid ett senare tillfälle. Inom byggverksamheten redovisas intäkterna över tid, då kunden erhåller och förbrukar samtidigt de fördelar som tillhandahålls genom företagets serviceprestation eller då Skanska skapar eller förbättrar en tillgång som kunden kontrollerar.

Intäkterna redovisas över tid på basis av företagets kostnader per respektive måttillfälle i förhållande till totala förväntade kostnader för uppfyllande av prestationsåtagandet.

Verksamhetsgrenen Bostadsutveckling utvecklar och säljer nya bostäder och hyresbostäder. Kunderna utgörs huvudsakligen av privatpersoner. Till grund för redovisningen finns oftast ett avtal om försäljning av en specifik enhet, till exempel en bostadsrättslägenhet. Avtalsändringar förekommer sällan men inkluderas i så fall i det ursprungliga avtalet.

Inom Bostadsutveckling är Skansas åtagande överlämnande av en inflyttningsklar bostad. Transaktionspriset är ett fast pris enligt avtal.

Intäkt redovisas vid den tidpunkt då nycklarna till bostaden överlämnas till respektive bostadsköpare, det vill säga då bostadsköparen får tillträde till sin bostad, vilket bedöms vara den tidpunkt då kunden erhåller kontroll över bostaden. Denna redovisning grundar sig på att Skanska inte bedöms ha rätt till full betalning förrän vid uppfyllande av sitt åtagande. Även om viss förskottsbetalning sker av köparen så har inte Skanska rätt till full ersättning för utfört arbete som uppnåtts till dato under hela avtalets löptid. Detta beror på att avtalen innehåller klausuler som gör att bostadsköparen i vissa situationer kan frånträda avtalet under byggnationen utan att ersätta Skanska på det sätt som krävs för redovisning av intäkter över tid.

Skanska initierar och ingår avtal med nybildade svenska bostadsrättsföreningar eller finska bostadsaktiebolag avseende uppförande av bostäder. Villkoren i dessa avtal är sådana att Skanska har ett bestämmande inflytande och därmed konsoliderar bostadsrättsföreningarna och bostadsaktiebolagen under byggtiden och fram till slutkundens tillträde, då Skanska inte längre har bestämmande inflytande. Bostäder som inte ännu tillträts redovisas som omsättningsfastighet.

Inom Kommersiell fastighetsutveckling initierar, utvecklar, hyr ut och säljer Skanska investeringsobjekt i form av kommersiella fastigheter till fastighetsinvestorer.

Inom denna verksamhetsgren består åtagandet gentemot kund (fastighetsinvesteraren) av att leverera ett investeringsobjekt i form av en kommersiell fastighet oftast med hyresgäster. Om äganderätten övergår före påbörjad byggnationen så är det ett eget prestationsåtagande med följd att entreprenaduppdraget blir ett eget åtagande inom verksamhetsgrenen byggverksamhet.

Utvecklingen av kommersiella projekt är en kontinuerlig process i flera tydligt definierade faser. Den genomsnittliga utvecklingscykeln från idé till slutförande är 5–7 år. Försäljning sker normalt i slutet av utvecklingscykeln det vill säga när projekt är färdigställt. Prestationsåtagandet är att leverera en färdigexploaterad fastighet som hos kunden normalt blir ett investeringsobjekt.

Kombination av avtal förekommer sällan. I vissa avtal förekommer även åtaganden om att Skanska ska vara behjälplig med uthyrning av fastigheten, vilket då bedöms vara ett separat prestationsåtagande. Transaktionspriset är normalt ett fast pris enligt avtal.

När avtal om försäljning av fastighet ingåtts med kund föreligger ingen alternativ användning för fastigheten. Om Skanska har rätt till betalning för vid var tid utfört arbete beror på avtalsvillkoren och gällande lagstiftning. Skansas bedömning är dock att företaget vanligtvis har denna rätt till full betalning först vid uppfyllandet av åtagandet. Innan detta har Skanska normalt bara rätt till skadestånd som inte motsvarar nedlagda kostnader. Intäkten redovisas därför normalt vid den tidpunkt då fastigheten övertas av kunden.

Försäljning av fastigheter genom avyttring av bolag är bedömda att redovisas enligt IFRS 15 och inte som avyttrat bolag enligt IFRS 10, då

avyttringen avser tillgång och ej verksamhet/rörelse.

I OPS-portföljen ingår utveckling av sjukhus, flygplatser, vägar och annan nödvändig samhällsstruktur. Redovisningen av dessa projekt följer IFRIC 12 Avtal om ekonomiska eller samhällreliga tjänster, som i sin tur redovisar intäkter enligt IFRS 15.

IFRS 16 Leasingavtal – Gäller för räkenskapsåret som börjar 1 januari 2019

Leasingavtal, med undantag av korta (under 12 månader) och mindre leasingavtal, redovisas i Rapport över finansiell ställning som nyttjanderätter till materiella anläggningstillgångar, nyttjanderätter till omsättningsfastigheter samt räntebärande leasingkulder.

Ett avtal är ett leasingavtal om avtalet överlåter rätten att under en viss period bestämma över användningen av en identifierad tillgång i utbyte mot ersättning. Icke-leasing komponenter i ett avtal, som till exempel servicekostnad, särskiljs och ingår inte i beräkningen av värdet på nyttjanderätten när det är möjligt att urskilja sådan kostnad. Avtal med underentreprenörer anses oftast vara serviceavtal då det är en tjänst som Skanska efterfrågar och avtalet inte ger Skanska kontroll över en specifik tillgång. Hyra av tornkranar och byggställningar som på större byggprojekt normalt förhyrs för en längre tid redovisas som leasing.

Vid bedömning om huruvida en tillgång är av lågt värde läggs tillgången samman med tillgångar som den är starkt beroende av, eller sammankopplade med. När tillgången kan bytas ut av leverantören och det är praktiskt möjligt att göra det anses det inte föreligga ett leasingavtal då Skanska inte har kontroll över den specifika tillgången.

Leasingperioden är den icke uppsägningsbara leasingperioden där hänsyn tas till möjligheten till förlängning eller uppsägning av avtalet och hur rimligt säkert det är att den möjligheten kommer att utnyttjas. Nyttjanderätter till omsättningsfastigheter där det är praxis att förlängning alltid sker, ses som eviga nyttjanderätter och leasingperioden är då satt till 100 år.

Nyttjanderätter till materiella anläggningstillgångar skrivs av under leasingperioden, såtillvida det inte avser nyttjanderätter till mark på evig tid som inte skrivs av alls, då återstoden av leasingperioden alltid är konstant 100 år. Nyttjanderätter till omsättningsfastigheter, både sådana som bedöms som eviga och sådana med bestämd leasingperiod, skrivs inte av alls, då de följer redovisning enligt IAS 2.

Vid betalning av leasingkostnaden fördelas avgiften mellan räntekostnad och amortering på den utestående skulden. Vid betalning av sådana nyttjanderätter där avskrivning inte sker, så redovisas avgiften som räntekostnad i sin helhet, eftersom skulden är oförändrad som angetts tidigare. Räntekostnaden aktiveras under byggtiden vid nyttjanderätter till omsättningsfastigheter.

Vid "sale-and-leaseback-transaktioner" redovisar säljaren vinst för enbart de rättigheter som har överförts till köparen och en nyttjanderätt till de rättigheter som bibehålls.

IAS 17 Leasingavtal – Gäller för räkenskapsår som slutar 31 dec 2018

I redovisningsstandarderna görs åtskillnad mellan finansiell och operationell leasing. Ett finansiellt leasingavtal karakteriseras av att de ekonomiska fördelar och risker, som förknippas med ägande av tillgången, i allt väsentligt har övergått på leasetagaren. Om så inte är fallet betraktas avtalet som operationell leasing.

Finansiell leasing

Tillgångar som förhyrs enligt finansiella leasingavtal redovisas som tillgång. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som lång- eller kortfristig skuld. De leaseade tillgångarna avskrivs under respektive nyttjandeperiod. Vid betalning avseende finansiell leasing fördelas minimileaseavgiften mellan räntekostnad och amortering på den utestående skulden. Räntekostnaden fördelas över leasingperioden så att

Not 1. Fortsättning

varje redovisningsperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive period redovisade skulden. Variabla avgifter kostnadsförs i de perioder de uppkommer.

Tillgångar som hyrs ut enligt finansiella leasingavtal redovisas ej som materiella anläggningstillgångar då riskerna förenade med ägandet förts över på leasetagaren. Istället bokförs en finansiell fordran avseende de framtida minimileaseavgifterna.

Operationell leasing

Beträffande operationella leasingavtal kostnadsförs / intäktsförs leasingavgiften över löptiden med utgångspunkt från nyttjandet, samt med beaktande av förmåner som lämnats eller erhållits vid tecknandet av avtalet.

Operationell leasingverksamhet bedrivs av verksamhetsgrenen Kommersiell fastighetsutveckling. Uppgift om framtida minimileaseavgifter (hyror) lämnas i not 40, som även innehåller övriga uppgifter om leasing.

IAS 16 Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma koncernen till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Materiella anläggningstillgångar upptas till anskaffningskostnad efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans och hantering, installation, lagfarter, konsulttjänster och juristtjänster. Lånekostnader ingår i anskaffningsvärdet för egentillverkade anläggningstillgångar. Nedskrivningar sker enligt IAS 36.

Anskaffningsvärdet för egentillverkade anläggningstillgångar inkluderar utgifter för material, utgifter för ersättningar till anställda, om tillämpligt andra tillverkningsomkostnader som anses vara hänförliga till anläggningstillgången.

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna som är förknippade med tillgången kommer att komma koncernen till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till anskaffningsvärdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillförts läggs utgiften till anskaffningsvärdet. Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, utranteras och kostnadsförs i samband med utbytet. Om den borttagna komponentens anskaffningsvärde ej direkt kan bestämmas beräknas anskaffningsvärdet som den nya komponentens anskaffningsvärde justerat med lämpligt prisindex för att beakta ändringar av penningvärdet. Reparationer kostnadsförs löpande.

Materiella anläggningstillgångar som består av delar med olika nyttjandeperioder behandlas som separata komponenter av materiella anläggningstillgångar. Avskrivningar sker linjärt efter beräknad nyttjandeperiod, eller efter nyttjandegrad, med beaktande av eventuellt restvärde vid periodens slut. Kontorsbyggnader delas upp på grundläggning och stomme, avskrivningstid 50 år, installationer, avskrivningstid 35 år, och icke-bärande delar, avskrivningstid 15 år. Generellt gäller att industribyggnader skrivs av under 20 år utan uppdelning på olika delar. Kross- och asfaltverk samt betongstationer skrivs av under 10 till 25 år beroende på skicket vid anskaffningen och utan uppdelning på olika delar. För andra byggnader och utrustning sker uppdelning på olika komponenter endast om väsentliga komponenter med avvikande nyttoperiod kan identifieras. För andra maskiner och inventarier är avskrivningstiden normalt mellan 5 och 10 år. Inventarier av mindre värde kostnadsförs direkt. Grus- och bergtäkter avskrivs i takt med substansuttagen. För mark sker ingen avskrivning.

Bedömning av en tillgångs restvärde och nyttjandeperiod görs årligen.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur rapport över finansiell ställning vid utrantering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller avyttring av tillgången.

IAS 38 Immateriella tillgångar

I denna redovisningsstandard behandlas immateriella tillgångar. Goodwill som uppstår vid förvärv av företag redovisas enligt reglerna i IFRS 3.

En immateriell tillgång är en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk substans och som används för produktion eller tillhandahållande av varor eller tjänster eller för uthyrning och administration. För att redovisas som tillgång krävs både att det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar som kan hänföras till tillgången kommer att tillföras företaget och att anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Härvid är särskilt att märka att utgifter som kostnadsförs direkt i tidigare hel- eller delårsbokslut ej senare kan tas upp som tillgång.

Kostnader för forskning redovisas i resultaträkningen när de uppstår. Utvecklingskostnader, som är kostnader för konstruktion av nytt eller förbättrat material, konstruktioner, produkter, processer, system och tjänster genom tillämpning av forskningsresultat eller annan kunskap, redovisas som tillgångar om det är troligt att tillgången kommer att generera framtida intäkter. Andra utvecklingskostnader kostnadsförs direkt. Kostnader för löpande underhåll och modifiering av existerande produkter, processer och system redovisas inte som utvecklingskostnader. Ej heller redovisas som utvecklingskostnader arbeten som utförs på uppdrag av beställare.

Andra immateriella anläggningstillgångar än goodwill upptas till anskaffningskostnad minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Nedskrivningar sker enligt IAS 36.

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt, eller efter nyttjandegrad, över immateriella tillgångars nyttjandeperioder, såvida nyttjandeperiod kan bestämmas. Eventuellt restvärde vid periodens slut beaktas. Förvärvade kundkontrakt skrivs av i takt med upparbetning och patent skrivs av på tio år. Investeringar i större datasystem skrivs av under högst sju år.

Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänför sig.

IAS 36 Nedskrivningar

För tillgångar som omfattas av IAS 36 bedöms det vid varje balansdag om det finns indikation på nedskrivningsbehov. För undantagna tillgångar, som exempelvis varulager (inklusive omsättningsfastigheter), tillgångar som uppkommer då entreprenaduppdrag utförs och finansiella tillgångar som omfattas av tillämpningsområdet IFRS 9 prövas värderingen enligt respektive redovisningsstandard.

Nedskrivningarna bestäms efter tillgångarnas återvinningsvärde, som utgörs av det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader jämfört med nyttjandevärdet. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som förknippas med tillgången. Beräknat restvärde vid slutet av nyttjandeperioden ingår i nyttjandevärdet. För en tillgång som inte genererar kassaflöden som är väsentligen oberoende av andra tillgångar så beräknas återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken tillgången hör. En kassagenererande enhet är den minsta grupp av tillgångar som ger upphov till löpande inbetalningar oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar. För goodwill är kassagenererande enhet i huvudsak lika med koncernens affärsenhet eller annan till moderbolaget rapporterade enhet. Om affärsenheten består av flera verksamhetsgrenar är den kassagenererande enheten ej större än den identifierade verksamhetsgrenen dit goodwill allokateras. Undantagna från huvudregeln är verksamheter som inte är integrerade i affärsenhetens övriga verksamhet.

Inom Byggverksamhet och Bostadsutveckling baseras återvinningsvärdet för goodwill på nyttjandevärdet, som beräknas genom diskontering

Not 1. Fortsättning

av förväntade framtida kassaflöden. Diskonteringsfaktorn är den för verksamheten gällande WACC-räntan (vägd genomsnittlig kostnad för lånet och eget kapital). Se not 18.

Nedskrivning av tillgångar hänförliga till en kassagenererande enhet fördelas i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten.

Nedskrivningar på goodwill återförs ej. En nedskrivning avseende goodwill som gjorts i en tidigare delårsrapport återförs inte i en senare helårsrapport eller delårsrapport.

Nedskrivningar på andra tillgångar återförs om det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet.

En nedskrivning återförs endast i den utsträckning tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som tillgången skulle ha haft om någon nedskrivning inte hade gjorts, med beaktande av de avskrivningar som då skulle ha gjorts.

IAS 23 Lånekostnader

Aktivering av lånekostnader sker under förutsättningen att det är troligt att de kommer att leda till framtida ekonomiska fördelar och kostnaderna kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Generellt gäller att aktivering av lånekostnader begränsas till tillgångar som tar betydande tid i anspråk för färdigställande, vilket för koncernens del innebär att aktiveringen i första hand omfattar uppförande av omsättningsfastigheter och fastigheter för den egna verksamheten (anläggningsfastigheter). Aktivering sker när utgifter som ingår i anskaffningsvärdet uppkommit och aktiviteter för att färdigställa byggnaden påbörjats. Aktiveringen upphör när byggnaden är färdigställd. Lånekostnader under tid när arbetet med att färdigställa byggnaden är avbrutet under längre tid aktiveras ej. Om särskild uppläning har skett för projektet används den faktiska lånekostnaden. I andra fall beräknas lånekostnaden utifrån koncernens upplåningskostnad.

IAS 12 Inkomstskatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas bland övrigt totalresultat varvid tillhörande skatteeffekt också redovisas där. Aktuell skatt är skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Beloppen beräknas efter hur de temporära skillnaderna förväntas bli utjämnade och med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller aviserade per balansdagen. Följande temporära skillnader beaktas inte; för temporär skillnad som uppkommit vid första redovisningen av goodwill, första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat, vidare beaktas inte heller temporära skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig tid. Kvittning av uppskjutna skattefordringar mot uppskjutna skatteskulder sker när det finns rätt att utjämna aktuella skatter mellan företagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

IAS 2 Varulager

Förutom sedvanligt varulager omfattas koncernens omsättningsfastigheter av denna redovisningsstandard. Såväl omsättningsfastigheter som lager av varor värderas post för post enligt lägsta värdets princip, som innebär att en fastighet eller varupost tas upp till det lägsta av anskaffningskostnaden

och nettoförsäljningsvärdet. Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, efter avdrag för uppskattade kostnader för färdigställande och för att åstadkomma en försäljning.

Anskaffningsvärdet för varulager, då värdering post för post ej kan tillämpas, beräknas genom tillämpning av först in, först ut-metoden (FIFU) och inkluderar utgifter som uppkommit vid förvärvet av lagertillgångarna och transport av dem till deras nuvarande plats och skick. För tillverkade varor inkluderar anskaffningsvärdet en rimlig andel av indirekta kostnader baserad på normalt kapacitetsutnyttjande. Ännu ej inbyggt material på byggarbetsplatser redovisas inte som lager utan redovisas som projektkostnader.

Med undantag för fastigheter som används i den egna rörelsen redovisas koncernens fastighetsinnehav som omsättningsstillgångar, då innehavet innefattas i koncernens verksamhetscykel. Verksamhetscykeln för omsättningsfastigheter uppgår till cirka 3 till 5 år.

Förvärv av fastighet bokas i sin helhet upp först när den juridiska äganderätten överförs vilket normalt sker vid tillträdet. Fastighetsförvärv genom köp av fastighetsägande företag redovisas när aktierna tillträtts av Skanska.

Omsättningsfastigheterna delas upp på Kommersiell fastighetsutveckling och Bostadsutveckling. Uppdelning sker också mellan Exploateringsfastigheter, Fastigheter under uppförande och Färdigställda fastigheter. I not 22 lämnas information om dessa fastigheter.

Fastigheter, såväl färdigställda som under uppförande, är före nedskrivningar värderade till direkt nedlagda kostnader, skälig andel av indirekta kostnader samt räntekostnader under byggtiden. I slutet av denna not lämnas information om marknadsvärdering av fastigheter.

Uppgifter om sedvanligt lager av varor finns i not 23.

IAS 37 Avsättningar, eventalförpliktelser och eventaltillgångar

Avsättningar

En avsättning redovisas när koncernen har en legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Avsättning görs för framtida kostnader på grund av garantiåtaganden enligt entreprenadkontrakt, som innebär skyldighet för entreprenören att åtgärda fel och brister som upptäcks inom en viss tid efter att entreprenaden överlämnats till beställaren. Sådana åtaganden kan även föreligga enligt lag.

Förlustkontrakt redovisas som en avsättning för ej upparbetad del.

Avsättning sker för tvister avseende avslutade projekt om det bedöms som troligt att tvisten kommer att medföra ett utflöde av resurser från koncernen.

Avsättning för omstruktureringskostnader redovisas när en detaljerad omstruktureringsplan har fastställts och omstruktureringen antingen har påbörjats eller annonserats offentligt.

Vid kapitalandelsredovisning av andelar i joint ventures och intresseföretag sker avsättning när förlust överstiger redovisat värde på andelen och koncernen har åtaganden att tillskjuta medel.

Eventalförpliktelser

Eventalförpliktelser är möjliga åtaganden som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av att en eller flera framtida händelser, som inte helt ligger inom företagets kontroll, inträffar eller utelblir. Som eventalförpliktelse redovisas också åtaganden som härrör från inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera åtagandet eller storleken på åtagandet inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Fullgörandegarantier medtas beloppsmässigt tills entreprenaden överlämnats till beställaren, vilket normalt sker vid godkänd slutbesiktning. Om garantin täcker hela eller större delen av kontraktssumman beräknas beloppet för eventalförpliktelsen till kontraktssumman med avdrag för värdet av utförd del. I de fall garantin endast täcker en mindre del av kontraktssumman upptas garantibeloppet till oförändrat belopp fram

Not 1. Fortsättning

till dess att entreprenaden överlämnats till beställaren. Garantibeloppet reduceras inte genom kvittning mot ännu ej erhållen ersättning från beställaren. Likaledes beaktas ej heller garantier som erhållits från underentreprenörer och materialleverantörer. Erhållna motgarantier som avser utomstående konsortiedlemmars andel av solidariskt ansvar är ej beaktade. Skattemål, domstols- och skiljeförfarande medtas ej i beloppen för eventalförpliktelser. Istället lämnas särskild beskrivning.

I samband med entreprenader lämnas ofta säkerhet i form av garanti från bank eller försäkringsinstitut för fullgörandet. Utfärdaren av garantin erhåller i sin tur normalt en motförbindelse från entreprenadföretaget eller annat koncernföretag. Sådana motförbindelser som avser egna entreprenader redovisas inte som eventalförpliktelser då de inte innebär något ökat ansvar jämfört med entreprenadåtagandet.

I not 33 lämnas information om eventalförpliktelser.

Eventuelltillgångar

Eventuelltillgångar är möjliga tillgångar som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av att en eller flera osäkra händelser, som inte helt ligger inom företagets kontroll, inträffar eller uteblir.

Inom koncernens byggverksamhet är det inte ovanligt att det uppstår krav på tillkommande ersättning från beställaren. Om rätten till tillkommande ersättning bekräftas påverkar detta värderingen av projektet vid redovisning enligt IFRS 15. Beträffande krav som ännu inte bekräftats är det inte praktiskt möjligt att lämna information om dessa, såvida det inte föreligger ett enskilt krav av väsentlig betydelse för koncernen.

Ställda säkerheter

Andelar i joint ventures inom verksamhetsgrenen OPS-portföljen redovisas som ställda säkerheter när andelarna i projektbolaget, vilka kan vara direktägda av Skanska eller ägda via mellanliggande holdingbolag, lämnats som säkerhet för lån från banker eller andra långgivare än delägarna.

I not 33 lämnas information om ställda säkerheter.

IAS 19 Ersättningar till anställda

I redovisningsstandarden görs åtskillnad mellan avgiftsbestämda pensionsplaner och förmånsbestämda pensionsplaner. Avgiftsbestämda pensionsplaner definieras som planer där företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon förpliktelse att betala ytterligare avgifter även om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala de ersättningar till anställda, som hänför sig till tjänstgöring fram till balansdagen. Andra pensionsplaner är förmånsbestämda. Beräkningen enligt IAS 19 av förmånsbaserade pensionsplaner sker på ett sätt som ofta avviker från lokala regler i respektive land. Förpliktelserna och kostnaderna skall beräknas enligt den så kallade "projected unit credit method". Syftet är att de förväntade framtida pensionsutbetalningarna skall kostnadsföras på ett sätt som ger jämnare kostnader över den anställdes anställningstid. Aktuariella antaganden om diskonteringsränta, löneökningar, inflation och livslängd beaktas i beräkningen. Pensionsförpliktelser beträffande ersättningar efter avslutad anställning diskonteras till nuvärde. Diskonteringen beräknas för samtliga tre länder där Skanska har förmånsbaserade pensionsplaner med en räntesats som baseras på förstklassiga företagsobligationer, inklusive bostadsobligationer, med en löptid som motsvarar pensionsförpliktelserna. Förvaltningstillgångar i pensionsstiftelser värderas till verkligt värde på balansdagen. Nuvärdet för pensionsförpliktelserna netto redovisas i rapport över finansiell ställning mot verkligt värde på förvaltningstillgångarna. Den i resultaträkningen redovisade pensionskostnaden och avkastningen på förvaltningstillgångar avser den vid årets början beräknade pensionskostnaden och avkastningen. Förvaltningstillgångarnas avkastning beräknas med samma räntesats som används vid diskontering av pensionsförpliktelserna. Avvikelser mot faktisk pensionskostnad och verklig

avkastning samt effekter av ändrade antaganden utgör omvärderingar vilka redovisas i övrigt totalresultat.

Om villkoren för en förmånsbestämd plan ändras väsentligt eller antalet anställda som omfattas av en plan minskas väsentligt inträffar en reduktion. Förpliktelserna räknas om enligt de nya förutsättningarna. Effekten av reduceringen redovisas i resultaträkningen.

När det finns en skillnad mellan hur pensionskostnaden fastställs i juridisk person och koncern redovisas en avsättning eller fordran avseende skillnaden för sådana skatter och sociala avgifter för vilka företagets pensionskostnader utgör underlag. Avsättningen eller fordran nuvärdesberäknas ej eftersom den baseras på ett underlag som är nuvärdesberäknat. Uppskjutna skatter och sociala avgifter på omvärderingar redovisas bland övrigt totalresultat.

Förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad i resultaträkningen när de uppstår.

Koncernens nettoförpliktelse avseende övriga långfristiga ersättningar, förutom pensioner, uppgår till värdet av framtida ersättningar som anställda har intjänat som ersättning för de tjänster som de utfört i innevarande och tidigare perioder. Förpliktelserna beräknas med den så kallade "projected unit credit method" och diskonteras till ett nuvärde och det verkliga värdet på eventuella förvaltningstillgångar dras av. Diskonteringsräntan är även här baserad på avkastning på förstklassiga företagsobligationer inklusive bostadsobligationer, eller alternativt statsobligationer, med en löptid som motsvarar löptiden för förpliktelserna.

En avsättning redovisas i samband med uppsägning av personal endast om företaget är förpliktigt genom egen detaljerad formell plan för uppsägningen, och det saknas realistiskt möjlighet att annullera planen, att avsluta en anställning före den normala tidpunkten eller när ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång. I de fall företaget säger upp personal beräknas avsättningen efter en detaljerad plan som minst innehåller arbetsplats, befattningar och ungefärligt antal berörda personer samt ersättningarna för varje personalkategori eller befattning och tiden för planens genomförande.

Endast en obetydlig del av koncernens förmånsbestämda pensionsåtaganden har finansierats genom premier till Alecta. Då erforderliga avgifter ej kan erhållas från Alecta redovisas dessa pensionsåtaganden som en avgiftsbestämd plan. Då samma förutsättningar gäller för AFP-planen i Norge redovisas även denna plan som avgiftsbestämd.

IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar

Aktiesparprogrammen Seop 3 och Seop 4 redovisas som aktierelaterade ersättningar som regleras med egetkapitalinstrument i enlighet med IFRS 2. Detta innebär att det verkliga värdet beräknas på marknadsvärdet vid investeringstillfället och utifrån bedömd måluppfyllelse. Värdet fördelas över respektive intjänandeperiod. Någon omvärdering efter att det verkliga värdet fastställts sker ej sedan under resterande intjänandeperiod förutom för förändringar av antalet aktier på grund av att villkoret om fortsatt anställning under intjänandeperioden ej längre uppfylls.

Not 1. Fortsättning

Sociala avgifter

Sociala avgifter som utgår på grund av aktierelaterade ersättningar redovisas i enlighet med Rådets för finansiell rapportering uttalande UFR 7. Kostnaden för sociala avgifter fördelas på de perioder under vilka tjänsterna utförs. Den avsättning som uppkommer omvärderas vid varje rapporttillfälle för att motsvara beräknade avgifter som skall erläggas vid intjänande-periodens slut.

IAS 7 Kassaflödesanalys

Vid upprättandet av kassaflödesanalysen tillämpas den indirekta metoden enligt redovisningsstandarderna. Förutom kassa- och bankflöden gäller att till likvida medel hänförs kortfristiga placeringar, vilkas omvandlande till bankmedel kan ske till ett i huvudsak i förväg känt belopp. Som likvida medel anses kortfristiga placeringar med en kortare löptid vid anskaffningstidpunkten än tre månader. Likvida medel som är belagda med restriktioner redovisas antingen som kortfristiga fordringar eller som långfristiga fordringar.

Förutom kassaflödesanalys enligt standarderna visas i förvaltningsberättelsen en operativ kassaflödesanalys, som inte överensstämmer med den i standarderna angivna uppställningen. Den operativa kassaflödesanalysen är upprättad utifrån den verksamhet som de olika verksamhetsgrenarna bedriver.

IAS 33 Resultat per aktie

Resultat per aktie redovisas i anslutning till koncernens resultaträkning och erhålls genom att den del av årets resultat som är hänförligt till moderbolagets aktieägare divideras med genomsnittligt antal utestående aktier under perioden.

För aktiesparprogrammen Seop 3 och Seop 4 beräknas utspädnings-effekten genom att potentiella stamaktier läggs till antalet stamaktier före utspädning. Beräkningen av potentiella stamaktier sker i två steg. Först sker en bedömning av antalet aktier som kan komma utges när uppställda mål uppfyllts. Fastställelse av antalet aktier för respektive år, som programmen gäller, sker sedan året efter med förbehåll för att villkoret om fortsatt anställning uppfylls. I nästa steg reduceras antalet potentiella stamaktier med värdet av den motprestation som Skanska förväntas erhålla, dividerad med genomsnittlig börskurs under perioden.

IAS 24 Upplysningar om närstående

Enligt redovisningsstandarderna skall information lämnas om transaktioner och avtal med närstående företag och fysiska personer. I koncernredovisningen faller koncerninterna transaktioner utanför redovisningskravet. I noterna 36, 37 och 39 lämnas upplysningar enligt redovisningsstandarderna. Beträffande moderbolaget lämnas informationen i noterna 61 och 62.

IAS 40 Förvaltningsfastigheter

Skanska redovisar inga förvaltningsfastigheter. Fastigheter som används i den egna verksamheten redovisas enligt IAS 16. Koncernens innehav av omsättningsfastigheter omfattas av IAS 2 och faller därmed utanför tillämpningen av IAS 40.

IFRS 8 Rörelsesegment

Enligt denna standard är ett rörelsesegment en del i koncernen som bedriver affärsverksamhet, vars rörelseresultat regelbundet granskas av koncernens högste verkställande beslutsfattare och om vilket det finns fristående finansiell information.

Skansas rörelsesegment utgörs av verksamhetsgrenarna Byggverksamhet, Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling.

Koncernledningen, Group Leadership Team, är koncernens högste verkställande beslutsfattare.

Principen för segmentsredovisning i resultaträkningen av Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling skiljer sig från IFRS på två punkter. I segmentsredovisningen redovisas försäljningsresultatet vid tidpunkten för tecknande av försäljningsavtal. I segmentsredovisningen redovisas joint ventures inom Bostadsutveckling proportionerligt rad för

rad. Det medför att intäkter som Byggverksamheten har mot joint ventures inom Bostadsutvecklingsverksamheten elimineras i segmentsredovisningen. I not 4 redovisas avstämning mellan segmentsredovisning och resultaträkning enligt IFRS.

I not 4 lämnas information om rörelsesegment. Den finansiella rapportering som sker till koncernledningen är inriktad mot de områden för vilka respektive rörelsesegment har det operativa ansvaret, nämligen rörelseresultat i resultaträkningen och sysselsatt kapital. För respektive rörelsesegment redovisas därför i noten externa och interna intäkter, kostnader för produktion och förvaltning, försäljnings- och administrationskostnader samt sysselsatt kapital. Med sysselsatt kapital avses totala tillgångar med avdrag för skattefordringar och fordringar på internbanken minus icke räntebärande skulder exklusive skatteskulder. För segmenten Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling gäller dessutom att kapitaliserade ränteutgifter avgår från totala tillgångar vid beräkningen av sysselsatt kapital. Förvärvsgodwill har hänförs till det rörelsesegment som den avser.

Vid transaktioner mellan rörelsesegmenten sker prissättningen på marknadsmässiga villkor.

Vissa delar av koncernen tillhör inte något rörelsesegment. Dessa delar redovisas i not 4 under rubriken Centralt och eliminerings. I rörelsesegmentens resultat ingår även internvinster varför eliminering av dessa sker vid avstämning mot koncernens resultaträkning och rapport över finansiell ställning.

Utöver information om rörelsesegment lämnas i not 4 även uppgifter för hela koncernen om externa intäkter och vissa tillgångar fördelade på länder som har mer än tio procent av koncernens totala poster.

IAS 10 Händelser efter rapportperioden

Händelser efter balansdagen kan i vissa fall bekräfta ett förhållande som förelåg på balansdagen. Sådana händelser beaktas när de finansiella rapporterna upprättas. Om andra händelser efter balansdagen, vilka inträffar före undertecknandet av den finansiella rapporten, lämnas information om ett utelämnande skulle påverka möjligheten för en läsare att göra en korrekt bedömning och fatta ett välgrundat beslut.

Information lämnas i not 41.

IAS 32 Finansiella instrument: Klassificering

Kvittning av finansiella tillgångar och finansiella skulder sker när legal rätt att kvitta posterna mot varandra föreligger samt avsikt finns att reglera posterna med ett nettobelopp eller avyttra tillgången och reglera skulden samtidigt.

Förutbetalda intäkter och kostnader är inte finansiella instrument. Upplupna intäkter och kostnader som är relaterade till rörelsen redovisas inte som finansiella instrument. Således räknas inte avtalsstillgångar eller avtalskulder som finansiella instrument. Förpliktelser för ersättningsplaner till anställda enligt IAS 19, exempelvis pensionsplaner, är undantagna från IAS 32 och redovisas således inte som finansiella instrument. Tillgångar och skulder som inte är grundade på avtal, som exempelvis inkomstskatter, är inte finansiella instrument.

Information enligt redovisningsstandarderna lämnas främst i noterna 6, 21 och 27.

IFRS 9 Finansiella instrument

IFRS 9 Finansiella instrument behandlar redovisning av finansiella tillgångar och skulder. Undantagna från tillämpning enligt IFRS 9 är bland annat andelar i dotterbolag, intressebolag och joint ventures, leasingavtal, rättigheter i anställningsavtal, egna aktier, finansiella instrument som lyder under IFRS 2 och rättigheter och skyldigheter inom IFRS 15 förutom för sådana rättigheter i IFRS 15 där krav på nedskrivning enligt IFRS 9 gäller. Alla finansiella instrument inklusive derivat redovisas som en finansiell tillgång eller en finansiell skuld i rapport över finansiell ställning när företaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Ett avistaköp eller en avistaförsäljning av finansiella tillgångar redovisas i och tas bort från rapporten över finan-

Not 1. Fortsättning

siell ställning genom användandet av affärsdagsredovisning. En finansiell tillgång tas bort från rapporten över finansiell ställning när de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena från den finansiella tillgången upphör eller när företaget överför de avtalsenliga rättigheterna att erhålla kassaflöden från den finansiella tillgången eller behåller de avtalsenliga rättigheterna att erhålla kassaflöden men påtar sig en avtalsenlig förpliktelse att betala kassaflöden till en eller flera mottagare. En finansiell skuld tas bort från rapport över finansiell ställning endast när förpliktelsen i avtalet fullgörs, annulleras eller upphör.

Klassificering av finansiella tillgångar sker på grundval av företagets affärsmodell och på de kontraktuella kassaflödena av tillgången.

En finansiell tillgång värderas till upplupet anskaffningsvärde om tillgången innehas inom ramen för en affärsmodell vars mål är att inneha finansiella tillgångar i syfte att inkassera avtalsenliga kassaflöden och kassaflödet vid bestämda tidpunkter endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet.

En finansiell tillgång värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat om tillgången innehas enligt en affärsmodell vars mål kan uppnås både genom att samla in avtalsenliga kassaflöden och sälja finansiella tillgångar samt att kassaflödena endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet. En finansiell tillgång värderas till verkligt värde via resultatet om den inte värderas till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via övrigt totalresultat.

Alla finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde, med undantag av:

- finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet (sådana skulder, inklusive derivat som är skulder, ska därefter värderas till verkligt värde),
- finansiella skulder som uppkommer när en överföring av en finansiell tillgång inte uppfyller villkoren för att tas bort från rapporten över finansiell ställning eller när fortsatt engagemang är tillämpligt,
- finansiella garantiavtal,
- ett åtagande om ett lån till en ränta som ligger under marknadsränta och
- villkorad tilläggsköpeskilling som erkänns av en förvärvare i samband med ett rörelseförvärv som omfattas av IFRS 3 (sådan villkorad tilläggsköpeskilling ska därefter värderas till verkligt värde med förändringar som redovisas i resultatet).

Endast när ett företag byter affärsmodell för förvaltning av finansiella tillgångar ska företaget omklassificera alla berörda finansiella tillgångar. Finansiella skulder får inte omklassificeras.

Finansiella tillgångar och skulder ska vid första redovisningstillfället värderas till verkligt värde plus eller minus transaktionskostnader vid förvärv av en finansiell tillgång eller finansiell skuld, när det gäller en finansiell tillgång eller finansiell skuld som inte värderas till verkligt värde via resultatet. Kundfordringar, som inte har en betydande finansieringskomponent, värderas vid första redovisningstillfället till transaktionspris (enligt definition i IFRS 15). Efter det första redovisningstillfället ska finansiella tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via övrigt totalresultat, eller verkligt värde via resultatet. Efterföljande värdering av finansiella skulder sker till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via resultatet.

Ett företag ska tillämpa nedskrivningskrav för förväntade kreditförluster på finansiella tillgångar och en förlustreserv för dessa ska redovisas som ett avdrag på tillgången. Vid varje balansdag ska förlustreserven värderas till ett belopp som motsvarar de förväntade kreditförlusterna för återstående löptid, om kreditrisken har ökat betydligt sedan det första redovisningstillfället. Om kreditrisken inte har ökat betydligt sedan det första redovisningstillfället ska förlustreserven värderas till ett belopp som motsvarar 12 månaders förväntade kreditförluster. För kundfordringar, avtalstillgångar och leasingfordringar gäller att förlustreserven alltid ska värderas till ett belopp som motsvarar återstående löptid. Värderingen av förväntade kreditförluster ska återspegla ett objektiva och sannolikhetsvägt belopp, pengars tidsvärde, rimliga och verifierbara uppgifter för tidigare händelser, nuvarande förhållanden och prognoser för framtida ekonomiska förutsättningar.

Syftet med säkringsredovisning är att, i de finansiella rapporterna, redovisa effekten av ett företags riskhantering som använder finansiella instrument för att hantera exponering som härrör från särskilda risker som skulle kunna påverka resultatet. Ett derivat som värderas till verkligt värde via resultatet kan identifieras som ett säkringsinstrument. En finansiell tillgång eller skuld som inte är ett derivat som värderas till verkligt värde via resultatet kan identifieras som ett säkringsinstrument såvida den inte är en finansiell skuld som identifieras som värderad till verkligt värde via resultatet för vilket beloppet av de förändringar i verkligt värde som härrör från förändringar i kreditrisk för den skulden redovisas i övrigt totalresultat. För säkringsredovisning kan endast kontrakt med en koncernextern part identifieras som säkringsinstrument. En säkrad post kan vara en redovisad tillgång eller skuld, ett ej redovisat bindande åtagande, en mycket sannolik prognostiserad transaktion eller en nettoinvestering i en utlandsverksamhet. Ett säkringsförhållande uppfyller endast villkoren för säkringsredovisning när säkringsförhållandet består endast av möjliga säkringsinstrument och möjliga säkrade poster, när det finns en formell identifiering och dokumentation avseende säkringsförhållandet samt företagets mål för riskhantering och riskhanteringsstrategi avseende säkringen, samt att effektivitetskravet för säkringar är uppfyllt. Effektivitetskravet är uppfyllt när det föreligger ett ekonomiskt samband mellan den säkrade posten och säkringsinstrumentet, effekten av kreditrisken dominerar inte de förändringar som följer av det ekonomiska sambandet och när säkringskvoten för säkringsförhållandet är densamma som den som följer av den kvantitet av den säkrade posten som företaget faktiskt säkrar och den kvantitet som företaget faktiskt använder för att säkra mängden säkrade poster.

Skanska använder säkringsredovisning för kassaflödessäkringar och säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamhet. Säkringsredovisning för kassaflödessäkringar tillämpas när ett framtida kassaflöde är hänförligt till en redovisad tillgång eller skuld eller en högst sannolik framtida transaktion. Säkringsredovisning för säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamhet tillämpas när nettoinvesteringen är i enlighet med IAS 21.

En kassaflödessäkring redovisas enligt följande:

- den separata komponenten i eget kapital, reserv för kassaflödessäkring, som är förknippad med den säkrade posten ska justeras till det lägre av följande: den ackumulerade vinsten eller förlusten från säkringsinstrumentet från den tidpunkt säkringen ingicks eller den ackumulerade förändringen i verkligt värde för den säkrade posten från den tidpunkt säkringen ingick,
- den del av vinsten eller förlusten för säkringsinstrumentet som bestäms vara en effektiv säkring redovisas i övrigt totalresultat,
- återstående vinst eller förlust för säkringsinstrumentet är säkringsineffektivitet som ska redovisas i resultatet,
- det belopp som har ackumulerats i reserven för kassaflödessäkring som härrör från säkring av kassaflöden i enlighet med a ska redovisas enligt följande:
 - om en säkrad prognostiserad transaktion därefter leder till redovisning av en icke-finansiell tillgång eller skuld, eller en säkrad prognostiserad transaktion för en icke-finansiell tillgång eller skuld blir ett bindande åtagande för vilket säkringsredovisning av verkligt värde tillämpas, ska företaget ta bort det från den reserv som härrör från säkring av kassaflöden och ta med det direkt i det första anskaffningsvärdet eller annat redovisat värde för tillgången eller skulden,
 - för alla kassaflödessäkringar förutom dem som omfattas av i) ska detta belopp omklassificeras från den reserv som härrör från säkring av kassaflöden till resultatet som en omklassificeringsjustering under samma period eller samma perioder under vilken eller vilka de säkrade förväntade framtida kassaflödena påverkar resultatet,
 - om detta belopp är en förlust och ett företag väntar sig att hela eller en del av förlusten inte kommer att återvinnas under en eller flera framtida perioder ska det dock omedelbart omklassificera det belopp som inte väntas bli återvunnet till resultatet som en omklassificeringsjustering.

Säkringar av nettoinvesteringar i en utlandsverksamhet, inklusive en

Not 1. Fortsättning

säkring av en monetär post som redovisas som en del av en nettoinvestering, ska redovisas på ett liknande sätt som kassaflödessäkringar: den del av vinsten eller förlusten för säkringsinstrumentet som bestämts vara en effektiv säkring ska redovisas i övrigt totalresultat, och övrig del ska redovisas i resultaträkningen. Den ackumulerade vinsten eller förlusten för säkringsinstrumentet som är hänförlig till den effektiva delen av säkringen och som har ackumulerats i valutaomräkningsreserven ska omklassificeras från eget kapital till resultatet vid en avyttring eller delavyttring av utlandsverksamheten.

IFRS 7 Finansiella instrument: Upplysningar

Upplysningar lämnas som gör det möjligt att bedöma dels betydelsen av finansiella instrument för företagets finansiella ställning och resultat, dels karaktär och risker till följd av finansiella instrument som företaget varit exponerat för under perioden och är exponerat för vid rapportperiodens slut. Upplysningarna skall också ge underlag för bedömning av hur dessa risker hanteras av företaget. Standarden kompletterar principerna för redovisning, värdering och klassificering av finansiella tillgångar och skulder i IAS 32 och IFRS 9.

Standarden tillämpas för alla typer av finansiella instrument med undantag för främst andelar i dotterföretag, intresseföretag och joint ventures, samt förpliktelser för ersättningsplaner till anställda enligt IAS 19, exempelvis pensionsplaner. Således ingår såväl upplupna ränteintäkter och depositioner som upplupna räntekostnader i de lämnade upplysningarna. Upplupna intäkter avseende uppdrag enligt entreprenadavtal är inte finansiella instrument.

De lämnade upplysningarna kompletteras med en avstämning mot övriga poster i resultaträkningen och i rapport över finansiell ställning.

Information enligt standarden lämnas i not 6.

IAS 20 Redovisning av statliga bidrag och upplysningar om statligt stöd

Med statliga stöd avses åtgärder från staten i syfte att lämna en ekonomisk fördel som är begränsad till ett företag eller en kategori av företag som uppfyller vissa kriterier. Statliga bidrag är stöd från staten i form av överföringar av resurser till ett företag i utbyte mot att företaget uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor rörande sin verksamhet.

Statliga bidrag redovisas som förutbetalad intäkt alternativt reduktion av investeringen när det föreligger rimlig säkerhet att bidraget kommer att erhållas och att koncernen kommer att uppfylla de villkor som är förknippade med bidraget.

Rådet för finansiell rapportering rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner

I rekommendationen anges vilka ytterligare uppgifter som skall lämnas för att årsredovisningen skall vara i överensstämmelse med Årsredovisningslagen. Den tillkommande informationen avser främst uppgifter relaterade till personalen.

Uppgift om antal anställda med dels fördelning mellan kvinnor och män, dels fördelning mellan länder, lämnas i not 36. Antal anställda under året har beräknats som ett genomsnitt av genomsnittligt antal anställda för de under året ingående kvartalen. Deltidsanställning motsvarar i denna beräkning 60 procent av en heltidsanställning. Anställda som tillhör verksamheter som sålts under året ingår till och med avyttringsdag. Anställda i förvärvade bolag ingår från förvärvsdatum.

Uppgift om fördelningen mellan kvinnor och män för ledande befattningshavare avser situationen på balansdagen. Med ledande befattningshavare i de olika dotterföretagen avses medlemmarna av respektive affärsenhets ledningsgrupp. Informationen lämnas i noterna 36 och 37.

Förutom styrelseledamöter och VD ingår samtliga andra personer i koncernens ledning i den grupp för vilken särredovisning sker av sammanlagda belopp för löner och andra ersättningar respektive kostnader och förpliktelser som avser pensioner och liknande förmåner. Dessutom

lämnas samma uppgifter på individnivå för var och en av styrelseledamöterna och för VD samt även för tidigare sådana befattningshavare. Arbetstagarrepresentanter är undantagna.

Upplysningar lämnas i not 36 om lån, ställda säkerheter och eventualförpliktelser till förmån för styrelseledamot och VD inom koncernen.

Upplysningar lämnas också om ersättningar till revisorer och de revisionsföretag där revisorerna verkar. Se not 38.

Orderingång och orderstock

Med orderingång avses för entreprenaduppdrag skriftlig orderbekräftelse eller undertecknat kontrakt förutsatt att finansieringen är ordnad och byggstart beräknas ske inom tolv månader. Om en tidigare erhållen order annulleras ett senare kvartal redovisas annulleringen som en avdragspost vid rapportering av orderingång för det kvartal annulleringen sker. Rapporterad orderingång inkluderar även order från Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling vilket förutsätter att bygglov finns och att igångsättning beräknas ske inom tre månader. För servicetjänster vid fastprisarbeten registreras orderingång vid undertecknande av kontrakt, och för servicetjänster vid löpande räkningsarbeten så överensstämmer orderingången med intäkterna. För serviceavtal tas maximalt 24 månaders framtida intäkter med.

För Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling rapporteras ingen orderingång.

Med orderstock avses skillnaden mellan periodens orderingång och upparbetade intäkter (upparbetade projektkostnader plus upparbetade projektresultat justerat för förlustavsättningar) plus orderstocken vid periodens ingång.

Vid förvärvstidpunkten ineliggande orderstock i förvärvade dotterföretag redovisas ej som orderingång, men ingår i beloppen för orderstock.

Marknadsvärdering

Kommersiell fastighetsutveckling

I not 22 anges beräknade marknadsvärden för omsättningsfastigheterna. För färdigställda kommersiella fastigheter och exploateringsfastigheter har marknadsvärdet för flertalet fastigheter beräknats i samarbete med externa värderingsmän. Pågående projekt värderas internt. Det beräknade marknadsvärdet för de pågående projekten avser varje fastighet vid färdigställande och till full uthyrning.

Bostadsutveckling

Vid värdering av fastigheter inom Bostadsutveckling har marknadsvärderingen beräknats med beaktande av det värde som kan erhållas inom sedvanlig konjunkturcykel, och avser fastigheter vid färdigställande.

OPS-portfölj

Beräknat värde enligt Skanskas modell för värdering av OPS-portföljen erhålls genom att framtida bedömda kassaflöden i form av utdelningar och återbetalning av lån och eget kapital diskonteras med en diskonteringsräntesats som baseras på land, riskmodell och projektfas för de olika projekten. Den valda diskonteringsräntesatsen appliceras på samtliga framtida kassaflöden från och med värdetidpunkten. Den senaste uppdaterade finansiella modellen används som bas. Denna finansiella modell beskriver samtliga kassaflöden i projektet och ligger ytterst till grund för finansieringen som görs med full projektrisk och utan garantier från Skanska.

Beräknat värde anges endast för projekt där kontraktering och finansiering uppnåtts. Samtliga flöden värderas – investeringar i projektet (eget kapital och efterställda förlagslån), ränta på återbetalningar av efterställda förlagslån samt utdelningar till och från projektbolaget. Idag är alla investeringar utom Nya Karolinska Solna denominerade i andra valutor än svenska kronor, vilket betyder att det dessutom finns en valutarisk.

Beräknade värden har delvis beräknats i samarbete med externa värderingsmän och anges i not 20 B.

Not 1. Moderbolagets redovisnings- och värderingsprinciper

Moderbolaget har upprättat sin årsredovisning enligt Årsredovisningslagen och Rådet för finansiell rapportering rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer. RFR 2 innebär att moderbolaget i årsredovisningen för den juridiska personen skall tillämpa International Financial Reporting Standards (IFRS) och International Accounting Standards (IAS), utgivna av International Accounting Standards Board (IASB), till den del dessa har godkänts av EU, samt tolkningsuttalanden från IFRS Interpretations Committee och dess föregångare Standing Interpretation Committee (SIC), så långt det är möjligt inom ramen för Årsredovisningslagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Redogörelse för de olika redovisningsstandarderna finns i koncernens not 1. Dessutom tillämpas Uttalanden från Rådet för finansiell rapportering.

Väsentliga skillnader mot koncernens redovisningsprinciper

I enlighet med RFR 2 tillämpas inte IFRS 9 för finansiella garantiavtal till förmån för dotter- och intresseföretag samt joint ventures. Istället tillämpas IAS 37, vilket normalt innebär att någon avsättning för dessa åtaganden inte redovisas då det inte är sannolikt att något utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen.

I enlighet med RFR 2 tillämpas inte IFRS 16 för leasingavtal. Istället redovisas leasingavgifter linjärt över leasingperioden såvida inte ett annat systematiskt sätt bättre återspeglar den ekonomiska nyttan över tiden.

Koncernbidrag redovisas enligt i RFR 2 angiven huvudregel.

Aktiesparprogrammen Seop 3 och Seop 4 redovisas som aktierelaterade ersättningar som regleras med egetkapitalinstrument i enlighet med IFRS 2. Den del av koncernens kostnad för dessa aktiesparprogram som avser anställda i dotterföretag bokförs hos moderbolaget som ökning av redovisat värde på andelar i dotterföretag och ökning av eget kapital. När belopp som kommer att debiteras dotterföretag fastställts sker omföring till fordringar på dotterföretag. I de fall ersättningen från dotterföretag för tilldelade aktier avviker från vad som tidigare bokats som ökning av redovisat värde på andelar i dotterföretag reduceras redovisat värde på andelar i dotterföretag till den del som beloppet ej överstiger tidigare redovisad ökning. Eventuell resterande del av ersättningen bokförs direkt mot eget kapital.

Resultaträkningen och balansräkningen följer Årsredovisningslagens uppställningsformer.

Förmånsbestämda pensionsplaner redovisas enligt tryggandelagens bestämmelser. Pensionsåtaganden som säkras av tillgångar i pensionsstiftelse upptas ej i balansräkningen.

Andelar i intresseföretag och samarbetsarrangemang, liksom andelar i dotterföretag, värderas före eventuell nedskrivning till anskaffningsvärde.

Not 2. Kritiska uppskattningar och bedömningar

Kritiska uppskattningar och bedömningar

Företagsledningen har med styrelsen och revisionskommittén diskuterat utvecklingen och upplysningarna avseende koncernens viktiga redovisningsprinciper och uppskattningar, samt tillämpningen av dessa principer och uppskattningar.

Vissa viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som gjorts vid tillämpningen av koncernens redovisningsprinciper beskrivs nedan.

Nedskrivningsprövning av goodwill

Vid beräkning av kassagenererande enheters återvinningsvärde för bedömning av eventuellt nedskrivningsbehov av goodwill, har flera antaganden om framtida förhållanden och uppskattningar av parametrar gjorts. En redogörelse av dessa återfinns i not 18. Som förstås av beskrivningen i noten skulle större ändringar av förutsättningarna för dessa antaganden och uppskattningar kunna ha en väsentlig effekt på värdet av goodwill.

Pensionsantaganden

Skanska har förmånsbaserade pensionsplaner i flera länder. Planerna redovisas enligt IAS 19 vilket innebär att pensionsåtagandena beräknas med aktuariella antaganden och att förvaltningstillgångarna marknadsvärderas på balansdagen. Effekten av ändrade aktuariella antaganden och marknadsvärdering av förvaltningstillgångarna redovisas som omvärderingar i övrigt totalresultat. Omvärderingarna påverkar räntebärande pensionskulder och eget kapital.

I not 28 ges en redogörelse för de antaganden och förutsättningar som ligger till grund för redovisningen av pensionskulden inklusive känslighetsanalys.

Intäktsredovisning över tid

Skanska tillämpar intäktsredovisning över tid inom byggverksamheten. Utifrån en slutlägesprognos för projektets resultatutfall redovisas successivt under projektets varaktighet resultat baserat på projektets färdigställandegrad. Detta kräver att projektintäkter och projektkostnader kan storleksbestämmas på ett tillförlitligt sätt. Förutsättningen för detta är att effektiva och samordnade system för kalkylering, prognos och intäkts/kostnadsrapportering finns i koncernen. Systemet kräver vidare en konsekvent bedömning (prognos) av projektets slutliga utfall, inklusive analys av avvikelser i förhållande till tidigare bedömningstillfälle. Denna kritiska bedömning görs minst en gång per kvartal. Det verkliga utfallet av projektet vid dess slut kan dock avvika, antingen positivt eller negativt, från denna bedömning.

Tvister

Ledningens bästa bedömning har beaktats vid redovisningen av tvistiga belopp men det faktiska framtida utfallet kan avvika från det bedömda. Se not 33 och not 29.

Investeringar i OPS-portföljen

I not 20 B anges beräknade värden för gjorda investeringar. Beräknade marknadsvärden bygger på diskontering av förväntade kassaflöden för respektive investering. Som diskonteringsränta har använts bedömda avkastningskrav på investeringar av detta slag. Förändringar i förväntade kassaflöden, som i flera fall sträcker sig 20–30 år framåt i tiden, och/eller ändrade avkastningskrav kan väsentligt påverka såväl beräknade värden som redovisade värden för respektive investering.

Omsättningsfastigheter

Angivet sammanlagt marknadsvärde i not 22 är beräknat utifrån rådande prisnivå på respektive ort för de enskilda fastigheterna. Förändringar i utbud av liknande fastigheter liksom ändrad efterfrågan på grund av ändrade avkastningskrav kan väsentligt påverka såväl bedömda marknadsvärden som redovisade värden för respektive fastighet.

Inom kommersiella fastigheter avser de uppskattade marknadsvärdena för pågående projekt varje fastighet vid färdigställande och till full uthyrning.

För bostadsutvecklingsverksamheten är tillgången på kapital och priset för kapital för att finansiera bostadsköparnas investering en kritisk faktor. Bedömda marknadsvärden avser även här fastigheter vid färdigställande, och hänsyn tas till det värde som kan erhållas inom sedvanlig konjunkturcykel. Angiven redovisningsprincip vid försäljning av fastigheter genom avyttring av bolag framgår i not 1.

Priser på varor och tjänster

I koncernens verksamhet finns många olika typer av kontraktsformer. Graden av risk när det gäller priser på varor och tjänster varierar starkt beroende på kontraktstyp.

Kraftiga ökningarna i materialpriser kan utgöra en risk framför allt i långa projekt med fastprisåtagande. Resursknapphet avseende personal och även vissa insatsvaror kan också påverka verksamheten negativt. Förseningar i designfasen eller förändringar i design är andra omständigheter som kan påverka projekten negativt.

Not 3. Effekter av ändrade redovisningsprinciper

Från och med den 1 januari 2019 har redovisningsreglerna ändrats inom IFRS gällande redovisning av leasing (IFRS 16 ersätter tidigare IAS 17). Från och med den 1 januari 2018 har redovisningsreglerna ändrats gällande redovisning av intäkter (IFRS 15 ersätter tidigare IAS 11, IAS 18 och IFRIC 15) samt redovisning av finansiella tillgångar och skulder (IFRS 9 ersätter tidigare IAS 39).

Bytet av redovisningsprinciper har skett i enlighet med övergångsbestämmelserna.

IFRS 16

För Skanska innebär IFRS 16 en utökad balansräkning med rader för nyttjanderätter till materiella anläggningstillgångar, nyttjanderätter till omsättningsfastigheter och leasingskulder.

Effekten av IFRS 16 redovisades vid implementeringen den 1 januari 2019 och redovisas i följande tabell.

Vid implementeringen redovisades leasingavtal för vilka leasingperioden avslutades inom tolv månader på samma sätt som korta leasingavtal, se not 1.

Initiala direkta utgifter före implementeringsdagen utestlöts i värderingen av nyttjanderätten på den första tillämpningsdagen.

Påverkan koncernen 1 januari 2019

Mkr	Före förändring	Förändring	Efter förändring
Materiella anläggningstillgångar	7 645	-282	7 363
Anläggningstillgångar, nyttjanderätter	-	4 762	4 762
Omsättningstillgångar, nyttjanderätter	-	2 865	2 865
Kortfristig finansiell fordran	7 117	18	7 135
Uppskjuten skattefordran	1 933	15	1 948
Övriga rörelsefordringar	27 243	-49	27 194
Summa tillgångar	43 938	7 329	51 267
Eget kapital	29 347	-67	29 280
Långfristiga finansiella skulder	3 912	-280	3 632
Leasingskulder	-	7 769	7 769
Kortfristiga finansiella skulder	7 310	-2	7 308
Övriga rörelseskulder	38 072	-91	37 981
Summa eget kapital och skulder	78 641	7 329	85 970

Nedan visas en brygga från de operationella leasingavtalen enligt IAS 17 till leasingskuld enligt IFRS 16. Den stora skillnaden mellan åtaganden för operationella leasar på 22,0 Mdr kronor och framtida diskonterade minimileaseavgifter på 8,6 Mdr kronor beror framförallt på nyttjanderätter till fast egendom. Denna typ av nyttjanderätter löper ofta över en lång tid vilket ger stor skillnad mellan nominellt belopp och diskonterat nuvärde.

Brygga från operationella leasingavtal enligt IAS 17 till leasingskuld enligt IFRS 16, Mdr kr

	2018
Åtaganden för operationella leasingavtal per den 31 december 2018	21 981
Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal, diskonterade till räntor enligt tabell nedan.	8 626
Avgår, korttidsleasingavtal	-549
Avgår, leasingavtal för vilka den underliggande tillgången har ett lågt värde	-458
Avgår, leasingavtal där servicekomponenten särskiljs	-344
Tillkommer, finansiella leasingavtal som omklassificeras	282
Tillkommer, leasingavtal där köpoption är säker att utnyttjas	1
Tillkommer, leasingavtal med variabla leasingavgifter som beror på ett index eller ett pris	219
Avgår, belopp som inte förväntas att betalas ut enligt restvärdesgarantier	-8
Leasingskuld enligt IFRS 16	7 769

Skansas bedömda marginella låneräntor som använts vid övergången till IFRS 16 fördelar sig enligt följande per valuta och per leasingperiod:

Land (Valuta)	Diskonteringsränta, %						
	1 år	2 år	3 år	5 år	10 år	15 år	30 år
Leasingavtalets löptid							
Tjeckien (CZK)	3,4	3,6	3,6	3,7	4,0	4,4	4,9
- Tjeckien (EUR) ¹⁾	0,9	1,1	1,2	1,5	2,4	3,0	3,7
Danmark (DKK)	0,8	0,9	1,1	1,4	2,3	2,9	3,7
Finland (EUR)	0,8	1,0	1,1	1,4	2,3	2,9	3,6
Ungern (HUF)	2,3	2,8	3,1	3,6	4,8	5,6	6,3
- Ungern (EUR) ¹⁾	1,0	1,2	1,3	1,6	2,5	3,1	3,8
Norge (NOK)	2,4	2,6	2,7	3,0	3,6	3,9	4,6
Polen (PLN)	3,0	3,1	3,4	3,7	4,4	4,9	5,5
- Polen (EUR) ¹⁾	0,9	1,1	1,2	1,5	2,4	3,0	3,7
Rumänien (EUR)	4,6	4,9	5,1	5,4	6,1	6,8	7,5
- Rumänien (EUR) ¹⁾	1,0	1,2	1,3	1,6	2,5	3,1	3,8
Sverige (SEK)	0,9	1,1	1,3	1,7	2,6	3,2	3,9
Storbritannien (GBP)	2,2	2,3	2,4	2,6	3,1	3,4	4,0
USA (USD)	4,1	4,2	4,3	4,3	4,7	5,0	5,4

1) Om funktionella valutan är EUR.

Not 3. Fortsättning

IFRS 15

För Skanska innebar IFRS 15 en omklassificering från avtalsskulder och från övriga rörelseskulder till förlustreserver, inom raden kortfristiga avsättningar. Standarden medför ingen ändring i segmentsredovisningen av Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling.

IFRS 15 har implementerats med fullständig retroaktiv verkan, det vill säga koncernens finansiella rapport har omräknats för 2017 på grund av implementering av IFRS 15.

Påverkan på öppningsbalansen för 2017 redovisas i följande tabell.

Påverkan koncernen 1 januari 2017

Mkr	Före förändring	Förändring	Efter förändring
Avtalsskulder (Skulder till beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal)	18 473	-151	18 322
Övriga rörelseskulder	36 080	-236	35 844
Kortfristiga avsättningar	7 227	387	7 614

IFRS 9

IFRS 9 innebär en ny nedskrivningsmodell för förväntade kreditförluster på grund av eventuell framtida brist i kundens betalningsförmåga.

Effekten av IFRS 9 redovisades vid implementeringen den 1 januari 2018 och redovisas i följande tabell.

Påverkan koncernen 1 januari 2018

Mkr	Före förändring	Förändring	Efter förändring
Uppskjutna skattefordringar	1 757	40	1 797
Finansiella omsättningstillgångar	6 671	-30	6 641
Övriga rörelsefordringar	27 778	-150	27 628
Eget kapital	27 185	-140	27 045

Not 4. Rörelsesegment

Som rörelsesegment redovisas Skanskas verksamhetsgrenar; Byggverksamhet, Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling. Från och med 1 januari 2019 är Infrastrukturutveckling inte längre ett eget segment utan redovisas under Centralt. Jämförelseåret har omräknats på motsvarande sätt. Verksamhetsgrenarna sammanfaller med Skanskas operativa organisation så som koncernledningen följer verksamheten. Koncernledningen utgör Skanskas "högste verkställande beslutsfattare".

Varje rörelsesegment bedriver skilda typer av verksamheter med olika risker. Byggverksamhet omfattar såväl hus- som anläggningsbyggnader.

Bostadsutveckling utvecklar bostadsprojekt för omedelbar försäljning. Bostäderna anpassas till utvalda kundgrupper. Enheterna svarar för att planera och sälja projekten. Bygguppdragen utförs av de byggande enheterna i verksamhetsgren Byggverksamhet på respektive marknad. Kommersiell fastighetsutveckling initierar, utvecklar, hyr ut och säljer kommersiella fastighetsprojekt. Projektutvecklingen fokuseras på kontor, handel samt logistikfastigheter. Bygguppdragen utförs på de flesta marknader av segmentet Byggverksamhet. Bygguppdragen utförs av de byggande enheterna där Skanska har Byggverksamhet. Internprissättningen mellan rörelsesegmenten sker till marknadsmässiga villkor. Segmentet Centralt innefattar kostnad för koncernkontor, resultat från centrala bolag samt verksamheter under nedläggning. Elimineringar består huvudsakligen av vinster i Byggverksamheten avseende fastighetsprojekt. Se även not 1.

Intäkter och kostnader per rörelsesegment

Respektive verksamhetsgren har ett operativt ansvar för sin resultaträkning ner till och med rörelseresultatet.

Tillgångar och skulder per rörelsesegment

Varje verksamhetsgren har ett operativt ansvar för sitt sysselsatta kapital. Sysselsatt kapital för de respektive verksamhetsgrenarna är totala tillgångar med avdrag för skattefordringar och interna fordringar som placerats i internbanken minus icke räntebärande skulder exklusive skatteskulder. För segmenten Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling gäller dessutom att kapitaliserade ränteutgifter avgår från totala tillgångar vid beräkningen av sysselsatt kapital.

Förvärvsgoodwill har hänförs till den verksamhetsgren den tillhör.

Kassaflöde per segment framgår som separat rapport; Koncernens operativa kassaflödesanalys och förändring i räntebärande nettofordran.

Not 4. Fortsättning

2019	Byggverk- samhet	Bostads- utveckling	Kommersiell fastighets- utveckling	Summa rörelse segment	Centralt	Elimineringar	Summa segment	Skillnad redovisnings- principer	Summa IFRS
Externa intäkter	146 000	12 431	17 773	176 204	578		176 782	-3 936	172 846
Intäkter från interna kunder	13 579	52	77	13 708	362	-14 070	0		0
Totala intäkter	159 579	12 483	17 850	189 912	940	-14 070	176 782	-3 936	172 846
Kostnader för produktion och förvaltning	-149 142	-10 497	-13 749	-173 388	-350	14 005	-159 733	3 193	-156 540
Bruttoresultat	10 437	1 986	4 101	16 524	590	-65	17 049	-743	16 306
Försäljnings- och administrationskostnader	-6 702	-791	-960	-8 453	-1 028	12	-9 469		-9 469
Resultat från joint ventures och intresseföretag	37		146	183	50	15	248	343	591
Rörelseresultat	3 772	1 195	3 287	8 254	-388	-38	7 828	-400	7 428
varav avskrivningar	-2 846	-25	-86	-2 957	-86		-3 043		-3 043
varav nedskrivningar / återföring av nedskrivningar									
Goodwill	-367	-110	-70	-547			-547		-547
Övriga tillgångar	35	-188	-19	-172			-172		-172
varav resultat försäljning kommersiella fastigheter			4 275	4 275		240	4 515	-677	3 838
varav resultat försäljning OPS-portfölj					72		72		72
Personal	33 225	551	427	34 203	553		34 756		
Bruttomarginal, %	6,5	15,9							
Försäljnings- och administrationskostnader, %	-4,2	-6,3							
Rörelsemarginal, %	2,4	9,6							
Tillgångar, varav									
Materiella anläggningstillgångar	11 730	90	423	12 243	127	-12	12 358		12 358
Immateriella tillgångar	4 319	334	14	4 667	255		4 922		4 922
Placeringar i joint ventures och intresseföretag	284	743	245	1 272	2 177	-7	3 442		3 442
Omsättningsfastigheter	11	17 041	33 977	51 029		-676	50 353		50 353
Sysselsatt kapital	-2 640	12 954	34 495	44 809	11 129		55 938		55 938
Investeringar	-2 542	-9 437	-12 946	-24 925	-47	3	-24 969		-24 969
Desinvesteringar	1 039	11 793	13 713	26 545	105	-55	26 595		26 595
Investeringar, netto	-1 503	2 356	767	1 620	58	-52	1 626		1 626
Avstämning från segment till IFRS									
Intäkter enligt segment - vid undertecknande av avtal	159 579	12 483	17 850	189 912	940	-14 070	176 782		
Tillkommer fastigheter sålda före perioden		13 247	5 708	18 955		79	19 034		
Avgår fastigheter ej övertagna av köpare per balansdagen		-13 520	-9 285	-22 805		-49	-22 854		
Tillkommer intäkter i joint ventures inom Bostadsutveckling		-532		-532		232	-300		
Kursdifferens		191	-7	184			184		
Intäkter enligt IFRS - frånträde	159 579	11 869	14 266	185 714	940	-13 808	172 846		
Rörelseresultat enligt segment - vid undertecknande av avtal	3 772	1 195	3 287	8 254	-388	-38	7 828		
Tillkommer fastigheter sålda före perioden		2 012	888	2 900		43	2 943		
Avgår fastigheter ej övertagna av köpare per balansdagen		-2 001	-1 492	-3 493		-35	-3 528		
Tillkommer rörelseresultat i joint ventures inom Bostadsutveckling		200		200			200		
Nya internvinster						-37	-37		
Kursdifferens		29	-6	23		-1	22		
Rörelseresultat enligt IFRS - frånträde	3 772	1 435	2 677	7 884	-388	-68	7 428		

Not 4. Fortsättning

2018	Byggverk- samhet	Bostads- utveckling	Kommersiell fastighets- utveckling	Summa rörelse segment	Centralt	Elimine- ringar	Summa segment	Skillnad re- dovisnings- principer	Summa IFRS
Externa intäkter	143 264	10 739	16 248	170 251	243		170 494	1 236	171 730
Intäkter från interna kunder	14 630		23	14 653	412	-15 065	0		0
Totala intäkter	157 894	10 739	16 271	184 904	655	-15 065	170 494	1 236	171 730
Kostnader för produktion och förvaltning	-149 849	-8 558	-12 335	-170 742	-744	14 994	-156 492	-973	-157 465
Bruttoresultat	8 045	2 181	3 936	14 162	-89	-71	14 002	263	14 265
Försäljnings- och administrationskostnader	-6 998	-676	-928	-8 602	-872		-9 474	1	-9 473
Resultat från joint ventures och intresseföretag	52		61	113	181	5	299	556	855
Rörelseresultat	1 099	1 505	3 069	5 673	-780	-66	4 827	820	5 647
varav avskrivningar	-1 700	-1	-6	-1 707	-73		-1 780		-1 780
varav nedskrivningar / återföring av nedskrivningar									
Goodwill	-393			-393			-393		-393
Övriga tillgångar	-102	-72	-107	-281	-9	6	-284		-284
varav resultat försäljning kommersiella fastigheter			4 005	4 005		321	4 326	150	4 476
varav resultat försäljning infra- strukturprojekt OPS-portfölj				0	58		58		58
Personal	37 006	542	414	37 962	688		38 650		
Bruttomarginal, %	5,1	20,3							
Försäljnings- och administrationskostnader, %	-4,4	-6,3							
Rörelsemarginal, %	0,7	14,0							
Tillgångar, varav									
Materiella anläggningstillgångar	7 570	7	20	7 597	61	-13	7 645		7 645
Immateriella tillgångar	4 598	421	9	5 028	271		5 299		5 299
Placeringar i joint ventures och intresseföretag	244	470	337	1 051	2 252	-15	3 288		3 288
Omsättningsfastigheter	11	16 712	26 301	43 024		-633	42 391		42 391
Sysselsatt kapital	-6 148	13 636	26 672	34 160	12 027		46 187		46 187
Investeringar	-2 526	-10 542	-11 452	-24 520	-111	91	-24 540		-24 540
Desinvesteringar	430	12 146	15 275	27 851	168	-179	27 840		27 840
Investeringar, netto	-2 096	1 604	3 823	3 331	57	-88	3 300	0	3 300
Avstämning från segment till IFRS									
Intäkter enligt segment – vid under- tecknande av avtal	157 894	10 739	16 271	184 904	655	-15 065	170 494		
Tillkommer fastigheter sålda före perioden		14 646	5 116	19 762			19 762		
Avgår fastigheter ej övertagna av köpare per balansdagen		-13 247	-5 708	-18 955		-79	-19 034		
Tillkommer intäkter i joint ventures inom Bostadsutveckling		-160		-160		303	143		
Kursdifferens		228	137	365			365		
Intäkter enligt IFRS – frånträde	157 894	12 206	15 816	185 916	655	-14 841	171 730		
Rörelseresultat enligt segment – vid undertecknande av avtal	1 099	1 505	3 069	5 673	-780	-66	4 827		
Tillkommer fastigheter sålda före perioden		2 315	1 274	3 589		30	3 619		
Avgår fastigheter ej övertagna av köpare per balansdagen		-2 012	-888	-2 900		-43	-2 943		
Tillkommer rörelseresultat i joint ventures inom Bostadsutveckling		36		36			36		
Nya internvinster						27	27		
Kursdifferens		33	48	81			81		
Rörelseresultat enligt IFRS – frånträde	1 099	1 877	3 503	6 479	-780	-52	5 647		

Not 4. Fortsättning

Externa intäkter enligt IFRS per geografiskt område

	Sverige		UK		USA		Norge		Övrigt ¹⁾		Totalt	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Byggverksamhet	29 210	29 932	20 458	22 161	66 951	61 936	15 910	14 232	13 703	15 306	146 232	143 567
Bostadsutveckling	5 725	6 684					1 942	2 064	4 149	3 379	11 816	12 127
Kommersiell fastighets- utveckling	3 178	3 845	746		5 245	4 301	1 481	437	3 570	7 211	14 220	15 794
Centralt och elimineringar	252	17		22	44	38		64	282	101	578	242
Summa rörelsesegment	38 365	40 478	21 204	22 183	72 240	66 275	19 333	16 797	21 704	25 997	172 846	171 730

1) I övrigt ingår inget geografiskt område med intäkter som svarar för tio procent eller mer av koncernens intäkter.

Koncernen har inga kunder som svarar för tio procent eller mer av koncernens intäkter.

Anläggningstillgångar och omsättningsfastigheter per geografiskt område

	Materiella anläggningstillgångar		Immateriella tillgångar		Placeringar i joint ventures och intresseföretag		Omsättningsfastigheter	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Norge	2 683	1 496	1 338	1 379	86	156	3 706	4 034
Polen	329	327	6	13			1 407	5 884
Sverige	3 146	2 326	545	668	1 402	1 392	14 231	12 609
Storbritannien	1 420	205	1 252	1 503	116	65	52	418
USA	2 948	2 362	655	653	1 751	1 588	12 277	9 543
Övrigt ¹⁾	1 832	929	1 126	1 083	87	87	18 680	9 903
	12 358	7 645	4 922	5 299	3 442	3 288	50 353	42 391

1) I övrigt ingår inget geografiskt område med poster som svarar för tio procent eller mer av koncernens totala poster.

Not 5. Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter

Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter redovisas i enlighet med IFRS 5, se not 1. Under 2019 och 2018 har inga verksamheter redovisats som avvecklade.

I slutet av 2019 fanns inga anläggningstillgångar som i enlighet med IFRS 5 ska redovisas som omsättningstillgångar och anges som tillgångar som innehas för försäljning. Ej heller under 2018 fanns sådana anläggningstillgångar.

Not 6. Finansiella instrument och finansiell riskhantering

Finansiella instrument redovisas i enlighet med IFRS 9 Finansiella instrument, IAS 32 Finansiella instrument, klassificering och IFRS 7 Finansiella instrument; upplysningar.

Skanskas avtalstillgångar och avtalsskulder redovisas ej som ett finansiellt instrument och därav redovisas ej heller risken i dessa fordringar och skulder i denna not.

Risker i delägda joint venture bolag inom OPS-portföljen hanteras inom respektive joint venture bolag. Skanskas målsättning är att den finansiella riskhanteringen i bolagen motsvarar den som gäller för koncernens helägda bolag. Då kontraktperioden i många fall uppgår till tiotal år är hanteringen av ränterisken på finansieringen väsentlig i respektive joint venture bolag. Risken hanteras med hjälp av långa ränteswappar. Innehaven redovisas enligt kapitalandelsmetoden, vilket medför att de finansiella instrumenten i respektive joint venture bolag ingår i posten Resultat från joint ventures och intresseföretag. Uppgifter om finansiella instrument i joint ventures och intresseföretag ingår inte i följande uppgifter.

Finansiell riskhantering

Skanska är genom sin verksamhet, utöver affärsrisker, exponerad för olika finansiella risker såsom kreditrisk, likviditetsrisk och marknadsrisk. Dessa risker uppstår i koncernens redovisade finansiella instrument såsom likvida medel, räntebärande fordringar, kundfordringar, leverantörsskulder, upplåning samt derivat.

Mål och policy

Koncernen strävar efter att uppnå en systematisk riskbedömning av såväl finansiella som affärsrättsliga risker. För detta används en gemensam modell för riskhantering. Riskhanteringsmodellen innebär inte att risk undviks utan syftar till att identifiera och hantera dessa risker.

Styrelsen fastställer årligen koncernens finanspolicy riktlinjer, mål och limiter för finansförvaltning och hantering av finansiella risker inom koncernen. Finanspolicyn reglerar ansvarsfördelningen mellan Skanskas styrelse, koncernledning, Skanska Financial Services (Skanskas interna finansfunktion) och affärsenheterna.

Inom koncernen har Skanska Financial Services det operativa ansvaret för att säkerställa koncernens finansiering och att förvalta kassalikviditet, finansiella tillgångar och finansiella skulder. Genom en centraliserad finansfunktion tillvaratas skalfördelar och synergieffekter.

Mål och policy för varje typ av risk beskrivs under respektive avsnitt nedan.

Kreditrisk

Kreditrisk beskriver koncernens risk i de finansiella tillgångarna och uppstår om en motpart inte uppfyller sitt kontrakterade betalningsåtagande gentemot Skanska. Kreditrisken fördelas på finansiell kreditrisk som avser risken i räntebärande tillgångar och derivat samt på kundkreditrisk som avser risken i kundfordringarna.

Finansiell kreditrisk – risken i räntebärande tillgångar och derivat

Finansiell kreditrisk är den risk koncernen löper i förhållande till finansiella motparter vid placering av överskottsmedel, tillgodohavanden på bankkonton och investering i finansiella tillgångar. Kreditrisk i form av motpartsrisk uppstår även vid användandet av derivatinstrument och utgörs av risken att en potentiell vinst inte realiseras ifall motparten inte fullföljer sin del av kontraktet.

Skanska ska enligt policy begränsa sin exponering mot finansiella motparter genom att använda banker och finansiella institutioner som innehar hög kreditvärdighet enligt ratinginstituten Standard & Poors, Moody's eller Fitch. Tillåten exponeringsvolym per motpart är beroende av motpartens kreditbetyg och exponeringens löptid. Koncernen har också, för att reducera kreditrisken i derivatinstrument, tecknat standardiserade kvittningsavtal (ISDA avtal) med samtliga finansiella motparter med vilka derivatkontrakt ingås.

Vid placering av överskottsmedel är målsättningen att löpande uppnå en god riskspridning. Per årsskiftet var överskottsmedel huvudsakligen placerade i större banker med global närvaro från främst Norden, Europa, USA och Japan. Skanska använder för närvarande ett tiotal banker för derivattransaktioner.

Den maximala exponeringen motsvarar tillgångarnas verkliga värde och uppgår till 16 618 (19 272) Mkr.

Genomsnittlig löptid för räntebärande tillgångar uppgick till 0,3 (0,3) år per 2019-12-31. Koncernens finansiella räntebärande tillgångar per 2019-12-31, huvudsakligen bestående av banktillgodohavanden och placeringar i kortfristiga skuldinstrument, bedöms fortsatt ha låg kreditrisk per balansdagen då tillgångarna har rating med hög kreditvärdighet varför förlustreserven för dessa tillgångar baseras på 12 månaders förväntade kreditförluster.

Räntebärande tillgångar och derivat	2019-12-31	2018-12-31
Maximal exponering i utestående fordringar	16 618	19 272
varav derivat	128	72
Avgår justering från verkligt värde	-14	-8
Förlustreserv förväntade kreditförluster enligt IFRS 9	-21	-25
Redovisat värde	16 583	19 239

Förändring nedskrivna räntebärande tillgångar och derivat	2019	2018
Belopp vid årets ingång	25	0
Förändrad redovisningsprincip, not 3		30
Justerat belopp vid årets ingång	25	30
Justering förlustreserv enligt IFRS 9	-4	-5
Belopp vid årets utgång	21	25

Kundkreditrisk – risken i kundfordringarna

Kundkreditrisk hanteras inom Skanska koncernens gemensamma förfarande för att identifiera och hantera risker – Skanska Tender Approval Procedure (STAP) och Project Scrutiny and Approval Procedure (PSAP).

Skanskas kreditrisk vad gäller kundfordringar har en hög grad av riskspridning genom ett stort antal projekt av varierande storlek och typ med en mängd olika kundkategorier, varav en stor andel i offentlig sektor, på ett stort antal geografiska marknader.

Den del av Skanskas verksamhet som avser byggprojekt orsakar en begränsad kreditgivning då projekten så långt det är möjligt förskotts faktureras. I övrig verksamhet begränsar sig kreditgivningen till sedvanliga faktureringsperioder.

Nedskrivna belopp på kundfordringar uppgår till 379 (447) Mkr, varav 150 (150) Mkr avser förlustreserv för förväntade kreditförluster enligt IFRS 9.

Not 6. Fortsättning

Kundfordringar	2019-12-31	2018-12-31
Utestående fordringar	20 592	20 726
Nedskrivna belopp	-379	-447
Redovisat värde	20 213	20 279
Förändring nedskrivna kundfordringar	2019	2018
Belopp vid årets ingång	447	435
Förändrad redovisningsprincip, not 3	0	150
Justerat belopp vid årets ingång	447	585
Årets nedskrivning	44	40
Återföring av nedskrivning		-3
Reglerade nedskrivningar	-121	-189
Kursdifferenser	9	14
Belopp vid årets utgång	379	447

Risken i övriga rörelsefordringar inklusive aktier

Övriga finansiella rörelsefordringar utgörs av fordringar för sålda fastigheter, upplupna ränteutgifter, depositioner etc.

Av upptagna rörelsefordringar var inga förfallna eller nedskrivna per balansdagen.

Som aktier redovisas innehav med mindre än 20 procent av röstandelen i bolaget. Redovisat värde uppgår till 44 (41) Mkr.

Övriga finansiella rörelsefordringar redovisas fördelat på tidsintervall med avseende på när i framtiden beloppen förfaller.

	2019	2018
Förfaller inom 30 dagar	14	57
Förfaller efter 30 dagar men inom 1 år	116	147
Förfaller efter 1 år	25	151
Summa	155	355

Likviditets- och refinansieringsrisk

Likviditets- och refinansieringsrisk definieras som risken att Skanska inte kan möta betalningsförpliktelser till följd av bristande likviditet eller av svårigheter att ta upp eller omsätta externa lån.

Koncernen använder likviditetsprognostisering som ett medel för identifiering och hantering av fluktuationer i den kortfristiga likviditeten.

Överskottlikviditet ska i första hand, då så är möjligt, användas till att amortera ner låneskulden.

Finansiering

Skanska har ett flertal program för upplåning, såväl bekräftade bankkreditfaciliteter som marknadsfinansieringsprogram, vilket ger en god beredskap för tillfälliga svängningar i koncernens likviditetsbehov på kort sikt samt säkerställer finansieringen på lång sikt.

Under 2019 förföll Skanskas första gröna obligation, emitterad 2014. Det starka likviditetsläget medförde att den förfallande obligationen inte refinansierades.

För att täcka upp för tillfälliga upplåningsbehov under andra halvan av året, utnyttjades 50 MEUR av Skanskas gröna RCF om totalt 200 MEUR under 7 månader. Övriga kortvariga likviditetsbehov på grund av säsongsmässiga variationer i kassaflödet täcktes under året genom kortfristiga banklån i SEK.

För Skanskas syndikerade kreditfacilitet om totalt 600 MEUR utnyttjades den sista förlängningsoptionen, dess nya slutförfallodag är 2024-05-23.

Vid slutet av året uppgick den centrala skuldportföljen till 3,5 (4,3) Mdr kronor. De utnyttjade kreditfaciliteterna på drygt 8,8 (8,6) Mdr kronor i kombination med en räntebärande nettofordran exklusive likvida medel med restriktioner, leasingskulder och nettopensionsskulder på 3,2 (2,1) Mdr kronor säkerställer att koncernen har tillräcklig ekonomisk kapacitet.

	Förfall	Valuta	Ram i valuta	2019		2018	
				Ram i SEK	Utnyttjat	Ram i SEK	Utnyttjat
Marknadsfinansieringsprogram							
Commercial paper (CP) program, löptider 0-1 år		SEK/EUR	6 000 M SEK	6 000		6 000	
Medium Term Note (MTN) program, löptider 1-10 år		SEK/EUR	8 000 M SEK	8 000	1 001	8 000	1 852
				14 000	1 001	14 000	1 852
Bekräftade kreditfaciliteter							
Grönt Syndikerat banklån	2020	SEK/EUR/USD	200 MEUR	2 089		2 051	
Syndikerat banklån	2024	SEK/EUR/USD	600 MEUR	6 268		6 152	
Bilateralt låneavtal	2020	EUR	60 MEUR	627	627	615	615
Bilaterala låneavtal	2023/2024	USD	200 M USD	1 864	1 864	1 786	1 786
Övriga kreditlöften				455	5	428	17
				11 303	2 496	11 031	2 418

Koncernens utnyttjade bekräftade kreditlöften uppgick vid årsskiftet till 8 807 (8 613) Mkr.

Not 6. Fortsättning

Likviditetsreserv och förfallostruktur

Målsättningen är att ha en likviditetsreserv på minst 4 Mdr kronor att tillgå inom en vecka genom kassalikviditet eller outnyttjade bekräftade kreditlöften. Per årsskiftet uppgick kassa och bank samt outnyttjade bekräftade kreditlöften till 18 (19) Mdr kronor, varav 12 (14) Mdr kronor är, eller bedöms vara, tillgängliga inom en vecka.

Koncernens policy är att den centrala låneportföljens förfallostruktur ska vara spridd över tiden samt ha en vägd genomsnittlig återstående löptid på

3 år, inklusive outnyttjade bekräftade kreditfaciliteter, med ett mandat att avvika inom intervallet 2–4 år. Per 31 december 2019 hade låneportföljen en genomsnittlig löptid på 3,4 (3,6) år, om kreditlöften som är outnyttjade vägs in.

Förfallostrukturen, inklusive räntebetalningar, för koncernens finansiella räntebärande skulder, derivat och leasingsskulder, fördelar sig över de kommande åren enligt följande tabell. För leasingsskulder avser de framtida likvidbeloppen odiskonterade värden.

Förfallotidpunkt		Redovisat värde	Framtida likvidbelopp	Förfaller			
				inom 3 mån	efter 3 mån inom 1 år	efter 1 år inom 5 år	efter 5 år
Räntebärande finansiella skulder		7 721	8 085	37	4 693	3 193	162
Derivat: valutaterminer	Inflöde		-7 254	-7 208	-46		
	Utflöde	50	7 292	7 245	47		
Derivat: ränteswappar	Inflöde		-2			-2	
	Utflöde	2	5	1	1	3	
Leasingsskulder		8 921	30 575	234	597	2 235	27 509
Leverantörsskulder		15 854	15 825	15 825			
Övriga rörelseskulder		399	399	287	48	64	
Summa		32 947	54 925	16 421	5 340	5 493	27 671

Förfallotidpunkt		Redovisat värde	Framtida likvidbelopp	Förfaller			
				inom 3 mån	efter 3 mån inom 1 år	efter 1 år inom 5 år	efter 5 år
Räntebärande finansiella skulder		11 744	12 238	70	7 381	3 152	1 635
Derivat: valutaterminer	Inflöde		-8 661	-8 661			
	Utflöde	39	8 698	8 698			
Derivat: ränteswappar	Inflöde		-4			-4	
	Utflöde	12	16	2	10	4	
Leasingsskulder		-	-	-	-	-	-
Leverantörsskulder		16 262	16 262	16 262			
Övriga rörelseskulder		322	322	311	9	2	
Summa		28 379	28 873	16 684	7 400	3 154	1 635

Genomsnittlig löptid för räntebärande skulder exklusive leasingsskulder och outnyttjade bekräftade kreditfaciliteter uppgick till 1,9 (1,7) år.

Marknadsrisk

Marknadsrisk är koncernens risk att verkligt värde på finansiella instrument eller framtida kassaflöden från finansiella instrument kommer att fluktuera på grund av förändringar i marknadspriser. Huvudsakliga marknadsrisker i koncernen är ränterisk och valutarisk.

Ränterisk

Ränterisk utgör risken att ränteförändringar inverkar negativt på koncernens finansnetto och kassaflöde (kassaflödesrisk) eller verkligt värde på finansiella tillgångar och skulder (verkligt värde ränterisk).

För att begränsa risken ska räntebindningen på finansiella tillgångar och skulder i möjligaste mån matchas i respektive upplåningsvaluta.

Vid beräkning av koncernens känslighet för ränteförändringar inkluderas samtliga räntebärande tillgångar, skulder och derivat, med undantag av pensioner och skatter. För ränterisk avseende pensioner, se Not 28. Analysen antar att positionen per 31 december 2019 hålls konstant avseende såväl storlek på nettoskuld, i förhållandet mellan fasta och rörliga räntor samt i andelen av finansiella instrument i utländsk valuta.

Känsligheten i verkligt värde mäts med tre olika scenarios, dels med ett basscenario som innebär en ökning av räntenivån med en procentenhet över

alla löptider, dels med en ökning respektive minskning av basscenarioets lutning med en halv procentenhet över löptiden. Förändringen i verkligt värde får enligt policyn inte överstiga 150 Mkr för något av dessa räntescenarier.

Per 31 december 2019 skulle förändringen i verkligt värde estimerat med ovanstående scenarios påverka finansnettot inom intervallet 45–88 (35–56) Mkr och övrigt totalresultat inom intervallet 1–2 (5–7) Mkr, då säkringsredovisning tillämpas. Samtliga belopp är angivna före skatt. Eget kapital skulle således påverkas med 36–70 (28–45) Mkr med hänsyn tagen till skatt.

Koncernens kassaflödesrisk får inte överstiga 150 Mkr över en 12 månaders period vid en ökning med en procentenhet av marknadsräntorna. Givet samma volym och räntebindningstid som per årsskiftet skulle en genomsnittlig höjning av marknadsräntan med 1 procentenhet från nivån vid årsskiftet ge en uppskattad positiv effekt på koncernens finansnetto på 39 (38) Mkr för 2019. Såväl avvikelser i kassaflödesrisk och verkligt värde ränterisk ligger inom koncernens mandat per 31 december 2019.

Den genomsnittliga räntebindningstiden för samtliga räntebärande tillgångar var 0,1 (0,1) år med hänsyn tagen till derivat. Räntesatsen för dessa uppgick vid årsskiftet till 0,84 (0,83) procent. Av koncernens totala räntebärande finansiella tillgångar löper 61 (43) procent med fast ränta och 39 (57) procent med rörlig ränta. Den genomsnittliga räntebindningstiden

Not 6. Fortsättning

för samtliga räntebärande skulder med hänsyn tagen till derivat, exklusive leasingkulder och pensionsskuld, var 0,2 (0,3) år. Räntesatsen för räntebärande skulder uppgick vid årsskiftet till 1,89 (1,52), med hänsyn tagen till derivat var räntesatsen -0,01 (1,59) procent. Stora volymer av valutawappor över årsskiftet, huvudsakligen i EUR/USD, har genererat en positiv räntenettoeffekt vilket sänkt räntesatsen temporärt till -0,01 procent. Av totala räntebärande finansiella skulder, efter hänsyn tagen till derivat, löper 14 (17) procent med fast ränta respektive 86 (83) procent med rörlig ränta.

Per 31 december 2019 fanns utestående ränteswapavtal uppgående till nominellt 918 (1 610) Mkr.

Samtliga avtal har ingåtts för att swappa om koncernens upplåning från rörlig till fast ränta. Säkringsredovisning tillämpas för ränteswappar med villkor som matchar det säkrade lånet avseende nominellt belopp, referensränta, förfallodag, betalnings- och räntestruktur. Effektiviteten utvärderas dels när säkringsförhållandet ingås dels löpande. Ineffektivitet kan uppstå ifall kreditvärdigheten hos kontraktsparterna påverkar verkligt värde förändringar i säkringen och det säkrade lånet olika.

Per 31 december 2019 tillämpar Skanska säkringsredovisning för en ränteswapp om nominellt 418 Mkr, denna uppfyller kravet på effektivitet. Verkligt värde på denna säkring uppgick till -0,4 (-8) Mkr vilket redovisats i övrigt totalresultat. Verkligt värde avseende ränteswappar för vilka säkringsredovisning inte tillämpas uppgick till -2 (-4) Mkr per den 31 december 2019. För dessa ränteswappar redovisas förändringar i verkligt värde över resultaträkningen.

Därutöver fanns ingångna ränteswapavtal i delägda joint venturebolag för vilka säkringsredovisning tillämpas för samtliga.

Valutarisk

Valutarisk definieras som risken att koncernens resultaträkning och rapport över finansiell ställning påverkas negativt av valutakursförändringar. Denna risk kan delas upp i transaktionsexponering, det vill säga nettot av operativa och finansiella (räntor/amorteringar) flöden, och omräkningsexponering avseende nettoinvesteringar i utländska koncernbolag.

Transaktionsexponering

Transaktionsexponering uppstår i den lokala enheten när in- och utflöden i, för enheten utländska valutor, inte är matchade.

Trots att koncernen har en stor internationell närvaro så är verksamheten huvudsakligen av lokal natur avseende valutarisker då projektens intäkter och kostnader normalt möts i samma valuta. Om så inte är fallet, är målsättningen att respektive affärsenhet ska säkra exponeringen i kontrakterade kassaflöden mot sin funktionella valuta för att minska resultatpåverkan orsakad av valutakursförändringar. Till detta används främst valutatermins-kontrakt.

Valutarisken för koncernen får totalt uppgå till 50 Mkr där risken beräknas som den resultatpåverkan en fem procentenhets förändring av valutakurserna medför. Per den 31 december 2019 uppgick valutarisken i transaktionsexponeringen till 15 (29) Mkr före skatt, vilket skulle ge en effekt i övrigt totalresultat på 12 (23) Mkr efter skatt.

Kontrakterade nettovalutaflöden samt säkringar av dessa, i för respektive koncernföretag främmande valuta, fördelas sig mellan valutor och löptid på följande sätt.

Per 2019-12-31	Koncernens kontrakterade nettovalutaflöde			Säkringar av valutaflöden				
	i Mkr ¹⁾	2020	2021	2022 och senare	i Mkr	2020	2021	2022 och senare
PLN	-2 510				PLN	1 883	414	
EUR	-1 318		-330	-5	EUR	1 305	280	28
CZK	-178		-36	-6	CZK	185	36	6
HUF	-148				HUF	140		
SEK	-43				SEK	46		
RON	-20				RON			
NOK	-1				NOK	1		
USD	69		-5		USD	-59	5	
GBP	196				GBP	-196		
Totalt motvärde	-3 953	-371	-11	Totalt motvärde	3 305	735	34	

Per 2018-12-31	Koncernens kontrakterade nettovalutaflöde			Säkringar av valutaflöden				
	i Mkr ¹⁾	2019	2020	2021 och senare	i Mkr	2019	2020	2021 och senare
PLN	-3 768		-165		PLN	3 202	281	
EUR	-992		-102	1	EUR	1 008	84	1
CZK	-331		-109		CZK	370	53	
HUF	-193		-44		HUF	197	51	
RON	-17		-1		RON			
GBP	-2				GBP	2		
USD	37				USD	-26		
Övriga valutor	3		1		Övriga valutor			
Totalt motvärde	-5 262	-421	1	Totalt motvärde	4 753	469	1	

1) Flöden i PLN, CZK, HUF och RON avser främst kostnader i fastighetsutvecklingsprojekt. Flöden i EUR är främst hänförliga till byggverksamheterna i Sverige och Norge.

Not 6. Fortsättning

Skanska säkrar flöden i utländsk valuta genom att matcha kritiska villkor såsom nominellt belopp, valuta och förfallodatum. På detta sätt har en kvalitativ utvärdering av förhållandets effektivitet gjorts. Effektivitet på en säkring utvärderas dels när säkringsförhållandet ingås dels löpande. Ineffektivitet i en valutasäkring kan uppstå om tidpunkten för transaktionen ändras jämfört med vad som initialt uppskattades samt om kreditrisken hänförlig till derivatmotparten förändras.

Skanska tillämpar huvudsakligen säkringsredovisning för säkringar av kostnader i andra valutor än EUR i den europeiska fastighetsutvecklingsverksamheten. Verkligt värde för dessa säkringar uppgick per den 31 december 2019 till 59 (15) Mkr. Säkringarna uppfyller kraven på effektivitet vilket innebär att realiserad vinst eller förlust redovisas i övrigt totalresultat. Verkligt värde avseende valutasäkringar för vilka säkringsredovisning inte tillämpas uppgick per den 31 december 2019 till -13 (4) Mkr, inklusive verkligt värde på inbäddade derivat. Förändringar i verkligt värde för dessa redovisas över resultaträkningen.

Information om de förändringar som redovisats i koncernens resultaträkning och övrigt totalresultat under perioden återfinns i tabell "Finansiella instruments påverkan på koncernens resultaträkning, övrigt totalresultat och eget kapital" på sidan 132.

Omräkningsexponering

Skansas policy är att nettoinvesteringar i Kommersiell utvecklingsverksamhet och OPS-portföljen ska valutasäkras, eftersom avsikten är att över tiden sälja dessa tillgångar. Säkringarna består av valutaterminkontrakt och/eller valutilån. Positivt verkligt värde för valutaterminkontrakten uppgår till 2 (6) Mkr och negativt verkligt värde uppgår till 0 (0) Mkr. Under 2019 har inga valutilån använts för säkring. Verkligt värde för valutilån uppgick till 626 Mkr per 31 december 2018.

Nettoinvesteringar i andra utländska dotterbolag ska normalt inte säkras, om inte annat beslutas av styrelsen för Skanska AB. Vid utgången av 2019 var 0 (5) procent av nettoinvesteringar i utländsk valuta valutasäkrat. En valutakursförändring där kronan faller/stiger med 10 procent gentemot övriga valutor skulle ge en effekt i övrigt totalresultat på +/- 2,3 (2,2) Mdr kronor efter skatt och hänsyn till säkringar.

Säkring av nettoinvesteringar i utlandet

Valuta	2019					2018				
	Nettoinvesteringar	Säkringar ¹⁾	Säkrad andel, %	Nettoinvesteringar ²⁾	Nettoinvesteringar, % ²⁾	Nettoinvesteringar	Säkringar ¹⁾	Säkrad andel, %	Nettoinvesteringar ²⁾	Nettoinvesteringar, % ²⁾
CZK	2 393			2 393	7	2 292			2 292	8
DKK	834			834	3	882			882	3
EUR	4 214			4 214	13	4 602	-966	21	3 636	12
GBP	1 435	-86	6	1 349	4	1 628	-90	6	1 538	5
NOK	5 512			5 512	17	4 447			4 447	15
PLN	57			57		-516			-516	-2
USD	10 420	40		10 460	32	9 127			9 127	31
Övriga utländska	197			197	1	63			63	
Summa utländska valutor	25 062	-46	0	25 016	76	22 525	-1 056	5	21 469	73
SEK och eliminerings				7 908	24				7 781	27
Summa				32 924	100				29 250	100

1) Säkrat belopp före avdrag för skattedel.

2) Efter avdrag för säkrad andel.

Säkringsredovisning tillämpas i de fall säkring av nettoinvesteringar i utlandet sker. Säkringarna uppfyller kraven på effektivitet vilket innebär att vinster och förluster på säkringarna redovisas i övrigt totalresultat tills den säkrade transaktionen inträffar då ackumulerade värdeförändringar överförs till resultaträkningen.

Effektiviteten av säkringen utvärderas löpande för att säkerställa att förhållandet uppfyller kravet. Ineffektivitet kan uppstå vid förändring

i nettoinvestering samt om kreditrisken hänförlig till derivatmotparten förändras.

Information om de förändringar som redovisats i koncernens resultaträkning och övrigt totalresultat under perioden återfinns i tabell "Finansiella instruments påverkan på koncernens resultaträkning, övrigt totalresultat och eget kapital" på sidan 132.

Se även not 34.

Not 6. Fortsättning

De finansiella instrumentens betydelse för koncernens finansiella ställning och resultat

Finansiella instrument i rapporten över finansiell ställning

Nedanstående tabell visar redovisat värde och verkligt värde för finansiella instrument per kategori, samt en avstämning mot totala tillgångar och skulder i rapporten över finansiell ställning.

Se även not 21, not 24, not 27 och not 30.

Verkligt värde avseende säkringar av transaktionsexponering redovisas under avtalstillgångar/avtalskulder alternativt under Övriga rörelsefordringar/skulder.

Verkliga värden

Vid fastställande av verkligt värde finns tre olika nivåer. I den första nivån används den officiella prisnoteringen på en aktiv marknad. I den andra nivån, som används då prisnotering på aktiv marknad saknas, beräknas verkligt värde med omvärdering till observerbara valutakurser samt med

diskontering av framtida kassaflöden baserad på observerbara marknadsräntor för respektive löptid och valuta. I den tredje nivån används väsentliga inslag av indata som inte är observerbara på marknaden.

Samtliga verkliga värden i tabellen nedan har beräknats enligt nivå två ovan, förutom en del av skulderna för tilläggsköpeskillningarna som värderas till verkligt värde enligt nivå tre. Se fotnot 1 under tabellen för finansiella skulder nedan. Vid beräkning av verkligt värde i låneportföljen beaktas aktuella marknadsräntor som inkluderar det kreditrispåslag Skanska uppskattas erlagga för upplåning.

Värdering av finansiella instrument med optionsinslag beräknas enligt Black-Scholes modell. Skanska hade per 31 december 2019 inga instrument med optionsinslag.

För finansiella instrument som redovisas till upplupet anskaffningsvärde; kassa och bank, aktier, kundfordringar, övriga rörelsefordringar, leverantörsskulder och övriga rörelseskulder bedöms det verkliga värdet överensstämma med det redovisade värdet.

Tillgångar	Värderingsnivå	Värderade till verkligt värde över resultaträkningen	Värderade till verkligt värde över övrigt totalresultat	Värderade till upplupet anskaffningsvärde	Summa redovisat värde	Summa verkligt värde
2019						
Finansiella instrument						
Räntebärande tillgångar och derivat						
Finansiella tillgångar ¹⁾	2	128		7 710	7 838	7 873
Kassa och bank	-			8 745	8 745	8 745
		128	0	16 455	16 583	16 618
Kundfordringar²⁾						
				20 213	20 213	20 362
Övriga rörelsefordringar inklusive aktier						
Aktier ³⁾	-			44	44	44
Övriga rörelsefordringar ^{2),4)}	-			155	155	155
		0	0	199	199	199
Summa finansiella instrument		128	0	36 867	36 995	37 179
2018						
Finansiella instrument						
Räntebärande tillgångar och derivat						
Finansiella tillgångar ¹⁾	2	72		8 445	8 517	8 550
Kassa och bank	-			10 722	10 722	10 722
		72	0	19 167	19 239	19 272
Kundfordringar²⁾						
				20 279	20 279	20 429
Övriga rörelsefordringar inklusive aktier						
Aktier ³⁾	-			41	41	41
Övriga rörelsefordringar ^{2),4)}	-			355	355	355
		0	0	396	396	396
Summa finansiella instrument		72	0	39 842	39 914	40 097

1) Redovisat värde för finansiella tillgångar exklusive aktier, totalt 7 838 (8 517) Mkr framgår av not 21.

2) Se not 24.

3) Aktier redovisas i koncernens rapport över finansiell ställning bland finansiella tillgångar, se vidare not 21.

4) I koncernens rapport över finansiell ställning finns övriga rörelsefordringar uppgående till 27 213 (27 243) Mkr. Se not 24. Av beloppet utgör kundfordringar 20 213 (20 279) Mkr. Dessa redovisas som finansiella instrument. Resterande belopp utgör 7 000 (6 964) Mkr och fördelas med 155 (355) Mkr på finansiella instrument och 6 845 (6 609) Mkr på icke finansiella instrument. I beloppet som redovisas som finansiella instrument ingår upplupna ränteutgifter, depositioner etc. Som icke finansiella instrument redovisas exempelvis interimsposter som ej utgör upplupna räntor, momsfordringar, fordringar rörande pensioner och andra personalrelaterade fordringar.

Not 6. Fortsättning

Avstämning mot rapport över finansiell ställning	31 dec 2019	31 dec 2018
Tillgångar		
Finansiella instrument enligt kategorierna i IFRS 9	36 995	39 914
Övriga tillgångar		
Materiella och immateriella tillgångar	12 664	12 944
Materiella tillgångar, nyttjanderätter	4 616	-
Placeringar i joint ventures och intresseföretag	3 442	3 288
Nettotillgångar i fonderade pensionsplaner	1 545	904
Skattefordringar	2 532	2 329
Omsättningsfastigheter	46 373	42 391
Omsättningsfastigheter, nyttjanderätter	3 980	-
Material och varulager	1 128	1 256
Fordringar på beställare av uppdrag enligt entreprenadavtal	5 898	6 661
Övriga rörelsefordringar ¹⁾	6 845	6 609
Summa tillgångar	126 018	116 296

1) I koncernens rapport över finansiell ställning finns övriga rörelsefordringar uppgående till 27 213 (27 243) Mkr. Se not 24. Av beloppet utgör kundfordringar 20 213 (20 279) Mkr. Dessa redovisas som finansiella instrument. Resterande belopp utgör 7 000 (6 964) Mkr och fördelas med 155 (355) Mkr på finansiella instrument och 6 845 (6 609) Mkr på icke finansiella instrument. I beloppet som redovisas som finansiella instrument ingår upplupna ränteintäkter, depositioner etc. Som icke finansiella instrument redovisas exempelvis interimsposter som ej utgör upplupna räntor, momsfordringar, fordringar rörande pensioner och andra personalrelaterade fordringar.

Skulder	Värderingsnivå	Värderade till verkligt värde över resultaträkningen	Värderade till upplupet anskaffningsvärde	Summa redovisat värde	Summa verkligt värde
2019					
Finansiella instrument					
Räntebärande skulder och derivat					
Finansiella skulder ¹⁾	2, 3	405	7 368	7 773	7 828
		405	7 368	7 773	7 828
Rörelseskulder					
Leverantörsskulder	-		15 854	15 854	15 854
Övriga rörelseskulder ²⁾	-		399	399	399
		0	16 253	16 253	16 253
Summa finansiella instrument		405	23 621	24 026	24 081
2018					
Finansiella instrument					
Räntebärande skulder och derivat					
Finansiella skulder ¹⁾	2, 3	391	11 404	11 795	11 825
		391	11 404	11 795	11 825
Rörelseskulder					
Leverantörsskulder	-		16 262	16 262	16 262
Övriga rörelseskulder ²⁾	-		322	322	322
		0	16 584	16 584	16 584
Summa finansiella instrument		391	27 988	28 379	28 409

1) Redovisat värde för finansiella skulder, totalt 7 773 (11 795) Mkr, redovisas i rapporten över finansiell ställning tillsammans med finansiella skulder 7 182 (11 222) från not 27 och tilläggsköpeskillning om 591 (573) från not 29. Tilläggsköpeskillning ingår i finansiella skulder värderade till verkligt värde med 353 (340) och i finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde med 238 (233). Under året har 0 (263) Mkr betalats ut av tilläggsköpeskillningen, 41 (47) Mkr tillkommit som ränteutgift, och ytterligare 15 (9) Mkr tillkommit som tilläggsköpeskillning, och en justering har gjorts med -38 (-58) Mkr.

2) Övriga finansiella rörelseskulder, totalt 16 253 (16 584) Mkr redovisas i rapporten över finansiell ställning tillsammans med leverantörsskulder på 15 854 (16 262) Mkr och övriga finansiella instrument om 399 (322) Mkr. Totala balansposten uppgår till 37 979 (38 072) Mkr. Se not 30. Som finansiella övriga rörelseskulder redovisas upplupna räntekostnader, utställda men ej inlösta checkar, skulder för obetalda fastigheter etc. Övriga rörelseskulder, icke finansiella, är exempelvis interimsposter som ej utgör upplupna räntor, momsulder, skulder rörande pensioner och andra personalrelaterade skulder. Rörelseskulderna är värderade till upplupet anskaffningsvärde.

Not 6. Fortsättning

Avstämning mot rapport över finansiell ställning	2019-12-31	2018-12-31
Eget kapital och skulder		
Finansiella instrument	24 026	28 379
Övriga skulder		
Eget kapital	33 021	29 347
Pensioner	6 866	5 669
Leasingskulder	8 921	-
Skatteskulder	1 609	1 326
Avsättningar	9 430	9 349
Avtalsskulder	20 419	20 738
Övriga rörelseskulder ¹⁾	21 726	21 488
Summa Eget kapital och skulder	126 018	116 296

1) Övriga finansiella rörelseskulder, totalt 16 253 (16 584) Mkr redovisas i rapporten över finansiell ställning tillsammans med leverantörsskulder på 15 854 (16 262) Mkr och övriga finansiella instrument om 399 (322) Mkr. Totala balansposten uppgår till 37 979 (38 072) Mkr. Se not 30. Som finansiella övriga rörelseskulder redovisas upplupna räntekostnader, utställda men ej inlösta checkar, skulder för obetalda fastigheter etc. Övriga rörelseskulder, icke finansiella, är exempelvis interimsposter som ej utgör upplupna räntor, momsskulder, skulder rörande pensioner och andra personalrelaterade skulder. Rörelseskulderna är värderade till upplupet anskaffningsvärde.

Upplysning om kvittning – finansiella instrument	2019		2018	
	Finansiella tillgångar	Finansiella skulder	Finansiella tillgångar	Finansiella skulder
Bruttobelopp	36 995	24 026	39 914	28 379
Belopp som har kvittats				
Redovisat i balansräkningen	36 995	24 026	39 914	28 379
Belopp som omfattas av avtal om nettning	-23	-23	-42	-42
Nettobelopp efter avtal om nettning	36 972	24 003	39 872	28 337

Not 6. Fortsättning**Finansiella instruments påverkan på koncernens resultaträkning, övrigt totalresultat och eget kapital**

Intäkter och kostnader från finansiella instrument redovisat i resultaträkningen	2019	2018
Redovisat i rörelseresultatet		
Räntekostnader på finansiella skulder värderade till anskaffningsvärde		
Kassaflödessäkringar borttagna ur eget kapital och redovisade i resultaträkningen	148	154
Summa intäkter och kostnader i rörelseresultatet	148	154
Redovisat i finansnettot		
Ränteintäkter på tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	14	6
Ränteintäkter på kassa och bank	138	138
Utdelningar	32	32
Förändring av marknadsvärde på finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	4	13
Förändring av marknadsvärde på finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		5
Summa intäkter i finansnettot	188	194
Räntekostnader på finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	43	-52
Räntekostnader på finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	-252	-283
Förändring av marknadsvärde på finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		-2
Netto kursdifferenser	-15	
Kostnad för låneprogram	-14	-14
Bankkostnader och övrigt	11	-26
Summa kostnader i finansnettot	-227	-377
Netto intäkter och kostnader från finansiella instrument redovisat i resultaträkningen	109	-29
varav ränteintäkter på finansiella tillgångar som inte värderats till verkligt värde via resultaträkningen	152	144
varav räntekostnader på finansiella skulder som inte värderats till verkligt värde via resultaträkningen	-252	-283
Avstämning mot finansnettot	2019	2018
Summa intäkter från finansiella instrument i finansnettot	188	194
Summa kostnader på finansiella instrument i finansnettot	-227	-377
Räntenetto på pensioner	-84	-103
Räntekostnader för leasingskulder	-272	-
Kapitaliserade räntekostnader	307	325
Summa finansnetto	-88	39
Se även not 14.		
Intäkter och kostnader från finansiella instrument redovisade i övrigt totalresultat	2019	2018
Kassaflödessäkringar redovisade direkt mot eget kapital	-160	88
Kassaflödessäkringar borttagna ur eget kapital och redovisade i resultaträkningen	150	154
Omräkningsdifferenser	672	1 299
Säkring av valutarisk i utlandsverksamheter	4	-183
Summa	666	1 358
varav redovisat i reserv för kassaflödessäkring	-10	242
varav redovisat i omräkningsreserv	676	1 116
	666	1 358

Säkerheter

Koncernen har ställt säkerheter i form av finansiella fordringar som uppgår till 891 (824) Mkr. Se vidare not 33.

Dessa säkerheter kan tas i anspråk av beställare om Skanska ej fullföljer sina åtaganden enligt respektive entreprenadkontrakt. Koncernen har

i varierande omfattning erhållit säkerheter för kundfordringar i form av garantier utgivna av bank- och försäkringsföretag samt i vissa fall i form av garantier från moderbolag till beställare.

Not 7. Förvärv av rörelse

Rörelseförvärv redovisas enligt IFRS 3 Rörelseförvärv, se not 1.

2019

Under året har två stycken förvärv gjorts, ett i Finland och ett i Polen.

Skanska har bestämmande inflytande över de förvärvade bolagen, enligt IFRS 10, se not 1.

Skanska konsoliderar därmed bolagen som dotterföretag i koncernredovisningen.

Förvärv i Finland

I mars 2019 förvärvades ytterligare 53 procent av aktierna i det finska bolaget Sipoonranta Oy, efter förvärvet äger Skanska 100 % av aktierna. Sipoonranta OY bedriver bostadsutveckling i Sipoo i Finland. Förvärvet ingår i verksamhetsgrenen Bostadsutveckling. Vid förvärvet har sammanlagt 26 Mkr allokerats till immateriella tillgångar, varav 8 Mkr i goodwill har hänförs till Skanska. Goodwill från förvärvet har skrivits ned, se not 13. Det verkliga värdet på de tidigare ägda andelarna uppgick till -4 Mkr omedelbart före förvärvstidpunkten.

Redovisad förlust till följd av omvärdering uppgick till -4 Mkr och ingår i beloppet för nedskrivning av goodwill.

I koncernens resultaträkning ingick Sipoonranta OY med en nettoomsättning under 2019 på 12 Mkr och en nettoförlust om -13 Mkr. Om förvärvet skett den 1 januari skulle verksamhetens nettoomsättning och nettovinst endast förändrats marginellt. Inga direkta förvärvsutgifter har uppkommit i samband med förvärvet.

Förvärv i Polen

I mars 2019 förvärvades ytterligare 60 procent av aktierna i bolaget Business Link, efter förvärvet äger Skanska 100 % av aktierna. Business Link bedriver uthyrningsverksamhet i Polen. Förvärvet ingår i verksamhetsgrenen Kommersiell Fastighetsutveckling. Vid förvärvet har sammanlagt 69 Mkr allokerats till immateriella tillgångar bestående av goodwill som hänförs till Skanska. På grund av en nödvändig omstruktureringsprocess har Skanska beslutat att skriva ner goodwill, se not 13. Omstruktureringar gjordes för att göra företaget mer lämpligt för marknads behov.

Det verkliga värdet på de tidigare ägda andelarna uppgick till -17 Mkr omedelbart före förvärvstidpunkten.

Redovisad förlust till följd av omvärdering uppgick till -17 Mkr och ingår i beloppet för nedskrivning av goodwill.

I koncernens resultaträkning ingick Business Link med en nettoomsättning under 2019 på 73 Mkr och en nettoförlust om -39 Mkr. Om förvärvet skett den 1 januari skulle verksamhetens nettoomsättning och nettovinst endast förändrats marginellt. Inga direkta förvärvsutgifter har uppkommit i samband med förvärvet.

Förvärvsanalyser

Nedan följer uppgifter om förvärvade nettotillgångar och goodwill per förvärv:

	Finland	Polen	Totalt
Köpeskilling	0	26	26
Verkligt värde på nettotillgångar	-8	-44	-52
Goodwill	8	70	78

Nedan följer uppgifter om förvärvade tillgångar och skulder samt övervärden, exklusive goodwill, per förvärv i Mkr:

Tillgångar	Finland			Polen			Totalt förvärv
	Förvärvad balansräkning	Övervärden	Totalt	Förvärvad balansräkning	Övervärden	Totalt	
Immateriella tillgångar		18	18			0	18
Materiella tillgångar			0	88		88	88
Materiella tillgångar, nyttjanderätter			0	281		281	281
Omsättningsfastigheter	90		90			0	90
Icke räntebärande tillgångar	4		4	34		34	38
Likvida medel	2		2	18		18	20
Summa	96	18	114	421	0	421	535
Skulder							
Leasingskulder			0	371		371	371
Räntebärande skulder	56		56	76		76	132
Icke räntebärande skulder	66		66	18		18	84
Summa	122	0	122	465	0	465	587
Nettotillgångar	-26	18	-8	-44	0	-44	-52

2018

Den 8 januari 2018 förvärvades 60 procent av aktierna i det norska bolaget LA Pukk AS. Skanska har bestämmande inflytande över bolaget enligt IFRS 10, se not 1. Skanska konsoliderar därmed bolaget som ett dotterbolag i koncernredovisningen. Den del som ingår i andra aktieägares innehav redovisas som innehav utan bestämmande inflytande. LA Pukk AS bedriver kross- och stenverksamhet i Løiten i Norge och genom förvärvet utvecklar och stärker Skanska sin nordiska bergmaterialverksamhet. Förvärvet ingår i verksamhetsgrenen Byggverksamhet.

Vid förvärvet har sammanlagt 21 Mkr allokerats till immateriella tillgångar i form av uttagsrätter. Ingen goodwill har hänförs till Skanska.

Total investering har uppgått till 16 Mkr, med en köpeskilling om 10 MNOK och en villkorad tilläggsköpeskilling om 6 MNOK. Per den 31 december 2018 var hela köpeskillingen uppgående till 16 MNOK betald.

Not 7. Fortsättning**Förvärvade tillgångar och skulder vid förvärvstillfället samt övervärden per förvärv i Mkr**

Tillgångar	Förvärvad balansräkning	Övervärden	Totalt
Immateriella tillgångar		21	21
Materiella tillgångar	7		7
Icke räntebärande tillgångar	1		1
Likvida medel			0
Summa	8	21	29
Skulder			
Räntebärande skulder	7		7
Icke räntebärande skulder	1	5	6
Summa	8	5	13
Nettotillgångar	0	16	16

I koncernens resultaträkning ingick LA Pukk AS med en nettoomsättning under 2018 på 26 Mkr och en nettovinst om 2 Mkr. Om förvärvet skett den 1 januari skulle verksamhetens nettoomsättning och nettovinst varit oförändrad.

Direkta förvärvsutgifter uppgår till 0,3 Mkr, bestående av advokat- och konsultkostnader och har belastat försäljnings- och administrationskostnader i koncernens resultaträkning.

Not 8. Intäkter

Intäkter redovisas enligt IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder och IFRS 16 Leasingavtal, se not 1. För intäkter enligt IFRS 15, se även not 9. Intäkter från avtal med kunder uppgick till 172 103 (171 201) Mkr, hyresintäkter från leasingavtal uppgick till 743 (529) Mkr, beträffande övriga intäktslag så redovisas utdelningar och ränteintäkter i finansnettot, se not 14.

Intäkter per verksamhetsgren	2019	2018
Byggverksamhet	159 579	157 894
Bostadsutveckling	11 869	12 206
Kommersiell fastighetsutveckling	14 266	15 816
Övrigt		
Centralt	940	655
Elimineringar, se nedan	-13 808	-14 841
Summa	172 846	171 730

Som elimineringar redovisas

	2019	2018
Intern byggnation till		
Byggverksamhet	-253	-449
Bostadsutveckling	-4 365	-5 220
Kommersiell fastighetsutveckling	-8 602	-8 479
Interna fastighetsförsäljningar	-52	-91
Övrigt ¹⁾	-536	-602
Summa	-13 808	-14 841

1) Intern byggnation till joint ventures i OPS-portföljen ingår i Byggverksamheten med 7 223 (8 173) Mkr. Eliminering sker ej då dessa intäkter utgör fakturering till joint ventures, vilka redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

Övrigt

För transaktioner med närstående se not 39.

Not 9. Avtalstillgångar och avtalsskulder

Avtalstillgångar och avtalsskulder redovisas enligt IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder, se not 1.

För risker i pågående uppdrag, se not 2 samt Förvaltningsberättelsen.

Uppgifter ur resultaträkningen

Under året uppgår upparbetade intäkter till 143 705 (136 340) Mkr.

Uppgifter ur rapporten över finansiell ställning	2019-12-31	2018-12-31
Avtalstillgångar	5 898	6 661
Avtalsskulder	20 419	20 738
Avtalstillgångar	2019	2018
Ingående balans	6 661	6 997
Upparbetad intäkt under året, ännu ej fakturerat	5 287	6 964
Upparbetad intäkt under året, fakturerat under året	47 811	35 892
Fakturering	-54 336	-43 466
Omklassificering	168	
Årets kursdifferenser	307	274
Redovisat värde vid årets slut	5 898	6 661

Tillgångar som uppkommer från utgifter för att erhålla eller fullgöra ett avtal med kund ingår i Avtalstillgångar och uppgår till 0 (0) Mkr.

Avskrivningar uppgår till 0 (0) Mkr och nedskrivningar, vilka belastar projektet, till 0 (0) Mkr.

Avtalsskulder	2019	2018
Ingående balans	20 738	16 266
Fakturering	89 660	97 151
Upparbetad intäkt under året, fakturerat under året	-73 944	-83 348
Upparbetad intäkt under året, fakturerat tidigare år	-16 618	-10 399
Intäktjustering	-45	263
Omklassificering	45	
Årets kursdifferenser	583	805
Redovisat värde vid årets slut	20 419	20 738

Framtida intäkter för återstående prestationsåtaganden fördelar sig på följande år.

Förväntad intäktsredovisning av återstående prestationsåtaganden

	2020	2021	2022	2023	≥2024	Summa
Byggverksamhet	101 386	47 075	27 066	7 468	2 375	185 370
Bostadsutveckling	7 851	3 739	1 930			13 520
Kommersiell fastighetsutveckling	6 920	1 236	1 129			9 285
Summa	116 157	52 050	30 125	7 468	2 375	208 175

Not 10. Rörelsens kostnader fördelat per kostnadsslag

Under året har intäkterna ökat med 1 116 Mkr till 172 846 (171 730) Mkr. Rörelseresultatet har ökat med 1 781 Mkr, till 7 428 (5 647) Mkr. Personalkostnaderna för året uppgick till -27 748 (-27 476) Mkr.

Andra rörelsekostnader rensat för sålda omsättningsfastigheter och resultat i joint venture och intresseföretag uppgick till -116 548 (-118 144) Mkr.

	2019	2018
Intäkter	172 846	171 730
Personalkostnader ¹⁾	-27 748	-27 476
Avskrivningar	-3 043	-1 780
Nedskrivningar	-719	-677
Redovisat värde sålda omsättningsfastigheter	-18 255	-19 000
Resultat från joint ventures och intresseföretag	591	855
Resultat sålda materiella anläggningstillgångar	304	139
Andra rörelsekostnader ²⁾	-116 548	-118 144
Totala kostnader	-165 418	-166 083
Rörelseresultat	7 428	5 647

1) I personalkostnader ingår löner och ersättningar om 21 508 (21 619) Mkr och sociala kostnader om 5 695 (5 294) Mkr som redovisas enligt not 36 samt icke monetära ersättningar såsom bilförmån och erhållna aktier i enlighet med Seop om 545 (563).

2) I andra rörelsekostnader ingår bland annat inköpt material, maskinhyror och underentreprenörer.

Not 12. Avskrivningar

Avskrivningar sker i enlighet med IAS 16 Materiella anläggningstillgångar, IFRS 16 Leasingavtal och IAS 38 Immateriella tillgångar, se not 1.

Nedan redovisas avskrivningar per verksamhetsgren.

För ytterligare information om avskrivningar se not 17, not 19 och not 40.

Avskrivningar per tillgång och verksamhetsgren	Byggverksamhet	Bostads- utveckling	Kommersiell fastighets- utveckling	Centralt och elimineringar	Summa
2019					
Immateriella tillgångar	-164	-3	-1	-65	-233
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader och mark	-66			-1	-67
Maskiner och inventarier	-1 649	-1	-28	-9	-1 687
Materiella anläggningstillgångar, nyttjanderätter					
Byggnader och mark	-19				-19
Kontor	-571	-6	-49	-10	-636
Bilar	-176	-1	-7	-1	-185
Maskiner och inventarier	-156				-156
Övrigt	-45	-14	-1		-60
Summa	-2 846	-25	-86	-86	-3 043
2018					
Immateriella tillgångar	-150		-1	-58	-209
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader och mark	-89			-1	-90
Maskiner och inventarier	-1 461	-1	-5	-14	-1 481
Materiella anläggningstillgångar, nyttjanderätter					
Kontor					-
Kontor					-
Bilar					-
Maskiner och inventarier					-
Summa	-1 700	-1	-6	-73	-1 780

Not 13. Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar

Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar redovisas i enlighet med IAS 36 Nedskrivningar, se not 1. Nedskrivning/återföring av nedskrivning av omsättningsfastigheter redovisas i enlighet med IAS 2 Varulager.

Nedan redovisas nedskrivningar/återföring av nedskrivningar

per verksamhetsgren.

För ytterligare information om nedskrivningar/återföring av nedskrivningar se not 17, not 18, not 19, not 22 och not 40.

Nedskrivning/återföring av nedskrivning per tillgångslag och verksamhetsgren

	Byggverksamhet	Bostads- utveckling	Kommersiell fastighets- utveckling	Centralt och elimineringar	Summa
2019					
Redovisat i rörelseresultatet					
Immateriella tillgångar					
Goodwill	-367	-110	-70		-547
Övriga immateriella tillgångar	18	-18			0
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader och mark	1				1
Maskiner och inventarier	6				6
Materiella anläggningstillgångar, nyttjanderätter					
Tomträtter					0
Kontor	10				10
Bilar					0
Maskiner och inventarier					0
Placeringar i joint ventures och intresseföretag					
Omsättningsfastigheter					
Kommersiell fastighetsutveckling			-19		-19
Bostadsutveckling		-170			-170
Omsättningsfastigheter, nyttjanderätter					
Kommersiell fastighetsutveckling					0
Bostadsutveckling					0
Summa	-332	-298	-89	0	-719
2018					
Redovisat i rörelseresultatet					
Immateriella tillgångar					
Goodwill	-393				-393
Övriga immateriella tillgångar	-45				-45
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader och mark	3				3
Maskiner och inventarier	-60				-60
Materiella anläggningstillgångar, nyttjanderätter					
Tomträtter					-
Kontor					-
Bilar					-
Maskiner och inventarier					-
Placeringar i joint ventures och intresseföretag					
				-9	-9
Omsättningsfastigheter					
Kommersiell fastighetsutveckling			-107	6	-101
Bostadsutveckling		-72			-72
Omsättningsfastigheter, nyttjanderätter					
Kommersiell fastighetsutveckling					-
Bostadsutveckling					-
Summa	-495	-72	-107	-3	-677

Not 14. Finansnetto

	2019	2018
Finansiella intäkter		
Ränteintäkter	152	144
Utdelningar	32	32
Förändring av marknadsvärde	4	11
Återföring av eventuella framtida kreditförluster		5
	188	192
Finansiella kostnader		
Räntekostnader	-209	-335
Räntekostnader för leasingkulder	-272	-
Räntenetto på pensioner	-84	-103
Aktiverade räntekostnader	307	325
Netto kursdifferenser	-15	-
Övrigt finansnetto	-3	-40
	-276	-153
Summa	-88	39

Uppgift om hur stor del av finansnettots intäkter och kostnader som kommer från finansiella instrument redovisas i not 6.

Räntenetto

Finansnettots uppgick sammantaget till -88 (39) Mkr. Räntenettet försämrades till -106 (31) Mkr. Ränteintäkterna ökade till 152 (144) Mkr.

Räntekostnaderna före aktiverade räntor försämrades till -481 (-335) Mkr, vilket främst förklaras av att räntekostnader på leasingkulder från och med 2019 rapporteras i finansnettot. Räntekostnader exklusive leasing har minskat till följd av en positiv effekt från valutaswappar i främst USD och EUR. Under året aktiverades räntekostnader om 307 (325) Mkr i pågående projekt för egen räkning.

Ränteintäkter erhöles till en genomsnittlig räntesats på 1,06 (0,94) procent. Räntekostnader, exklusive ränta på pensionsskuld, betalades till en under året genomsnittlig räntesats om 1,54 (1,82) procent. Den genomsnittliga räntesatsen för leasingkulder uppgick till 3,32 procent.

Räntenetto på pensioner, som avser det vid årets början, baserat på utfallet 2019, beräknade nettot av kostnadsräntor på förmånsbestämda pensionsförpliktelser och avkastning på pensionsförvaltningstillgångar, ökade till -84 (-103) Mkr. Se vidare not 28.

Koncernen har räntenetto som redovisas i rörelseresultatet med -1 (0) Mkr, se redovisnings- och värderingsprinciper, not 1.

Förändring av marknadsvärde

Förändring av marknadsvärde uppgick till 4 (11) Mkr och minskningen beror främst på en mindre positiv marknadsvärdesförändring i ingångna ränteswapavtal.

Övrigt finansnetto

Övrigt finansnetto uppgick till -3 (-40) Mkr och avsåg främst olika avgifter för kreditfaciliteter och bankgarantier.

Not 15. Lånekostnader

Aktivering av lånekostnader sker för investeringar som tar betydande tid i anspråk för färdigställande, se not 1.

Lånekostnader har under året aktiverats till en räntesats om 1,6 (1,8) procent.

	Under året aktiverade räntor		Totalt ackumulerat aktiverade räntor ingående i anskaffningsvärdet	
	2019	2018	2019	2018
Omsättningsfastigheter	307	325	418	391
Summa	307	325	418	391

Not 16. Inkomstskatter

Inkomstskatter redovisas i enlighet med IAS 12, Inkomstskatter, se not 1.

Skattekostnad	2019	2018
Aktuell skatt	-683	-1 623
Uppskjutna skattekostnader/intäkter från förändring av temporära skillnader	-581	276
Uppskjutna skattekostnader/intäkter från förändring av förlustavdrag	-22	155
Förändring av avsättning för skatterisker		100
Summa	-1 286	-1 092

Skatteposter som redovisats i övrigt totalresultat

	2019	2018
Uppskjutna skatter hänförliga till kassaflödessäkringar	-10	7
Uppskjutna skatter hänförliga till pensioner	166	59
Summa	156	66

Sambandet mellan skatt beräknad efter sammanvägning av nominella skattesatser och redovisad skatt

Koncernens redovisade skatt uppgår till 18 (19) procent.

Koncernens sammanvägda nominella skattesats har beräknats till 22 (21) procent.

Genomsnittlig nominell skattesats för hemmamarknaderna i Europa uppgår till 20 (20) procent och för USA till drygt 27 (27) procent, beroende på resultatets fördelning mellan de olika delstaterna.

Sambandet mellan skatt beräknad efter sammanvägning av nominella skattesatser 22 (21) procent och redovisad skatt 18 (19) procent belyses i tabellen på sidan 138.

Not 16. Fortsättning

	2019	2018
Resultat efter finansiella poster	7 340	5 686
Skatt enligt sammanvägning av nominella skattesatser, 22 (21) procent	-1 615	-1 194
Skatteeffekt av		
Fastighetsförsäljningar ¹⁾	481	522
Avyttring OPS-projekt ²⁾	15	12
Förluster Polen		-315
Ändrad skattesats Sverige		26
Ändrad skattesats Norge		23
Övrigt	-167	-166
Redovisad skattekostnad	-1 286	-1 092

1) I flera av de länder där Skanska är verksam är försäljning av fastighetsprojekt genom avyttring av bolag skattefria.

2) I flera av de länder där Skanska är verksam är försäljning av OPS-projekt genom avyttring av bolag skattefria.

Årets betalda inkomstskatter uppgår till 1 076 (490) Mkr.

Betalda inkomstskatter kan variera väsentligt mellan åren för de länder vari koncernen har verksamhet. Underlaget för inkomstbeskattningen bestäms ofta efter andra principer än de som gäller för upprättandet av koncernens resultaträkning. Om slutlig inkomstskatt understiger preliminärt uttagen skatt tidigare år kan årets betalda inkomstskatter bli väsentligt reducerade.

I nedanstående tabell visas hur betalda inkomstskatter fördelar sig mellan olika länder:

Betalda inkomstskatter

	2019		2018
Sverige	684	Sverige	325
Finland	183	Polen	132
Polen	121	Finland	109
Norge	56	Norge	97
Tjeckien	20	Tjeckien	33
Övriga	12	Övriga	-206
Summa	1 076	Summa	490

Skattefordringar och skatteskulder

	2019-12-31	2018-12-31
Skattefordringar	670	396
Skatteskulder	564	615
Netto skattefordringar (+) / skatteskulder (-)	106	-219

Skattefordringar och skatteskulder avser skillnad mellan årets beräknade inkomstskatt och erlagd preliminär skatt samt ännu ej reglerade inkomstskatter för tidigare år.

Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder

	2019-12-31	2018-12-31
Uppskjutna skattefordringar enligt rapport över finansiell ställning	1 862	1 933
Uppskjutna skatteskulder enligt rapport över finansiell ställning	1 045	711
Netto uppskjutna skattefordringar (+), uppskjutna skatteskulder (-)	817	1 222

	2019-12-31	2018-12-31
Uppskjutna skattefordringar för förlustavdrag	398	401
Uppskjutna skattefordringar för andra tillgångar	484	403
Uppskjutna skattefordringar för avsättningar pensioner	1 643	1 311
Uppskjutna skattefordringar för pågående projekt	786	805
Andra uppskjutna skattefordringar	1 393	1 266
Summa före nettoredovisning	4 704	4 186
Netto redovisning av kvittningsbara uppskjutna skattefordringar/skatteskulder	-2 842	-2 253
Uppskjutna skattefordringar enligt rapport över finansiell ställning	1 862	1 933

	2019-12-31	2018-12-31
Uppskjutna skatteskulder för långfristiga tillgångar	264	260
Uppskjutna skatteskulder för pågående projekt	1 935	1 477
Uppskjutna skatteskulder för andra kortfristiga tillgångar	156	127
Andra uppskjutna skatteskulder	1 532	1 100
Summa före nettoredovisning	3 887	2 964
Netto redovisning av kvittningsbara uppskjutna skattefordringar/skatteskulder	-2 842	-2 253
Uppskjutna skatteskulder enligt rapport över finansiell ställning	1 045	711

Förändring av nettofordran (+) / nettoskuld (-) uppskjutna skatter

	2019	2018
Nettofordran uppskjutna skatter vid årets början	1 222	522
Förändrad redovisningsprincip, not 3	15	40
Justerad nettofordran uppskjutna skatter vid årets början	1 237	562
Företagsförvärv		-5
Desinvesteringar	7	9
Redovisat i övrigt totalresultat	156	66
Uppskjutna skatteintäkter/kostnader	-603	531
Omklassificeringar	6	10
Kursdifferenser	14	49
Nettofordran uppskjutna skatter vid årets slut	817	1 222

Not 16. Fortsättning

Andra uppskjutna skattefordringar än för förlustavdrag avser temporära skillnader mellan skattemässiga värden och i rapporten över finansiell ställning redovisade värden. Dessa skillnader uppkommer bland annat när koncernens värderingsprincip avviker från den som tillämpas lokalt av koncernbolaget. I huvudsak är dessa uppskjutna skattefordringar realiserade inom fem år.

Uppskjutna skattefordringar uppstår exempelvis när redovisad avskrivning / nedskrivning av tillgångar blir skattemässigt avdragsgill först en senare period, vid eliminering av internvinster, när avsättningar för förmånsbestämda pensioner skiljer sig mellan lokala regler och IAS 19, när erforderliga avsättningar blir skattemässigt avdragsgilla en senare period samt när förskottsbetalningar till pågående projekt beskattas enligt kontantprincipen.

Uppskjutna skatteskulder för andra tillgångar och andra uppskjutna skatteskulder avser temporära skillnader mellan skattemässiga värden och i rapporten över finansiell ställning redovisade värden. Dessa skillnader uppkommer bland annat när koncernens värderingsprincip avviker från den som tillämpas lokalt av koncernbolaget. I huvudsak bedöms dessa uppskjutna skatteskulder bli realiserade inom fem år.

Uppskjutna skatteskulder uppstår exempelvis när skattemässig avskrivning innevarande period är större än erforderlig ekonomisk avskrivning samt när upparbetade vinster i pågående projekt beskattas först när projektet är färdigställt.

Temporära skillnader som hänför sig till investeringar i koncernföretag, filialer, intresseföretag och joint ventures, för vilka uppskjutna skatteskulder inte redovisats uppgår till 0 (0) Mkr. I Sverige och flera andra länder gäller skattefrihet vid avyttring av andelar i aktiebolag under vissa förutsättningar varför temporära skillnader normalt ej finns på aktier ägda av koncernens bolag i dessa länder.

Uppskjutna skatteskulder för framtida utdelningar från dotterbolag uppgår till 0 (0) Mkr eftersom utdelning från dotterbolag på de marknader där Skanska för närvarande är verksamt inte medför någon skattekonsekvens.

Temporära skillnader och förlustavdrag som inte redovisas som uppskjutna skattefordringar

	2019-12-31	2018-12-31
Förlustavdrag med förfalldag inom ett år	191	52
Förlustavdrag med förfalldag senare än ett år men inom tre år	577	411
Förlustavdrag med förfalldag senare än tre år	2 520	3 092
Summa	3 288	3 555

Skanska har förlustavdrag i flera olika länder. För några av dessa länder är sannolikheten för utnyttjandet av förlustavdragen svår att bedöma varför ingen uppskjuten skattefordran redovisas.

Not 17. Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas i enlighet med IAS 16 Materiella anläggningstillgångar, se not 1.

Som materiella anläggningstillgångar redovisas kontor och andra byggnader som används i koncernens rörelse. Maskiner och inventarier redovisas i en post.

Materiella anläggningstillgångar fördelat per tillgångsslag

	2019-12-31	2018-12-31
Byggnader och mark	1 530	1 594
Maskiner och inventarier	6 144	5 921
Pågående nyanläggningar	68	130
Summa	7 742	7 645

Avskrivningar per tillgångsslag och funktion av materiella anläggningstillgångar

	Produktion och förvaltning		Försäljning och administration		Summa	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Byggnader och mark	-37	-59	-30	-31	-67	-90
Maskiner och inventarier	-1 568	-1 302	-119	-179	-1 687	-1 481
Summa	-1 605	-1 361	-149	-210	-1 754	-1 571

Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar

Under året har nedskrivningar/återföring av nedskrivningar redovisats netto med 7 (-57) Mkr. Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar har under året och jämförelseåret skett i Polen. Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar har redovisats som kostnader för produktion och förvaltning med 7 Mkr.

Nedskrivningar/ återföring av nedskrivningar	Byggnader och mark		Maskiner och inventarier		Summa	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Nedskrivningar	-1			-75	-1	-75
Återföring av nedskrivningar	2	3	6	15	8	18
Summa	1	3	6	-60	7	-57

Nedskrivningar/ återföring av ned- skrivningar baseras på	Byggnader och mark		Maskiner och inventarier		Summa	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Verkligt värde efter avdrag för kostnader för försäljning/ utrangering	1	3	6	-60	7	-57
Nyttjandevärde						
Summa	1	3	6	-60	7	-57

Not 17. Fortsättning**Uppgift om anskaffningsvärden, ackumulerade avskrivningar och ackumulerade nedskrivningar**

	Byggnader och mark		Maskiner och inventarier		Pågående nyanläggningar	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Ackumulerade anskaffningsvärden						
Vid årets början	3 734	3 633	25 445	23 208	130	138
Förändrad redovisningsprincip, not 3			-282			
Justerat belopp vid årets början	3 734	3 633	25 163	23 208	130	138
Investeringar	70	83	2 369	2 221	127	47
Företagsförvärv			89	7		
Avyttringar	-291	-112	-646	-533	-186	-7
Omklassificeringar	3	-2	2	-38	-3	-46
Årets kursdifferenser	98	132	498	580		-2
	3 614	3 734	27 475	25 445	68	130
Ackumulerade avskrivningar enligt plan						
Vid årets början	-1 759	-1 632	-19 270	-17 888		
Förändrad redovisningsprincip, not 3						
Justerat belopp vid årets början	-1 759	-1 632	-19 270	-17 888		
Avyttringar och utrangeringar	85	10	200	337		
Omklassificeringar				156		
Årets avskrivningar	-67	-90	-1 687	-1 481		
Årets kursdifferenser	-41	-47	-350	-394		
	-1 782	-1 759	-21 107	-19 270		
Ackumulerade nedskrivningar						
Vid årets början	-381	-391	-254	-194		
Förändrad redovisningsprincip, not 3						
Justerat belopp vid årets början	-381	-391	-254	-194		
Avyttringar	85	14	29	2		
Årets nedskrivningar	-1			-75		
Återföring av nedskrivningar	2	3	6	15		
Årets kursdifferenser	-7	-7	-5	-2		
	-302	-381	-224	-254		
Redovisat värde vid årets slut	1 530	1 594	6 144	5 921	68	130
Redovisat värde vid årets början	1 594	1 610	5 921	5 126	130	138

Övrigt

Uppgift om aktiverade räntor redovisas i not 15. Uppgifter om finansiell leasing se not 40. Skanska har åtaganden om förvärv av materiella anläggningstillgångar med 0 (0) Mkr.

Skanska har varken under året eller jämförelseåret erhållit någon väsentlig kompensation från tredje part för materiella anläggningstillgångar som skadats eller gått förlorade.

Not 18. Goodwill

Goodwill redovisas enligt IFRS 3 Rörelseförvärv, se not 1. För kritiska bedömningar se not 2.

Goodwill uppgår till 4 057 (4 324) Mkr. Under året har goodwill minskat netto med 267 Mkr på grund av kursdifferenser, företagsförvärv och nedskrivningar.

Goodwillvärden fördelade per kassagenererande enheter

	2019-12-31	2018-12-31	årets förändring	varav nedskrivning	varav företagsförvärv	varav kursdifferens
Byggverksamhet						
Sverige	52	51	1			1
Norge	1 001	971	30			30
Finland	458	449	9			9
Tjeckien/Slovakien	554	537	17			17
Storbritannien	1 249	1 503	-254	-367		113
USA Building	379	363	16			16
USA Civil	34	32	2			2
Bostadsutveckling						
Norge	320	408	-88	-101		13
Finland	10	10	0	-9	8	1
Kommersiell fastighetsutveckling						
Polen	0	0	0	-70	70	0
Summa	4 057	4 324	-267	-547	78	202

Återvinningsvärdet för goodwill baseras på nyttjandevärdet.

Goodwillvärdet tillsammans med övriga värden på anläggningstillgångar, omsättningsfastigheter och netto rörelsekapital prövas årligen.

Förväntade kassaflöden baseras på prognoser för utvecklingen av bostads- och kommersiell fastighetsutveckling samt bygginvesteringarnas utveckling på varje delmarknad i de länder där koncernen är verksam. Basen för prognoserna är enheternas tvåårsprognoser, och den femåriga fastställda affärsplanen. Den framtida makroekonomiska utvecklingen och ränteutvecklingen är också viktiga variabler. Prognosperioden omfattar tio år, som är den period som används i modeller i värdering av andra typer av tillgångar, till exempel kommersiella projekt. Med tioåriga modeller finns bättre förutsättningar att göra antaganden om cykler, och beroendet av residualvärden minskar.

Den tillväxttakt som används för att extrapolera kassaflödesprognoser bortom den period som täcks av de tioåriga prognoserna är för branschen normala i respektive land.

För varje affärsenhet används en unik diskonteringsfaktor baserad på WACC-ränta (vägd genomsnittlig kostnad för lånat och eget kapital). Parametrar som påverkar WACC-räntan är låneränta, marknadsrisker och förhållandet mellan lånat och eget kapital. WACC-räntan anges både före och efter skatt.

Följande tabell anger hur redovisat värde förhåller sig till återvinningsvärdet för respektive affärsenhet för Skanskas största goodwillposter. Återvinningsvärdet uttrycks som 100. Testerna baseras på bedömning av utvecklingen under den kommande tioårsperioden.

	Norge	Finland	Tjeckien	Storbritannien
Återvinningsvärde, 100	100	100	100	100
Redovisat värde	45	e.t	16	e.t
Redovisat värde, föregående år ¹⁾	33	e.t	12	e.t
Räntesats, procent (WACC), före skatt	10	8	9	11
Räntesats, procent (WACC), efter skatt	9	7	8	7
Förväntad tillväxt, %, föregående år	2	2	3	1
Räntesats, procent (WACC), föregående år (före skatt)	9	8	9	11
Räntesats, procent (WACC), föregående år (efter skatt)	8	7	8	8
Förväntad tillväxt, %, föregående år	2	2	3	1
Redovisat värde i förhållande till återvinningsvärdet 100 vid en höjning av räntan med + 1 procentenhet	55	e.t	19	e.t
+ 5 procentenheter	102	e.t	32	e.t
Redovisat värde, föregående år, i förhållande till återvinningsvärdet 100 vid en höjning av räntan med + 1 procentenhet	41	e.t	15	e.t
+ 5 procentenheter	91	e.t	25	e.t

1) Värde > 100 uttrycker att återvinningsvärde understiger redovisat värde och nedskrivningsbehov föreligger. För verksamheten i Finland och Storbritannien är redovisat värde negativt till följd av ett negativt rörelsekapital som överstiger anläggningstillgångarnas värde.

Not 18. Fortsättning

Nedskrivning av goodwill

Under året har koncernen skrivit ned goodwill med 547 (393) Mkr.

Nedskrivningen baserades på en beräkning av nyttjandevärde och redovisas som försäljnings- och administrationskostnad i resultaträkningen.

Ändrade marknadsförhållanden för verksamheterna i Storbritanien och Norge har medfört beslut om nedskrivning av goodwill uppgående till 367 Mkr i Storbritannien och 101 Mkr i Norge. Under året har koncernen även skrivit ned goodwill som uppstod i samband med förvärv i Polen och Finland gjorda under samma räkenskapsår.

Not 19. Immateriella tillgångar

Immateriella anläggningstillgångar redovisas enligt IAS 38, se not 1.

Immateriella tillgångar med tilläpade nyttjandeperioder

	2019-12-31	2018-12-31	Tilläpade nyttjandeperioder
Immateriella tillgångar, externt förvärvade	385	412	3–10 år
Immateriella tillgångar, internt upparbetade	480	563	3–7 år
Summa	865	975	

De internt upparbetade immateriella tillgångarna består av affärssystem. I externt förvärvade immateriella tillgångar ingår förvärv av programvaror i USA, Sverige och Finland, samt licenser och nyttjanderätter i Sverige.

Affärssystem skrivs av på maximalt sju år. Kundkontrakt skrivs av i takt med upparbetning och patent skrivs av på tio år.

Avskrivningar per funktion på övriga immateriella tillgångar

Avskrivningar görs på samtliga immateriella tillgångar då dessa har en begränsad nyttjandeperiod.

Avskrivning per funktion	2019	2018
Produktion och förvaltning	-123	-97
Försäljning och administration	-110	-112
Summa	-233	-209

Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar på övriga immateriella tillgångar

Under året har nedskrivningar/återföring av nedskrivningar redovisats netto med -0 (-45) Mkr. Nedskrivningarna under jämförelseåret har skett i Storbritannien och Polen.

Uppgift om anskaffningsvärden, ackumulerade avskrivningar och ackumulerade nedskrivningar

	Immateriella tillgångar, externt förvärvade		Immateriella tillgångar, internt upparbetade ¹⁾	
	2019	2018	2019	2018
Accumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början	1 674	1 577	812	683
Investeringar	87	96	29	129
Företagsförvärv	18	21		
Avyttringar	-199	-12		
Omklassificeringar		-78		
Årets kursdifferenser	58	70		
	1 638	1 674	841	812
Accumulerade avskrivningar				
Vid årets början	-1 031	-953	-249	-159
Avyttringar	156	6		
Årets avskrivningar	-121	-119	-112	-90
Omklassificeringar		78		
Årets kursdifferenser	-34	-43		
	-1 030	-1 031	-361	-249
Accumulerade nedskrivningar				
Vid årets början	-231	-186	0	0
Avyttringar	18			
Årets nedskrivningar	-18	-64		
Återföring av nedskrivningar	18	19		
Årets kursdifferenser	-10			
	-223	-231	0	0
Redovisat värde vid årets slut	385	412	480	563
Redovisat värde vid årets början	412	438	563	524

1) De internt upparbetade immateriella tillgångarna utgörs av affärssystem.

Övrigt

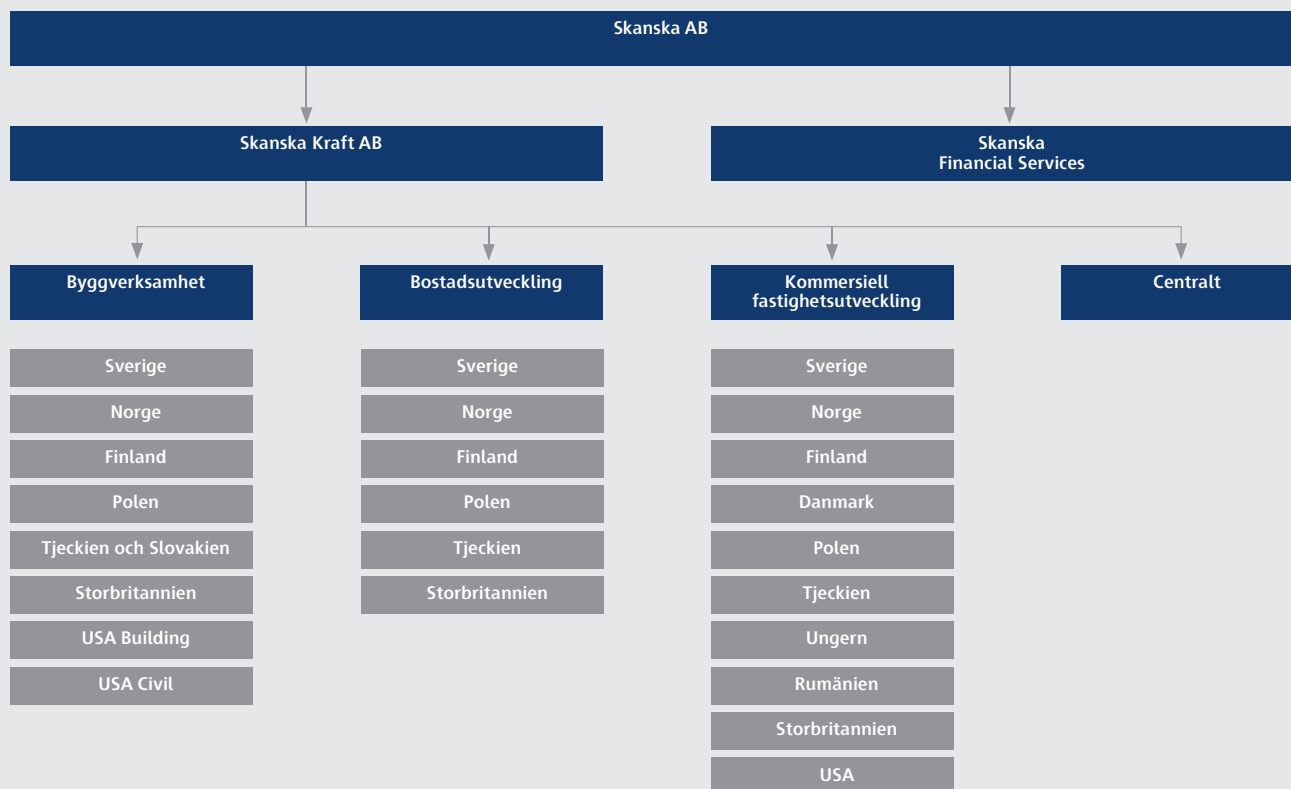
Uppgift om aktiverade räntor redovisas i not 15.

Direkta kostnader för forskning och utveckling uppgår till 233 (275) Mkr.

Not 20 A. Dotterföretag

Moderföretaget Skanska AB äger 100 procent av aktierna i Skanska Financial Services AB och Skanska Kraft AB. Skanska Kraft AB äger i sin tur direkt eller indirekt dotterföretagen i de länder som Skanska har verksamhet i. Alla dotterföretag är egna självständiga aktiebolag, handelsbolag eller motsvarande bolagsformer i respektive land. För bolagens säte, se not 51 i Moderbolagets noter.

Skankas bolagsstruktur

Av vad som framgår av not 26 finns endast smärre intressen i innehav utan bestämmande inflytande.

Not 20 B. Placeringar i joint ventures och intresseföretag

För alla samarbetsarrangemang sker en bedömning av dess legala form, avtal mellan delägarna och andra omständigheter. Samarbetsarrangemang redovisas enligt IFRS 11 Samarbetsarrangemang som ett joint venture om delägarna endast har rätt till nettotillgångarna. Se även not 1.

Placeringar i joint ventures och intresseföretag redovisas i enlighet med kapitalandelsmetoden. Resultat från joint ventures och intresseföretag efter skatt redovisas på egen rad i rörelseresultatet. Resultatet utgörs av koncernens andel av joint ventures och intresseföretags resultat efter skatt justerat för eventuell nedskrivning av koncernmässig goodwill och internvinster.

Resultat från joint ventures och intresseföretag framgår av följande tabell.

	2019	2018
Andel av joint ventures resultat enligt kapitalandelsmetoden	521	822
Försäljning av joint ventures	70	42
Nedskrivning joint ventures		-9
Summa	591	855

Redovisat värde enligt rapporten över finansiell ställning samt förändringen som skett framgår av följande tabell.

	2019			2018		
	Joint ventures	Intresseföretag	Summa	Joint ventures	Intresseföretag	Summa
Vid årets början	3 267	21	3 288	3 291	23	3 314
Nyanskaffningar	104		104	99		99
Avyttringar	-165		-165	-56		-56
Omklassificeringar	287		287	152		152
Årets kursdifferenser	95	1	96	160		160
Årets återföring för internresultat på entreprenadarbeten	1		1			0
Förändring av verkligt värde på derivat	-41		-41	272		272
Årets nedskrivningar			0	-9		-9
Årets förändring genom andel i joint ventures och intresseföretags resultat efter avdrag för erhållen utdelning	-129	1	-128	-642	-2	-644
Redovisat värde vid årets slut	3 419	23	3 442	3 267	21	3 288

Joint ventures

Joint ventures redovisas i enlighet med IAS 28 Innehav i intresseföretag och joint ventures, se not 1.

Koncernen har andelar i joint ventures till ett redovisat värde om 3 419 (3 267) Mkr.

Inom OPS-portföljen finns redovisade värden i joint ventures om 2 174 (2 248) Mkr.

Resultat från joint ventures

Andelar i joint ventures resultat efter skatt redovisas i rörelseresultatet eftersom andelarna innehas som ett led i rörelsen.

Andel av joint ventures resultat enligt kapitalandelsmetoden kommer huvudsakligen från verksamheten inom OPS-portföljen.

OPS-portfölj

Offentlig-privat samverkan är en form av offentlig upphandling där ett projektbolag, ägt av privata företag, får ett helhetsansvar för att utveckla, finansiera, bygga, driva och underhålla offentliga samhällsnyttiga funktioner.

Betalningsformen för investeringarna kan antingen vara baserade på marknadsrisk, till exempel vägavgifter, eller baserade på tillgänglighet, se vidare IFRIC 12 not 1. Koncessionsperioderna för nuvarande investeringar varierar mellan 30 och 58 år och ägarandelen i nuvarande portfölj ligger mellan 32 och 50 procent. För tillfället har OPS-portföljen investeringar i Sverige, Storbritannien och USA.

Not 20 B. Fortsättning

Specifikation över större innehav i aktier och andelar i joint ventures					Koncernmässigt redovisat värde ¹⁾		varav kassaflödessäkring	
Bolag	Verksamhet	Land	Andel (%) av kapital	Andel (%) av röster	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Joint ventures inom OPS-portföljen²⁾								
Elizabeth River Crossings LLC	Motorväg/Tunnel	USA	50	50				
Elizabeth River Crossings Holdco LLC	Motorväg/Tunnel	USA	50	50	1 254	1 267		
Hedmarksvegen AS ⁴⁾	Motorväg	Norge	50	50				-17
I-4 Mobility Partners Holdco LLC	Motorväg	USA	50	50		78	-28	-6
NPH Healthcare (Holdings) Limited shares	Sjukvård	Storbritannien	50	50	40	45	-37	-27
Swedish Hospital Partners Holding AB	Sjukvård	Sverige	50	50	818	819	-262	-233
LaGuardia Gateway Partners LLC	Flygplats	USA	32	32	62	19		
Summa joint ventures inom OPS-portföljen					2 174	2 228	-327	-283

Specifikation över större innehav i aktier och andelar i joint ventures					Koncernmässigt redovisat värde ¹⁾		varav kassaflödessäkring	
Bolag	Verksamhetsgren	Land	Andel (%) av kapital	Andel (%) av röster	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
AB Sydsten	Byggverksamhet	Sverige	50	50	148	138		
Bristol LEP Ltd ³⁾	Byggverksamhet	Storbritannien	80	80	1	8		
Essex LEP Ltd ³⁾	Byggverksamhet	Storbritannien	70	70	20	12		
SKPR 1350 Boylston LP	Kommersiell fastighetsutveckling	USA	50	50		224		
SKPR Watermark Seaport Operating Company LLC	Kommersiell fastighetsutveckling	USA	50	50				
T-C/SK 400 Fairview Holding LLC	Kommersiell fastighetsutveckling	USA	10	10				
Tiedemannsbyen DA	Bostadsutveckling	Norge	50	50	2	57		
Botkyrka Södra Porten Holding AB	Byggverksamhet	Sverige	50	50	101	101		
Nacka 13:79 JV AB	Bostadsutveckling	Sverige	50	50	321	162		
Sjöstadsbo AB	Bostadsutveckling	Sverige	50	50	265	100		
Järvastaden AB	Bostadsutveckling	Sverige	50	50	18	53		
BCal SCD Property LP	Kommersiell fastighetsutveckling	USA	10	10	135			
Ranheimsfjæra Utbyggingselskap DA	Bostadsutveckling	Norge	50	50	60			
Övriga joint ventures					174	184		
Summa joint ventures, koncernen					3 419	3 247	-327	-283

1) Koncernmässigt redovisat värde motsvarar koncernens andel i det egna kapitalet inklusive upparbetat resultat, koncernmässiga justeringar och avdrag för lämnade utdelningar.

2) Redovisat värde på joint ventures inom OPS portföljen är påverkat av kassaflödessäkringar. Värdet på dessa kassaflödessäkringarna uppgår till -327 (-283). Vid försäljning av joint ventures där redovisat värde är påverkat av kassaflödessäkringar kommer resultatet av försäljningen att påverkas då effekten av kassaflödessäkringar återförs mot resultatet.

3) För bolagen Bristol LEP Ltd och Essex LEP Ltd finns aktieägaravtal med delägarna, där det framgår att bland annat centrala frågor som till exempel budget och investeringar måste beslutas gemensamt, vilket Skanska har bedömt som att Skanska inte har bestämmande inflytande, trots hög andel av kapital och röster.

4) Innehaven har avyttrats under 2019

Orealiserad utvecklingsvinst i OPS-portföljen

Mdr kr	2019-12-31	2018-12-31
Nuvärde av kassaflöde från projekt	4,9	4,7
Nuvärde av återstående investeringar	-1,1	-1,1
Nuvärde av projekt	3,8	3,6
Redovisat värde före kassaflödessäkringar	-2,5	-2,5
Orealiserad utvecklingsvinst	1,3	1,1
Kassaflödessäkring	0,3	0,3
Påverkan i realiserat eget kapital¹⁾	1,6	1,4

1) Skatteeffekter ej inkluderade.

Not 20 B. Fortsättning

Uppgift om Skanskas joint ventures

Större delen av Skanskas joint ventures återfinns inom OPS-portföljen som redovisas enligt IFRIC 12, Avtal om ekonomiska eller samhälleliga tjänster. Nedan redovisas 100 procent av joint ventures resultaträkning och rapport över finansiell ställning.

Resultaträkning	OPS-portfölj		Övriga joint ventures		Totalt alla joint ventures	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Intäkter	12 372	9 162	4 118	6 410	16 490	15 572
Avskrivningar	-220	-207	-32	-62	-252	-269
Nedskrivningar				-572		-572
Övriga rörelsekostnader	-11 994	-8 703	-2 367	-4 105	-14 361	-12 808
Rörelseresultat	158	252	1 719	1 671	1 877	1 923
Ränteutgifter	1 132	1 428	8	6	1 140	1 434
Räntekostnader	-1 240	-1 413	-14	-56	-1 254	-1 469
Finansiella poster	1	3	-658		-657	3
Resultat efter finansiella poster¹⁾	51	270	1 055	1 621	1 106	1 891
Skatt	-47	-20	-15	-13	-62	-33
Årets resultat	4	250	1 040	1 608	1 044	1 858
Årets totalresultat	4	250	1 040	1 608	1 044	1 858
Rapport över finansiell ställning	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Anläggningstillgångar	56 872	51 029	327	1 511	57 199	52 540
Omsättningstillgångar	475	1 047	5 527	1 796	6 002	2 843
Kassa och bank	7 962	11 390	495	537	8 457	11 927
Summa tillgångar	65 309	63 466	6 349	3 844	71 658	67 310
Eget kapital hänförligt till aktieägaren ²⁾	4 419	4 493	3 127	1 612	7 546	6 105
Innehav utan bestämmande inflytande						
Långfristiga finansiella skulder	55 028	52 512	397	484	55 425	52 996
Andra långfristiga skulder			126	345	126	345
Kortfristiga finansiella skulder	5 862	6 223	2 280	842	8 142	7 065
Andra kortfristiga skulder	0	238	419	561	419	799
Summa eget kapital och skulder	65 309	63 466	6 349	3 844	71 658	67 310
Skanska har mottagit följande utdelning ³⁾	64	233	584	1 230	648	1 463
Avstämning mot andelar i joint ventures						
Eget kapital hänförligt till andelsägarna i joint ventures, 100%	4 419	4 493	3 127	1 612	7 546	6 105
Avgår eget kapital hänförligt till andra delägare än Skanska	-2 273	-2 250	-1 875	-613	-4 148	-2 863
Skanskas andel av eget kapital i joint ventures justerat för övervärden och goodwill	2 146	2 243	1 252	999	3 398	3 242
+ Förluster som redovisas som avsättning	28	14		35	28	49
- Nedskrivningar		-9				-9
+/- Eliminering internvinst			-7	-15	-7	-15
Redovisat värde på Skanskas andelar	2 174	2 248	1 245	1 019	3 419	3 267
varav kassaflödessäkring	-327	-283	0	0	-327	-283

1) Beloppet inkluderar nedskrivningar på koncernnivå.

2) Eget kapital innehåller efterställda lån från ägarna.

3) Utdelning innehåller även betalda räntor på de efterställda lånen.

Not 20 B. Fortsättning

Ställda säkerheter

Aktier i joint ventures som ställts som säkerhet för lån och andra förpliktelser uppgår till 2 174 (2 229) Mkr.

Övrigt

Skanskas joint ventures ägs av Skanska och andra investerare. Finansiering sker delvis av kapital från ägarna, men majoriteten av dem finansieras via banker eller kreditinstitut. Säkerheten för skulderna är alla tillgångar i respektive joint venture. Enligt avtal med bankerna begränsas möjligheten att disponera bankmedel från dessa joint ventures.

I delägda joint ventures totala investeringsåtaganden uppgår Skanskas andel till 2 848 (2 878) Mkr, varav Skanska har återstående åtaganden om att investera 1 275 (1 291) Mkr i infrastrukturinvesteringar i form av andelar och lån. Övrig del förväntas finansieras främst i form av bankkrediter eller obligationslån i respektive joint venture samt i form av andelar och lån från andra delägare.

Eventualförpliktelser för joint ventures uppgår till 574 (747) Mkr.

Intrasseföretag

Intrasseföretag redovisas i enlighet med IAS 28 Innehav i intrasseföretag och joint ventures, se not 1. Redovisat värde på intrasseföretag uppgår till 23 (21) Mkr.

Uppgift om koncernens andel av intäkter, resultat, tillgångar, skulder och eget kapital i intrasseföretag

	2019	2018
Intäkter	25	25
Resultat	-2	-2
Tillgångar	26	26
Eget kapital ¹⁾	23	21
Skulder	3	5
	26	26

1) Avstämning mellan eget kapital och redovisat värde på andelarna enligt kapitalandelsmetoden.

	2019-12-31	2018-12-31
Eget kapital i intrassebolag	23	21
Redovisat värde	23	21

Övrigt

I intrassebolagen finns inga skulder eller eventualförpliktelser som koncernen kan bli betalningsansvarig för. Det finns ej heller några åtaganden om framtida investeringar.

Not 20 C. Gemensamma verksamheter

Skanska utför en del projekt med en gemensam part utan att ett speciellt legalt bolag bildas för ändamålet. Dessa projekt klassificeras då som en gemensam verksamhet enligt IFRS 11. Gemensamma verksamheter utan att ett speciellt bolag bildas återfinns främst i USA.

Skanska utför även en del projekt med en gemensam part där ett speciellt bolag bildas för ändamålet. Dessa projekt klassificeras som en gemensam verksamhet under förutsättning att övriga kriterier i IFRS 11 uppfylles.

Specifikation över större intressen i gemensamma verksamheter, efter omsättning innevarande år

Namn på den gemensamma verksamheten	Verksamhet	Land	Andel (%) av kapital
Costain Skanska Balfour Beatty A14 Joint Venture	Motorväg	UK	34
Costain Skanska C405 Joint Venture	Kollektivtrafik	UK	50
Costain Skanska C412 Joint Venture	Kollektivtrafik	UK	50
Costain Skanska HS2 South EW Joint Venture	Kollektivtrafik	UK	50
Mid-Coast Transit Constructors	Kollektivtrafik	USA	33
Regional Connector Constructors	Kollektivtrafik	USA	63
Skanska Gates	Sjukhus	USA	89
Skanska/Walsh	Flygplats	USA	70
Skanska-Ames a Joint Venture	Motorväg	USA	60
Skanska-Granite-Lane A Joint Venture	Motorväg/Bro	USA	40
Skanska-Traylor-Shea, a Joint Venture	Kollektivtrafik	USA	50
SMB Joint Venture	Vattenunderhåll	UK	33
tRIIO	Gasunderhåll	UK	50

Det finns ytterligare 120 mindre gemensamma verksamheter i ovan nämnda länder, samt i Sverige, Norge och Tjeckien.

Not 21. Finansiella tillgångar

Som finansiella anläggningstillgångar redovisas finansiella placeringar, finansiella fordringar och aktieinnehav där ägandet understiger 20 procent och koncernen inte innehar betydande inflytande.

Som finansiella omsättningstillgångar redovisas finansiella placeringar och finansiella fordringar. Se även not 6.

Finansiella anläggningstillgångar	2019-12-31	2018-12-31	Finansiella omsättningstillgångar	2019-12-31	2018-12-31
Finansiella anläggningstillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Finansiella omsättningstillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen		
Derivat	1	2	Derivat	127	70
	1	2		127	70
Finansiella anläggningstillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat			Finansiella omsättningstillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde		
Aktier ¹⁾	44	41	Likvida medel med restriktioner	5 316	5 356
			Fordringar hos joint ventures	19	74
Finansiella anläggningstillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde			Övriga räntebärande fordringar	1 437	1 617
Fordringar hos joint ventures	15	121		6 772	7 047
Likvida medel med restriktioner	768	585	Summa	6 899	7 117
Övriga räntebärande fordringar	155	692	varav räntebärande finansiella omsättningstillgångar	6 772	7 047
	938	1 398	varav icke räntebärande finansiella omsättningstillgångar	127	70
Nettotillgångar i fonderade pensionsplaner	1 545	904			
Summa	2 528	2 345	Totalt redovisat värde för finansiella tillgångar	9 427	9 462
varav räntebärande finansiella anläggningstillgångar	2 483	2 302	varav finansiella tillgångar exklusive aktier och pensioner	7 838	8 517
varav icke räntebärande finansiella anläggningstillgångar	45	43			

1) Aktieinnehavet har under året påverkats av nedskrivning med 1 (0) Mkr.

Not 22. Omsättningsfastigheter/Projektutveckling

Omsättningsfastigheter redovisas enligt IAS 2 Varulager, se not 1.
Balansposternas fördelning per verksamhetsgren framgår nedan.

Verksamhetsgren	2019-12-31	2018-12-31
Kommersiell fastighetsutveckling	29 708	25 829
Bostadsutveckling	16 665	16 562
Summa	46 373	42 391

För ytterligare beskrivning av verksamhetsgrenarna, se not 4. Omsättningsfastigheter indelas i färdiga fastigheter, fastigheter under uppförande och exploateringsfastigheter.

Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar

Omsättningsfastigheter värderas enligt IAS 2 Varulager och värderas därmed till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Justering till nettoförsäljningsvärde via en nedskrivning redovisas liksom återföring av gjorda nedskrivningar i resultaträkningen som produktions- och förvaltningskostnad. Nettoförsäljningsvärdet påverkas såväl av fastighetens typ och belägenhet som av marknadens avkastningskrav.

	Nedskrivningar		Återföring av nedskrivningar		Summa	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Kommersiell fastighetsutveckling	-19	-101	0	0	-19	-101
Bostadsutveckling	-170	-72	0	0	-170	-72
Summa	-189	-173	0	0	-189	-173

Redovisade värden

	Färdigställda fastigheter		Fastigheter under uppförande		Exploateringsfastigheter		Omsättningsfastigheter	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Kommersiell fastighetsutveckling	5 025	2 127	14 882	16 247	9 801	7 455	29 708	25 829
Bostadsutveckling	567	903	7 902	8 213	8 196	7 446	16 665	16 562
Summa	5 592	3 030	22 784	24 460	17 997	14 901	46 373	42 391

	Kommersiell fastighetsutveckling		Bostadsutveckling		Summa omsättningsfastigheter	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Redovisat värde						
Vid årets början	25 829	23 615	16 562	15 395	42 391	39 010
Förvärv			89		89	
Investeringar	12 890	11 401	9 310	10 449	22 200	21 850
Redovisat värde sålda fastigheter	-8 998	-9 620	-9 257	-9 380	-18 255	-19 000
Nedskrivningar	-19	-101	-170	-72	-189	-173
Återföring av nedskrivningar						
Årets avsättning för internvinst på entreprenadarbeten	-327	-423	-135	-121	-462	-544
Omklassificeringar	-265	-148	4	30	-261	-118
Årets kursdifferenser	598	1 105	262	261	855	1 366
Vid årets slut	29 708	25 829	16 665	16 562	46 373	42 391

Redovisat värde för omsättningsfastigheter fördelas på fastigheter värderade efter anskaffningsvärde och fastigheter värderade enligt nettoförsäljningsvärde enligt följande tabell.

	Anskaffningsvärde		Nettoförsäljningsvärde		Summa	
	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Kommersiell fastighetsutveckling	29 637	25 750	71	79	29 708	25 829
Bostadsutveckling	16 008	16 290	657	272	16 665	16 562
Summa	45 645	42 040	728	351	46 373	42 391

Not 22. Fortsättning**Skillnad mellan verkligt värde och redovisat värde på omsättningsfastigheterna**

Mdr kronor	Övervärde 2019-12-31	Övervärde 2018-12-31
Kommersiell fastighetsutveckling		
Färdigställda projekt	1,6	0,2
Exploateringsfastigheter	1,0	0,8
Pågående projekt ¹⁾	7,1	8,2
	9,7	9,2
Bostadsutveckling		
Råmark och exploateringsfastigheter	3,2	4,0
Summa	12,9	13,2

1) Bedömt marknadsvärde. Intern värdering med värdetidpunkt vid respektive färdigställande.

Ställda säkerheter

Omsättningsfastigheter som ställts som säkerhet för lån och andra förpliktelser uppgår till 0 (0) Mkr, se not 33.

Övrigt

Uppgift om aktiverade räntor redovisas i not 15.

Skanska har åtaganden om att investera 1 870 (1 807) Mkr i omsättningsfastigheter.

Not 23. Material- och varulager

Material- och varulager redovisas enligt IAS 2 Varulager, se not 1.

	2019-12-31	2018-12-31
Råvaror och förnödenheter	300	467
Varor under tillverkning	105	126
Färdigvaror och handelsvaror	723	663
Summa	1 128	1 256

Det finns inga väsentliga skillnader mellan redovisat värde för varulagret och dess verkliga värde.

Ingen del av varulagret har justerats till följd av att nettoförsäljningsvärdet har ökat.

Inga varor har ställts som säkerhet för lån och andra förpliktelser.

Not 24. Övriga rörelsefordringar

Som övriga rörelsefordringar redovisas icke räntebärande fordringar i rörelsen. Rörelsefordringarna ingår i koncernens verksamhetscykel och redovisas som omsättningstillgångar.

	2019-12-31	2018-12-31
Kundfordringar	20 213	20 279
Övriga rörelsefordringar	2 982	3 500
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	4 018	3 464
Summa	27 213	27 243
Varav finansiella instrument redovisat i not 6.		
Kundfordringar	20 213	20 279
Övriga rörelsefordringar inklusive upplupna ränteintäkter	155	355
	20 368	20 634
Varav icke finansiella instrument	6 845	6 609

Not 25. Kassa och bank

Kassa och bank består av kassa och disponibla medel på bank och motsvarande kreditinstitut. Kassa och bank uppgår till 8 745 (10 722) Mkr. Koncernen har ej några kortfristiga placeringar per balansdagen, ej heller per föregående års balansdag.

Not 26. Eget kapital/Resultat per aktie

Eget kapital i koncernen fördelas på eget kapital hänförligt till aktieägarna och innehav utan bestämmande inflytande.

Innehav utan bestämmande inflytande utgör en procent av totala egna kapitalet.

Eget kapital har under året förändrat sig enligt följande.

	2019	2018
Ingående balans	29 347	27 185
varav innehav utan bestämmande inflytande	97	121
Förändrad redovisningsprincip, not 3	-67	-140
Justerad ingående balans	29 280	27 045
Årets totalresultat		
Årets resultat hänförligt till		
Aktieägarna	6 031	4 571
Innehav utan bestämmande inflytande	23	23
Övrigt totalresultat		
Poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat		
Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner ¹⁾	-895	-478
Skatt hänförlig till poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat	166	59
Summa	-729	-419
Poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat		
Omräkningsdifferenser hänförliga till aktieägarna ²⁾	672	1 299
Omräkningsdifferenser hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande	3	3
Säkring av valutarisk i utlandsverksamheter ³⁾	4	-183
Påverkan av kassaflödessäkringar ³⁾	-10	242
Skatt hänförligt till poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat	-10	7
Summa	659	1 368
Årets övrigt totalresultat efter skatt	-70	949
Årets totalresultat	5 984	5 543
varav hänförligt till aktieägarna	5 958	5 517
varav hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande	26	26
Övriga förändringar i eget kapital som ej ingår i årets totalresultat		
Utdelning till aktieägarna	-2 462	-3 373
Utdelning till innehav utan bestämmande inflytande	-26	-27
Förändring i koncernens sammansättning	0	-23
Påverkan av aktierelaterade ersättningar	245	254
Återköp aktier	0	-72
Summa	-2 243	-3 241
Utgående eget kapital	33 021	29 347
varav innehav utan bestämmande inflytande	97	97

1) Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner, -895 (-478) Mkr, tillsammans med skatt 166 (59) Mkr, totalt -729 (-419) Mkr utgör koncernens totala påverkan på övrigt totalresultat av omvärderingar pensioner redovisade enligt IAS 19 och redovisas i balanserade vinstmedel.

2) Omräkningsdifferenser hänförliga till aktieägarna, 672 (1 299) Mkr samt säkring av valutarisk i utlandsverksamheter, 4 (-183) Mkr, totalt 676 (1 116) Mkr, utgör koncernens förändring av omräkningsreserv.

3) Påverkan av kassaflödessäkringar -10 (242) Mkr, tillsammans med skatt -10 (7) Mkr, totalt -20 (249) Mkr utgör koncernens förändring av reserv för kassaflödessäkring.

Eget kapital hänförligt till aktieägarna fördelas på:

	2019-12-31	2018-12-31
Aktiekapital	1 260	1 260
Tillskjutet kapital	3 027	2 782
Reserver	3 165	2 509
Balanserat resultat	25 472	22 699
Summa	32 924	29 250

Tillskjutet kapital

Inbetalt kapital utöver kvotvärde vid historiska nyemissioner redovisas som tillskjutet kapital.

Förändringen under 2019 och 2018 hänför sig till aktierelaterade ersättningar och uppgår till 245 (254) Mkr.

Reserver

	2019-12-31	2018-12-31
Omräkningsreserv	3 551	2 875
Reserv för kassaflödessäkring	-386	-366
Summa	3 165	2 509

Avstämning reserver

	2019	2018
Omräkningsreserv		
Ingående omräkningsreserv	2 875	1 759
Årets omräkningsdifferenser	672	1 299
Säkring av valutarisk i utlandsverksamhet	4	-183
Utgående omräkningsreserv	3 551	2 875
Reserv för kassaflödessäkring		
Ingående sättningsreserv	-366	-615
Kassaflödessäkringar redovisade i övrigt totalresultat		
Årets säkringar	-160	88
Upplöst mot resultaträkningen	150	154
Skatt hänförlig till årets säkringar	-10	7
Utgående sättningsreserv	-386	-366
Summa reserver	3 165	2 509

Omräkningsreserv

Omräkningsreserven består av ackumulerade omräkningsdifferenser vid omräkning av finansiella rapporter för utländska verksamheter. I omräkningsreserven ingår även kursdifferenser som uppstått vid säkring av nettoinvesteringar i utländska verksamheter: Omräkningsreserven "nollställdes" vid övergången till IFRS redovisningen 1 januari 2004.

Årets omräkningsdifferenser uppgår till 672 (1 299) Mkr och består av positiva omräkningsdifferenser i främst USD. För förkortning av valutor se not 34.

Omräkningsreserven har under året påverkats av kursdifferenser med 4 (-183) Mkr genom valutasäkringsåtgärder. Koncernen har valutasäkringar mot nettoinvesteringar främst i EUR. Totalt uppgår ackumulerad omräkningsreserv till 3 551 (2 875) Mkr.

Not 26. Fortsättning

Reserv för kassaflödessäkring

Säkringsredovisning tillämpas huvudsakligen för OPS-portföljen. I reserven för kassaflödessäkring redovisas orealiserade vinster och förluster på säkringsinstrumenten. Förändringen under året uppgår till -20 (249) Mkr vilket förklaras av ändrade valutakurser där terminskontrakt tecknats för framtida transaktioner i utländsk valuta och säkringsredovisning tillämpas, samt att ränteswappar har förfallit och realiserats vilket till viss del motverkas av ändrade marknadsräntor. Utgående reserv uppgår till -386 (-366) Mkr.

Balanserat resultat

I balanserat resultat ingår årets resultat samt ej utdelade tidigare års intjänade vinstmedel i koncernen. Moderbolagets reservfond ingår i balanserat resultat tillsammans med omvärderingar av pensionsskulder som enligt IAS 19 endast redovisas i övrigt totalresultat.

Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner

Eget kapital har påverkats av omvärderingar av förmånsbaserade planer med -729 (-419) Mkr efter hänsyn till sociala kostnader och skatt.

Omvärderingar av pensionsförpliktelser uppgår till -2 617 (340) Mkr och beror till stor del på sänkt diskonteringsränta för pensionsplanerna i Norge och Storbritannien.

Omvärderingar av förvaltningstillgångar uppgår till 1 866 (-611) Mkr vilket huvudsakligen beror på att verklig avkastning på aktier under 2019 överstiger den beräknade avkastningen, se även not 28.

	2019	2018
Omvärderingar pensionsförpliktelser	-2 617	340
Skillnad mellan beräknad och verklig avkastning på förvaltningstillgångar	1 866	-611
Sociala avgifter inklusive särskild löneskatt	-144	-207
Skatt	166	59
Summa	-729	-419

IFRS 2, Aktierelaterade ersättningar

De aktiesparprogram som infördes 2014 och 2017 redovisas som aktierelaterade ersättningar som regleras med ett eget kapitalinstrument i enlighet med IFRS 2. Detta innebär att det verkliga värdet beräknas baserat på bedömd målpåfyllelse av uppställda resultatmål under mätperioden. Efter mätperiodens slut fastställs det verkliga värdet. Värdet fördelas över den treåriga intjänandeperioden. Någon omvärdering efter att det verkliga värdet fastställts sker ej under resterande intjänandeperiod förutom för förändringar av antalet aktier på grund av att villkoret om fortsatt anställning under intjänandeperioden ej längre uppfylls.

Utdelning

Efter balansdagen har styrelsen föreslagit en ordinarie utdelning med 6,25 (6,00) kronor per aktie för verksamhetsåret 2019. Årets utdelning beräknas uppgå till 2 572 (2 462) Mkr. För moderbolagets innehav av B-aktier utgår ingen utdelning. Det totala utdelningsbeloppet kan komma att förändras fram till avstämningstidpunkten, beroende på återköp av aktier och överföring av B-aktier till deltagarna i långsiktiga aktieincitamentsprogram. Utdelningen fastställs på årsstämman den 26 mars 2020.

Aktier

Uppgift om antal aktier samt resultat respektive eget kapital per aktie framgår av tabell nedan.

	2019	2018
Antal aktier vid årets slut	419 903 072	419 903 072
varav A-aktier	19 704 715	19 725 759
varav B-aktier	400 198 357	400 177 313
Genomsnittskurs, återköpta aktier, kronor	137,54	137,54
varav under året återköpta	0	435 000
Antal B-aktier i eget förvar vid årets slut	8 394 479	10 224 634
Antal utestående aktier vid årets slut	411 508 593	409 678 438
Genomsnittligt antal utestående aktier	410 720 937	409 130 770
Genomsnittligt antal utestående aktier efter utspädning	412 585 074	411 415 278
Genomsnittlig utspädning, procent	0,45	0,56
Resultat per aktie, kronor	14,68	11,17
Resultat per aktie efter utspädning, kronor	14,62	11,11
Eget kapital per aktie, kronor	80,01	71,40

Förändring av antal aktier	2019	2018
Antal vid årets ingång	409 678 438	408 713 044
Antal återköpta B-aktier	0	-435 000
Antal aktier tilldelade anställda	1 830 155	1 400 394
Antal vid årets utgång	411 508 593	409 678 438

Utspädningseffekt

För det aktiesparprogram som infördes 2014 och 2017 beräknas antalet potentiella stamaktier under mätperioden utifrån bedömt antal aktier som kommer att utges som en följd av uppfyllelse av uppställda mål. Efter mätperiodens slut fastställs det antal aktier som kan komma att utges förutsatt att villkoren om fortsatt anställning uppfylls. Sålunda framräknade antal potentiella stamaktier reduceras därefter för funktionen mellan det vederlag som Skanska förväntas erhålla och genomsnittlig börskurs under perioden.

Kostnaden exklusive sociala avgifter för båda aktiesparprogrammen bedöms uppgå till 1 626 Mkr fördelad på de tre intjänandeåren, motsvarande 9 389 451 aktier. Maximal utspädning vid intjänandeperiodernas utgång beräknas till 1,07 procent.

Årets kostnad för båda programmen uppgår till 245 Mkr exklusive sociala avgifter. Intjänade, ej ännu utdelade aktierätter till och med 2019 uppgår till 1 864 137 aktier. Utspädningseffekten till och med 2019 uppgår till 0,45 procent.

Kapitalhantering

Kapitalbehovet varierar mellan de olika verksamhetsgrenarna. Skansas byggprojekt finansieras huvudsakligen av kunderna. Det leder till att bolaget inom Byggverksamheten kan arbeta med ett fritt rörelsekapital (negativt). Det fria rörelsekapitalet inom Byggverksamheten tillsammans med vinster från koncernens verksamheter, liksom möjligheten att öka belåningen genom kreditfinansiering, gör det möjligt att finansiera investeringar i egen projektutveckling.

Sett till Byggverksamhetens stora volym med differentierade risker i olika typer av uppdrag och beställares krav på säkerheter, exempelvis utförandegarantier vid offentligt upphandlade projekt på den amerikanska marknaden, föreligger ett betydande krav på eget kapital. Hänsyn måste också tas till finansiering av goodwill liksom kommande investeringar inom Projektutveckling.

Not 26. Fortsättning

Ett antal finansiella mål har fastställts, som bedöms vara de som bäst reflekterar lönsamheten i verksamheten och som bäst visar det finansiella utrymmet för investeringar och tillväxt. Avkastning på eget kapital respektive sysselsatt kapital är ett mått på hur väl aktieägarnas och långivarnas kapital används.

Målet för 2016–2020 är avkastning på koncernens eget kapital om minst 18 procent och avkastning på sysselsatt kapital sammantaget för verksamhetsgrenarna inom Projektutveckling om minst 10 procent. Skanska har en utdelningspolicy att dela ut 40–70 procent av årets resultat efter skatt till delägarna, förutsatt att bolagets finansiella situation i sin helhet är stabil.

Det är styrelsens bedömning att koncernens eget kapital uppgår till ett rimligt belopp med hänsyn till de behov som Skanskas finansiella ställning och marknadsomständigheter erfordrar.

Not 27. Finansiella skulder

Finansiella skulder fördelas på långfristiga och kortfristiga skulder. I normalfallet gäller en förfallotidpunkt inom ett år om skulden skall behandlas som kortfristig. Detta gäller inte för diskonterade rörelseskulder, vilka tillhör verksamhetscykeln och därför redovisas som kortfristiga skulder oavsett förfallotidpunkt.

Beträffande finansiella risker och finanspolicy se not 6.

Långfristiga finansiella skulder	2019-12-31	2018-12-31
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		
Derivat	2	3
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde		
Skulder till kreditinstitut	1 864	2 401
Övriga skulder	699	1 508
Summa	2 565	3 912
varav räntebärande långfristiga finansiella skulder	2 563	3 909
varav icke räntebärande långfristiga finansiella skulder	2	3
Kortfristiga finansiella skulder		
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		
Derivat	50	48
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde		
Byggnadskreditiv i bostadsrättsföreningar	3 430	6 242
Övriga skulder	1 137	1 020
Summa	4 617	7 310
varav räntebärande kortfristiga finansiella skulder	4 567	7 262
varav icke räntebärande kortfristiga finansiella skulder	50	48
Totalt redovisat värde för finansiella skulder	7 182	11 222

Not 28. Pensioner

Avsättningar för pensioner redovisas i enlighet med IAS 19, Ersättningar till anställda. Se not 1.

Pensionskund enligt rapport över finansiell ställning

Räntebärande pensionskulder uppgår enligt rapporten över finansiell ställning till 6 866 (5 669) Mkr och räntebärande pensionsfordringar uppgår till 1 545 (904) Mkr. Räntebärande pensionskulder och räntebärande pensionsfordringar uppgår netto till 5 321 (4 765) Mkr.

Skanska har förmånsbestämda planer för pensioner i Sverige, Norge och Storbritannien. Pensionen i dessa planer baseras huvudsakligen på slutlönen eller genomsnittligt intjänande under anställningsperioden. Planerna omfattar ett stort antal anställda men det förekommer även avgiftsbestämda planer i dessa länder. Koncernbolag i andra länder har pensionsplaner som redovisas som avgiftsbestämda planer.

Förmånsbestämda planer

Pensionsplanerna omfattar huvudsakligen ålderspension. Respektive arbetsgivare har vanligen ett åtagande att betala livsvarig pension. Intjänandet bygger på antalet anställningsår. Den anställde måste vara ansluten till planen ett visst antal år för att uppnå full rätt till ålderspension. För varje år tjänar den anställde in ökad rätt till pension vilket redovisas som pension intjänad under perioden samt ökning av pensionsåtagande.

Pensionsplanerna är fonderade genom att pensionsförpliktelserna tryggs av tillgångar i pensionsstiftelser och avsättningar i räkenskaper.

Förvaltningstillgångarna i Sverige och Storbritannien understiger pensionsförpliktelserna varför mellanskillnaden redovisas som en skuld i rapport över finansiell ställning. Förvaltningstillgångarna i Norge överstiger pensionsförpliktelserna varför mellanskillnaden redovisas som en fordran. Den takregel som i vissa fall begränsar tillgångarnas värde i rapport över finansiell ställning är inte aktuell enligt befintliga stadgar i stiftelserna, förutom för en av planerna i Norge och en av de mindre planerna i Storbritannien. Förvaltningstillgångarnas redovisade värde har reducerats med 4 (18) Mkr genom begränsning enligt takregeln.

Pensionsförpliktelserna per balansdagen uppgår till 27 115 (23 275) Mkr. Pensionsförpliktelserna har under året påverkats av omvärderingar. Sänkt diskonteringsränta för samtliga tre länder har ökat pensionsförpliktelserna vilket i viss mån motverkas av sänkt inflation för Sverige och Storbritannien. Omvärderingarna ingår i övrigt totalresultat och uppgår netto till –2 617 (340). Pensionsförpliktelserna har även påverkats av att kostnaderna för intjänade pensioner och räntekostnader överstiger utbetalda pensioner. Pensionsförpliktelserna har ökat genom högre valutakurs för norska kronor och brittiska pund.

Förvaltningstillgångarna uppgår till 21 794 (18 510) Mkr. Förvaltningstillgångarna har under året påverkats av omvärderingar då verklig avkastning på aktier överstiger beräknad avkastning. Omvärderingarna ingår i övrigt totalresultat och uppgår till 1 866 (–611) Mkr. Förvaltningstillgångarna har ökat genom högre valutakurs för norska kronor och brittiska pund.

I resultaträkningen redovisad intäkt på förvaltningstillgångarna uppgick till 519 (491) Mkr medan verklig avkastning uppgick till 2 385 (–120) Mkr. Den högre avkastningen är hänförlig till pensionsplanerna i samtliga tre länder.

Förvaltningstillgångarna består huvudsakligen av aktier, räntebärande värdepapper, andelar i fonder samt investeringar i fastigheter och OPS-projekt. Inga tillgångar används i rörelsen. Antalet direktägda aktier i Skanska AB uppgår till 0 (0) st B-aktier. Det finns också en obetydlig andel indirekt ägda aktier i Skanska AB via investeringar i olika slags fonder.

De risker som följer av bolagets förmånsbestämda pensionsplaner är av flera slag. Pensionsåtagandena påverkas huvudsakligen av aktuell diskonteringsränta, löneökningar, inflation samt livslängd. Risken i förvaltningstillgångarna utgörs huvudsakligen av marknadsrisk. Sammantaget kan effekten av dessa risker innebära volatilitet i bolagets egna kapital samt medföra ökade framtida kostnader för pensioner och högre pensions-

Not 28. Fortsättning

utbetalningar än beräknat. Skanska följer löpande utvecklingen av pensionsåtagandena och uppdaterar de väsentligaste antagandena varje kvartal och övriga antagandena minst en gång per år.

Beräkning av pensionsåtagandena utföres av oberoende aktuarier. Bolaget har upprättat styrdokument för hantering av förvaltningstillgångarna i form av placeringsriktlinjer där tillåtna investeringar och allokeringssamar för dessa regleras. Härutöver använder bolaget externa investeringsrådgivare som löpande följer förvaltningstillgångarnas utveckling. Den långa durationen i pensionsåtagandena matchas delvis genom långfristiga investeringar i OPS-projekt och fastighetsinvesteringar samt placeringar i långfristiga räntebärande värdepapper.

Den största förmånsbestämda planen för Skanska i Sverige är ITP 2-planen där pensionen baseras på slutlön vid pensionstillfället. ITP 2 omfattar tjänstemän födda 1978 eller tidigare. Pensionsåtagandena säkras genom tillgångar i pensionsstiftelse samt genom kreditförsäkring hos PRI Pensionsgaranti. Pensionsåtagandet är livslångt och känsligt för ändringar av diskonteringsräntan, löneökningar, inflationen samt livslängden.

En mindre del av ITP 2 planen tryggas genom försäkring i Alecta. Denna försäkring omfattar flera arbetsgivare och det föreligger inte tillräcklig information för att redovisa dessa förpliktelser som en förmånsbestämd plan. Pension som tryggas genom försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan. Betalda avgifter under 2019 uppgår till 3 (3) Mkr. Vid utgången av 2019 uppgick den kollektiva konsolideringsnivån för förmånsbestämd försäkring i Alecta till preliminärt 148 (142) procent. Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av tillgångar i procent av försäkrings-tekniska åtaganden.

Inom Skanska Norge är den största förmånsbestämda pensionsplanen Skanska Norge Pensionskassa. Planen omfattar så gott som samtliga anställda inom Skanska i Norge och pensionen baseras på slutlön och antal år som anställd i Skanska. Pensionsåtagandena säkras genom tillgångar i pensionskassan. Skanska Norge Pensionskassa är sedan mitten av 2018 stängd för nytillträde. Pensionsåtagandet är livslångt och känsligt för ändringar av diskonteringsräntan, löneökningar, inflationen samt livslängden.

Den största av Skanskas förmånsbestämda pensionsplaner i Storbritannien är Skanska Pension Fund. Planen omfattar tjänstemän och baseras på genomsnittligt intjänad lön över anställningsperioden. Pensionen omvärderas efter ändringar i prisinflationsbeloppet. Pensionsåtagandena säkras genom tillgångar i pensionsfonden. Skanska Pension Fund är sedan slutet av första kvartalet 2018 stängd för nyintjänande och nytillträde. Pensionsåtagandet är känsligt för ändringar av diskonteringsräntan, inflationen samt livslängden.

Nettoskuld avseende ersättningar till anställda, förmånsbestämda planer

	2019-12-31	2018-12-31
Pensionsförpliktelser fonderade planer, nuvärde per den 31 december	27 115	23 275
Förvaltningstillgångar, verkligt värde per den 31 december	-21 794	-18 510
Nettoskuld enligt rapport över finansiell ställning	5 321	4 765

Pensionsförpliktelser och förvaltningstillgångar per land

	Sverige	Norge	Storbritannien	Totalt
2019				
Pensionsförpliktelser	11 190	4 288	11 637	27 115
Förvaltningstillgångar	-4 848	-5 833	-11 113	-21 794
Nettoskuld enligt rapport över finansiell ställning	6 342	-1 545	524	5 321

2018

Pensionsförpliktelser	9 767	3 957	9 551	23 275
Förvaltningstillgångar	-4 388	-4 861	-9 261	-18 510
Nettoskuld enligt rapport över finansiell ställning	5 379	-904	290	4 765

Räntebärande pensionsskuld, netto

	2019	2018
Ingående balans pensionsskuld, netto	4 765	4 910
Pensionskostnader	524	632
Betalda förmåner från arbetsgivare	-237	-229
Tillskjutna medel från arbetsgivare	-490	-533
Omvärderingar ¹⁾	751	271
Reduceringar och regleringar	0	-326
Kursdifferenser	8	40
Nettoskuld enligt rapport över finansiell ställning	5 321	4 765

1) Se även not 26 där skattedel och sociala kostnader som redovisas i övrigt totalresultat framgår.

Pensionsförpliktelser

	2019	2018
Ingående balans	23 275	23 271
Pensioner intjänade under perioden	446	535
Ränta på förpliktelser	603	594
Betalda förmåner från arbetsgivare	-237	-229
Betalda förmåner från förvaltningstillgångar	-477	-622
Omvärderingar:		
- Aktuariella vinster (-) / förluster (+) förändrade finansiella antaganden	2 941	-357
- Aktuariella vinster (-) / förluster (+) förändrade demografiska antaganden	-88	-279
- Erfarenhetsbaserade förändringar	-236	296
Reduceringar och regleringar		-326
Kursdifferenser	888	392
Pensionsförpliktelser, nuvärde	27 115	23 275

Not 28. Fortsättning**Pensionsförpliktelseernas fördelning och genomsnittlig löptid per land**

	Sverige	Norge	Stor-britannien
2019			
Aktiva medlemmars del av förpliktelseerna	41%	47%	4%
Vilande pensionsrättigheter	26%	14%	56%
Pensionärsers del av förpliktelseerna	33%	39%	40%
Vägd genomsnittlig löptid	21 år	19 år	20 år
2018			
Aktiva medlemmars del av förpliktelseerna	39%	47%	4%
Vilande pensionsrättigheter	25%	17%	57%
Pensionärsers del av förpliktelseerna	36%	36%	39%
Vägd genomsnittlig löptid	20 år	20 år	20 år

Förvaltningstillgångar

	2019	2018
Ingående balans	18 510	18 361
Beräknad avkastning på förvaltningstillgångar	519	491
Tillskjutna medel från arbetsgivare	490	533
Tillskjutna medel från anställda	6	6
Betalda förmåner	-477	-622
Skillnad mellan verklig avkastning och beräknad avkastning	1 866	-611
Kursdifferenser	880	352
Förvaltningstillgångar, verkligt värde	21 794	18 510

Tillskjutna medel förväntas uppgå till 300 Mkr under 2020.

Förvaltningstillgångar som inte ingår i redovisat värde genom begränsning enligt takregeln

	2019	2018
Ingående balans	18	20
Årets förändring	-14	-2
Förvaltningstillgångar som inte ingår i redovisat värde	4	18

Förvaltningstillgångar och avkastning per land

	Sverige	Norge	Stor-britannien
2019			
Aktier	33%	38%	31%
Räntebärande värdepapper	34%	43%	41%
Alternativa investeringar	33%	19%	28%
Beräknad avkastning	2,25%	3,00%	2,75%
Verklig avkastning	9,90%	12,50%	12,20%
2018			
Aktier	27%	38%	29%
Räntebärande värdepapper	32%	42%	37%
Alternativa investeringar	41%	20%	34%
Beräknad avkastning	2,50%	2,75%	2,50%
Verklig avkastning	0,20%	-1,00%	-0,40%

Totala förvaltningstillgångar fördelade på tillgångsklasser

	2019-12-31	2018-12-31
Aktier och fonder		
Svenska aktier och fonder	556	381
Norska aktier och fonder	819	697
Brittiska aktier och fonder	1 280	967
Globala fonder	4 612	3 692
Summa aktier och fonder	7 267	5 737
Räntebärande värdepapper		
Svenska obligationer	1 320	1 090
Norska obligationer	1 038	881
Brittiska obligationer	3 520	2 155
Obligationer i andra länder	2 826	2 710
Summa räntebärande värdepapper	8 704	6 836
Alternativa investeringar:		
Hedgefonder	310	322
Fastighetsinvesteringar	1 636	1 666
Projekt i OPS-portföljen	1 800	1 909
Övrigt	2 077	2 040
Summa alternativa investeringar	5 823	5 937
Totala förvaltningstillgångar	21 794	18 510

Aktier och fonder, räntebärande värdepapper samt hedgefonder har värderats till aktuella marknadspriser. Fastighetsinvesteringar och infrastrukturprojekt har värderats med diskontering av framtida kassaflöden. Av de totala förvaltningstillgångarna har 75 procent ett noterat pris på en aktiv marknad.

Not 28. Fortsättning**Aktuariella antaganden**

	Sverige	Norge	Storbritannien
2019			
Finansiella antaganden			
Diskonteringsränta, den 1 januari	2,25%	3,00%	2,75%
Diskonteringsränta, den 31 december	1,50%	2,50%	2,00%
Beräknad avkastning på förvaltningsstillgångar, perioden	2,25%	3,00%	2,75%
Förväntad löneökning, den 31 december	3,00%	2,25%	3,25%
Förväntad inflation, den 31 december	1,75%	1,50%	3,00%
Demografiska antaganden			
Förväntad livslängd efter 65 års ålder, män	23 år	21 år	23 år
Förväntad livslängd efter 65 års ålder, kvinnor	25 år	24 år	24 år
Livslängdstabell	PRI	K2013	S2 2018
2018			
Finansiella antaganden			
Diskonteringsränta, den 1 januari	2,50%	2,75%	2,50%
Diskonteringsränta, den 31 december	2,25%	3,00%	2,75%
Beräknad avkastning på förvaltningsstillgångar, perioden	2,50%	2,75%	2,50%
Förväntad löneökning, den 31 december	3,00%	2,25%	3,50%
Förväntad inflation, den 31 december	2,00%	1,50%	3,25%
Demografiska antaganden			
Förväntad livslängd efter 65 års ålder, män	23 år	21 år	23 år
Förväntad livslängd efter 65 års ålder, kvinnor	25 år	24 år	25 år
Livslängdstabell	PRI	K2013	S2 2017

Samtliga tre länder där Skanska har förmånsbestämda planer har en omfattande marknad för förstklassiga långfristiga företagsobligationer inklusive bostadsobligationer. Diskonteringsräntan fastställes med utgångspunkt från marknadsräntan på balansdagen för dessa obligationer.

Pensionsförpliktelsearnas känslighet för ändrade antaganden

	Sverige	Norge	Storbritannien	Summa ¹⁾
Pensionsförpliktelser, den 31 december, 2019	11 190	4 288	11 637	27 115
Diskonteringsräntan ökar med 0,25%	-575	-200	-575	-1 350
Diskonteringsräntan reduceras med 0,25%	575	200	575	1 350
Förväntad löneökning ökar med 0,25%	150	50	0	200
Förväntad löneökning reduceras med 0,25%	-150	-50	0	-200
Förväntad inflation ökar med 0,25%	425	150	400	975
Förväntad inflation minskar med 0,25%	-425	-150	-400	-975
Förväntad livslängd ökar med 1 år	475	200	425	1 100

1) Beräknad förändring av pensionsförpliktelsen/pensionsskulden om antagandet ökar eller reduceras för samtliga tre länder. Om pensionsskulden ökar för samtliga tre länder reduceras koncernens eget kapital med 90 procent av den ökade pensionsskulden efter hänsyn tagen till uppskjuten skatt och sociala kostnader.

Förvaltningstillgångarnas känslighet för avvikelser mellan beräknad avkastning och verklig avkastning

	Sverige	Norge	Storbritannien	Summa ¹⁾
Förvaltningstillgångar, den 31 december, 2019	4 848	5 833	11 113	21 794
Avkastningen ökar med 5%	250	300	550	1 100
Avkastning minskar med 5%	-250	-300	-550	-1 100

1) Om verklig avkastning överstiger beräknad avkastning med 5% förväntas vinsten vid omvärderingen uppgå till 1 100 Mkr. Om verklig avkastning understiger beräknad avkastning med 5 procent förväntas förlusten vid omvärderingen uppgå till 1 100 Mkr.

Känslighetsanalyserna baseras på befintliga förhållanden, antaganden och populationer. Applicering på andra nivåer kan ge andra effekter av förändringar.

Avgiftsbestämda planer

Planerna omfattar huvudsakligen ålderspension, sjukpension och familjepension. Premierna betalas löpande under året av respektive koncernföretag till separata juridiska enheter, exempelvis försäkringsbolag. Storleken på premien baseras på lönen. Pensionskostnaden för perioden ingår i resultaträkningen.

Totala pensionskostnader i resultaträkningen för förmånsbestämda planer och avgiftsbestämda planer

	2019	2018
Pensioner förmånsbestämda planer intjänade under perioden	-446	-535
Avgår: Tillskjutna medel från anställda	6	6
Ränta på förpliktelse	-603	-594
Beräknad avkastning på förvaltningstillgångar	519	491
Reduceringar och regleringar		326
Pensionskostnader, förmånsbestämda planer	-524	-306
Pensionskostnader, avgiftsbestämda planer	-1 849	-1 673
Sociala kostnader, förmånsbestämda och avgiftsbestämda planer ¹⁾	-179	-145
Totala pensionskostnader	-2 552	-2 124

1) Avser särskild löneskatt i Sverige och arbetsgivaravgift i Norge.

Fördelning av pensionskostnader i resultaträkningen

	2019	2018
Kostnader för produktion och förvaltning	-1 984	-1 639
Försäljnings- och administrationskostnader	-484	-382
Finansnetto	-84	-103
Totala pensionskostnader	-2 552	-2 124

Not 29. Avsättningar

Avsättningar redovisas i enlighet med IAS 37 Avsättningar, eventualförpliktelser och eventualtillgångar, se not 1.

Avsättningar fördelas i rapporten över finansiell ställning på långfristiga skulder och kortfristiga skulder. Avsättningar är både räntebärande och icke räntebärande. Avsättningar som ingår i verksamhetscykeln redovisas som kortfristiga. Räntebärande avsättningar som förfaller inom ett år behandlas som kortfristiga.

Kortfristiga avsättningar

	2019-12-31	2018-12-31
Icke räntebärande	10 021	9 922
Summa	10 021	9 922

Förändring av avsättningar fördelat på tvistreserv, avsättning för garantier samt övrigt framgår av följande tabell.

	Tvistreserv		Avsättning för garantier		Övriga avsättningar		Summa	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Ingående balans	1 327	1 377	3 236	3 300	5 359	4 454	9 922	9 131
Årets avsättningar	967	555	605	1 144	1 715	2 552	3 287	4 251
Ianspråktaga avsättningar	-696	-455	-569	-704	-1 406	-1 676	-2 671	-2 835
Outnyttjade belopp som återförts, värdeförändring	-144	-140	-288	-446	-359	-353	-791	-939
Kursdifferenser	32	19	78	59	104	116	214	194
Omklassificeringar	15	-29	14	-117	31	266	60	120
Belopp vid årets slut	1 501	1 327	3 076	3 236	5 444	5 359	10 021	9 922

Specifikation av övriga avsättningar

	2019	2018
Omstruktureringsåtgärder	332	579
Personalrelaterade avsättningar	392	362
Miljöåtaganden	120	106
Avsättning för sociala avgifter på pensioner och aktierelaterad ersättning	1 522	1 246
Tilläggsköpeskillningar ¹⁾	591	573
Avsättning för åtaganden i joint ventures	28	49
Förlustreserver	1 329	1 366
Avsättningar för färdigställda projekt	565	504
Återställning av uppkomna skador	131	140
Skatt och moms (annat än bolagsskatt)	106	59
Andra avsättningar	328	375
Summa	5 444	5 359

1) Avser förvärv av omsättningsfastigheter. De redovisas som finansiella instrument, se not 6.

Normal omloppstid för övriga avsättningar är ett till tre år.

Avsättningar för tvister avser såväl tvister angående projekt inom Byggverksamheten som har avslutats som andra tvister.

Avsättningar för garantiåtaganden avser kostnader som kan uppstå under garantiperioden samt hyresgarantier avseende sålda fastigheter i Kommersiell Fastighetsutveckling. Avsättningarna i Byggverksamhet baseras på individuell bedömning av aktuellt projekt alternativt på en erfarenhetsmässig genomsnittlig kostnad uttryckt som en procentandel av omsättningen under en femårsperiod. Kostnaderna belastar respektive projekt löpande. Avsättningar för garantiåtaganden inom övriga verksamhetsgrenar sker efter individuell bedömning av aktuellt projekt. Årets förändring avser huvudsakligen Byggverksamhet.

Avsättningar för omstruktureringsåtgärder innehåller främst poster rörande Polen, Sverige och nedläggningen i Latinamerika.

Personalrelaterade avsättningar innehåller poster som exempelvis kostnader för vinstandelar, vissa bonusprogram samt övriga personalåtaganden.

Som avsättning för miljöåtagande redovisas bland annat återställningskostnader för grustag i den svenska verksamheten.

Not 30. Övriga rörelseskulder

Som övriga rörelseskulder redovisas icke räntebärande skulder i rörelsen. Rörelseskulder ingår i koncernens verksamhetscykel och redovisas som kortfristiga skulder.

	2019-12-31	2018-12-31
Leverantörsskulder	15 854	16 262
Andra rörelseskulder ¹⁾	4 988	4 855
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	17 137	16 955
Summa	37 979	38 072
Varav finansiella instrument redovisat i not 6, Finansiella instrument och finansiell riskhantering		
Leverantörsskulder	15 854	16 262
Övriga rörelseskulder inklusive upplupna räntekostnader	399	322
	16 253	16 584
Varav ej finansiella instrument	21 726	21 488

1) I andra rörelseskulder ingår 285 (307) Mkr för utställda men ej inlösta checkar främst i USA. Se not 1.

Not 31. Specifikation av räntebärande nettofordran/nettoskuld per tillgång och skuld

	2019-12-31			2018-12-31		
	Räntebärande	Icke räntebärande	Summa	Räntebärande	Icke räntebärande	Summa
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Materiella anläggningstillgångar		7 742	7 742		7 645	7 645
Materiella anläggningstillgångar, nyttjanderätter		4 616	4 616		-	-
Goodwill		4 057	4 057		4 324	4 324
Övriga immateriella tillgångar		865	865		975	975
Placeringar i joint ventures och intresseföretag		3 442	3 442		3 288	3 288
Finansiella anläggningstillgångar	2 483	45	2 528	2 302	43	2 345
Uppskjutna skattefordringar		1 862	1 862		1 933	1 933
Summa anläggningstillgångar	2 483	22 629	25 112	2 302	18 208	20 510
Omsättningstillgångar						
Omsättningsfastigheter		46 373	46 373		42 391	42 391
Omsättningsfastigheter, nyttjanderätter		3 980	3 980		-	-
Material och varulager		1 128	1 128		1 256	1 256
Finansiella omsättningstillgångar	6 772	127	6 899	7 047	70	7 117
Skattefordringar		670	670		396	396
Avtalstillgångar		5 898	5 898		6 661	6 661
Övriga rörelsefordringar		27 213	27 213		27 243	27 243
Kassa och bank	8 745		8 745	10 722		10 722
Summa omsättningstillgångar	15 517	85 389	100 906	17 769	78 017	95 786
SUMMA TILLGÅNGAR	18 000	108 018	126 018	20 071	96 225	116 296
SKULDER						
Långfristiga skulder						
Finansiella långfristiga skulder	2 563	2	2 565	3 909	3	3 912
Leasingskulder	7 843		7 843		-	-
Pensioner	6 866		6 866	5 669		5 669
Uppskjutna skatteskulder		1 045	1 045		711	711
Summa långfristiga skulder	17 272	1 047	18 319	9 578	714	10 292
Kortfristiga skulder						
Finansiella kortfristiga skulder	4 567	50	4 617	7 262	48	7 310
Leasingskulder	1 078		1 078		-	-
Skatteskulder		564	564		615	615
Kortfristiga avsättningar		10 021	10 021		9 922	9 922
Avtalsskulder		20 419	20 419		20 738	20 738
Övriga rörelseskulder		37 979	37 979		38 072	38 072
Summa kortfristiga skulder	5 645	69 033	74 678	7 262	69 395	76 657
SUMMA SKULDER	22 917	70 080	92 997	16 840	70 109	86 949
Summa eget kapital			33 021			29 347
EGET KAPITAL OCH SKULDER			126 018			116 296
Räntebärande nettofordran/nettoskuld	-4 917			3 231		

Not 32. Förväntade återvinningstider på tillgångar och skulder

Belopp som förväntas återvinnas	2019-12-31			2018-12-31		
	inom 12 månader	efter 12 månader	Summa	inom 12 månader	efter 12 månader	Summa
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Materiella anläggningstillgångar ¹⁾	1 755	5 987	7 742	1 571	6 074	7 645
Materiella anläggningstillgångar, nyttjanderätter ¹⁾	1 056	3 560	4 616	–	–	–
Goodwill		4 057	4 057		4 324	4 324
Övriga immateriella tillgångar ¹⁾	232	633	865	209	766	975
Placeringar i joint ventures och intresseföretag ²⁾		3 442	3 442		3 288	3 288
Finansiella anläggningstillgångar		2 528	2 528		2 345	2 345
Uppskjutna skattefordringar ³⁾		1 862	1 862		1 933	1 933
Summa anläggningstillgångar	3 043	22 069	25 112	1 780	18 730	20 510
Omsättningstillgångar						
Omsättningsfastigheter ⁴⁾	22 000	24 373	46 373	19 900	22 491	42 391
Omsättningsfastigheter, nyttjanderätter ⁴⁾	260	3 720	3 980	–	–	–
Material och varulager	473	655	1 128	512	744	1 256
Finansiella omsättningstillgångar	6 899		6 899	7 065	52	7 117
Skattefordringar	670		670	396		396
Avtalstillgångar ⁵⁾	5 261	637	5 898	6 145	516	6 661
Övriga rörelsefordringar ⁵⁾	24 458	2 755	27 213	24 271	2 972	27 243
Kassa och bank	8 745		8 745	10 722		10 722
Summa omsättningstillgångar	68 766	32 140	100 906	69 011	26 775	95 786
SUMMA TILLGÅNGAR	71 809	54 209	126 018	70 791	45 505	116 296
SKULDER						
Långfristiga skulder						
Finansiella långfristiga skulder		2 565	2 565		3 912	3 912
Leasingskulder		7 843	7 843	–	–	–
Pensioner ⁶⁾	275	6 591	6 866	258	5 411	5 669
Uppskjutna skatteskulder		1 045	1 045		711	711
Summa långfristiga skulder	275	18 044	18 319	258	10 034	10 292
Kortfristiga skulder						
Finansiella kortfristiga skulder	3 404	1 213	4 617	4 527	2 783	7 310
Skatteskulder	564		564	615		615
Leasingskulder	1 078		1 078	–	–	–
Kortfristiga avsättningar	3 814	6 207	10 021	3 908	6 014	9 922
Avtalsskulder	17 624	2 795	20 419	18 018	2 720	20 738
Övriga rörelseskulder	36 240	1 739	37 979	36 367	1 705	38 072
Summa kortfristiga skulder	62 724	11 954	74 678	63 435	13 222	76 657
SUMMA SKULDER	62 999	29 998	92 997	63 693	23 256	86 949
Summa eget kapital			33 021			29 347
EGET KAPITAL OCH SKULDER			126 018			116 296

1) Med belopp som förväntas återvinnas inom tolv månader har förväntad årlig avskrivning redovisats.

2) Fördelningen kan ej uppskattas.

3) Uppskjutna skattefordringar förväntas i sin helhet återvinnas efter tolv månader.

4) Återvinning inom ett år av omsättningsfastigheter grundar sig på en historisk bedömning baserad på de senaste tre åren. För nyttjanderätter baseras bedömningen från implementeringen av IFRS 16 den 1 januari 2019.

5) Kortfristiga fordringar som förfaller efter tolv månader ingår i verksamhetscykeln och redovisas som kortfristiga.

6) Inom 12 månader avser förväntade betalningar av förmåner (betalningar från fonderade medel ingår ej).

Not 33. Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och eventaltillgångar

Ställda säkerheter

	2019-12-31	2018-12-31
Aktier och andelar	2 174	2 229
Fordringar	891	824
Summa	3 065	3 053

Joint ventures inom OPS-portföljen redovisas som ställda säkerheter när andelarna i projektbolaget, vilka kan vara direktägda av Skanska eller ägda via mellanliggande holdingbolag, lämnats som säkerhet för lån från banker eller andra långgivare än delägarna.

Ställda säkerheter för skuld

	Aktier och fordringar	
	2019-12-31	2018-12-31
Egna åtaganden		
Andra skulder	891	824
Summa egna åtaganden	891	824
Övriga åtaganden	2 174	2 229
Summa	3 065	3 053

Ställda säkerheter för andra skulder, 0,9 (0,8) Mdr kronor, avser till allra största delen finansiella instrument lämnade som säkerhet till beställaren i samband med entreprenadarbeten i USA.

Eventalförpliktelser

Eventalförpliktelser redovisas i enlighet med IAS 37 Avsättningar, eventalförpliktelser och eventaltillgångar. Se not 1.

	2019-12-31	2018-12-31
Eventalförpliktelser avseende gemensamma verksamheter i Byggsamheten	36 550	44 286
Eventalförpliktelser avseende övriga gemensamma verksamheter	28	31
Eventalförpliktelser avseende joint ventures	574	747
Övriga eventalförpliktelser	1 612	2 585
Summa	38 764	47 649

Koncernens eventalförpliktelser som avser entreprenadarbeten som bedrivs gemensamt med andra entreprenörer uppgår totalt till 36,6 (44,3) Mdr kronor. Beloppet avser den del av solidariskt ansvar för respektive gemensam verksamhets åtaganden som belöper på övriga deltagare i den gemensamma verksamheten. Sådant ansvar är ofta ett krav från beställaren. I den mån det bedöms som sannolikt att Skanska kommer att utkrävas ansvar redovisas åtagandet som skuld.

Eventalförpliktelser avseende joint ventures avser huvudsakligen garantier lämnade för joint ventures tillhörande rörelsesegmenten Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling.

I koncernens övriga eventalförpliktelser, nära 1,6 (2,6) Mdr kronor avses huvudsakligen åtagande för bostadsprojekt.

Skanska väljer att avtala om gemensamma verksamheter och joint venture när det är fördelaktigt med tanke på projektets storlek och/eller typ av åtaganden som ingår i projektet. Att kombinera expertis och resurser med andra byggbolag är då ett sätt att optimera projektplanering och genomförande likväl som att hantera specifika projektrisken. Utomstående parter i dessa samarbetsarrangemang granskas enligt processen om anbuds-förfarande. För mer information om gemensamma verksamheter och joint ventures se not 20 B och 20 C.

I december 2016 mottog Skanska ett krav från den Maltesiska staten som i juli 2018 ledde till att ett skiljeförfarande inleddes avseende sjukhuset Mater Dei på Malta. Staten hävdar att det finns defekter i vissa betongarbeten som utfördes under 1996 samt brister i den seismiska projekteringen. Skanska motsätter sig detta krav, på såväl formella som materiella grunder. Skiljedomstolen har i en deldom i november 2019 konstaterat att alla fordringar enligt avtalet är preskriberade. I januari 2020 har den maltesiska staten återkallat sin begäran om skiljedom och ärendets framtid är därför osäker.

Ett dotterföretag till Skanska i Finland har underrättats om att företagsbot har begärts av åklagare i samband med misstänkta mutor gällande en före detta fastighetschef i ett annat företag. En chef hos Skanska Finland står åtalad i detta mål. Skanska har från utredningens början aktivt samarbetat med åklagaren och polisen. Ärendet mot Skanska och dess chef i Finland avlogs av Helsingfors tingsrätt i oktober 2019. I januari 2020 överklagade åklagaren ärendet.

Brasilens konkurrensmyndighet (Administrative Council of Economic Defense, CADE) och Comptroller General of the Union (CGU) inledde i slutet av 2015 administrativa processer mot Skanska Brasil beträffande vissa Petrobras-projekt. I juni 2016 beslutade CGU att utestänga Skanska Brasil från offentliga upphandlingar under minst två år. Skanska Brasils överklagande är fortfarande under behandling. CADE har ännu inte fattat något beslut i kartellärendet. Tre tidigare anställda hos Skanska Brasil är föremål för utredningar av den brasilianska federala åklagaren för kartellrelaterade brott.

Ytterligare myndigheter i Brasilien har initierat rättsprocesser beträffande samma transaktioner. Som Skanska meddelade i april 2016 har Attorney General of the Union (AGU), lämnat in en stämningssökning mot sju företag, däribland Skanska Brasil. Stämningssökningarna fokuserar på påstådda felaktiga betalningar utförda av en joint venture-partner. Domstolar i såväl första som andra instans har ogillat stämningssökningarna mot Skanska Brasil. AGU har överklagat till högsta instans och detta överklagande är under behandling. Federal Audit Court (TCU) är en myndighet som granskar offentliga kontrakt, inklusive de som ingåtts med Petrobras. Skanska Brasil har vissa kontrakt som granskas av TCU.

I början av 2006 inledde skattemyndigheterna i Argentina en utredning av cirka 120 företag, däribland Skanska S.A. i Argentina, gällande bluffakturor. Skanska samarbetade med myndigheterna och korrigerade sina inkomstdeklarationer. 2011 togs fallet upp i appellationsdomstolen som ansåg att det inte fanns några bevis på överträdelser och inga domar föll. En lägre juridisk instans beslutade emellertid i oktober 2017 att åter igen åtala ett stort antal personer, inklusive nio före detta anställda hos Skanska. Rättegången väntas inledas under 2020. Skanska sålde sin argentinska verksamhet under 2015, men driver ärendet eftersom det ingår i förpliktelserna gentemot köparen.

Eventaltillgångar

Koncernen saknar eventaltillgångar av väsentlig betydelse för bedömningen av koncernens ställning. Se not 1.

Not 34. Valutakurser, samt effekt av ändrade valutakurser

Valutakurser hanteras i enlighet med IAS 21 Effekter av ändrade valutakurser, se not 1.

Valutakurser

Valutakursen för svenska kronor har under året fluktuerat gentemot valutor i länder i vilka koncernen bedriver verksamhet.

Valuta	Land	Genomsnittskurs			Förändring, %	
		2019	2018	2017	2018-2019	2017-2018
CZK	Tjeckien	0,412	0,400	0,366	3	9
DKK	Danmark	1,418	1,377	1,296	3	6
EUR	EU	10,584	10,260	9,638	3	6
GBP	Storbritannien	12,071	11,597	11,002	4	5
NOK	Norge	1,075	1,068	1,033	1	3
PLN	Polen	2,463	2,408	2,265	2	6
USD	USA	9,457	8,696	8,549	9	2

Valuta	Land	Balansdagskurs			Förändring, %	
		2019	2018	2017	2018-2019	2017-2018
CZK	Tjeckien	0,410	0,398	0,384	3	3
DKK	Danmark	1,399	1,373	1,321	2	4
EUR	EU	10,446	10,253	9,834	2	4
GBP	Storbritannien	12,240	11,352	11,081	8	2
NOK	Norge	1,059	1,027	1,000	3	3
PLN	Polen	2,453	2,383	2,355	3	1
USD	USA	9,329	8,941	8,204	4	9

Resultaträkningen

Genomsnittskursen under året för svenska kronan mot koncernens övriga valutor har försvagats gentemot samtliga valutor. Totalt blev valutapåverkan på koncernens intäkter 7 615 (4 671) Mkr vilket motsvarar 4,4 (3,0) procent. Totalt uppgick valutaeffekten på koncernens rörelseresultat till 202 (114) Mkr vilket motsvarar 3,6 (2,5) procent. Se vidare tabell nedan.

	USD	EUR	GBP	NOK	CZK	PLN	Övriga	Summa
2019								
Intäkter	5 943	397	848	105	172	127	23	7 615
Rörelseresultat	154	31	5	5	6	3	-2	202
Resultat efter finansnetto	131	27	4	6	6	3	-2	175
Periodens resultat	91	24	1	4	4	2	-1	125

	USD	EUR	GBP	NOK	CZK	PLN	Övriga	Summa
2018								
Intäkter	1 177	905	1 143	524	478	444		4 671
Rörelseresultat	13	98	29	23	6	-59	4	114
Resultat efter finansnetto	8	93	28	26	5	-60	5	105
Periodens resultat	4	70	27	22	3	-68	5	63

Not 34. Fortsättning**Koncernens rapport över finansiell ställning fördelad per funktionell valuta**

Koncernens balansomslutning har ökat med 9,7 Mdr kronor från 116,3 Mdr kronor till 126,0 Mdr kronor. Effekten av valutakursförändringar har påverkat med 3,3 Mdr kronor. Balansdagskursen för den svenska kronan försvagades gentemot samtliga valutor i länder i vilka koncernen bedriver verksamhet.

2019-12-31, Mdr kr	USD	GBP	EUR	NOK	CZK	PLN	DKK	Övriga utländska valutor ¹⁾	Säkringar av utländsk valuta ²⁾	SEK	Summa
Tillgångar											
Materiella anläggningstillgångar	2,2	0,3	0,5	2,1	0,5	0,1		0,1		1,9	7,7
Materiella anläggningstillgångar, nyttjanderätter	0,8	1,1	0,5	0,6	0,3	0,2		-0,1		1,2	4,6
Immateriella tillgångar	0,7	1,2	0,6	1,3	0,6					0,5	4,9
Aktier och andelar	1,8	0,1	-	0,1	0,1			-0,1		1,4	3,4
Räntebärande fordringar	28,2	3,5	3,5	5,1	1,4	2,0		-31,9		-2,5	9,3
Omsättningsfastigheter	9,3	0,1	14,4	3,7	2,0	1,3	1,7			13,9	46,4
Omsättningsfastigheter, nyttjanderätter	2,9		0,5			0,1		0,1		0,4	4,0
Icke räntebärande fordringar	17,9	3,2	3,3	3,6	1,0	0,9	0,1	0,3		6,7	37,0
Likvida medel	1,2		0,7	0,1	0,1	0,1	0,1			6,4	8,7
Summa	65,0	9,5	24,0	16,6	6,0	4,7	1,9	-31,6	0,0	29,9	126,0
Eget kapital och Skulder											
Eget kapital hänförligt till aktieägarna ³⁾	12,1	1,3	4,2	5,5	2,4	0,1	0,8	-3,0	0,0	8,0	32,9
Innehav utan bestämmande inflytande					0,1						0,1
Räntebärande skulder	23,2	2,2	12,9	3,3	0,7	1,6	0,8	-28,6	0,0	8,3	22,9
Räntefria skulder	29,7	6,0	6,9	7,8	2,8	3,0	0,3			13,6	70,1
Summa	65,0	9,5	24,0	16,6	6,0	4,7	1,9	-31,6	0,0	29,9	126,0
2018-12-31, Mdr kr											
Tillgångar											
Materiella anläggningstillgångar	2,4	0,2	0,5	1,5	0,5	0,3		-0,1		2,3	7,6
Materiella anläggningstillgångar, nyttjanderätter	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-
Immateriella tillgångar	0,7	1,5	0,5	1,4	0,6			-0,1		0,7	5,3
Aktier och andelar	1,6	0,1		0,2	0,1			-0,1		1,4	3,3
Räntebärande fordringar	21,8	2,4	3,8	4,2	1,0	1,3		-23,6		-1,6	9,3
Omsättningsfastigheter	9,5	0,4	11,6	4,0	1,8	1,1	1,2	0,2		12,6	42,4
Omsättningsfastigheter, nyttjanderätter	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-
Icke räntebärande fordringar	17,5	4,1	2,6	3,8	0,9	1,4	0,1	0,2		7,1	37,7
Likvida medel	1,4	0,1	1,3		0,3	0,1				7,5	10,7
Summa	54,9	8,8	20,3	15,1	5,2	4,2	1,3	-23,5	0,0	30,0	116,3
Eget kapital och Skulder											
Eget kapital hänförligt till aktieägarna ³⁾	9,1	1,6	4,6	4,5	2,3	-0,5	0,9		-1,0	7,7	29,2
Innehav utan bestämmande inflytande					0,1						0,1
Räntebärande skulder	16,7	0,9	8,9	3,0	0,8	1,1	0,1	-23,9	1,0	8,2	16,8
Räntefria skulder	29,1	6,3	6,8	7,6	2,0	3,6	0,3	0,4		14,1	70,2
Summa	54,9	8,8	20,3	15,1	5,2	4,2	1,3	-23,5	0,0	30,0	116,3

1) Inklusive eliminering av interna fordringar och skulder.

2) Beloppen avser säkringar före avdrag för skatt. Nettoinvesteringar i utlandet valutasäkras till viss del genom valutalan och valutatermiskontrakt, se även not 6.

Säkring av nettoinvesteringar genom valutalan främst i GBP uppgår till 86 Mkr. Säkring av nettoinvesteringar genom valutatermiskontrakt i USD uppgår till 40 Mkr.

3) De respektive valutorna beräknas inklusive koncernmässig goodwill och nettot av koncernmässiga övervärden efter avdrag för uppskjuten skatt.

Not 34. Fortsättning**Påverkan på koncernen vid förändring av SEK mot övriga valutor samt förändring av USD mot SEK**

Följande känslighetsanalys visar på koncernens känslighet, baserad på 2019 års resultaträkning och finansiella ställning, för ensidig förändring i SEK mot samtliga valutor med 10 procent samt ensidig förändring i USD mot SEK med 10 procent (+ innebär en försvagning av svenska kronan, - innebär en förstärkning av svenska kronan).

Mdr kronor	+/-10% USD	varav +/-10%
Intäkter	+/- 12,9	+/- 7,4
Rörelseresultat	+/- 0,5	+/- 0,2
Eget kapital	+/- 2,3	+/- 1,2
Nettofordran/nettoskuld	+/- 0,2	+/- 0,6

Övrigt

För uppgift om förändringen av omräkningsreserven i Eget kapital hänvisas till not 26.

Not 35. Kassaflödesanalys

Förutom kassaflödesanalysen som upprättas enligt IAS 7 Kassaflödesanalys, visas i Skanska en kassaflödesanalys som upprättats utifrån den verksamhet som de respektive verksamhetsgrenarna bedriver. Denna kassaflödesanalys benämns "Koncernens operativa kassaflödesanalys". Kopplingen mellan de respektive kassaflödesanalyserna framgår nedan.

Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet

	2019	2018
Av- och nedskrivningar samt återföring av nedskrivningar	3 762	2 457
Resultat sålda anläggningstillgångar och omsättningsfastigheter	-7 044	-8 479
Resultat efter finansnetto från joint ventures och intressebolag	-521	-821
Utdelning från joint ventures och intressebolag	648	1 465
Årets avsättning för internvinster på entreprenadarbeten	460	543
Kostnadsförda pensioner som ej avser betalningar	441	203
Utbetalda pensioner	-714	-851
Kostnad för aktiesparprogrammet Seop	245	254
Resultat sålda joint ventures	-71	-42
Övriga poster som ej påverkat kassaflödet från den löpande verksamheten	70	18
Summa	-2 724	-5 253

Betald skatt

Betald skatt är fördelad på löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet. Totalt betald skatt för koncernen under året uppgår till -1 076 (-490) Mkr.

Uppgift om räntor och utdelningar

	2019	2018
Erhållen intäktsränta under året	138	134
Betald kostnadsränta under året	287	288
Erhållen utdelning under året	680	1 497

Likvida medel

Likvida medel i kassaflödesanalysen består av kassa och bank samt kortfristiga placeringar. Definitionen av kassa och bank i rapporten över finansiell ställning framgår av not 1.

Samma regel som använts vid bestämmande av likvida medel i rapporten över finansiell ställning har använts vid bestämmandet av likvida medel enligt kassaflödesanalysen. Som kassa och bank redovisas endast belopp som kan användas utan restriktioner.

	2019	2018
Kassa och bank	8 745	10 722
Summa	8 745	10 722

Övrigt

Koncernens outnyttjade krediter uppgick vid årets slut till 8 812 (8 613) Mkr.

Uppgift om tillgångar och skulder i förvärvade koncernföretag/rörelser

	2019	2018
Tillgångar		
Immateriella tillgångar	18	21
Materiella tillgångar	89	7
Materiella tillgångar, nyttjanderätter	281	-
Omsättningsfastigheter	90	-
Icke räntebärande tillgångar	38	-
Likvida medel	20	1
Summa	536	29
Skulder		
Leasingskulder	371	-
Räntebärande skulder	132	7
Icke räntebärande skulder	84	6
Summa	587	13
Utbetald köpeskilling	-26	-16
Påverkan på likvida medel, förvärv	-26	-16

Förvärvade koncernföretag/rörelser beskrivs i not 7.

Sambandet mellan koncernens operativa kassaflödesanalys och koncernens kassaflödesanalys

Skilnaden mellan koncernens operativa kassaflödesanalys och koncernens kassaflödesanalys enligt IAS 7 Kassaflödesanalys, framgår av följande.

I koncernens kassaflödesanalys enligt IAS 7 redovisas kassaflödet fördelat på;

Kassaflöde från löpande verksamhet

Kassaflöde från investeringsverksamhet

Kassaflöde från finansieringsverksamhet

Not 35. Fortsättning

I koncernens operativa kassaflödesanalys redovisas kassaflödet fördelat på:
 Kassaflöde från operativ verksamhet
 Kassaflöde från finansieringsverksamhet
 Kassaflöde från strategiska investeringar
 Utdelning etc.
 Förändring i räntebärande fordringar och skulder

I koncernens operativa kassaflödesanalys benämns löpande verksamhet som "operativ verksamhet". Till skillnad från kassaflödesanalysen enligt IAS 7 så innehåller den "operativa verksamheten" även nettoinvesteringar som anses vara ett led i den operativa verksamheten tillsammans med skattebetalningar på dessa. Sådana nettoinvesteringar är nettoinvesteringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar samt nettoinvesteringar i OPS portföljen.

Investeringar av strategisk karaktär redovisas i kassaflödet från strategiska investeringar.

I den operativa kassaflödesanalysen redovisas i kassaflödet från finansieringsverksamheten endast räntor och övrigt finansnetto samt betald skatt på dessa. Utdelning redovisas separat. Lämnade lån och återbetalning av lån redovisas också separat tillsammans med förändringen av de räntebärande fordringarna längst ner i den operativa kassaflödesanalysen, vilket ger en delsumma i analysen som visar kassaflödet före förändring i räntebärande fordringar och skulder.

Årets kassaflöde

	2019	2018
Kassaflöde från operativ verksamhet inklusive betalda skatter enligt operativt kassaflöde	4 523	7 268
Avgår nettoinvesteringar i materiella och immateriella tillgångar	1 453	2 157
Avgår skattebetalningar på sålda materiella och immateriella tillgångar	62	29
Kassaflöde från löpande verksamhet	6 038	9 454
Kassaflöde från strategiska investeringar enligt operativt kassaflöde	-6	-16
Nettoinvestering materiella och immateriella tillgångar	-1 453	-2 157
Ökning och minskning av räntebärande fordringar	307	-165
Betald skatt på sålda materiella och immateriella tillgångar	-62	-29
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 214	-2 367
Kassaflöde från finansieringsverksamheten enligt operativt kassaflöde, inklusive förändring i räntebärande fordringar och skulder exklusive leasingkulder	-4 103	-202
Ökning och minskning i räntebärande skulder	-307	165
Utdelning etc ¹⁾	-2 488	-3 472
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-6 898	-3 509
Årets kassaflöde	-2 074	3 578
1) Varav återköp aktier.		-72

Sambandet mellan koncernens investeringar i kassaflödesanalysen och investeringar i koncernens operativa kassaflödesanalys.

Totala nettoinvesteringar redovisas i kassaflödesanalysen fördelade på löpande verksamhet och investeringsverksamhet med hänsyn taget till likvidreglering av investeringar och desinvesteringar.

I löpande verksamheten redovisas köp och försäljning av omsättningsfastigheter medan övriga nettoinvesteringar redovisas i investeringsverksamheten.

	2019	2018
Nettoinvesteringar i löpande verksamhet	3 294	5 434
Nettoinvesteringar i investeringsverksamheten	-1 459	-2 173
	1 835	3 261
Avgår justering för periodisering, kassapåverkan investeringar	-209	39
Totala nettoinvesteringar	1 626	3 300

I koncernens operativa kassaflödesanalys redovisas nettoinvesteringar fördelat på nettoinvesteringar i rörelsen och strategiska nettoinvesteringar enligt följande.

Investeringar/Desinvesteringar

	2019	2018
Rörelsen – Investeringar		
Immateriella tillgångar	-116	-225
Materiella anläggningstillgångar	-2 566	-2 351
Aktier	-108	-99
Omsättningsfastigheter	-22 173	-21 849
varav Bostadsutveckling	-9 308	-10 449
varav Kommersiell fastighetsutveckling	-12 865	-11 400
	-24 963	-24 524

Rörelsen – Desinvesteringar

Immateriella tillgångar	25	6
Materiella anläggningstillgångar	1 028	428
Aktier	284	84
Omsättningsfastigheter	25 258	27 322
varav Bostadsutveckling	11 740	12 068
varav Kommersiell fastighetsutveckling	13 518	15 254
	26 595	27 840

Nettoinvesteringar i rörelsen

	1 632	3 316
--	-------	-------

Strategiska investeringar

Förvärv av rörelse

	-6	-16
--	----	-----

Netto strategiska investeringar

	-6	-16
--	-----------	------------

Totala nettoinvesteringar

	1 626	3 300
--	--------------	--------------

Förändring av räntebärande skulder tillhörande finansieringsverksamheten framgår av följande tabell.

Räntebärande skulder

	2019	2018
Ingående balans	11 171	11 323
Förändrad redovisningsprincip	7 487	
Poster som påverkar kassaflödet från finansieringsverksamheten	-5 008	-146
Företagsförvärv	503	7
Övrig förändring leasingavtal	1 695	
Omklassificering	-70	
Kursdifferenser	273	-13
Belopp vid årets slut	16 051	11 171

Not 36. Personal**Löner, andra ersättningar och sociala kostnader**

	2019	2018
Löner och ersättningar		
Styrelse, VD, vVD och övrig ledningsgrupp ¹⁾	590	551
varav rörliga ersättningar	239	209
Övriga anställda	20 918	21 068
Summa löner och ersättningar	21 508	21 619
Sociala kostnader	5 695	5 294
varav pensionskostnader	2 468	2 021

1) I belopp avseende styrelse, VD, vVD och övrig ledningsgrupp inkluderas ersättningar till tidigare styrelse, VD och vVD i samtliga koncernbolag under räkenskapsåret.

Av koncernens totala pensionskostnader avser 56 (43) Mkr styrelse, VD, vVD och övrig ledningsgrupp. I beloppet inkluderas ersättningar till tidigare styrelse, VD och vVD.

Medelantal anställda

Personal beräknas som genomsnittligt antal anställda, se not 1.

	2019	varav män	%	varav kvinnor	%	2018	varav män	%	varav kvinnor	%
Sverige	9 167	7 246	79	1 921	21	9 458	7 328	77	2 130	23
Norge	3 849	3 463	90	386	10	3 855	3 474	90	381	10
Danmark	22	13	59	9	41	17	10	59	7	41
Finland	2 156	1 805	84	351	16	2 176	1 840	85	336	15
Storbritannien	5 543	4 249	77	1 294	23	5 650	4 364	77	1 286	23
Polen	2 815	2 028	72	787	28	4 306	3 278	76	1 028	24
Tjeckien	2 385	2 000	84	385	16	2 652	2 226	84	426	16
Slovakien	791	699	88	92	12	830	732	88	98	12
USA	7 862	6 609	84	1 253	16	8 957	7 653	85	1 304	15
Övriga länder	166	93	56	73	44	749	663	89	86	11
Summa	34 756	28 205	81	6 551	19	38 650	31 568	82	7 082	18

Antalet anställda vid årets slut uppgick till 33 585 (37 450).

Män och kvinnor per balansdagen i samtliga koncernbolags styrelse och ledning

	2019-12-31		2018-12-31	
	varav män, %	varav kvinnor, %	varav män, %	varav kvinnor, %
Andel styrelseledamöter	80	20	82	18
Andel VD och medlemmar i affärsenheternas ledningsgrupper	74	26	77	23

Övrigt

Inga lån, ställda säkerheter eller eventalförpliktelser har lämnats till förmån för styrelseledamot och VD inom koncernen.

Not 37. Ersättning till ledande befattningshavare och styrelseledamöter

I koncernledningen ingick VD och koncernchef och samtliga fem övriga medlemmar i koncernledningen, "Group Leadership Team". Gruppen omfattade sammanlagt sex personer vid utgången av 2019, varav två kvinnor och fyra män.

Med ledande befattningshavare avses medlemmar i koncernledningen.

Berednings- och beslutsprocesser

Riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare fastställs årligen av årsstämman. Lön och övriga förmåner för VD fastställs av Skanska AB:s styrelse efter förslag från styrelsens ersättningskommitté. Ersättningskommittén beslutar om löner, rörlig ersättning och övriga förmåner för övriga medlemmar i koncernledningen. VD och koncernchef informerar löpande ersättningskommittén om löner, rörlig ersättning och övriga förmåner för koncernstabschefer och affärsenhetschefer. I ersättningskommittén ingick under 2019 styrelseordförande Hans Biörck, styrelseledamoten Pär Boman och styrelseledamoten Jayne McGivern. Ersättningskommittén sammanträdde sex gånger under året. Årsstämman beslutar om styrelsearvodet och ersättning för kommittéarbete efter förslag från valberedningen.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättningsprinciper

Vid årsstämman 2019 godkändes följande riktlinjer för lön och annan ersättning till ledande befattningshavare:

Med ledande befattningshavare avses VD och övriga medlemmar i koncernledningen ("Group Leadership Team").

Ersättning till ledande befattningshavare i Skanska AB ska bestå av fast lön, eventuell rörlig ersättning, övriga sedvanliga förmåner samt pension. Den sammanlagda ersättningen för varje ledande befattningshavare ska vara marknadsmässig och konkurrenskraftig på den arbetsmarknad där ledande befattningshavaren är placerad och framstående prestationer ska reflekteras i den totala ersättningen.

Fast lön och rörlig ersättning ska vara relaterad till befattningshavarens ansvar och befogenhet. Den rörliga ersättningen ska kunna utges i

kontanter och/eller aktier och den ska ha en högsta gräns och vara relaterad till den fasta lönen. Erhållande av aktier ska kräva tre års intjänandeperiod och ska ingå i ett långsiktigt incitamentsprogram. Den rörliga ersättningen ska baseras på utfallet i förhållande till uppsatta mål och utformas så att ökad intressegemenskap uppnås mellan befattningshavaren och bolagets aktieägare. Villkor för rörlig ersättning bör utformas så att styrelsen, om exceptionella ekonomiska förhållanden råder, har möjlighet att begränsa eller underlåta att ge ut rörlig ersättning om ett sådant utgivande bedöms som orimligt och oförenligt med bolagets ansvar i övrigt gentemot aktieägare, anställda och andra intressenter. För årlig bonus bör det finnas möjlighet att begränsa eller underlåta att ge ut rörlig ersättning, om styrelsen bedömer att det är rimligt av andra skäl.

I den mån styrelseledamot utför arbete för bolagets räkning, vid sidan av styrelsearbetet, ska konsultarvode och annan ersättning för sådant arbete kunna utgå.

Vid uppsägning från bolaget gäller normalt en uppsägningstid om sex månader kombinerat med avgångsvederlag motsvarande högst 18 månader fast lön, eller alternativt en uppsägningstid motsvarande högst 12 månader i kombination med avgångsvederlag motsvarande högst 12 månaders fast lön.

Pensionsförmåner ska vara premiebestämda och ge befattningshavaren rätt att erhålla tjänstepension från 65 års ålder. Pensionsåldern kan dock i enskilda fall vara lägst 60 år. För intjänande av förmånsbestämd pension förutsätts för fullt intjänande att anställningsförhållandet pågått under så lång tid som krävs enligt bolagets generella pensionsplan i respektive land. Rörlig ersättning ska inte vara pensionsgrundande, med undantag för de fall där det följer av reglerna i en generell pensionsplan (till exempel den svenska ITP-planen).

Styrelsen får frånga dessa riktlinjer för lön och annan ersättning till ledande befattningshavare, om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det.

Frågor om lön och annan ersättning till VDn bereds av ersättningskommittén och beslutas av styrelsen. Frågor om lön och annan ersättning till andra ledande befattningshavare beslutas av ersättningskommittén.

Finansiella mål för rörliga lönedelar 2019

	Vinstmätt	Startpunkt	Outperform	Utfall	Uppfyllandegrad ²⁾
Koncernen	Resultat efter finansiella poster, Mdr kr ¹⁾	4,5	6,6	7,8	100%
Byggverksamhet	Rörelseresultat, Mdr kr	2,9	4,3	3,8	66%
	Rörelsemarginal, %	2,1	3,0	2,6	64%
Bostadsutveckling	Rörelseresultat, Mdr kr	0,9	1,3	1,2	85%
	Avkastning på sysselsatt kapital, %	7	10	11	87%
	Sålda enheter, tusental	3,2	4,5	3,9	40%
Kommersiell fastighetsutveckling	Rörelseresultat, Mdr kr	1,4	2,3	3,3	99%
	Avkastning på sysselsatt kapital, % ³⁾	6	8	10	100%
	Uthyrning, tusental, m ² ³⁾	156	371	388	95%
	Uthyrning kluster, tusental, m ² ³⁾	156	371	388	100%

1) Resultatet exkluderar eliminerings på koncernnivå. "Outperform"-målet på koncernnivå utgör 95 procent av verksamhetsgrenarnas sammanlagda "Outperform"-mål och Startpunktsmålet utgör 105 procent av verksamhetsgrenarnas sammanlagda Startpunktsmål.

2) Uppfyllandegraden baseras på utfallen i respektive affärsenhet som vägs samman. Då uppfyllnad per affärsenhet minst kan vara 0 procent kan negativa resultat i affärsenheterna påverka jämförelsen mot verksamhetsgrenens sammanvägda resultat.

3) Omfattar affärsenheterna Kommersiell fastighetsutveckling i Norden, Europa och USA.

Not 37. Fortsättning

Målsättning och prestation avseende rörliga ersättningar

Rörlig ersättning kan bestå av två delar, dels årlig rörlig ersättning som är kontantbaserad, dels aktieprogram som omfattar ersättning i form av aktier.

De långsiktiga aktieprogrammen beskrivs under avsnitten "Långsiktiga aktieprogram" samt "Tidigare långsiktiga aktieprogram" i denna not. I tabellen på sidan 167 anges, per verksamhetsgren, startpunkt och outperform för respektive mål som beslutades av styrelsen för den kontantbaserade rörliga ersättningen 2019.

I tillägg till ovan nämnda finansiella målsättningar har respektive person i koncernledningen icke-finansiella mål som kan reducera utfallet mätt enbart på de finansiella målen. De icke-finansiella målen gäller i huvudsak strategiska initiativ kopplade till affärsplanen. I de fall den verksamhet personen i fråga är ansvarig för inte har uppnått de icke-finansiella målen reduceras utfallet.

För koncernledningen, exklusive VD och koncernchefen, knyts årlig rörlig ersättning huvudsakligen till koncernmålen och/eller till de affärsheter de är direkt ansvariga för. De icke-finansiella målen är kopplade till de affärsheter och/eller verksamheter personerna i koncernledningen är ansvariga för. Det preliminära utfallet för övrig koncernledning blev i genomsnitt 78 (34) procent av fast årslön. Beräkningen är preliminär såtillvida att eventuella avdrag som följd av de icke-finansiella målen ännu inte beaktats. Styrelsen beslutar om det slutliga utfallet av rörliga ersättningar efter uppföljning av verksamheten under första kvartalet 2020.

Målsättning och prestation avseende rörlig ersättning för VD och koncernchef

För VD och koncernchef har de finansiella målen varit desamma som koncernmålen enligt tabellen på föregående sida. Styrelsen har möjlighet att reducera utfallet av den rörliga ersättningen mätt enbart på de finansiella målen med maximalt 50 procent baserat på utfallet av de icke-finansiella målen i koncernen. Det preliminära utfallet av VDns rörliga ersättning (det vill säga exklusive aktiesparprogrammet) visar på utfall om 75 (22) procent av fast årslön baserat på finansiella mål med en måluppfyllelse på 100 (29)

procent. Beräkningen är preliminär såtillvida att eventuella avdrag som följd av de icke-finansiella målen ännu inte beaktats. Styrelsen beslutar om det slutliga utfallet efter uppföljning av verksamheten under första kvartalet 2020.

Pensionsförmåner

Pensionsåldern för personer i koncernledningen är 65 år och anställda i Sverige har rätt till pensionsförmån enligt ITP planen. ITP planen omfattar premiebestämd pension ITP1 samt förmånsbestämd pension ITP2. Anställda utanför Sverige omfattas av lokala pensionsplaner. Premien i ITP1 utgör 4,5 procent av kontant bruttolön upp till 7,5 inkomstbasbelopp och 30 procent av kontant bruttolön därutöver. Den förmånsbestämda ITP2 garanterar livsvarig ålderspension från 55 års ålder. Pensionsbeloppet utgör viss procent av slutlönen och tjänstetid för full pension är 30 år. Pensionsrätten för lönedelar upp till 7,5 inkomstbasbelopp är 10 procent, för lönedelar mellan 7,5 och 20 inkomstbasbelopp är förmånen 65 procent och för lönedelar mellan 20 och 30 inkomstbasbelopp är förmånen 32,5 procent av lönen. För lönedelar överstigande 30 inkomstbasbelopp omfattas gruppen som deltar i ITP2 av en kompletterande pensionsrätt, med en premie om 20 procent.

Avgångsvederlag

För personer i koncernledningen gäller vid uppsägning från bolagets sida, en uppsägningstid om sex månader med bibehållen fast lön och förmåner, exklusive rörlig ersättning. Efter uppsägningstiden utbetalas avgångsvederlag under 12–18 månader. Avgångsvederlag som utbetalas efter uppsägningstid är normalt förenad med avräkningskyldighet.

Mellan Skanska och VDn gäller en ömsesidig uppsägningstid om 12 månader med bibehållen fast lön och förmåner, exklusive rörlig ersättning. Efter uppsägningstiden utbetalas avgångsvederlag under 12 månader. Avgångsvederlag som utbetalas efter uppsägningstid är normalt förenad med avräkningskyldighet.

Styrelse

Tkr	Styrelsearvode		Revisionskommittén		Ersättningskommittén		Projektkommittén		Summa	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Styrelsens ordförande										
Hans Biörck	2 100	2 040	165	158	110	110	210	205	2 585	2 513
Övrig styrelse										
Nina Linander	–	680	–	158	–	0	–	205	–	1 043
Fredrik Lundberg	700	680	0	0	0	0	210	205	910	885
Charlotte Strömberg	700	680	230	220	0	0	210	205	1 140	1 105
Pär Boman	700	680	165	158	105	105	210	205	1 180	1 148
Jayne McGivern	700	680	0	0	105	105	210	205	1 015	990
Catherine Marcus	700	680	0	0	0	0	210	205	910	885
Jan Gurander	700	–	165	–	0	–	210	–	1 075	–
Styrelse	6 300	6 120	725	693	320	320	1 470	1 435	8 815	8 568

Not 37. Fortsättning

Koncernledning

Tkr	Årslön		Rörlig ersättning ¹⁾		Tilldelat värde aktiesparprogram ²⁾		Övriga ersättningar och förmåner		Pensionskostnad		Summa	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
VD och koncernchef												
Anders Danielsson	11 550	10 500	8 663	2 318	7 990	0	101	375	4 043	3 675	32 347	16 868
Övrig koncernledning (5 personer)	28 474	26 419	22 260	8 990	18 939	583	1 247	1 126	7 277	5 899	78 197	43 017
Summa	40 024	36 919	30 923	11 308	26 929	583	1 348	1 501	11 320	9 574	110 543	59 885

- 1) Rörlig ersättning avseende verksamhetsåret 2019 är preliminär och fastställs slutgiltigt samt utbetalas efter uppföljning av utfallet i första kvartalet 2020. I avtalen för rörlig ersättning ingår en allmän klausul som stipulerar att Styrelsen och Ersättningskommittén har rätt att helt eller delvis reducera den rörliga ersättningen. Beloppen som ingår i rubriken "Rörlig ersättning" i ovanstående uppställning avseende 2018 utgör faktiska utbetalningar för verksamhetsåret 2018.
- 2) Angivet värde avser preliminär tilldelning av matchningsaktier och prestationsaktier för 2019 års investerade aktier, med aktiekurs per 30 december 2019 (212 kr). Koncernledningen beräknas erhålla 5 300 (4 134) matchningsaktier och 121 903 (0) prestationsaktier. Styrelsen beslutar om det slutliga utfallet efter uppföljning av verksamheten under första kvartalet 2020. För erhållande av matchningsaktierna och prestationsaktierna förutsätts ytterligare tre års tjänstgöring. Det totala värdet är dock inte kostnadsfört ännu, då kostnaden fördelas över tre år i enlighet med IFRS 2, se avsnitt "Långsiktiga aktieprogram". VD och koncernchef och delar av den övriga koncernledningen har erhållit ersättning relaterade till verksamhetsåret 2016. VD och koncernchef har, efter en treårig inläsningsperiod, inom det tidigare aktiesparprogrammet Seop 3 erhållit 13 657 (12 683) aktier motsvarande 2 891 (1 788) Tkr 2019, avseende tilldelade aktier under verksamhetsåret 2016. Övrig koncernledning har inom Seop 3, efter en treårig inläsningsperiod, under 2019 erhållit 29 700 (24 338) Skanska B-aktier motsvarande 6 288 Tkr (3 432), avseende tilldelade aktier under verksamhetsåret 2016.

Kostnadsförda ersättningar och förmåner 2019

Styrelsearvoden

Årsstämman 2019 beslöt att arvoden skulle utgå till de stämموvalda ledamöterna, med sammanlagt 8 815 Tkr (8 568) inklusive ett särskilt anslag för kommittéarbete, se tabell nedan.

Styrelsens ordförande

Styrelsens ordförande Hans Biörck har under verksamhetsåret tillerkänts styrelsearvode med totalt 2 585 Tkr (2 513) varav 485 Tkr (473) avseende kommittéarbete.

Styrelseledamöter

Utöver ordinarie styrelsearvode och arvode för kommittéarbete har inga arvoden utbetalats till ledamöterna i deras roll som styrelseledamot.

För styrelseledamöter utsedda av de anställda redovisas inte uppgift om löner och ersättningar samt pensioner då de inte uppbär dessa i egenskap av styrelsemedlemmar. För styrelsemedlemmar som tidigare, före räkenskapsårets ingång, varit anställda i koncernen redovisas uppgift om pensionsförpliktelser i deras tidigare roll som anställda.

VD och koncernchef

VD och koncernchef, Anders Danielsson, har under verksamhetsåret uppburit fast lön om 11 550 Tkr (10 500) samt en beräknad rörlig lönedel om 8 663 Tkr (2 318) baserad på finansiella mål med en preliminär måluppfyllelse på 100 (29) procent. Den rörliga ersättningen kan uppgå till högst 75 procent av den fasta årslönen. Utfallet för VD och koncernchefens rörliga ersättning fastställs slutligen av styrelsen efter uppföljning av verksamheten under första kvartalet 2020. Det preliminära utfallet motsvarade 75 (22) procent av den fasta årslönen. Utbetalning sker normalt under maj månad året efter prestationsåret.

Vidare deltar VD och koncernchefen i koncernens pågående aktiesparprogram Seop 4 med tilldelning av matchningsaktier och prestationsaktier, se avsnitt "Långsiktiga aktieprogram" i denna not. Anders Danielsson förvärvade, inom ramen för Seop 4, 6 290 (6 486) Skanska B-aktier, vilket beräknas medföra tilldelning av 1 573 matchningsaktier motsvarande 333 (0) Tkr. Antalet prestationsaktier som beräknas tilldelas är 36 169 (0) med ett värde av 7 657 (0) Tkr genom att "outperform"-målen preliminärt

uppfylldes till 100 (0) procent. Angivet värde avser aktiekurs per 30 december 2019 (212 kr). Tilldelning av matchnings- och prestationsaktier fastställs slutligen av styrelsen efter uppföljning av verksamheten under första kvartalet 2020.

Årliga pensionsavsättningar uppgår till 35 procent av den fasta årslönen. Kostnaden under året uppgick till 4 043 (3 675) Tkr.

Övrig koncernledning

Övrig koncernledning omfattar vid utgången av 2019 sammanlagt fem personer.

Koncernledningen har fast årslön och en rörlig ersättning baserad på koncernens resultat och/eller resultatet i de affärsenheter de är direkt ansvariga för. Vidare omfattas ledande befattningshavare av koncernens pågående aktiesparprogram Seop 4 med tilldelning av matchningsaktier och prestationsaktier, se avsnitt "Långsiktiga aktieprogram" i denna not. Totalt förvärvades 14 910 (16 535) Skanska B-aktier av övriga koncernledningsmedlemmar inom ramen för Seop 4, vilket medförde 3 728 (4 134) matchningsaktier motsvarande 789 (583) Tkr. Antalet prestationsaktier som beräknas tilldelas är 85 735 (0) med ett värde av 18 150 (0) Tkr genom att "outperform"-målen preliminärt uppfylldes till 100 (0) procent. Angivet värde avser aktiekurs per 30 december 2019 (212 kr). Rörlig ersättning samt utfallet av prestationsaktier för verksamhetsåret 2019 är preliminära och fastställs slutligen efter uppföljning av verksamheten under första kvartalet 2020. Utbetalning av den kontantbaserade rörliga ersättningen sker normalt under maj månad året efter prestationsåret.

Samtliga ovan nämnda ersättningar och förmåner har belastat Skanska AB utom 28 279 Tkr (10 948) till övrig koncernledning vilket har belastat andra koncernbolag.

Pensionsförpliktelser till nuvarande och tidigare ledande befattningshavare

Utestående pensionsförpliktelser till VD och koncernchefen och tidigare VD:ar uppgår år 2019 till 163 517 (158 067) Tkr. Till övrig koncernledning och tidigare övrig koncernledning uppgår utestående förpliktelser till 114 367 (107 411) Tkr.

Not 37. Fortsättning

Långsiktiga aktieprogram

Aktiesparprogram – Skanska Employee Ownership Program, Seop 4 (2017–2019)

Vid årsstämman 2016 beslutades att för koncernens anställda införa det långsiktiga aktiesparprogrammet Seop 4, vilket huvudsakligen är en förlängning av det tidigare aktiesparprogrammet Seop 3, som löpte 2014–2016. Villkoren överensstämmer i allt väsentligt med villkoren i det tidigare programmet, Seop 3.

Programmet riktar sig till cirka 40 000 fast anställda inom Skanska koncernen varav cirka 2 000 nyckelanställda och cirka 300 chefer, inklusive VD och koncernchefen och övrig koncernledning.

Programmet innebär att anställda, nyckelanställda och chefer erbjuds möjlighet att, förutsatt en egen investering i aktier av serie B i Skanska under ett visst räkenskapsår, av Skanska, vederlagsfritt erhålla aktier av serie B i Skanska. Vid en egen investering av 4 så kallade sparaktier har den anställde rätt att, efter en treårig inläsningsperiod, vederlagsfritt erhålla 1 aktie av serie B i Skanska ("matchningsaktie"). Därutöver har den anställde möjligheten att, beroende på uppfyllande av vissa resultatbaserade prestationsvillkor under förvärvsperioden, efter inläsningsperioden vederlagsfritt erhålla ytterligare aktier av serie B i Skanska ("prestationsaktier").

Förvärvsperioden täcker perioden 2017–2019 och inläsningsperioden löper under tre år från den månad sparaktien förvärvades. Anställda kan för varje 4 förvärvade sparaktier högst erhålla 3 prestationsaktier (utöver 1 matchningsaktie). Nyckelanställda kan för varje 4 förvärvade sparaktier högst erhålla 7 prestationsaktier (utöver 1 matchningsaktie). Chefer (vilka delas in i tre underkategorier) kan för varje 4 förvärvade sparaktier högst erhålla 15, 19 respektive 23 prestationsaktier (utöver 1 matchningsaktie). Det antal sparaktier som en deltagare i programmet högst får förvärva, genom månatligt sparande, är beroende av den anställdes lön och om den anställda deltar i programmet såsom anställd, nyckelanställd eller chef.

En förutsättning för att en deltagare ska ha möjlighet att erhålla matchnings- och prestationsaktier är att denne är anställd inom koncernen under hela inläsningsperioden och under denna inläsningsperiod har behållit sparaktierna.

Programmet innefattar två kostnadstak. Det första kostnadstaket är beroende av i vilken utsträckning de finansiella "Seop-specifika Outperform-målen" är uppfyllda, vilket begränsar Skanskas totala kostnad för respektive investeringsår till 208–655 Mkr, relaterat till uppfyllelse av de finansiella "Seop-specifika Outperform-målen" på koncernnivå. Det första kostnadstaket justeras i enlighet med konsumentprisindex med basår 2016 för Seop 4. Det andra kostnadstaket innebär att Skanskas totala kostnad för respektive år inte får överstiga 15 procent av EBIT på koncernnivå. Det faktiska kostnadstaket är det lägsta av de båda kostnadstaken. Kostnaderna för tidigare års aktiesparutfall ingår i de resultatmål som fastställs årligen. Utöver kostnadstaken begränsas även det antal aktier som får återköpas inom ramen för det treåriga programmet till 13 500 000 aktier.

Antalet emitterade aktier kommer inte att förändras utan utskiftningen av matchnings- och prestationsaktier möts av återköpta aktier.

I nedanstående tabell visas måluppfyllelsen i Seop 4 2019 för respektive verksamhetsgren.

Inom Skanskakoncernen totalt deltog cirka 37 (34) procent av tillsvidareanställda i programmet Seop 4 2019.

Kostnaden exklusive sociala avgifter gällande Seop 4 för investeringar under 2019 bedöms preliminärt uppgå till cirka 791 Mkr varav 174 Mkr har kostnadsförts under 2017–2018 medan årets kostnad uppgår till cirka 208 Mkr. Återstående kostnad för Seop 4 fram till och med 2022 bedöms till cirka 409 Mkr.

Utspänningseffekten till och med 2019 gällande Seop 4 för programmet 2019 beräknas till 1 864 137 aktier eller 0,45 procent av antalet utestående Skanska B-aktier. Maximal utspänning för programmet 2019 bedöms till 4 462 294 aktier eller 1,07 procent.

Antalet emitterade aktier kommer inte att förändras utan utskiftningen av matchnings- och prestationsaktier möts av återköpta aktier.

Aktiesparprogram – Skanska Employee Ownership Program, Seop 5 (2020–2022)

Vid årsstämman 2019 beslutades att för koncernens anställda införa det långsiktiga aktiesparprogrammet Seop 5, vilket huvudsakligen är en förlängning av det tidigare aktiesparprogrammet Seop 4, som löpte 2017–2019. Villkoren överensstämmer i allt väsentligt med villkoren i det tidigare programmet, Seop 4. Chefer kan dock enligt villkoren för Seop 5 inte erhålla några matchningsaktier. Antalet prestationsaktier som högst kan tilldelas deltagarna i respektive underkategori Chefer har ökat till 16, 20 respektive 24 för varje 4 förvärvade sparaktier.

Tidigare långsiktiga aktieprogram

Aktiesparprogram – Skanska Employee Ownership Program, Seop 3 (2014–2016)

För det tidigare aktiesparprogrammet som löpte 2014–2016 har utskiftning av aktier skett under 2019. Det avser aktier som är intjänade under 2016, och som efter en treårig inläsningsperiod utskiftas till de som varit anställda inom koncernen under hela inläsningsperioden och under denna inläsningsperiod, har behållit sina sparaktier. Den totala kostnaden, exklusive sociala avgifter, för Seop 3 bedöms uppgå till cirka 835 Mkr varav 797 Mkr har kostnadsförts 2014–2018, medan årets kostnad uppgår till cirka 38 Mkr.

Lokala incitamentsprogram

Löner och andra ersättningar fastställs med hänsyn till vad som gäller i branschen i övrigt och vad som är gängse i respektive lokal marknad. Koncernen tillämpar en ersättningsmodell till berörda chefer med en fast årslön och en rörlig ersättning som baseras på uppnådda finansiella mål.

Finansiella mål för aktiesparprogrammet Seop 4, 2019¹⁾

	Vinstmått	Startpunkt	Outperform	Utfall	Uppfyllandegrad ²⁾
Koncernen	Resultat per aktie, kr ³⁾	13,0	13,7	15,5	100%
Byggverksamhet	Rörelseresultat, Mdr kr	3,7	4,5	3,8	57%
Bostadsutveckling	Rörelseresultat, Mdr kr	1,1	1,4	1,2	70%
	Avkastning på sysselsatt kapital, % ⁴⁾	7	11	12	100%
Kommersiell fastighetsutveckling	Rörelseresultat, Mdr kr	1,9	2,5	3,3	99%
	Uthyrning, tusental, m ² ⁵⁾	156	371	388	95%

1) För ytterligare information se tabellen Finansiella målsättningar för rörliga lönedelar i not 37 på sidan 167.

2) Uppfyllandegraden baseras på utfallen i respektive affärsenhet som vägs samman. Då uppfyllnad per affärsenhet minst kan vara 0 procent kan negativa resultat i affärsenheterna påverka jämförelsen mot verksamhetsgrenens sammanvägda resultat.

3) Periodens resultat hänförligt till aktieägarna, dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier under året.

4) Omfattar affärsenheterna Bostadsutveckling i Centraleuropa och BoKlok.

5) Omfattar affärsenheterna Kommersiell fastighetsutveckling i Norden, Europa och USA.

Not 38. Arvode och ersättningar till revisorer

EY	2019	2018
Revisionsuppdrag	54	50
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	2	3
Skatterådgivning	3	2
Övriga tjänster	1	3
Summa	60	58

För moderbolaget uppgick under året arvode för revisionsuppdrag till 6 Mkr, revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget uppgick till 1 Mkr.

Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och VDns förvaltning samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal. Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föränleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Med övriga tjänster avses rådgivning avseende redovisningsfrågor, rådgivning vid avyttring och förvärv av verksamheter samt rådgivning kring processer och intern kontroll.

Not 39. Upplysningar om närstående

Joint ventures och intresseföretag är närstående företag till Skanska.

Uppgifter om transaktioner med dessa redovisas i följande tabeller.

Information om ersättningar och transaktioner med ledande befattningshavare finns i not 36 och not 37.

Transaktioner med joint ventures	2019	2018
Försäljning till joint ventures	7 275	8 249
Inköp från joint ventures	62	85
Utdelning från joint ventures	648	1 463
Fordringar hos joint ventures	34	194

Transaktioner med intressebolag	2019	2018
Fordringar hos intressebolag	1	
Skulder till intressebolag	29	

L E Lundbergföretagen AB-koncernen har gett Skanska i uppdrag att utföra fem byggentreprenader med en total utgående orderstock om 0 (51) Mkr. Omsättningen har under året uppgått till 65 (245) Mkr och orderingen var 14 (50) Mkr.

Skanskas pensionsstiftelse direktäger 0 (0) aktier i Skanska. Det finns en obetydlig andel indirekt ägda aktier via investeringar i olika fonder.

Under 2019 har Skanska Trean Allmän Pensionsstiftelse förvärvat 50 procent av Skanskas projekt Rv3 för 31 MSEK. Skanska har erhållit gottgörelser från pensionsstiftelserna och debitering har skett för andra tjänster utförda av Skanska.

Not 40. Leasing

Leasing hanteras i enlighet med IFRS 16 Leasingavtal, se not 1.

Då Skanska är leasetagare redovisas leasingtillgångarna som en nyttjanderätt i rapporten över finansiell ställning medan den framtida förpliktelsen till leasegivaren redovisas som en skuld i rapporten över finansiell ställning.

Som leasegivare har Skanska både finansiella och operationella leasingavtal.

Skanska är leasegivare till ett finansiellt leasingavtal via vidareuthyrning av en extern kontorshyra.

Som operationell leasegivare bedriver Skanska uthyrning av fastigheter i verksamhetsgrenen Kommersiell fastighetsutveckling.

A. Skanska som leasetagare**Nyttjanderätter fördelat per tillgångslag**

	2019-12-31	2018-12-31
Byggnader och mark	120	-
Kontor	3 596	-
Bilar	405	-
Maskiner	386	-
Övrigt	109	-
Summa nyttjanderätter anläggningstillgångar¹⁾	4 616	-
Nyttjanderätter mark	3 980	-
Summa nyttjanderätter omsättningstillgångar¹⁾	3 980	-

1) Korttidsleasingavtal och leasing av tillgångar till lågt värde ingår ej då dessa kostnadsförs direkt.

Kostnader för korttidsleasingavtal uppgår till 560 (-) Mkr och kostnader för leasing av tillgångar till lågt värde uppgår till 919 (-) Mkr.

För avskrivningar, se Not 12.

Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar av nyttjanderätter

Under året har nedskrivningar/återföring av nedskrivningar redovisats netto med 10 Mkr. Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar har under året skett i Polen.

Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar har redovisats som kostnader för produktion och förvaltning.

Not 40. Fortsättning

Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar	Nedskrivningar		Återföring av nedskrivningar		Summa	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Byggnader och mark		-		-	0	-
Kontor		-	10	-	10	-
Bilar		-		-	0	-
Maskiner		-		-	0	-
Övrigt		-		-	0	-
Summa nyttjanderätter anläggningstillgångar	0	-	10	-	10	-
Nyttjanderätter mark		-		-	0	-
Summa nyttjanderätter anläggningstillgångar	0	-	0	-	0	-

Redovisat värde

	Byggnader och mark		Kontor		Bilar		Maskiner		Övriga nyttjanderätter anläggningstillgångar		Nyttjanderätter omsättningstillgångar	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Vid årets början	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Förändrad redovisningsprincip, not 3	153	-	3 297	-	542	-	649	-	121	-	2 865	-
Justerat belopp vid årets början	153	-	3 297	-	542	-	649	-	121	-	2 865	-
Nya leasingavtal	7	-	658	-	86	-	282	-	48	-	1 356	-
Omvärdering	7	-	-9	-	-39	-	-	-	-1	-	-65	-
Sålda leasingavtal	-19	-	-115	-	-14	-	-397	-	-1	-	-257	-
Företagsförvärv		-	281	-		-		-		-		-
Avyttringar		-		-		-		-		-		-
Avskrivningar	-19	-	-636	-	-185	-	-156	-	-60	-		-
Nedskrivningar		-		-		-		-		-		-
Återföring av nedskrivningar		-	10	-		-		-		-		-
Omklassificeringar	-12	-	4	-		-	-20	-		-		-
Årets kursdifferenser	3	-	106	-	15	-	28	-	2	-	81	-
Vid årets slut	120	-	3 596	-	405	-	386	-	109	-	3 980	-

Leasingskulder

Leasingskulder uppgår till 8 921 (-) Mkr, för en löptidsanalys av de odiskonterade skulderna se not 6.

För räntekostnader, se Not 14.

Kostnader som avser variabla leasingavgifter som inte inkluderas i värderingen av leasingskulder uppgår till 0 (-) Mkr.

För totalt kassaflöde leasingavtal, se koncernens rapport över kassaflöden.

Framtida kassaflöden som ej återspeglas i leasingskulden uppgår till 778 (-) Mkr. Dessa avser möjligheter till förlängningar och uppsägningar samt leasingavtal som ännu inte påbörjats men som Skanska är förbunden till.

Övrigt

Intäkter från vidareuthyrning av nyttjanderätter består främst av uthyrning av kontor och uppgår till 9 (-) Mkr.

Vinst vid sale and leaseback transaktioner efter eliminering uppgår till 23 (-) Mkr.

Skanska UK har sålt fastigheten 51 Moorgate till en av Deka Immobiliens fastighetsfonder där Skanska hyr tillbaka kontor under 15 år från och med juli 2019.

Kassaflödeseffekten av sale and leaseback transaktionen uppgår till 686 Mkr.

Leasingavtal som innehåller särskilda begränsningar eller särskilda villkor finns ej.

Not 40. Fortsättning**B. Skanska som leasegivare****Finansiella leasingavtal**

Skanska Polen har ett externt hyreskontrakt som vidareuthyrs och som redovisas som en finansiell fordran om 12 Mkr.

Operationella leasingavtal

Operationell leasing genom uthyrning av fastigheter bedrivs huvudsakligen inom verksamhetsgrenen Kommersiell fastighetsutveckling. Dessa fastigheter redovisas som omsättningstillgångar i rapporten över finansiell ställning, se not 22.

Årets leasingintäkt för Kommersiell fastighetsutveckling uppgick till 684 (494) Mkr.

Koncernens variabla leasinginkomster avseende operationella leasingkontrakt uppgår för året till 18 (161) Mkr som inte beror på ett index eller en räntesats.

Framtida odiskonterade betalningar som hänför sig till operationella leasingavtal fördelar sig på förfallotidpunkter enligt följande;

Intäkter, förfallotidpunkt	2019	2018
Inom ett år	525	349
Senare än ett år men inom fem år	4 834	3 314
Senare än fem år	7 593	6 817
Summa	12 952	10 480

Not 41. Händelser efter rapportperioden

Inga händelser efter rapportperiodens utgång.

Not 42. Koncernen fem år i sammandrag**Resultaträkningar, enligt IFRS**

	2019	2018	2017	2016	2015
Intäkter	172 846	171 730	157 877	145 365	153 049
Kostnader för produktion och förvaltning	-156 540	-157 465	-145 103	-131 119	-139 160
Bruttoresultat	16 306	14 265	12 774	14 246	13 889
Försäljnings- och administrationskostnader	-9 469	-9 473	-9 851	-9 152	-8 869
Resultat från joint ventures och intresseföretag	591	855	1 655	2 126	1 270
Rörelseresultat	7 428	5 647	4 578	7 220	6 290
Finansnetto	-88	39	45	-119	-314
Resultat efter finansiella poster	7 340	5 686	4 623	7 101	5 976
Skatter	-1 286	-1 092	-512	-1 366	-1 185
Årets resultat	6 054	4 594	4 111	5 735	4 791
Årets resultat hänförligt till					
Aktieägarna	6 031	4 571	4 095	5 722	4 780
Innehav utan bestämmande inflytande	23	23	16	13	11
Övrigt totalresultat					
Poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat					
Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	-895	-478	-399	-1 127	785
Skatt hänförlig till poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat	166	59	69	189	-175
	-729	-419	-330	-938	610
Poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat					
Omräkningsdifferenser hänförliga till aktieägarna	672	1 299	-599	1 165	71
Omräkningsdifferenser hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande	3	3	8	8	-3
Säkring av valutarisk i utlandsverksamheter	4	-183	-125	36	-21
Påverkan av kassaflödessäkringar	31	-30	138	31	54
Andel övrigt totalresultat för joint ventures och intresseföretag	-41	272	83	855	281
Skatt hänförlig till poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat	-10	7	-25	-4	-15
	659	1 368	-520	2 091	367
Årets övrigt totalresultat efter skatt	-70	949	-850	1 153	977
Årets totalresultat	5 984	5 543	3 261	6 888	5 768
Årets totalresultat hänförligt till					
Aktieägarna	5 958	5 517	3 237	6 867	5 760
Innehav utan bestämmande inflytande	26	26	24	21	8
Kassaflöde					
Kassaflöde från löpande verksamhet	6 038	9 454	2 846	-883	8 584
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-1 214	-2 367	1 590	-1 593	-1 385
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-6 898	-3 509	-2 817	-4 090	-4 544
Årets kassaflöde	-2 074	3 578	1 619	-6 566	2 655

Not 42. Fortsättning**Resultaträkningar, enligt Segmentsredovisning**

	2019	2018	2017	2016	2015
Intäkter					
Byggverksamhet	159 579	157 894	150 050	138 001	140 648
Bostadsutveckling	12 483	10 739	13 237	13 264	12 298
Kommersiell fastighetsutveckling	17 850	16 271	11 440	10 226	9 034
Centralt och eliminerings	-13 130	-14 410	-13 904	-10 184	-7 045
Koncernen	176 782	170 494	160 823	151 307	154 935
Rörelseresultat					
Byggverksamhet	3 772	1 099	1 205	3 546	3 874
Bostadsutveckling	1 195	1 505	1 716	1 605	1 174
Kommersiell fastighetsutveckling	3 287	3 069	2 714	2 336	1 947
Centralt	-388	-780	-19	678	-483
Elimineringar	-38	-66	-112	34	-51
Rörelseresultat	7 828	4 827	5 504	8 199	6 461
Finansnetto	-103	36	45	-118	-313
Resultat efter finansiella poster	7 725	4 863	5 549	8 081	6 148
Skatt	-1 353	-934	-615	-1 555	-1 219
Årets resultat	6 372	3 929	4 934	6 526	4 929
Resultat per aktie, segment, kronor	15,46	9,55	12,01	15,89	11,96
Resultat per aktie efter utspädning, segment, kronor	15,39	9,49	11,94	15,80	11,87

Not 42. Fortsättning**Rapporter över finansiell ställning**

	2019-12-31	Omräknad 2019-01-01 ⁴⁾	2018-12-31	Omräknad 2018-01-01 ⁵⁾	Omräknad 2017-12-31	Omräknad 2017-01-01 ⁶⁾	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR								
Anläggningstillgångar								
Materiella anläggningstillgångar	7 742	7 363	7 645	6 874	6 874	6 837	6 837	6 504
Materiella anläggningstillgångar, nyttjanderätter	4 616	4 762						
Goodwill	4 057	4 324	4 324	4 554	4 554	5 270	5 270	5 256
Immateriella tillgångar	865	975	975	962	962	1 034	1 034	754
Placeringar i joint ventures och intresseföretag	3 442	3 288	3 288	3 314	3 314	4 160	4 160	2 852
Finansiella anläggningstillgångar ^{1), 3)}	2 528	2 345	2 345	2 276	2 276	1 016	1 016	1 357
Uppskjutna skattefordringar	1 862	1 948	1 933	1 797	1 757	1 649	1 649	1 384
Summa anläggningstillgångar	25 112	25 005	20 510	19 777	19 737	19 966	19 966	18 107
Omsättningstillgångar								
Omsättningsfastigheter ²⁾	46 373	42 391	42 391	39 010	39 010	33 678	33 678	27 020
Omsättningsfastigheter, nyttjanderätter	3 980	2 865						
Material och varulager	1 128	1 256	1 256	1 058	1 058	1 042	1 042	944
Finansiella omsättningstillgångar ³⁾	6 899	7 135	7 117	6 641	6 671	10 095	10 095	7 496
Skattefordringar	670	396	396	1 188	1 188	784	784	691
Avtalstillgångar	5 898	6 661	6 661	6 997	6 997	5 751	5 751	5 692
Övriga rörelsefordringar	27 213	27 194	27 243	27 628	27 778	29 759	29 759	25 877
Kassa och bank	8 745	10 722	10 722	6 998	6 998	5 430	5 430	11 840
Summa omsättningstillgångar	100 906	98 620	95 786	89 520	89 700	86 539	86 539	79 560
SUMMA TILLGÅNGAR	126 018	123 625	116 296	109 297	109 437	106 505	106 505	97 667
varav räntebärande	18 000	20 089	20 071	15 770	20 071	16 318	16 318	20 511
EGET KAPITAL								
Eget kapital hänförligt till aktieägarna	32 924	29 183	29 250	26 924	27 064	27 350	27 350	24 079
Innehav utan bestämmande inflytande	97	97	97	121	121	156	156	127
SUMMA EGET KAPITAL	33 021	29 280	29 347	27 045	27 185	27 506	27 506	24 206

Not 42. Fortsättning**Rapporter över finansiell ställning, forts.**

	2019-12-31	Omräknad 2019-01-01 ⁴⁾	2018-12-31	Omräknad 2018-01-01 ⁵⁾	Omräknad 2017-12-31	Omräknad 2017-01-01 ⁶⁾	2016-12-31	2015-12-31
SKULDER								
Långfristiga skulder								
Finansiella långfristiga skulder ³⁾	2 565	3 632	3 912	3 857	3 857	3 656	3 656	3 874
Leasingskulder	7 843	6 953						
Pensioner	6 866	5 669	5 669	5 603	5 603	4 901	4 901	3 969
Uppskjutna skatteskulder	1 045	711	711	1 235	1 235	1 491	1 491	1 286
Långfristiga avsättningar						1	1	
Summa långfristiga skulder	18 319	16 965	10 292	10 695	10 695	10 049	10 049	9 129
Kortfristiga skulder								
Finansiella kortfristiga skulder ³⁾	4 617	7 308	7 310	7 624	7 624	6 681	6 681	6 555
Leasingskulder	1 078	816						
Skatteskulder	564	615	615	312	312	489	489	560
Kortfristiga avsättningar	10 021	9 922	9 922	9 131	9 131	7 614	7 227	6 432
Avtalsskulder	20 419	20 738	20 738	16 266	16 266	18 322	18 473	15 821
Övriga rörelseskulder	37 979	37 981	38 072	38 224	38 224	35 844	36 080	34 964
Summa kortfristiga skulder	74 678	77 380	76 657	71 557	71 557	68 950	68 950	64 332
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	126 018	123 625	116 296	109 297	109 437	106 505	106 505	97 667
varav räntebärande	22 917	24 327	16 840	16 926	16 296	15 099	15 099	14 194
1) Varav aktier	44	41	41	42	42	44	44	61
2) Omsättningsfastigheter								
Kommersiell fastighetsutveckling	29 708	25 829	25 829	23 615	23 615	19 728	19 728	16 650
Bostadsutveckling	16 665	16 562	16 562	15 395	15 395	13 950	13 950	10 370
	46 373	42 391	42 391	39 010	39 010	33 678	33 678	27 020
3) Poster avseende icke räntebärande orealiserade värdförändringar på derivat/ värdepapper ingår i följande med:								
Finansiella anläggningstillgångar	1	2	2	6	6	2	2	1
Finansiella omsättningstillgångar	127	70	70	97	97	177	177	120
Finansiella långfristiga skulder	2	3	3	21	21	116	116	173
Finansiella kortfristiga skulder	50	48	48	137	137	49	49	72

4) Omräknad på grund av implementeringen av IFRS 16. För effekter av ändrade redovisningsprinciper se not 3.

5) Omräknad på grund av implementeringen av IFRS 9. För effekter av ändrade redovisningsprinciper se not 3.

6) Omräknad på grund av implementeringen av IFRS 15. För effekter av ändrade redovisningsprinciper se not 3.

Not 42. Fortsättning**Nyckeltal⁷⁾**

	2019-12-31	Omräknad 2019-01-01 ⁴⁾	2018-12-31	Omräknad 2018-01-01 ⁵⁾	Omräknad 2017-12-31	Omräknad 2017-01-01 ⁶⁾	2016-12-31	2015-12-31
Orderingång ⁸⁾	145 818		151 719		151 811		170 244	122 104
Orderstock ⁸⁾	185 370		192 042		188 411		196 254	158 248
Medelantal anställda	34 756		38 650		40 759		42 903	48 470
Ordinarie utdelning per aktie, kronor ⁹⁾	6,25		6,00		8,25		8,25	7,50
Resultat per aktie, kronor	14,68	11,17	11,17	10,00	10,00	13,96	13,96	11,63
Resultat per aktie efter utspädning, kronor	14,62	11,11	11,11	9,94	9,94	13,88	13,88	11,53
Sysselsatt kapital	55 938	53 607	46 187	43 971	44 111		42 605	38 400
Räntebärande nettofordran/ nettoskuld	-4 917	-4 238	3 231	-1 156	-1 126		1 219	6 317
Eget kapital per aktie, kronor	80,01		71,40		66,22		66,82	58,58
Soliditet, %	26,2	23,7	25,2		24,8		25,8	24,8
Skuldsättningsgrad	0,1	0,1	-0,1		0,0		0,0	-0,3
Räntetäckningsgrad	100,6		-245,8		288		88,7	57,9
Avkastning på eget kapital, %	20,3	16,5	16,4		15,5		24,9	21,9
Avkastning på sysselsatt kapital, %	14,3	12,7	13,0		11,1		19,2	17,4
Avkastning på eget kapital, segment, %	21,4	14,1	14,1		18,6		28,3	22,5
Avkastning på sysselsatt kapital i Projektutvecklingsenheterna, segment, %	10,3	11,9	12,0		13,6		14,8	12,8
Rörelsemarginal, %	4,3		3,3		2,9		5,0	4,1
Rörelsemarginal, Byggverksamheten, %	2,4		0,7		0,8		2,6	2,8
Kassaflöde per aktie, kronor	3,26		9,51		-2,44		-10,16	11,90
Antal aktier vid årets slut	419 903 072		419 903 072		419 903 072		419 903 072	419 903 072
varav A-aktier	19 704 715		19 725 759		19 755 414		19 793 202	19 859 200
varav B-aktier	400 198 357		400 177 313		400 147 658		400 109 870	400 043 872
Genomsnittskurs, återköpta aktier	137,54		137,54		137,31		132,18	121,02
Antal B-aktier återköpta under året	0		435 000		2 350 000		4 345 000	2 340 000
Antal B-aktier i eget förvar vid årets slut	8 394 479		10 224 634		11 190 028		10 594 644	8 866 223
Antal utestående aktier vid årets slut	411 508 593		409 678 438		408 713 044		409 308 428	411 036 849
Genomsnittligt antal utestående aktier	410 720 937		409 130 770		409 447 407		409 896 419	411 059 056
Genomsnittligt antal utestående aktier efter utspädning	412 585 074		411 415 278		411 905 245		412 174 095	414 445 854
Genomsnittlig utspädning, %	0,45		0,56		0,60		0,55	0,82

4) Omräknad på grund av implementeringen av IFRS 16. För effekter av ändrade redovisningsprinciper se not 3.

5) Omräknad på grund av implementeringen av IFRS 9. För effekter av ändrade redovisningsprinciper se not 3.

6) Omräknad på grund av implementeringen av IFRS 15. För effekter av ändrade redovisningsprinciper se not 3.

7) För definitioner se not 43.

8) Avser Byggverksamheten.

9) Styrelsens förslag: ordinarie utdelning om 6,25 kronor per aktie.

Not 43. Definitioner

Avkastning på eget kapital	Resultat hänförligt till aktieägarna i procent av genomsnittligt synligt eget kapital hänförligt till aktieägarna.		
Avkastning på eget kapital segment, Mkr	Resultat hänförligt till aktieägarna i procent av genomsnittligt eget kapital hänförligt till aktieägarna. 6 349 / 29 675 = 21,4%		
Avkastning på sysselsatt kapital, koncernen	Rörelseresultat och finansiella intäkter i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.		
Avkastning på sysselsatt kapital, verksamhetsgrenar, marknader och affärsenheter/rapportenheter	Rörelseresultat, finansiella intäkter reducerat med ränteintäkter från Skanskas internbank och övriga finansiella poster i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital. För segmenten Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling gäller dessutom att kapitaliserade räntor avgår från rörelseresultatet, för att avkastningen ska avspegla avkastningen före belåning.		
Avkastning på sysselsatt kapital i Bostadsutveckling segment, Mkr	Rörelseresultat		1 195
	+ kapitaliserade ränteutgifter		82
	+/- finansiella intäkter och andra finansiella poster		11
	- ränteintäkter från internbanken		-7
	Justerat resultat		1 281
	Genomsnittligt sysselsatt kapital ¹⁾		13 117
	Avkastning på sysselsatt kapital i Bostadsutveckling		9,8%
	1) Genomsnittligt sysselsatt kapital		
	Kv4 2019	12 954	x 0,5
	Kv3 2019	13 444	13 444
	Kv2 2019	12 854	12 854
	Kv1 2019	12 873	12 873
	Kv4 2018	13 636	x 0,5
		52 466 / 4	13 117
Avkastning på sysselsatt kapital i Kommersiell fastighetsutveckling segment, Mkr	Rörelseresultat		3 287
	+ kapitaliserade ränteutgifter		232
	+/- finansiella intäkter och andra finansiella poster		3
	- ränteintäkter från internbanken		-1
	Justerat resultat		3 521
	Genomsnittligt sysselsatt kapital ¹⁾		33 689
	Avkastning på sysselsatt kapital i Kommersiell fastighetsutveckling		10,5%
	1) Genomsnittligt sysselsatt kapital		
	Kv4 2019	34 495	x 0,5
	Kv3 2019	36 744	36 744
	Kv2 2019	34 600	34 600
	Kv1 2019	32 828	32 828
	Kv4 2018	26 672	x 0,5
		134 756 / 4	33 689
Avkastning på sysselsatt kapital i projektutvecklingsenheterna, segment, Mkr	Beräknas som summan av det justerade resultatet i Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling dividerat med summan av sysselsatt kapital, genomsnitt, för Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling.		
	Total avkastning på sysselsatt kapital i Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling		
		Justerat resultat	Sysselsatt kapital, genomsnitt
		Avkastning på sysselsatt kapital	
	Bostadsutveckling	1 281	13 117
	Kommersiell fastighetsutveckling	3 521	33 689
		4 802	46 806
			10,3%

Not 43. Fortsättning

Bruttoresultat	Intäkter minus kostnader för produktion och förvaltning.			
Bruttomarginal	Bruttoresultat dividerat med intäkter.			
Eget kapital per aktie	Synligt eget kapital hänförligt till aktieägarna, dividerat med antal utestående aktier vid årets slut.			
Finansnetto	Nettot av ränteintäkter, pensionsränta, räntekostnader, aktiverade räntekostnader, förändring av marknadsvärde samt övrigt finansnetto.			
Fritt rörelsekapital	Icke räntebärande fordringar minus icke räntebärande skulder exklusive skatter.			
Fritt rörelsekapital i Byggsamheten, genomsnittligt, Mkr	Beräknas utifrån fem mätpunkter.			
	Kv4 2019	-26 401	x 0,5	-13 201
	Kv3 2019	-24 371		-24 371
	Kv2 2019	-24 332		-24 332
	Kv1 2019	-25 526		-25 526
	Kv4 2018	-25 641	x 0,5	-12 821
				-100 251 / 4
				-25 063
Försäljnings- och administrationskostnader, %	Försäljnings- och administrationskostnader dividerat med intäkter.			
Genomsnittligt eget kapital hänförligt till aktieägarna, Mkr	Beräknas utifrån fem mätpunkter.			
	Kv4 2019	32 924	x 0,5	16 462
	Kv3 2019	30 204		30 204
	Kv2 2019	29 474		29 474
	Kv1 2019	27 935		27 935
	Kv4 2018	29 250	x 0,5	14 625
				118 700 / 4
				29 675
Intäkter Segment	Intäkter segment är samma som intäkter IFRS förutom i Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling, där intäkterna redovisas när bindande kontrakt tecknas för försäljning av bostäder och fastigheter. I segmentsredovisningen tillämpar Bostadsutveckling klyvningsmetoden för joint ventures, vilket också påverkar intäkter segment.			
Justerat eget kapital hänförligt till aktieägarna, Mdr kr	Eget kapital hänförligt till aktieägarna			32,9
	Orealiserat övertvärde i mark i Bostadsutveckling			3,2
	Orealiserade utvecklingsvinster i Kommersiell fastighetsutveckling			9,8
	Påverkan i realiserat eget kapital i OPS-portfölj			1,6
	Minus schablonmässig skatt om 10%			-1,4
	Justerat eget kapital			46,1
Kassaflöde per aktie	Kassaflöde före förändring i räntebärande fordringar och skulder, dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier.			
Nettodesinvesteringar/investeringar	Totala investeringar minus totala desinvesteringar.			
Operativt kassaflöde från verksamheten	Kassaflöde från operativ verksamhet inklusive betalda skatter och kassaflöde från finansieringsverksamheten. Se även not 35.			
Orderingång	Entreprenaduppdrag: Vid skriftlig orderbekräftelse eller undertecknat kontrakt, då finansiering är ordnad samt att byggstart beräknas ske inom 12 månader. Om en tidigare erhållen order annulleras ett senare kvartal redovisas annulleringen som en avdragspost vid rapportering av orderingång för det kvartal annulleringen sker. Rapporterad orderingång inkluderar även order från Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling, vilket förutsätter att bygglov finns och att igångsättning beräknas ske inom tre månader. Servicetjänster: För fastprisarbeten; vid undertecknandet av kontrakt. Vid löpande räkningsarbeten; orderingången överensstämmer med intäkterna. För serviceavtal tas maximalt 24 månaders framtida intäkter med. För Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling rapporteras ingen orderingång.			

Not 43. Fortsättning

Orderingång i förhållande till intäkter i Byggsamheten, rullande 12 månader	Orderingång dividerat med intäkter i Byggsamheten, rullande 12 månader (Book-to-build).
Orealiserade utvecklingsvinster, Kommersiell fastighetsutveckling	Marknadsvärde minus investerat kapital vid färdigställande för pågående projekt, färdigställda projekt och råmark och exploateringsfastigheter. Exkluderar projekt sålda enligt segmentsredovisningen.
Orderstock	Entreprenaduppdrag: Skillnaden mellan periodens orderingång och upparbetade intäkter (upparbetade projektkostnader plus upparbetade projekter justerat för förlustavsättningar) plus orderstocken vid periodens ingång. Servicejänster: Skillnaden mellan periodens orderingång och upparbetade intäkter plus orderstocken vid periodens ingång.
Resultat efter finansiella poster	Rörelseresultat minus finansnetto.
Resultat per aktie, segment	Periodens resultat, segment, hänförligt till aktieägarna, dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier.
Resultat per aktie	Periodens resultat hänförligt till aktieägarna, dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier.
Resultat per aktie efter utspädning	Periodens resultat hänförligt till aktieägarna, dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier efter utspädning.
Räntebärande nettofordran/nettoskuld	Räntebärande tillgångar minus räntebärande skulder.
Räntebärande nettofordran/nettoskuld, justerad	Räntebärande nettofordran/skuld exklusive likvida medel med restriktioner, leasingskulder och räntebärande pensions-skuld netto.
Räntetäckningsgrad	Rörelseresultat och finansiella intäkter plus avskrivningar dividerat med räntenetto.
Rörelseresultat	Intäkter minus kostnader för produktion och förvaltning, försäljnings- och administrationskostnader och resultat från joint ventures och intresseföretag.
Rörelseresultat segment	Intäkter minus kostnader för produktion och förvaltning, försäljnings- och administrationskostnader och resultat från joint ventures och intresseföretag, enligt segmentsredovisning och där Bostadsutveckling tillämpar klyvningsmetoden för joint ventures.
Rörelseresultat, rullande 12 månader	Intäkter minus kostnader för produktion och förvaltning, försäljnings- och administrationskostnader och resultat från joint ventures och intresseföretag, rullande 12 månader.
Rörelsemarginal	Rörelseresultat dividerat med intäkter.
Skuldsättningsgrad	Räntebärande nettoskuld dividerat med eget kapital inklusive innehav utan bestämmande inflytande.
Soliditet	Eget kapital inklusive innehav utan bestämmande inflytande i procent av balansomslutningen.
Sysselsatt kapital, genomsnittligt	Beräknas utifrån fem mätpunkter, se Avkastning på sysselsatt kapital.
Sysselsatt kapital, koncernen	Totala tillgångar minus icke räntebärande skulder.
Sysselsatt kapital, marknader, verksamhetsgrenar och affärsenheter/rapporterenheter	Totala tillgångar reducerade med skattefordringar, fordringar på Skanskas internbank och pensionsfordringar, minus icke räntebärande skulder exklusive skatteskulder. För Bostadsutveckling och Kommersiell fastighetsutveckling gäller dessutom att kapitaliserade ränteutgifter avgår från totala tillgångar.

Not 43. Fortsättning

Sysselsatt kapital Bostadsutveckling, Mkr	Totala tillgångar	20 929
	- skattefordringar	-286
	- fordringar på internbanken	-549
	- pensionsfordran	-29
	- icke räntebärande skulder (exklusive skatteskulder)	-7 030
	- kapitaliserade ränteutgifter	-81
		12 954
Sysselsatt kapital Kommersiell fastighetsutveckling, Mkr	Totala tillgångar	38 747
	- skattefordringar	-445
	- fordringar på internbanken	-19
	- pensionsfordran	
	- icke räntebärande skulder (exklusive skatteskulder)	-3 452
	- kapitaliserade ränteutgifter	-336
		34 495
Totalresultat	Förändring i eget kapital som ej hänför sig till transaktioner med ägarna.	
Övrigt totalresultat	Totalresultat minus resultat enligt resultaträkningen. I posten ingår omräkningsdifferenser, säkring av valutarisk i utlandsverksamheter, omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner, påverkan av kassaflödessäkringar samt skatt hänförligt till övrigt totalresultat.	

Moderbolagets noter med redovisnings- och värderingsprinciper

Not 44. Finansiella instrument, moderbolaget

Finansiella instrument presenteras enligt IFRS 7, Finansiella instrument, upplysningar. Denna not innehåller moderbolagets finansiella instrument i siffror. Se även koncernens not 1 samt not 6 och finansiell riskhantering.

Finansiella instrument i balansräkningen	2019-12-31	2018-12-31
Tillgångar		
Långfristiga fordringar hos koncernföretag	318	301
Kortfristiga fordringar hos koncernföretag	28	12
Summa finansiella instrument, tillgångar	346	313
Skulder		
Långfristiga skulder till koncernföretag	2 816	3 500
Leverantörsskulder och kortfristiga skulder till koncernföretag	42	44
Summa finansiella instrument, skulder	2 858	3 544

Verkligt värde på moderbolagets finansiella instrument avviker inte väsentligt i något fall från redovisat värde. Samtliga tillgångar tillhör kategorin "värderade till upplupet anskaffningsvärde". Inga tillgångar har värderats till verkligt värde över resultaträkningen. Samtliga finansiella skulder tillhör kategorin "värderade till upplupet anskaffningsvärde".

Avstämning mot balansräkningen	2019-12-31	2018-12-31
Tillgångar		
Finansiella instrument	346	313
Övriga tillgångar		
Materiella och immateriella tillgångar	11	14
Andelar i koncernföretag, joint ventures och andra värdepapper	11 321	11 286
Andra långfristiga fordringar	107	107
Skattefordringar	72	88
Övriga kortfristiga fordringar och interimfordringar	121	123
Summa tillgångar	11 978	11 931
Eget kapital och skulder		
Finansiella instrument	2 858	3 544
Övriga skulder		
Eget kapital	8 788	7 996
Avsättningar	254	315
Övriga kortfristiga skulder och interimsskulder	78	76
Summa eget kapital och skulder	11 978	11 931

Finansiella instruments påverkan på moderbolagets resultaträkning

Finansiella intäkter och kostnader redovisade i finansnettot	2019	2018
Räntekostnader på finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	-33	-51
Summa	-33	-51

Moderbolaget har inga intäkter eller kostnader från finansiella instrument som redovisas direkt i eget kapital.

Risker som härrör från de finansiella instrumenten

Moderbolaget innehar nästan uteslutande finansiella instrument i form av koncerninterna fordringar och skulder. All extern hantering av utlåning, upplåning, räntor och valutor sköts av koncernens internbank, dotterföretaget Skanska Financial Services AB. Se vidare koncernens not 6.

Kreditrisk

Redovisat värde på finansiella instrument, tillgångar, motsvarar den maximala kreditexponeringen på balansdagen.

Inga finansiella instrument har skrivits ned per balansdagen. Reservering för framtida kreditförluster enligt IFRS 9 görs ej, då moderbolagets kundfordringar avser, med endast ett mindre undantag, fordringar mot koncernbolag över vilka Skanska AB utövar kontroll. Kreditrisken är därmed minimal.

Not 45. Intäkter, moderbolaget

Moderbolagets nettoomsättning utgörs av debiteringar på koncernbolag.

I beloppet ingår försäljning till dotterföretag med 726 (736) Mkr. För övriga transaktioner med närstående, se not 62.

Not 46. Finansnetto, moderbolaget

	Resultat från andelar i koncernföretag	Räntekostnader och liknande resultat poster	Summa
2019			
Utdelning	2 896		2 896
Räntekostnader		-33	-33
Summa	2 896	-33	2 863
2018			
Utdelning	3 982		3 982
Räntekostnader		-51	-51
Summa	3 982	-51	3 931

Utdelningar

Beloppet för utdelningar består av utdelningar enligt årsstämmobeslut, 3 000 (4 000) Mkr med avdrag för lämnat koncernbidrag -104 (-18) Mkr.

Räntenetto

Av räntekostnaderna avser -33 (-51) Mkr koncernföretag.

Not 47. Inkomstskatter, moderbolaget

	2019	2018
Aktuell skatt	-11	
Skatt på grund av ändrad taxering		
Uppskjuten skattekostnad/intäkt från förändring av temporära skillnader	-10	-3
Summa	-21	-3

Sambandet mellan den svenska skattesatsen om 21,4 procent och redovisad skatt belyses i nedanstående tabell.

	2019	2018
Resultat efter finansiella poster	3 059	3 973
Skatt med skattesatsen 21,4 (22,0) procent	-655	-874
Skatteeffekt av:		
Utdelning från dotterföretag	642	880
Effekt på uppskjutna skattefordringar av ändrad bolagsskattesats i Sverige		-4
Ej avdragsgilla kostnader	-8	-5
Redovisad skattekostnad/intäkt	-21	-3

Ej avdragsgilla kostnader avser personalrelaterade kostnader och kostnader för koncernens utländska verksamhet.

Uppskjutna skattefordringar	2019-12-31	2018-12-31
Uppskjutna skattefordringar för personalrelaterade avsättningar	64	74
Summa	64	74

Förändring av uppskjutna skatter i balansräkningen	2019	2018
Uppskjutna skattefordringar vid årets början	74	77
Uppskjuten skattekostnad/intäkt	-10	-3
Uppskjutna skattefordringar vid årets slut	64	74

Uppskjutna skattefordringar beräknas kunna utnyttjas mot koncernbidrag från rörelsedrivande svenska dotterföretag.

Not 48. Immateriella tillgångar, moderbolaget

Immateriella anläggningstillgångar redovisas enligt IAS 38, Immateriella tillgångar. Se not 1. För immateriella tillgångar uppgår årets avskrivningar enligt plan till -2 (-3) Mkr och ingår i försäljnings- och administrationskostnader. Vid bedömning av avskrivningsbelopp har hänsyn särskilt tagits till beräknat restvärde vid nyttjandeperiodens slut.

	Immateriella tillgångar	
	2019	2018
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	27	27
	27	27
Ackumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	-14	-11
Årets avskrivningar	-2	-3
	-16	-14
Ackumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	0	0
	0	0
Redovisat värde vid årets slut	11	13
Redovisat värde vid årets början	13	16

Not 49. Materiella anläggningstillgångar, moderbolaget

Materiella anläggningstillgångar redovisas i enlighet med IAS 16, Materiella anläggningstillgångar. Se not 1. Som materiella anläggningstillgångar redovisas maskiner och inventarier som ägs av moderbolaget.

För materiella anläggningstillgångar uppgår årets avskrivningar enligt plan till -1 (-1) Mkr.

	Maskiner och inventarier	
	2019	2018
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	7	7
	7	7
Ackumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	-6	-5
Årets avskrivningar	-1	-1
	-7	-6
Redovisat värde vid årets slut	0	1
Redovisat värde vid årets början	1	2

Not 50. Finansiella anläggningstillgångar, moderbolaget

Som finansiella anläggningstillgångar redovisas andelar och fordringar. Andelar fördelas på andelar i koncernföretag och samarbetsarrangemang. Se not 51 och not 52. Fordringar fördelas på fordringar hos koncernföretag, uppskjutna skattefordringar och andra långfristiga fordringar. Skattefordringar beskrivs i not 47. Samtliga fordringar förutom uppskjutna skattefordringar är räntebärande.

Andelar	Andelar i koncernföretag		Andelar i samarbetsarrangemang		Andra långfristiga värdepappersinnehav	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Akkumulerade anskaffningsvärden						
Vid årets början	11 283	11 206	3	2	0	0
Aktierelaterad ersättning till anställda i dotterföretag ¹⁾	35	77				
Andel i resultat				1		
	11 318	11 283	3	3	0	0
Akkumulerade nedskrivningar						
Vid årets början	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
Redovisat värde vid årets slut	11 318	11 283	3	3	0	0
Redovisat värde vid årets början	11 283	11 206	3	2	0	0

1) Motsvarar den del av koncernens kostnad för Seop 3 och 4 som avser anställda i dotterföretag och bokförs hos moderbolaget som ökning av redovisat värde på andelar i koncernföretag och ökning av eget kapital. Om beslut senare fattas att dotterföretaget skall ersätta moderbolaget för värdet av utgivna aktier så sker omföring till fordringar på koncernföretag. Beloppet för 2019 har sålunda reducerats med 199 (160) Mkr.

Fordringar	Fordringar hos koncernföretag		Andra långfristiga fordringar och uppskjutna skattefordringar	
	2019	2018	2019	2018
Akkumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början	301	247	182	184
Tillkommande/reglerade fordringar	17	54	-11	-2
	318	301	171	182
Redovisat värde vid årets slut	318	301	171	182
Redovisat värde vid årets början	301	247	182	184

Not 51. Andelar i koncernföretag, moderbolaget

Skanska AB äger aktier i två dotterföretag. Dotterföretaget Skanska Kraft AB är ett holdingbolag och det bolag som äger koncernens innehav av aktier i koncernens rörelsedrivande bolag. Skanska Financial Services AB utgör koncernens internbank.

Bolag	Organisationsnummer	Säte	Antal andelar	Redovisat värde	
				2019-12-31	2018-12-31
Svenska dotterföretag					
Skanska Financial Services AB	556106-3834	Stockholm	500 000	66	67
Skanska Kraft AB	556118-0943	Stockholm	4 000 000	11 252	11 216
Summa				11 318	11 283

Båda dotterföretagen ägs till 100 procent av moderbolaget.

Not 52. Andel i samarbetsarrangemang, moderbolaget

Andelar i samarbetsarrangemang redovisas i enlighet med IFRS 11, Samarbetsarrangemang. Se not 1.

Bolag	Organisationsnummer	Säte	Andel (%) av kapital och röster	Redovisat värde	
				2019-12-31	2018-12-31
Svenskt Samarbetsarrangemang					
Sundlink Contractors HB	969620-7134	Malmö	37	3	3
Summa				3	3

Bolaget bedriver ingen verksamhet förutom uppfyllande av garantiåtaganden.

Not 53. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter, moderbolaget

Moderbolaget har förutbetalda kostnader och upplupna intäkter med 14 (7) Mkr. Beloppet utgörs av förutbetalda försäkringspremier med 1 (1) Mkr samt övriga interimfordringar med 13 (6) Mkr.

Not 54. Eget kapital, moderbolaget

Bundet och fritt kapital

Eget kapital skall enligt svensk lag fördelas mellan bundna respektive fria medel. Aktiekapital och reservfond utgör bundet eget kapital.

Fria medel utgörs av balanserade vinstmedel och årets resultat.

Moderbolagets egna kapital fördelas med 1 260 (1 260) Mkr på aktiekapital, 598 (598) Mkr på reservfond, 3 892 (2 168) Mkr på balanserad vinst och 3 038 (3 970) Mkr på årets resultat.

Styrelsen föreslår en utdelning för 2020 om 6,25 (6,00) kronor per aktie för verksamhetsåret 2019.

Årets utdelning beräknas uppgå till totalt 2 572 (2 462) Mkr.

För moderbolagets innehav av B-aktier utgår ingen utdelning. Det totala utdelningsbeloppet kan komma att förändras fram till avstämningsstidpunkten, beroende på återköp av aktier och överföring av B-aktier till deltagarna i Skanskas aktiesparprogram.

Antalet aktier uppgår till 419 903 072 (419 903 072) stycken, fördelat på 19 704 715 (19 725 759) stycken aktier av serie A och 400 198 357 (400 177 313) stycken av serie B.

Under året har 21 044 (29 655) stycken aktier av serie A konverterats mot motsvarande antal av serie B. 0 (435 000) stycken B-aktier har återköpts. Efter utskiftning av 1 830 155 (1 400 394) stycken fanns 8 394 479 (10 224 634) stycken B-aktier i eget förvar.

Kvotvärdet per aktie uppgår till 3,00 (3,00) kronor. Samtliga aktier är fullt betalda.

En A-aktie har 10 röster och en B-aktie har 1 röst.

B-aktien är noterad på Nasdaq Stockholm.

Aktiekapitalet får enligt bolagsordningen lägst uppgå till 1 200 Mkr och högst till 4 800 Mkr.

Antal aktier	2019	2018
Genomsnittligt antal utestående aktier		
efter återköp och konvertering	410 720 937	409 130 770
efter återköp, konvertering och utspädning	412 585 074	411 415 278
Totalt antal aktier	419 903 072	419 903 072

Not 55. Avsättningar, moderbolaget

Avsättningar redovisas i enlighet med IAS 37, Avsättningar, eventalförpliktelser och eventaltillgångar, se not 1.

	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		Övriga avsättningar	
	2019	2018	2019	2018
Belopp vid årets ingång	176	174	139	133
Årets avsättningar	10	15	63	102
lanspråkta avsättningar	-13	-13	-121	-96
Belopp vid årets slut	173	176	81	139

Övriga avsättningar utgörs av personalrelaterade avsättningar.

Normal omloppstid för övriga avsättningar är 1–3 år.

Personalrelaterade avsättningar innehåller poster som sociala kostnader för aktiesparprogram, bonusprogram samt övriga personalåtaganden.

Not 56. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser, moderbolaget

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser redovisas i enlighet med Tryggandelagen.

Pensionsskuld enligt balansräkningen

	2019-12-31	2018-12-31
Räntebärande pensionsskuld ¹⁾	117	118
Övriga pensionsåtaganden	56	58
Summa	173	176

1) Skuld i enlighet med Tryggandelagen.

	2019-12-31	2018-12-31
Bolagets sammanlagda pensionsåtaganden	856	888
Avgår pensionsåtaganden tryggade genom pensionsstiftelser	-683	-712
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser¹⁾	173	176

1) Härav är 10 (11) Mkr kreditförsäkrade. Övriga pensionsåtaganden är till större delen säkrade genom pantsatta kapitalförsäkringar.

Av bolagets sammanlagda pensionsåtaganden avser 613 (638) Mkr ITP.

Under 2020 beräknas inga utbetalningar till pensionsstiftelse ske.

Avstämning avsatt till pensioner

	2019	2018
Ingående balans	118	119
Pensionskostnader	15	23
Betalda förmåner	-16	-24
Avsatt till pensioner enligt balansräkning	117	118

Not 57. Skulder, moderbolaget

Skulder fördelas på långfristiga och kortfristiga enligt IAS 1, Utformning av finansiella rapporter, se not 1.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Moderbolaget har upplupna kostnader och förutbetalda intäkter med 73 (70) Mkr. Detta avser upplupna semesterlöner 23 (26) Mkr, upplupen löneskatt på pension 25 (22) Mkr, upplupna sociala avgifter 8 (9) Mkr samt övriga upplupna kostnader 17 (13) Mkr.

Not 59. Ställda säkerheter och eventalförpliktelser, moderbolaget

Ställda säkerheter

Moderbolaget har ställt ut säkerheter bokförda till 107 (107) Mkr, som avser tillgångar i form av långfristiga fordringar.

Säkerheterna har ställts för några av moderbolagets pensionsförpliktelser.

Eventalförpliktelser

Eventalförpliktelser redovisas i enlighet med IAS 37, Avsättningar, eventalförpliktelser och eventualtillgångar. I not 1, avsnittet IAS 37, lämnas redogörelse för redovisningsprinciperna.

	2019-12-31	2018-12-31
Eventalförpliktelser till förmån för koncernbolag	155 060	144 033
Övriga eventalförpliktelser	18 474	23 806
	173 534	167 839

Av moderbolagets eventalförpliktelser till förmån för koncernbolag avser nära 129 (121) Mdr kronor åtaganden för byggverksamheten, i huvudsak garantier lämnade när koncernbolag erhållit entreprenaduppdrag. Resterande eventalförpliktelser för koncernbolag avser garantier för koncernbolags upplåning hos kreditinstitut, garantier i samband med koncernbolags försäljning av fastighet, garantier för koncernbolags åtaganden att tillskjuta kapital till sina joint ventures samt garantier för koncernbolags pensionsåtaganden.

Av övriga eventalförpliktelser avser 10,8 (14,6) Mdr kronor ansvar för utomståendes del i pågående entreprenadarbeten. Av resterande 7,7 (9,2) Mdr kronor härrör 0,5 (0,6) Mdr kronor från garantier lämnade vid finansiering av samarbetsarrangemang vari koncernbolag är delägare och 7,2 (8,6) Mdr kronor från garantier vid finansiering av bostadsprojekt i Sverige.

I beloppen i tabellen ovan ingår moderbolagets eventalförpliktelser avseende solidariskt ansvar för handelsbolags åtaganden med ett belopp understigande 1 (1) Mkr. Bolagets eventalförpliktelser avser helt ansvarsförbindelser härrörande från lämnade borgensförbindelser eller ansvar såsom delägare i bolag.

Not 60. Kassaflödesanalys, moderbolaget

Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet

	2019	2018
Avskrivningar	3	4
Kostnad för aktiesparprogrammet Seop	12	16
Summa	15	20

Betald skatt

Totalt betald skatt för moderbolaget under året uppgår till -5 (-6) Mkr.

Uppgift om räntor och utdelningar

	2019	2018
Betald kostnadsränta under året	33	51

Förändring av räntebärande skulder tillhörande finansieringsverksamheten framgår av följande tabell.

	2019	2018
Ingående balans	3 500	4 177
Poster som påverkar kassaflödet från finansieringsverksamheten	-684	-677
Belopp vid årets slut	2 816	3 500

Not 61. Personal, moderbolaget**Löner, andra ersättningar och sociala kostnader**

Mkr	2019		2018	
	Löner och ersättningar	Pensionskostnader	Löner och ersättningar	Pensionskostnader
Summa löner och ersättningar, styrelse, VD och andra ledande befattningshavare	62,0	10,9	52,0	9,2
varav rörliga ersättningar	19,2		9,3	
varav avgångsrelaterad ersättning				
Övriga anställda	77,2	83,1	103,1	99,8
Avgår gottgörelse från pensionsstiftelse		-79,0		-86,0
Summa	139,2	15,0	155,1	23,0
Sociala kostnader		63,0		79,0
varav pensionskostnader		15,0		23,0

För uppgifter om individuella ersättningar till var och en av styrelseledamöterna och VD, se not 37. För styrelseledamöter utsedda av de anställda redovisas ej uppgift om löner och ersättningar samt pensioner då de ej uppstår i egenskap av styrelsemedlemmar. För styrelsemedlemmar som tidigare, före räkenskapsårets ingång, varit anställda i bolaget redovisas uppgift om pensionsförpliktelser i deras tidigare roll som anställda.

Under 2019 uppgår utbetald bonus till VD och andra ledande befattningshavare till 9,3 (7,7) Mkr.

Under 2019 har tilldelning av aktier enligt aktiesparprogrammet Seop 3 skett. Värdet av tilldelade aktier uppgår till 21,0 (39,7) Mkr, varav 6,0 (17,3) Mkr avser gruppen styrelse, VD och andra ledande befattningshavare.

Moderbolagets pensionskostnader är beräknade enligt Tryggandelagen.

För 2019 har gottgörelse lämnats från Skanskas svenska pensionsstiftelser till Skanska AB om ca 79 (86) Mkr.

Företagets utestående pensionsförpliktelser till VD inklusive tidigare VD uppgår till 163,5 (159,2) Mkr. Till vice VD och tidigare vice VD uppgår företagets utestående pensionsförpliktelser till 102,7 (88,0) Mkr.

Årets kostnad för avgiftsbestämda pensionsplaner uppgår till 25,1 (38,8) Mkr exklusive gottgörelse.

Medelantal anställda

Personal beräknas som genomsnittligt antal anställda. Se not 1.

	2019	varav män	varav kvinnor	2018	varav män	varav kvinnor
Sverige	97	38	59	118	45	73

Män och kvinnor per balansdagen i styrelse och ledning

	2019-12-31	varav män	varav kvinnor	2018-12-31	varav män	varav kvinnor
Antal styrelseledamöter och suppleanter	10	60%	40%	12	58%	42%
VD och andra ledande befattningshavare	6	67%	33%	6	67%	33%

Not 62. Upplysningar om närstående, moderbolaget

AB Industrivärden har genom ägande och röstandel ett betydande inflytande, såsom det definieras enligt IAS 24, Upplysningar om närstående.

Information om personalkostnader finns i not 61. För transaktioner med ledande befattningshavare se not 37.

	2019	2018
Försäljning till koncernföretag	726	736
Inköp från koncernföretag	-177	-219
Räntekostnader till koncernföretag	-33	-51
Utdelning från koncernföretag	2 896	3 982
Långfristiga fordringar hos koncernföretag	318	301
Kortfristiga fordringar hos koncernföretag	28	12
Långfristiga skulder till koncernföretag	2 816	3 500
Kortfristiga skulder till koncernföretag	21	26
Eventualförpliktelser till förmån för koncernföretag	155 060	144 033

Not 63. Upplysningar enligt Årsredovisningslagens 6 kapitel 2 a §, moderbolaget

Med anledning av kraven i Årsredovisningslagens 6 kapitel 2 a § beträffande uppgifter om vissa förhållanden som kan påverka möjligheterna att ta över bolaget genom ett offentligt uppköpserbjudande avseende aktierna i bolaget lämnas härmed följande upplysningar.

1. Det totala antalet aktier i bolaget utgjorde per 31 december 2019, 419 903 072, fördelat på 19 704 715 aktier av serie A med 10 röster vardera, 400 198 357 aktier av serie B med en röst vardera.
2. Det finns inte några begränsningar i aktiernas överlåtbarhet på grund av bestämmelse i lag eller bolagsordningen.
3. Av bolagets aktieägare har endast AB Industrivärden samt Lundbergs direkt eller indirekt ett aktieinnehav, som representerar minst en tiondel av röstetalet för samtliga aktier i bolaget. AB Industrivärdens innehav uppgår per 31 december 2019 till 24,3 procent av det totala röstetalet i bolaget och Lundbergs 12,8 procent av det totala röstetalet i bolaget.
4. Skanskas pensionsstiftelse direktäger inga aktier i Skanska. Det finns dock en obetydlig andel indirekt ägda aktier via investeringar i olika fonder.
5. Det finns inga begränsningar i fråga om hur många röster varje aktieägare kan avge vid en bolagsstämma.
6. Bolaget har ingen kännedom om avtal mellan aktieägare, som kan medföra begränsningar i rätten att överlåta aktierna.
7. I bolagsordningen föreskrivs att tillsättande av styrelseledamöter skall ske vid årsstämma i bolaget. Bolagsordningen innehåller inte några bestämmelser om entledigande av styrelseledamöter eller om ändring av bolagsordningen.
8. Årsstämman 2019 beslutade i enlighet med styrelsens förslag att bemyndiga styrelsen att besluta om förvärv av egna aktier av serie B i Skanska på följande villkor:
 - A. Förvärv av aktier av serie B i Skanska får endast ske på Nasdaq Stockholm.
 - B. Bemyndigandet får utnyttjas vid ett eller flera tillfällen, dock längst intill årsstämman 2020.
 - C. Högst 1 000 000 aktier av serie B i Skanska får förvärvas för säkerställande av leverans av aktier till deltagare i Seop 5.
 - D. Förvärv av aktier av serie B i Skanska på Nasdaq Stockholm får ske endast till ett pris inom det på Nasdaq Stockholm vid var tid gällande kursintervallet, varmed avses intervallet mellan högsta köpkurs och lägsta säljkurs.
9. Skanska AB eller dess koncernbolag är inte part i något väsentligt avtal som får verkan, eller ändras eller upphör att gälla om kontrollen över bolaget eller koncernbolag förändras som en följd av ett offentligt uppköpserbjudande.
10. Mellan Skanska AB eller dess koncernbolag och anställda finns avtal som föreskriver ersättningar om den anställda sägs upp utan skälig grund. Sådan ersättning kan motsvara högst 18 månaders fast lön efter uppsägningstidens utgång eller, så vitt avser VD, högst 12 månaders uppsägningstidens lön och högst 12 månaders fast lön efter uppsägningstidens utgång.
11. Det finns inga avtal som föreskriver att anställning upphör som en följd av ett offentligt uppköpserbjudande avseende aktier i bolaget.

Not 64. Kompletterande upplysningar, moderbolaget

Skanska AB (publ), organisationsnummer 556000-4615, är moderbolag i koncernen.

Bolaget har sitt säte i Stockholm, Stockholms län och är aktiebolag enligt svensk lagstiftning.

Huvudkontoret ligger i Stockholm, Stockholms län.

Adress:

Skanska AB
112 74 STOCKHOLM
Tel: +46-10-448 00 00
Fax: +46-8-755 12 56
group.skanska.com

Frågor beträffande finansiell information, kontakta Skanska AB, Investor Relations, 112 74 STOCKHOLM
Tel: +46-10-448 00 00
E-post: investor.relations@skanska.se

Not 65. Händelser efter rapportperioden

Moderbolaget rapporterar inga händelser av väsentlig betydelse under perioden.

Not 66. Vinstdisposition

Styrelsen och VD föreslår att 2019 års vinst, 3 037 967 086 kronor, jämte balanserade vinstmedel 3 891 650 830 kronor, tillsammans 6 929 617 916 kronor disponeras på följande sätt

Till aktieägarna utdelas ¹⁾	6,25 kronor per aktie	2 571 928 706
I ny räkning föres		4 357 689 210
Totalt		6 929 617 916

Koncernredovisningen respektive årsredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av IFRS respektive god redovisningssed och ger en rättvisande bild av koncernens och moderbolagets ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen för koncernen respektive moderbolaget ger en rättvisande översikt över koncernens och moderbolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm den 6 februari 2020

Hans Biörck
Styrelseordförande

Pär Boman
Styrelseledamot

Charlotte Strömberg
Styrelseledamot

Fredrik Lundberg
Styrelseledamot

Catherine Marcus
Styrelseledamot

Jayne McGivern
Styrelseledamot

Jan Gurander
Styrelseledamot

Richard Hörstedt
Styrelseledamot

Yvonne Stenman
Styrelseledamot

Ola Fält
Styrelseledamot

Anders Danielsson
VD och koncernchef

Vår revisionsberättelse har lämnats den 2 mars 2020
Ernst & Young AB

Hamish Mabon
Auktoriserad revisor

Jonas Svensson
Auktoriserad revisor

1) Baserat på det totala antalet utestående aktier per den 31 december 2019. Det totala utdelningsbeloppet kan komma att förändras fram till avstämningsdagen, beroende på återköp av aktier och överföring av aktier till deltagare i långsiktiga aktiesparprogram.

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Skanska AB (publ), org.nr 556000-4615

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Skanska AB (publ) för år 2019 med undantag för hållbarhetsrapporten på sidorna 56–85. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 37–192 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och årsredovisningslagen. En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Våra uttalanden omfattar inte hållbarhetsrapporten på sidorna 56–85.

Förvaltningsberättelsen och bolagsstyrningsrapporten är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar, och bolagsstyrningsrapporten är i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och resultaträkning och rapport över finansiell ställning för koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden. Beskrivningen nedan av hur revisionen genomfördes inom dessa områden ska läsas i detta sammanhang.

Vi har fullgjort de skyldigheter som beskrivs i avsnittet Revisorns ansvar i vår rapport om årsredovisningen också inom dessa områden. Därmed genomfördes revisionsåtgärder som utformats för att beakta vår bedömning av risk för väsentliga fel i årsredovisningen och koncernredovisningen. Utfallet av vår granskning och de granskningsåtgärder som genomförts för att behandla de områden som framgår nedan utgör grunden för vår revisionsberättelse.

Intäktsredovisning över tid i byggverksamheten

Beskrivning av området

Huvuddelen av Skanskas intäkter är hänförliga till entreprenaduppdrag. För 2019 uppgick intäkterna från entreprenaduppdrag till 146 232 MSEK. Vanligtvis uppfylls ett prestationsåtagande i ett entreprenaduppdrag över tid, vilket innebär att intäkterna redovisas över tid genom att mäta förloppet mot ett fullständigt uppfyllande av prestationsåtagandet som ingår i uppdraget. Intäkter redovisas på grundval av Skanskas insatser för att uppfylla ett prestationsåtagande i förhållande till total förväntad insats. Detta kräver att företaget kan mäta sitt förlopp mot fullständigt uppfyllande av prestationsåtagandet samt fastställa transaktionspriset. Förutsättningen för detta är att effektiva och samordnade system för kalkylering, prognos och intäkts/kostnadsrapportering finns i bolaget. Vidare krävs en konsekvent tillämpad process för bedömning av projektets slutliga utfall, inklusive analys av avvikelser i förhållande till tidigare bedömningstillfälle. Denna kritiska bedömning utförs minst en gång per kvartal.

Hur detta område beaktades i revisionen

Vår revisionsprocess inkluderar bland annat analytisk granskning av intäkterna och marginalerna i projekt samt databaserad transaktionsanalys. Vi har stickprovsgranskat intäkter och kostnader i utvalda projekt, som är av betydande storlek eller utgör en väsentlig risk för bolaget. Vi har även fört diskussioner tillsammans med koncernens controllers samt projektansvariga innefattande bedömningar, antaganden och uppskattningar relaterade till intäktsredovisning, resultatavräkning och allokering av kostnader.

Vi har också granskat väsentliga avtal för att identifiera eventuella risker för viten i samband med förseningar i projekten, och vi har också kontinuerliga avstämningar tillsammans med bolagets interna juridiska ombud. Vi har granskat avsättningar och andra reserver hänförliga till projekt inom byggverksamheten utifrån underliggande underlag samt bolagets bedömningar.

Under året har vi genomfört platsbesök på större projekt eller projekt med risk av väsentlig betydelse. Vi har kontinuerliga möten och diskussioner med ansvariga revisorer i respektive land för att identifiera samt täcka landspecifika risker.

Vi har bedömt träffsäkerheten i bolagets bedömningar av det slutliga utfallet för projekten även genom diskussioner med Skanskas ledning samt revisionsutskott. Vi har utöver detta utvärderat huruvida värdering av intäkter i bolagets redovisningsprinciper är rimliga samt bedömt fullständigheten i notupplysningskraven vilka återfinns i Not 4 "Rörelsesegment" och Not 9 "Avtalstillgångar och avtalsskulder"

Värdering av investeringar i fastighetsutvecklingsprojekt

Beskrivning av området

Det bokförda värdet på investeringar i fastighetsutvecklingsprojekt, vilka utgör omsättningsfastigheter, uppgår till 46 373 MSEK vilket framgår av not 22 "Omsättningsfastigheter/Projektutveckling". Som framgår av not 22 värderas omsättningsfastigheterna till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet och bolaget utför därför löpande beräkningar av nettoförsäljningsvärden. Potentiellt nedskrivningsbehov i utvecklingsprojekt under uppförande och färdigställda utvecklingsprojekt kan ha en väsentlig påverkan på Skanskas resultat. Förändringar i utbud av liknande projekt liksom ändrad efterfrågan kan väsentligt påverka såväl bedömda marknadsvärden som redovisade värden för respektive projekt. Dessa projekt varierar i storlek och investeringscyklerna kan vara både korta och långa.

Hur detta område beaktades i revisionen

Vår revision innefattar bland annat att utvärdera budgetar och prognoser samt bedöma de underliggande antagandena avseende den finansiella informationen till grund för värderingarna. Vi har också granskat värderingar utförda av externa parter. Vi har speciellt fokuserat på de investeringar där nettoförsäljningsvärde/uppskattat värde riskerar att understiga bokfört värde vid rimliga förändringar av centrala antaganden. Vi har också bedömt träffsäkerheten i bolagets tidigare antaganden och prognoser. Slutligen har vi utvärderat fullständigheten i bolagets upplysningar i not 22.

Avsättningar för ersättningsanspråk och rättstvister

Beskrivning av området

Avsättning för tvister i balansräkningen uppgår till 1 501 MSEK. Som framgår av not 29 "Avsättningar" är bolaget exponerat för potentiella ersättningsanspråk och rättstvister inom verksamhetsgrenen Byggverksamhet för projekt som har avslutats. Ersättningsanspråk och rättstvister är särskilt betydelsefullt område för revisionen eftersom värdering av dessa poster baseras på bolagets bedömningar. Bedömningsprocessen är komplicerad då framtida utvecklingar i komplicerade juridiska ärenden till sin natur är svåra att förutse. Utöver detta är en del av ersättningsanspråken och rättstvisterna lokaliserade till länder där rättegångsförfaranden kan ta lång tid.

Hur detta område beaktades i revisionen

Vi har bildat oss en förståelse för ersättningsanspråken och rättstvisterna genom diskussioner med ansvariga inom bolaget. Vi har läst bolagets interna ställningstaganden avseende de olika frågorna. Vi har också inhämtat uttalanden från företagets legala rådgivare i den omfattning vi bedömt detta vara nödvändigt för vår revision. För alla krav som vi bedömt skulle kunna bli väsentliga har vi granskat underliggande fakta och omständigheter som ligger till grund för de legala rådgivarnas utvärderingar samt bedömt bolagets bästa bedömningar av förväntade framtida utbetalningar och därtill hörande avsättningar.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1-36 och 193-211. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet

om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Skanska AB (publ) för år 2019 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett trygghetssätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett trygghetssätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försumelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget.
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 56–85 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Ernst & Young AB, Box 7850, 103 99 Stockholm, utsågs till Skanska AB:s revisor av bolagsstämman den 28 mars 2019 och har varit bolagets revisor sedan 2016.

Stockholm den 2 mars 2020

Ernst & Young AB

Hamish Mabon
Auktoriserad revisor

Jonas Svensson
Auktoriserad revisor

Oberoende revisors rapport om Skanska AB:s rapportering av växthusgaser

Till Skanska AB

Vi har översiktligt granskat Skanska ABs rapportering av växthusgaser för det räkenskapsår som avslutades den 31 december 2019, inventering av scope 1 och 2 växthusgasutsläpp för Skanska, scope 3 växthusgasutsläpp för Skanska Sverige, Skanska UK, Skanska US Building, Skanska US Civil och Skanska Commercial Development US (sida 67–69, 81) samt redovisningsprinciperna (sida 85) (hädanefter: ”Rapportering av växthusgaser”) i Skanska Års- och hållbarhetsredovisning 2019.

Styrelsen och verkställande direktörens ansvar för rapportering av växthusgaser

Styrelsen och verkställande direktören är ansvariga för att upprätta Skanskas rapportering av växthusgaser i enlighet med Greenhouse Gas Protocols kriterier (utgivna av World Resources Institute (WRI) och World Business Council for Sustainable Development (WBCSD)) som tillämpas enligt beskrivning i ”Rapportering av växthusgaser” i Skanska Års- och hållbarhetsredovisning 2019. Detta ansvar innefattar även utformning, implementering och upprätthållande av den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en växthusgasrapportering som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Som framgår av redovisningsprinciperna (sida 85) i Skanska Års- och hållbarhetsredovisning 2019 innehåller växthusgaskvantifieringar inneboende osäkerheter till följd av den ofullständiga vetenskapliga kunskap som används för att fastställa utsläppsfaktorer och de värden som krävs för att kombinera utsläpp av olika gaser.

Vårt oberoende och kvalitetskontroll

Vi har efterföljt kraven på oberoende och övriga etiska krav som ställs i IESBAs *Etikkod* vilken baseras på grundläggande principer om integritet, objektivitet, professionell kompetens och omsorg, tystnadsplikt och professionellt uppträdande.

Revisionsföretaget tillämpar ISQC 1 (International Standard on Quality Control) och har därmed ett allsidigt system för kvalitetskontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att dra en slutsats om Skanska ABs rapportering av växthusgaser på grundval av de granskningsåtgärder som genomförts och de revisionsbevis vi erhållit. Vi har översiktligt granskat Skanska ABs rapportering av växthusgaser enligt ISAE 3410 *Bestyrkandeuppdrag avseende rapporter om växthusgasutsläpp*. Denna rekommendation kräver att vi planerar och genomför våra granskningsåtgärder för att uppnå begränsad

säkerhet om att Skanska ABs rapportering av växthusgaser inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En översiktlig granskning enligt ISAE 3410 innefattar utvärdering av lämpligheten av att Skanska AB använt Greenhouse Gas Protocol som grund för upprättande av växthusgasrapporteringen, bedömning av risk för väsentliga felaktigheter i växthusgasrapporteringen vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, granskningsåtgärder som baseras på bedömda risker och omständigheter i övrigt, samt utvärdering av den övergripande presentationen i Skanska ABs rapportering av växthusgaser. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i övrigt har.

Genomförda granskningsåtgärder har baserats på vårt professionella omdöme och innefattade förfrågningar, observation av processer, granskning av dokument, analytisk granskning, utvärdering av använda kvantifieringsmetoderna och rapporteringsprincipers lämplighet, och avstämning mot underliggande dokument.

De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalande slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalande slutsats grundad på en revision har. Följaktligen gör vi inget revisionsuttalande om att Skanska ABs rapportering av växthusgaser har upprättats i enlighet med Greenhouse Gas Protocol som tillämpats enligt beskrivningen i ”Rapportering av växthusgaser” i Skanska Års- och hållbarhetsredovisning 2019.

Slutsats

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att växthusgasrapporteringen för det räkenskapsår som avslutades den 31 december 2019 inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med Greenhouse Gas Protocol som tillämpats enligt beskrivningen i ”Rapportering av växthusgaser” i Skanska Års- och hållbarhetsredovisning 2019.

Stockholm den 2 mars 2020

Ernst & Young AB

Hamish Mabon Auktoriserad revisor	Jonas Svensson Auktoriserad revisor	Ingrid Cornander Specialist, Climate Change and Sustainability Services
---	---	---

Större orderbokningar, investeringar och försäljningar

Orderbokningar

Kv 1 2019

Skanska bygger tunnel i Norge för 640 miljoner kronor.

Skanska bygger 265 hyreslägenheter i Helsingfors, Finland, för 480 miljoner kronor.

Skanska bygger kontorshus i Helsingborg för 350 miljoner kronor.

Skanska breddar motorväg i Kalifornien, USA, för 860 miljoner kronor.

Skanska renoverar Kulturhuset och Stadsteatern i Stockholm för 550 miljoner kronor.

Skanska tecknar tilläggsorder för tillverkningsanläggning i västra USA för 440 miljoner kronor.

Skanska bygger nytt gjuteri åt Scania i Södertälje för 600 miljoner kronor.

Skanska bygger nytt hotell åt Fabege i Solna för 470 miljoner kronor.

Skanska renoverar och bygger ut kommunal skola i Lahtis, Finland, för 320 miljoner kronor.

Skanska gör förberedande arbeten för spårvägsutbyggnad i Washington, USA, för 520 miljoner kronor.

Skanska bygger ut och renoverar skolområde i Ohio, USA, för 410 miljoner kronor.

Skanska bygger nytt huvudkontor åt Jabil Inc i S:t Petersburg, USA, för 520 miljoner kronor.

Skanska uppgraderar tillverkningsanläggning i amerikanska mellanvästern för 810 miljoner kronor.

Skanska bygger högstadieskola i Lake Oswego, Oregon, USA, för 630 miljoner kronor.

Kv 2 2019

Skanska utvecklar och bygger nytt hotell i Kiruna för 500 miljoner kronor

Skanska bygger och renoverar kontor åt Vasakronan i Sundbyberg för 770 miljoner kronor.

Skanska har fått i uppdrag att riva och demontera fyra byggnader i New York, USA, för 350 miljoner kronor.

Skanska bygger strandpromenad i New York, USA, för 887 miljoner kronor.

Skanska bygger center för vetenskap och innovation vid Seattle University, USA, för 788 miljoner kronor.

Skanska bygger bostadskvarter i Helsingfors, Finland, för 470 miljoner kronor.

Skanska bygger tredje kontorsbyggnaden i projekt i Poznan, Polen, för 340 miljoner kronor.

Skanska bygger motorväg i San Diego, Kalifornien, USA, för 950 miljoner kronor.

Skanska bygger skärmtak och genomför renoveringar på flygplats i Boston, USA, för 631 miljoner kronor.

Skanska bygger ut och renoverar akutmottagning i Boston, USA, för cirka 430 miljoner kronor.

Skanska bygger bostäder och kontor åt Aranäs Fastigheter i Kungsbacka för 305 miljoner kronor.

Skanska bygger skola i Auburn, Washington USA för 370 miljoner kronor.

Orderbokningar fortsättning

Skanska bygger kommersiell fastighet i centrala London, Storbritannien, för 695 miljoner kronor.

Skanska tecknar tilläggsorder gällande förbättringar av företagscampus i västra USA för 790 miljoner kronor.

Skanska bygger etapp av spårvägen i Bergen, Norge, för 1 miljard kronor.

Skanska bygger förvaringsanläggning i Olkiluoto, Finland för 472 miljoner kronor.

Skanska bygger bostäder åt SGS Studentbostäder i Göteborg för 385 miljoner kronor.

Skanska bygger ny entré till Pennsylvania Station i New York, USA, för 1,1 miljarder kronor.

Skanska renoverar motorväg i nordöstra USA för 1,1 miljarder kronor.

Skanska tecknar tilläggsorder gällande förbättringar av företagscampus i västra USA för 481 miljoner kronor.

Skanska bygger datacenter i västra USA, för 649 miljoner kronor.

Skanska renoverar kontorsbyggnad i Oslo, Norge för 695 miljoner kronor.

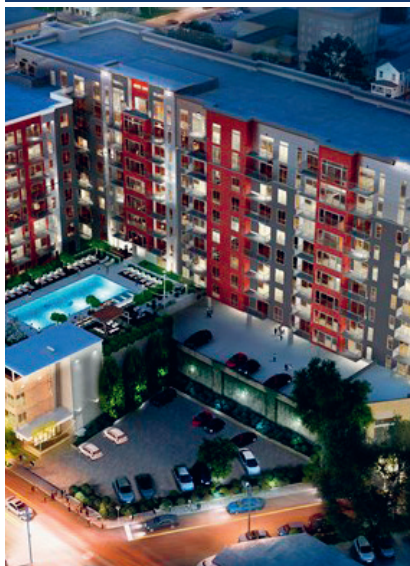
Kv 3 2019

Skanska bygger 168 lägenheter i Oslo, Norge, för 370 miljoner kronor.

Skanska bygger flerbostadshus och vårdboende i Göteborg för 330 miljoner kronor.

Skanska bygger ut Hamnbanan på Hisingen, Göteborg, för 1,3 miljarder kronor.

Skanska bygger bostadslägenheter i Nashville, USA, för 690 miljoner kronor.

Skanska renoverar nya University of Cincinnati College of Law i Cincinnati, USA, för 300 miljoner kronor.

Skanska tecknar tilläggskontrakt för tillverkningsanläggning i västra USA för 330 miljoner kronor.

Skanska tecknar tilläggskontrakt för kontorsförbättring i västra USA för 3,3 miljarder kronor.

Skanska renoverar vattenkraftverk i Österdalälven för 320 miljoner kronor.

Skanska bygger klinisk vårdbyggnad i Brookline, USA, för 380 miljoner kronor.

Skanska bygger sjukhus i King of Prussia, USA, för 1,7 miljarder kronor.

Skanska bygger skolor i Baltimore, USA för 820 miljoner kronor.

Skanska bygger grunden för ubåtstillverkningsanläggning i Connecticut, USA, för 840 miljoner kronor.

Skanska avbokar order i Seattle, USA, för 310 miljoner kronor.

Orderbokningar fortsättning

Kv 4 2019

Skanska bygger nya Högsbo specialistsjukhus i Göteborg för 1,1 miljarder kronor.

Skanska bygger ny vårdbyggnad i Chapel Hill, North Carolina, USA, för 1,9 miljarder kronor.

Skanska tecknar tilläggskontrakt för att bygga ut flygplats i Portland, USA, för 400 miljoner kronor.

Skanska bygger ut spårväg i delstaten Washington, USA för 7,3 miljarder kronor.

Skanska bygger om Rödabergsskolan i Stockholm för 430 miljoner kronor.

Skanska bygger om stor trafikplats i New York City, USA, för 2,7 miljarder kronor.

Skanska gör utgrävningar för reningsverk i Tammerfors, Finland, för 630 miljoner kronor.

Skanska bygger köpcentrum i Esbo, Finland, för 1,8 miljarder kronor.

Skanska bygger nytt konstcenter i Beaverton, Oregon, USA, för 560 miljoner kronor.

Skanska bygger nya sjukhuslokaler i Arlington, USA, för 350 miljoner kronor.

Skanska renoverar Parksjukhuset i Helsingfors, Finland, för 420 miljoner kronor.

Skanska bygger ny motorvägssträcka på E16 i Norge för 1,2 miljarder kronor.

Skanska uppgraderar Junction 6 på M42 i Birmingham, UK, för 1,7 miljarder kronor.

Skanska bygger The Heming, ett flerfamiljshusprojekt, i Tyson USA för 1,4 miljarder kronor.

Skanska bygger nytt operationscentrum i Atlanta, USA, för 1,1 miljarder kronor.

Skanska bygger nya lokaler vid universitet i New Haven, USA, för 450 miljoner kronor.

Skanska bygger ut Spaulding Hall vid University of New Hampshire, USA, för 300 miljoner kronor.

Skanska bygger nya lokaler åt Akademiska Hus för Göteborgs universitet för 1,2 miljarder kronor.

Skanska bygger lokaler för avancerad kirurgi i Manhasset, USA, för 2,3 miljarder kronor.

Investeringar

Kv 2 2019

Skanska investerar 680 miljoner kronor i tredje kontorsbyggnaden i projekt i Poznan, Polen.

Skanska köper mark i Prag, Tjeckien, för cirka 208 miljoner kronor.

Kv 3 2019

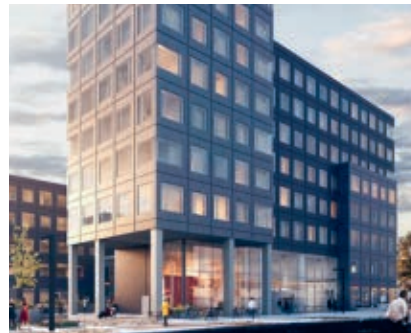
Skanska investerar i mark i centrala Houston, USA, för 520 miljoner kronor.

Kv 4 2019

Skanska investerar 230 miljoner kronor, i ett bostadsprojekt i Hillerød, Danmark.

Skanska investerar 420 miljoner kronor i nytt kontorsprojekt i centrala Malmö.

Skanska investerar 830 miljoner kronor, i fas två av ett kommersiellt projekt i Köpenhamn, Danmark.

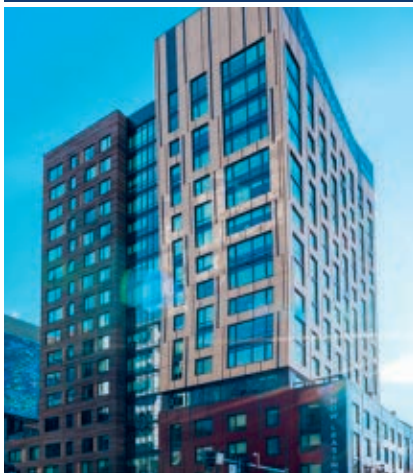
Skanska investerar i mark i Bukarest, Rumänien, för 250 miljoner kronor.

Skanska investerar 2,1 miljarder kronor, i The Heming, ett flerfamiljshusprojekt, i Tysons, USA.

Försäljningar

Kv 1 2019

Skanska säljer Norra Hamnen Kubiklager i Malmö för 285 miljoner kronor.

Skanska säljer bostadshus i Boston, USA, för 675 miljoner kronor.

Skanska säljer logistikanläggning i Arlanda-stad, Sigtuna, för 230 miljoner kronor.

Skanska säljer äldreboende i Lahtis, Finland, för 210 miljoner kronor.

Kv 2 2019

Skanska säljer hotell i Kiruna för 500 miljoner kronor.

Skanska säljer 11 asfaltsproduktionsanläggningar i Polen för 300 miljoner kronor.

Skanska säljer logistikanläggning i Helsingborg för 240 miljoner kronor.

Skanska säljer kontorsfastighet i Vanda, Finland, för 315 miljoner kronor.

Skanska säljer kontorsprojektet i Oslo, Norge, för 1,5 miljarder kronor.

Skanska säljer kontorsprojektet Juvelen i Uppsala till Vasakronan för 560 miljoner kronor

Skanska säljer kontorsfastighet i Helsingfors, Finland, cirka 1,4 miljarder kronor.

Skanska säljer bostadsprojekt i Washington, D.C., USA, för 1,3 miljarder kronor.

Kv 3 2019

Skanska säljer kontorsbyggnad i Budapest, Ungern, för 431 miljoner kronor.

Skanska säljer kontorsbyggnad i Poznań, Polen för 385 miljoner kronor.

Skanska säljer kontorsbyggnad i Prag, Tjeckien för 585 miljoner kronor.

Skanska säljer tre kontorsbyggnader i Polen för 2,3 miljarder kronor.

Kv 4 2019

Skanska säljer kontorsprojekt i Malmö för 430 miljoner kronor.

Skanska säljer sin andel i motorvägsprojektet Rv. 3 / Rv. 25 i Norge för 30 miljoner kronor.

Skanska säljer vårdboende i Kviberg, Göteborg, för 290 miljoner kronor.

Skanska säljer majoriteten av Bank of America Tower i Houston, USA, för 3,5 miljarder kronor.

Skanska säljer kontorshuset 51 Moorgate i London, UK, för 690 miljoner kronor.

Skanska säljer kontorsbyggnaden 99M i Washington, DC, USA, för 1,5 miljarder kronor.

Skanska säljer hyresbostadsprojekt i Salem för 270 miljoner kronor.

Skanska säljer hyresbostadsprojekt i Göteborg för 530 miljoner kronor.

GRI-index

GRI Standard	Upplysning	Sidhänvisning	Utestående information/ Kommentarer	
Allmän information				
GRI 102: Allmän information 2016	102-1	Organisationens namn	Omslag, Not 64	
	102-2	Verksamhet, varumärken, produkter och tjänster	23–36, Not 4	
	102-3	Huvudkontorets lokalisering	Not 64	
	102-4	Verksamhetens lokalisering	23	
	102-5	Ägarstruktur och företagsform	9–11, 37–45, Note 63–64	
	102-6	Marknader som organisationen är verksam på	13, 20, 23, 25–26, 29–30, 33–34	
	102-7	Organisationens storlek	23, 83	
	102-8	Information om anställda och andra som arbetar för organisationen	83–85	
	102-9	Leverantörskedja	64	
	102-10	Väsentliga förändringar gällande organisationen och dess leverantörskedja	–	
	102-11	Tillämpning av försiktighetsprincipen	56	
	102-12	Externa hållbarhetsinitiativ som organisationen skrivit under	56	
	102-13	Medlemskap i organisationer	56	Ett urval av medlemskap rapporteras.
	102-14	Uttalande från ledande beslutsfattare	6–7	
	102-16	Värderingar, principer, standarder och etiska normer	4, 6, 37, 44–45, 56, 81	
	102-18	Bolagsstyrning	37–45	
	102-40	Lista över intressentgrupper	79	
	102-41	Kollektivavtal	–	Data rapporteras inte på koncernnivå.
	102-42	Identifiering och urval av intressenter	79	
	102-43	Tillvägagångssätt för intressentdialog	79	
	102-44	Viktiga områden och frågor som lyfts i intressentdialogen	56–57, 79	
	102-45	Enheter som ingår i den finansiella redovisningen	44	
	102-46	Process för att definiera redovisningens innehåll och ämnesavgränsning	79	
	102-47	Lista över väsentliga ämnen	57, 79	
	102-48	Justeringar av lämnad information	85	
	102-49	Förändringar i redovisningen	–	
102-50	Redovisningsperiod	1 Januari, 2019 – 31 December, 2019		
102-51	Datum för publicering av senaste rapporten	19 Mars 2019		
102-52	Redovisningscykel	Årlig		
102-53	Kontaktperson för frågor angående rapporten	Lena Hök, SVP Sustainability		
102-54	Uttalande om rapportering i enlighet med GRI-standarder	Innehållssidan		
102-55	GRI-index	204–207		
102-56	Extern granskning	193–198		

GRI Standard	Upplysning	Sidhänvisning	Utestående information/ Kommentarer	SDG	FN Global Compact
Väsentliga ämnen					
Hälsa och säkerhet					
GRI 103: Hållbarhetsstyrning 2016	103-1	Beskrivning av det väsentliga ämnet och dess avgränsning	50-54, 59-60		
	103-2	Hållbarhetsstyrning och dess delar	44, 50-54, 59-60, 79		
	103-3	Utvärdering av hållbarhetsstyrning	45, 59-60		
GRI 403: Hälsa och säkerhet 2018	403-1	Ledningssystem för hälsa och säkerhet i arbetet	59		
	403-2	Identifiering av skaderisker, riskbedömning och incidentutredning	59		
	403-3	Företagshälsovård	59		
	403-4	Anställdas delaktighet, samråd och kommunikation om säkerhet och hälsa i arbetet	59		
	403-5	Personalutbildning i säkerhet och hälsa i arbetet	59		
	403-6	Främjande av anställdas hälsa	59		
	403-7	Förebyggande och skadebegränsande åtgärder för hälsa och säkerhet i arbetet som är direkt länkade till affärsrelationer	59		
	403-8	Antal anställda som omfattas av ledningssystem för hälsa och säkerhet i arbetet	59, 80		
	403-9	Arbetskadorna	59, 60, 80	Antal timmar rapporteras inte	
Etik					
GRI 103: Hållbarhetsstyrning 2016	103-1	Beskrivning av det väsentliga ämnet och dess avgränsning	43, 50-54, 63-64		Princip 1 Mänskliga rättigheter: Företag ska stödja och respektera internationella mänskliga rättigheter.
	103-2	Hållbarhetsstyrning och dess delar	42-45, 50-54, 63-64, 79		
	103-3	Utvärdering av hållbarhetsstyrning	45, 63-64		
GRI 205: Anti-korruption 2016	205-2	Kommunikation kring och utbildning i policyer och rutiner för antikorrupktion	63, 64, 43		Princip 2 Mänskliga rättigheter: Företag ska försäkra att det inte är inblandat i kränkningar av mänskliga rättigheter
	205-3	Bekräftade fall av korruption och vidtagna åtgärder	63		
GRI 206: Konkurrenshämmande beteende 2016	206-1	Rättsliga åtgärder avseende konkurrenshämmande och monopolfrämjande beteende	63		Princip 3 Arbetsvillkor: Företag ska upprätthålla föreningsfrihet och erkänna rätten till kollektiva förhandlingar.
GRI 308: Leverantörsutvärdering - miljö 2016	308-1	Nya leverantörer som granskats avseende miljökriterier	64		Princip 4 Arbetsvillkor: Företag ska eliminera alla former av tvångsarbete.
GRI 409: Tvångsarbete 2016	409-1	Verksamheter och leverantörer med väsentlig risk för förekomst av tvångsarbete	64		Princip 5 Arbetsvillkor: Företag ska avskaffa barnarbete.
GRI 412: Utvärdering av mänskliga rättigheter 2016	412-2	Personalutbildning i riktlinjer och rutiner för mänskliga rättigheter	63, 64		Princip 10 Antikorruption: Företag ska motarbeta alla former av korruption, inklusive utpressning och bestickning.
	412-3	Väsentliga investeringsavtal eller andra avtal som inkluderar klausuler om mänskliga rättigheter eller som genomgått granskning av mänskliga rättigheter	64	Antalet och definition rapporteras inte. Indikatorn refererar till Uppförandekoden för leverantörer.	
GRI 414: Leverantörsutvärdering - socialt 2016	414-1	Nya leverantörer som granskats avseende sociala kriterier	64		

GRI Standard	Upplysning	Sidhänvisning	Utestående information/ Kommentarer	SDG	FN Global Compact
Grönt byggande					
GRI 103: Hållbarhetsstyrning 2016	103-1	Beskrivning av det väsentliga ämnet och dess avgränsning	50-54, 67-72	 	Princip 7 Miljö: Företag ska stödja försiktighetsprincipen vad gäller miljöriser. Princip 8 Miljö: Företag ska ta initiativ för att stärka ett större miljömässigt ansvar. Princip 9 Miljö: Företag ska uppmuntra utveckling och spridning av miljövänlig teknik.
	103-2	Hållbarhetsstyrning och dess delar	44-45, 50-54, 67-72, 79		
	103-3	Utvärdering av hållbarhetsstyrning	45, 67-72, 85		
GRI 302: Energi 2016	302-1	Energiförbrukning inom organisationen	70, 81		
	302-2	Energiförbrukning inom organisationen	70, 81		
	302-3	Energiintensitet	70, 81		
	302-4	Minskning av energiförbrukningen	70, 81		
	302-5	Minskning av energibehov hos produkter och tjänster	70, 81		
GRI 305: Utsläpp 2016	305-1	Direkta växthusgasutsläpp (Scope 1)	68, 81		
	305-2	Indirekta växthusgasutsläpp från energiförbrukning (Scope 2)	68, 81		
	305-3	Övriga direkta växthusgasutsläpp (Scope 3)	68, 81		
	305-4	Intensitet på växthusgasutsläpp	68, 81		
	305-5	Minskning av växthusgasutsläpp	68		
GRI 306: Avloppsvatten och avfall 2016	306-2	Avfall per typ och hanteringsmetod	70, 82	Farligt avfall rapporteras inte	
GRI 307: Efterlevnad av miljölagstiftning 2016	307-1	Brott mot miljölagstiftning	82		
Mångfald och inkludering					
GRI 103: Hållbarhetsstyrning 2016	103-1	Beskrivning av det väsentliga ämnet och dess avgränsning	18, 50-54, 77		Princip 6 Arbetsvillkor: Företag ska verka för att avskaffa diskriminering vad gäller rekrytering och arbetsuppgifter.
	103-2	Hållbarhetsstyrning och dess delar	18, 44, 50-54, 77, 79		
	103-3	Utvärdering av hållbarhetsstyrning	45, 64, 77		
GRI 405: Mångfald och jämställdhet 2016	405-1	Mångfald i styrande organ och bland medarbetare	39, 77, 83-84	Åldersgrupper rapporteras inte	
GRI 406: Icke-diskriminering 2016	406-1	Fall av diskriminering och vidtagna åtgärder	43, 63, 77	Antal åtgärdstyp rapporteras inte	

GRI Standard	Upplysning	Sidhänvisning	Utestående information/ Kommentarer	SDG	FN Global Compact
Hållbar industri					
GRI 103: Hållbarhetsstyrning 2016	103-1	Beskrivning av det väsentliga ämnet och dess avgränsning	4, 50-54, 72, 85	 	
	103-2	Hållbarhetsstyrning och dess delar	4, 42-45, 50-54, 72, 85		
	103-3	Utvärdering av hållbarhetsstyrning	4, 45, 72, 85		
Skanskas egen upplysning	SoD-1	Värde på certifierade kommersiella byggnader	4, 72, 85		

Kvartalsinformation

Enligt IFRS Mkr	2019				2018			
	kv4	kv3	kv2	kv1	kv4	kv3	kv2	kv1
Orderingång	49 028	34 903	34 621	27 266	49 147	30 628	39 060	32 884
Resultat								
Intäkter	50 691	42 466	42 574	37 115	50 478	43 084	43 502	34 666
Kostnader för produktion och förvaltning	-44 780	-39 069	-38 563	-34 128	-45 146	-40 028	-40 014	-32 277
Bruttoresultat	5 911	3 397	4 011	2 987	5 332	3 056	3 488	2 389
Försäljnings- och administrationskostnader	-3 206	-1 924	-2 183	-2 156	-2 446	-2 358	-2 164	-2 505
Resultat från joint ventures och intresseföretag	62	138	138	253	177	218	61	399
Rörelseresultat	2 767	1 611	1 966	1 084	3 063	916	1 385	283
Ränteintäkter	32	44	44	32	43	44	37	20
Räntekostnader	-77	-40	-74	-67	-34	-24	-26	-29
Förändring av marknadsvärde	6	1	-3			4	3	4
Övrigt finansnetto	-1	27	0	-12	-25	21	8	-7
Finansnetto	-40	32	-33	-47	-16	45	22	-12
Resultat efter finansiella poster	2 727	1 643	1 933	1 037	3 047	961	1 407	271
Skatter	-525	-298	-290	-173	-664	-128	-245	-55
Periodens resultat	2 202	1 345	1 643	864	2 383	833	1 162	216
Periodens resultat hänförligt till								
Aktieägarna	2 195	1 338	1 634	864	2 376	824	1 156	215
Innehav utan bestämmande inflytande	7	7	9	0	7	9	6	1
Övrigt totalresultat								
Poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat								
Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	1 360	-1 480	-344	-431	-1 058	217	279	84
Skatt hänförlig till poster som inte kommer att omklassificeras till periodens resultat	-305	314	87	70	218	-34	-106	-19
	1 055	-1 166	-257	-361	-840	183	173	65
Poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat								
Omräkningsdifferenser hänförliga till aktieägarna	-739	588	138	685	-275	-292	911	955
Omräkningsdifferenser hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande	-2	0	3	2	-1	-3	0	7
Säkring av valutarisk i utlandsverksamheter	-43	36	-7	18	6	47	-49	-187
Påverkan av kassaflödessäkringar	79	-78	32	-2	28	62	-114	-6
Andel övrigt totalresultat för joint ventures och intresseföretag	116	-58	-53	-46	-50	32	271	19
Skatt hänförlig till poster som har eller kommer att omklassificeras till periodens resultat	-13	13	-6	-4	-3	-12	19	3
	-602	501	107	653	-295	-166	1 038	791
Periodens övrigt totalresultat efter skatt	453	-665	-150	292	-1 135	17	1 211	856
Periodens totalresultat	2 655	680	1 493	1 156	1 248	850	2 373	1 072
Periodens totalresultat hänförligt till								
Aktieägarna	2 650	673	1 481	1 154	1 242	844	2 367	1 064
Innehav utan bestämmande inflytande	5	7	12	2	6	6	6	8
Orderstock ¹⁾	185 370	183 709	183 978	190 133	192 042	186 328	197 552	190 933
Sysselsatt kapital	55 938	55 554	53 200	52 849	46 187	45 591	44 511	44 247
Räntebärande nettofordran/nettoskuld	-4 917	-14 446	-11 315	-7 151	3 231	-3 717	-4 041	-1 645
Skuldsättningsgrad	0,1	0,5	0,4	0,3	-0,1	0,1	0,1	0,1
Avkastning sysselsatt kapital, %	14,3	15,6	14,9	14,4	13,0	9,4	10,0	7,9
Kassaflöde								
Kassaflöde från löpande verksamhet	8 729	-1 603	-768	-320	7 911	748	1 044	-249
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-1 102	156	323	-591	-568	-363	-1 031	-405
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-2 019	288	-3 553	-1 614	-879	385	-2 158	-857
Periodens kassaflöde	5 608	-1 159	-3 998	-2 525	6 464	770	-2 145	-1 511

1) Avser Byggverksamheten.

Kvartalsinformation, fortsättning

Verksamhetsgrenar

Enligt IFRS		2019				2018			
Mkr		kv4	kv3	kv2	kv1	kv4	kv3	kv2	kv1
Orderingång									
Byggverksamhet		49 028	34 903	34 621	27 266	49 147	30 628	39 060	32 884
Summa		49 028	34 903	34 621	27 266	49 147	30 628	39 060	32 884
Intäkter									
Byggverksamhet		42 411	40 969	40 866	35 333	42 580	40 261	40 422	34 631
Bostadsutveckling		3 489	1 901	3 063	3 416	4 580	2 632	2 502	2 492
Kommersiell fastighetsutveckling		8 069	2 369	2 329	1 499	7 415	3 370	4 225	806
Centralt och eliminerings		-3 278	-2 773	-3 684	-3 133	-4 097	-3 179	-3 647	-3 263
Summa		50 691	42 466	42 574	37 115	50 478	43 084	43 502	34 666
Rörelseresultat									
Byggverksamhet		1 092	1 127	1 182	371	868	-310	582	-41
Bostadsutveckling		192	239	529	475	697	509	301	370
Kommersiell fastighetsutveckling		1 712	380	179	406	1 639	782	684	398
Centralt		-247	-81	88	-148	-142	-109	-116	-414
varav OPS försäljning		-29	19	9	25	42	64	41	-116
Elimineringar		18	-54	-12	-20	1	44	-66	-30
Summa		2 767	1 611	1 966	1 084	3 063	916	1 385	283

Enligt Segmentsredovisning		2019				2018			
Mkr		kv4	kv3	kv2	kv1	kv4	kv3	kv2	kv1
Orderingång									
Byggverksamhet		49 028	34 903	34 621	27 266	49 147	30 628	39 060	32 884
Summa		49 028	34 903	34 621	27 266	49 147	30 628	39 060	32 884
Intäkter									
Byggverksamhet		42 411	40 969	40 866	35 333	42 580	40 261	40 422	34 631
Bostadsutveckling		5 292	2 384	2 666	2 141	4 120	2 453	2 282	1 884
Kommersiell fastighetsutveckling		7 063	3 886	6 017	884	7 082	1 879	3 530	3 780
Centralt och eliminerings		-3 369	-2 725	-3 780	-3 256	-4 093	-3 256	-3 716	-3 345
Summa		51 397	44 514	45 769	35 102	49 689	41 337	42 518	36 950
Rörelseresultat									
Byggverksamhet		1 092	1 127	1 182	371	868	-310	582	-41
Bostadsutveckling		377	224	396	198	383	504	398	220
Kommersiell fastighetsutveckling		1 267	865	1 071	84	1 281	456	472	860
Centralt		-247	-81	88	-148	-141	-110	-114	-415
varav OPS försäljning		-29	19	9	25	42	64	41	-116
Elimineringar		-36	15	0	-17	-8	-33	-53	28
Summa		2 453	2 150	2 737	488	2 383	507	1 285	652

Årsstämma

Årsstämma i Skanska AB (publ) hålls torsdagen den 26 mars, 2020, kl 10.00 på Stockholm Waterfront Congress Centre, Nils Ericsons Plan 4, Stockholm.

Rätt att delta

Aktieägare som önskar delta i årsstämman ska vara införd i den av Euroclear Sweden AB förda aktieboken fredagen den 20 mars 2020, samt anmäla sin avsikt att delta till bolaget senast fredagen den 20 mars 2020.

Aktieägare som har sina aktier förvaltarregistrerade genom bank eller annan förvaltare måste, för att ha rätt att delta i stämman, omregistrera aktierna i eget namn hos Euroclear Sweden AB. En sådan omregistrering som kan vara tillfällig bör begäras i god tid före den 20 mars 2020 hos den bank eller fondhandlare som förvaltar aktierna.

Anmälan om deltagande på stämman kan göras:

Med brev till Skanska AB (publ), Årsstämman
c/o Euroclear Sweden AB, Box 191, 101 23 Stockholm
Per telefon: 08-402 92 81 vardagar mellan klockan 9.00 och 16.00
På bolagets webbplats: www.group.skanska.com under rubriken "Koncernens styrning/Årsstämma"

Vid anmälan ska aktieägaren uppge namn, personnummer/ organisationsnummer, adress, telefonnummer samt antalet eventuella biträden (högst två). Aktieägare som företräds genom ombud ska utfärda skriftlig av aktieägaren undertecknad och daterad fullmakt för ombudet. Fullmakten gäller högst ett år från utfärdandet om det inte i fullmakten anges en längre giltighetstid, dock längst fem år från utfärdandet. Fullmakt i original samt registreringsbevis och andra behörighetshandlingar ska skickas till bolaget under ovan angivna adress i god tid före stämman. Anmälda stämmodeltagare kommer att erhålla ett inträdeskort som ska visas upp vid ingången till stämmolokalen.

Utdelning

Styrelsen föreslår en utdelning om 6,25 (6,00) kronor per aktie. Förslaget motsvarar en utdelning om totalt 2 572 (2 462) Mkr. Som avstämningsdag för utdelningen föreslås måndagen den 30 mars, och beslutar stämman enligt förslaget beräknas utdelningen komma att utbetalas av Euroclear AB den 2 april 2020.

Det totala utdelningsbeloppet kan komma att förändras fram till avstämningsdagen, beroende på återköp av aktier och överföring av aktier till deltagare i bolagets långsiktiga aktieincitamentsprogram.

Investerarare

Kalendarium

Koncernens delårsrapporter kommer att publiceras följande datum:

Första kvartalet

28 april 2020

Andra kvartalet

23 juli 2020

Tredje kvartalet

5 november 2020

Bokslutskommuniké

5 februari 2021

Distribution och övrig information

Skanskas delårsrapporter och årsredovisningar kan läsas eller laddas ned på Skanskas webbplats www.group.skanska.com/investerarare

Den som vill beställa den tryckta årsredovisningen kan med fördel använda beställningsformuläret som finns på ovan adress alternativt kontakta Skanska AB, Investor Relations.

På webbplatsen återfinns även ett arkiv med delårsrapporter respektive årsredovisningar.

 www.facebook.com/skanska

 www.linkedin.com/company/skanska

 www.twitter.com/skanskagroup

Vid frågor kontakta:

Skanska AB, Investor Relations

112 74 Stockholm

Telefon: 010-448 00 00

E-post: investor.relations@skanska.se

Adresser

Skanska AB (publ)

112 74 Stockholm
Sverige
Besöksadress: Warfvings väg 25
Tel: 010-448 00 00
www.skanska.com

Skanska Sverige

112 74 Stockholm
Sverige
Tel: 010-448 00 00
Kundtjänst: 020-30 30 40
www.skanska.se

Skanska Norge

Postboks 1175 Sentrum
NO-0187 Oslo
Besöksadress: Lakkegata 53
Norge
Tel: +47 40 00 64 00
www.skanska.no

Skanska Finland

PL 114
Nauvontie 18
00280 Helsingfors
Finland
Tel: +358 20 719 211
www.skanska.fi

Skanska Poland

Aleja "Solidarności" 173
PL-00-877 Warszawa
Polen
Tel: +48 22 561 30 00
www.skanska.pl

Skanska Czech Republic and Slovakia

Křižíkova 682/34a
186 00 Prag 8, Karlín
Tjeckien
Tel: +420 267 095 111
www.skanska.cz
www.skanska.sk

Skanska UK

Maple Cross House
Denham Way
Maple Cross
Rickmansworth, Hertfordshire
WD3 9SW
Storbritannien
Tel: +44 (0) 1923 776666
www.skanska.co.uk

Skanska USA

Empire State Building
350 Fifth Avenue, 32nd floor
New York
New York 10118
USA
Tel: +1 917 438 4500
www.usa.skanska.com

Skanska USA Building

389 Interpace Parkway, 5th floor
Parsippany, NJ 07054
USA
Tel: +1 973 753 3500
www.usa.skanska.com

Skanska USA Civil

75-20 Astoria Boulevard
Suite 200
Queens, New York, N.Y. 11370
USA
Tel: +1 718 340 07 77
www.usa.skanska.com

Skanska Kommersiell

Fastighetsutveckling Norden

112 74 Stockholm
Sverige
Tel: 010-448 00 00
www.skanska.com/property

Skanska Kommersiell

Fastighetsutveckling Europa

112 74 Stockholm
Sverige
Tel: 010-448 00 00
www.skanska.com/property

Skanska Kommersiell

Fastighetsutveckling USA

Empire State Building
350 Fifth Avenue, 32nd floor
New York
New York 10118
USA
Tel: +1 917 438 4514
www.usa.skanska.com

Skanska Financial Services

112 74 Stockholm
Sverige
Tel: 010-448 00 00
www.skanska.com

För övriga adresser:

www.skanska.com

Mer information om Skanska finns på
www.group.skanska.com

Vi som varit med och gjort Års- och hållbarhetsredovisningen är:
Skanska AB i samarbete med JKL **Texter:** Skanska AB **Tryck:** Brandfactory
Fotografer: Michael Lemieux, sidan 8, Aki Rask, sidan 19, Geoffrey Lyon, sidan 35,
Christopher Villari, sidan 55, Andrew Parish, sidan 65, Synlig.no, sidan 71,
Andrei Ivan, sidan 74, Staffan Andersson, sidan 75, övriga bilder Skanska.

SKANSKA

Skanska AB
group.skanska.com

Warfvinges väg 25
112 74 Stockholm
Tel: 010-448 00 00